

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

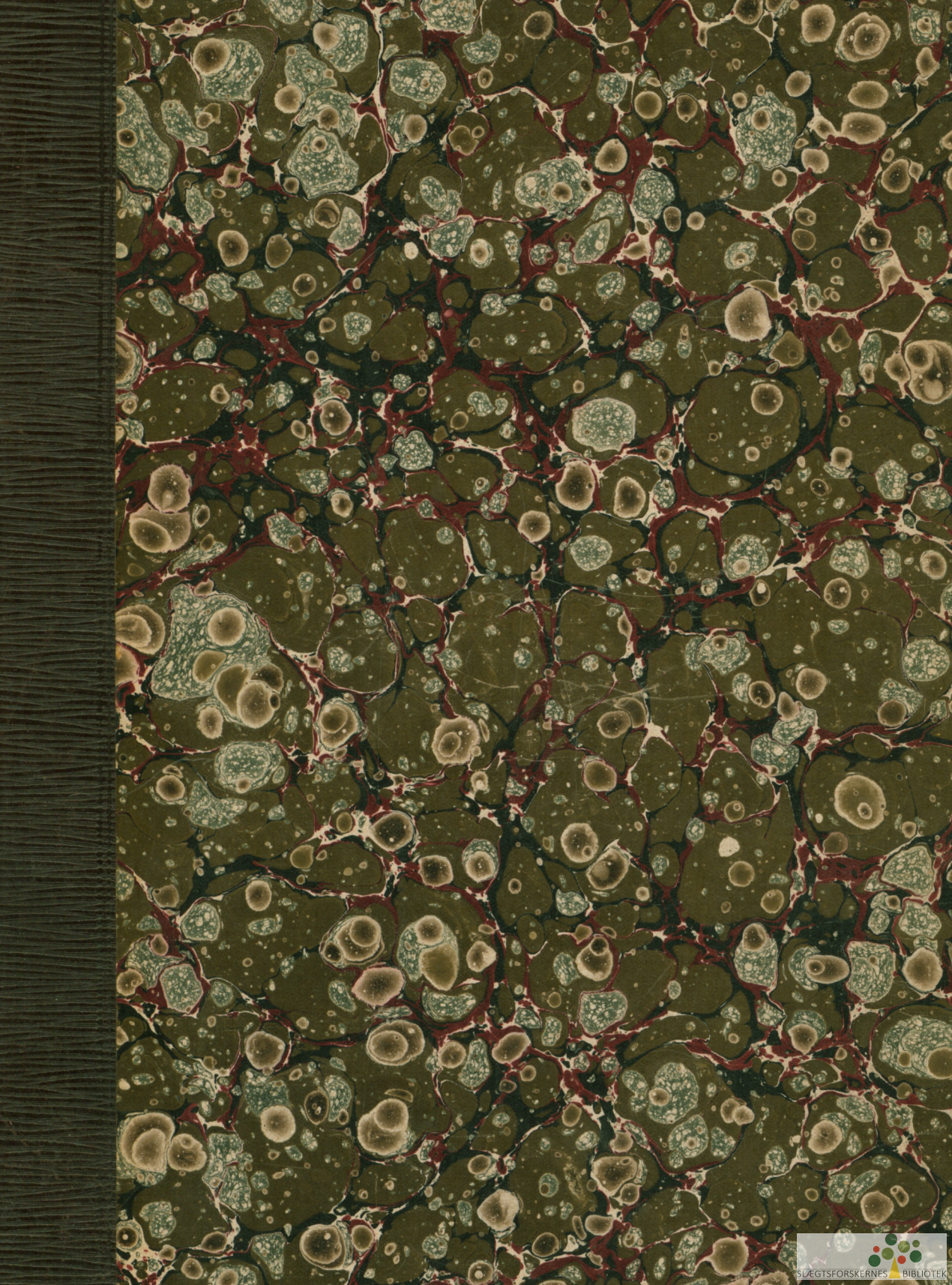
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

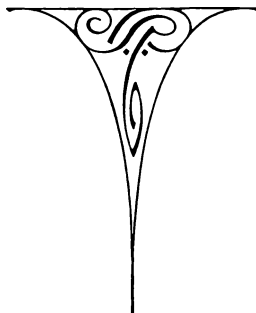
GLAHN-SAMFUNDET. II
1925 — 1933.

STIFTET

DEN 19. FEBRUAR 1917

II. BIND

KØBENHAVN
C. FERSLEW & CO.
1927

DEN 19. FEBRUAR 1917

blev Glahn-Samfundet stiftet og har saaledes afsluttet sit første Decennium. Samtidig lægger Slægtsbladet ud med sit 2. Bind. Den smukkeste Maade at fejre det Faktum, at der har været smukt Sammenhold i Slægten om at følge Trop, vil være: almindelig Tilslutning til det Slægtsmøde, som nok nu er dagfæstet. — Slægtebogen var et solidt Samlingspunkt, Slægtsbladet er en periodisk tilbagevendende Mindelse om vort Sammenhold. Men kan Slægtsmøderne ordnes, saa at vi talrigt kan samles og ikke for sjældent, saa kan de give det bedste: levende Forbindelse!

VEL MØDT, FRÆNDER!

❧ IN MEMORIAM ❧

KAI GLAHN

* 26. FEBRUAR 1875 — † 11. JUNI 1925

Den 12. December 1906 er egentlig den Dato, fra hvilken mit personlige Forhold til min kære afdøde Fætter Kai Glahn skriver sig. Det Brev, jeg den Dag modtog, vidner derom, idet det begynder saaledes: »Du bliver vist meget forbavset over at faa Brev fra Din Fætter Kai.« Han var, da jeg kom fra København til Sorø i 1897, c. 22 Aar, og jeg naaede ikke at faa Føling med ham inden den Tid. Jeg skulde dog ikke have fremdraget dette, hvis ikke Dagen ogsaa var en Mærkedag i Slægtshistorien. Brevet fortsætter nemlig saaledes:

»Aarsagen er følgende: For nogen Tid siden udkom »Slægtbog over Familien With«, en nydelig udstyret Bog med Billeder af en hel Del af Familiens Medlemmer og fyldige personhistoriske Oplysninger om hver enkelt. Vi Brødre og Moder

har nu talt om, at det kunde være rart ogsaa at faa en saadan Bog om Slægten Glahn. Ganske vist har vi jo Smiths »Slægten Glahn«, men dels er denne nu temmelig forældet, dels er den — efter min Mening — en inderlig kedelig og upraktisk Bog, og navnlig har den jo ikke et Ord om Slægtens Liv og Virken . . . ; den er egentlig kun et Skelet, der kunde trænge til at faa Kød paa.

Vor Slægt er allerede nu temmelig stor og vidt forgrenet, og mange af dens Medlemmer kender næppe hinanden, og værre vil det jo blive for næste Generation; men jeg tror, at vi dog alle elske vort Navn og vor Slægt og kunde ønske, at ogsaa vore Efterkommere følte blot en Smule Blodets Baand imellem sig, og dertil tror jeg, det i væsentlig Grad vilde bidrage, om vi havde en saadan Bog med gode og fyldige Oplysninger og ikke blot et Navneregister. —«

Om end det nu dølger sig i Mødrehjemmets Skød, hvem der først har faaet Idéen til en Slægtbog, saa er han dog den, der har taget fat paa Opgaven — sikkert netop i rette Tid —, og der er alene derfor al god Grund for os til i Slægtsbladet at mindes ham; thi hans Initiativ har jo ikke været uden Betydning for Glahn-Samfundets Stiftelse 10 Aar senere. Og han arbejdede med Liv og Sjæl; i Tiden fra nævnte Brev og til Slægtbogen laa færdig, 11 Maaneder senere, fylder hans Breve til mig 100 Sider. Af denne Begyndelse knyttedes Traaden mellem os. Hvorledes der spandtes videre paa den, skal jeg ikke komme ind paa; af mit Kendskab til ham og Venskab for ham udspringer disse Linjer.

Først vil jeg da sige, at det Eftermæle, som hin Sommerdag gaves ham i Pressen, skønt det jo var præget af det overvældende pludselige ved hans Død, ikke skød over Maalet: Han vil endnu længe savnes. Det fremgaar af mange spontane Ytringer den Dag i Dag. Noget andet er, at ved Omtalen af en Afdød kommer uvilkaarlig det, der hos en Dygtighed i det daglige kritiseres, til at træde i Baggrunden. Naar man, mens han levede, hørte ham bedømme, fremhævedes altid først hans omfattende Dygtighed, hurtige Overblik og Loyalitet, men ikke sjældent kom der en lille Bemærkning om en vis »Overlegenhed« i hans Op-træden. Og han har vel ikke været helt fri for noget i den Retning i sin ydre Væremaade; han sagde en Gang til mig: »Ja, de siger jo, jeg er vigtig.« Han sagde ikke mere; men det kom saaledes, at jeg havde Følelsen af, at hans inderste Væsen protesterede mod Dommen og dog anerkendte, at den kunde synes berettiget udefra set. Jeg mente ogsaa at have Nøglen til Hemmeligheden. Selv har jeg aldrig mødt den Egenskab hos ham; men dér var Forholdet jo ogsaa mere umiddelbart: dels personligt, dels præget af Slægtskabet. I officielle Forhold forstaas det let, at en Mand i hans Stilling faar noget tilknapnet, noget reserveret, blandt andet fordi der er saa meget, der er afhængigt af helt andre Faktorer end Manden selv. Hans personlige Syn skal i første Række gøre sig gældende indadtil i Administrationen, ikke udadtil mod Publikum. Men Kai Glahn var oprigtig og loyal til begge Sider. Han var ikke

bange for at sige sin Mening ligefremt indadtil, men han var bange for at sige mere, end han kunde staa ved udadtil. Jeg gad vide, om nogen, der har haft med ham at gøre i Embedssager, har oplevet, at han har ladet dem gaa med en Forestilling om, at deres Sag var et Haab værd, naar han ikke selv følte sig overbevist derom, end sige har lovet noget, som han ikke kunde holde. Og det er i slige Forhold ingen ringe Ros.

Han sagde om sig selv, at han var en With mere end en Glahn. Personlig kender jeg kun én Repræsentant for Withslægten, hans Moder, og var hun en fuldblods With, saa havde han smukke Egenskaber at arve: hjertelig ligetil var hun — i sin fine Kvindelighed —, kvik, djærv og frisk. Og han havde meget af disse Karaktertræk, om end — som Mand — paa en anden Maade. Hurtig, klar, uden Smaalighed i sin Virksomhed, glad og spillende livlig til Fest, der var som hans andet Element. Korthed og Knaphed kan han vistnok have faaet i Fædrearv. Jeg kan ikke lade være her at berette et Træk om hans Far; jeg har det fra en Officer, som var til Stede ved den paagældende Lejlighed, og min Hjemmelsmand var Paalideligheden selv. Da Onkel var blevet General og ved Parolen tog Afsked med Officererne ved sin Bataljon, tog en af disse Ordet og rettede en Tale med noget rigelig lyriske Lovord til Chefen; men langt kom han ikke, før denne afbrød ham ved med et lille Smil at sige: »Maa jeg gøre Hr. Kaptajnen opmærksom paa, at al Kritik af Overordnede er forbudt!« Der ligger i en saadan Ytring baade Beskedenhed og Selvhævdelse; det kan godt udlægges som »Overlegenhed«; men er det ikke i sin Kærne: Redelighed? Kai blev karakteriseret som myndig og kunde ved given Lejlighed være skarp; hans Optræden var den korrekte Mands; men den indre Hovedlinje i ham var Retlinethed og Retsindighed. —

Han skrev til mig i 1906 i en Efterskrift: »Jeg er desværre kun Assistent i Ministeriet og ikke — som Du saa venligt titulerer mig — Fuldmægtig; om 10 Aar kan denne Titel maaske passe.« Da de 10 Aar var gaaet, var han Kontorchef og 5 Aar senere Departementschef, 47 Aar gammel. Lykken var ham gunstig i hans Karriere, men han skuffede ikke den Tillid, det faldt i hans Lod at modtage. Han voksede med Opgaverne og sparede sig ikke. De taarnede sig op og tærede paa hans Kraft; men han gav sig ikke — og han faldt paa sin Post.

Han forekommer mig at være den i vor Slægt, som har gjort den største offentlige Indsats, og det falder derfor naturligt, at de Mindeord, som Undervisningsministeren udtalte ved Budskabet om hans Død, da alle i Ministeriet var samlede, kommer til at staa her. De lød:

»Jeg har bedt Dem komme herind, for at vi kan lade Arbejdet hvile et Øjeblik og mindes den, der saa brat er gaaet bort.

Jeg har kun kendt Departementschef Glahn i kort Tid, og naar

jeg nu ser den Tomhed, der er blevet for mig her nede i Ministeriet, saa forstaar jeg jo den Tomhed, De maa føle, der har arbejdet sammen med ham i mange Aar. Og den er ikke blot en Tomhed, der føles i Dødens Stund, jeg er vis paa, at baade De og jeg mangan, mangan Gang i den Tid, der kommer, vil føle den.

Der er et gammelt Ord, der siger, at et Menneske først dør, naar den sidste, der bevarer Mindet om ham, dør — saaledes set er Departementschef Glahn ikke død og vil ikke dø i mange Aar, for ikke blot i hans Hjem, men ogsaa her i Ministeriet vil Mindet om ham leve i mange Aar.

Og et godt Minde. Ikke Mindet om en indsnævret, overlegen, sur Kontormand. Heller ikke Mindet om en herskesyg Bureaukrat. Men Mindet om en evnerig, initiativrig, arbejdsglad Mand, en Mand, der var glad ved sin høje Stilling, fordi den gav ham Plads og Raaderum til et godt Arbejde for det Aandsliv, hvis Tarv vi her i Ministeriet er sat til at vaage over, og for de Aandsarbejderes Kaar, som med Tillid saa deres Sag lagt i hans Haand, som de kaldte Onkel. Og saa var han saa velgørende fri for Skaberi; han var jævn og naturlig i sit Væsen overfor sine Medarbejdere, gerne rede til selv at komme med en Spøg eller modtage den fra andre. Saa vidt Mennesker kunde se, følte han sig som en lykkelig Mand. Jeg mindes endnu for kun faa Maaneder siden, da Hurraraabene lød fra hans Værelse her ind til mig saa smittende, at jeg ogsaa maatte op og gaa derind for at være med — jeg fandt Dem alle samlede, med de skønneste Blomster, med Smil og med glade Øjne — og han selv den gladeste. Det blev den sidste Fest for ham herinde. Idag er det igen for hans Skyld, vi er samlede, men idag er vort Sind tungt, og vore Øjne vil fyldes med Taarer.

Der kommer en Dag, en underfuld,
da Græsset er grønt, og jeg er Muld.

Denne Dag er kommet tidligt, altfor tidligt for vor Departementschef. Vi ved, at Tiden iler hastigt i denne travle Verden, og snart vil ogsaa Travlheden gribe os; men jeg har følt Trang til, forinden det sker, at samle Dem alle, for at vi et Øjeblik kunde omfatte ham med vor Tanke, sige ham Tak for alt godt og love hinanden at bevare Kai Glahns Minde i Ære.«

For vort Navn er han en Pryd, for Slægten en af dem, der ved sin Færd kan kalde paa de bedste Egenskaber i den.

ALFR. GLAHN

HANS EGEDE GLAHN

* 7. SEPTEMBER 1851 — † 9. SEPTEMBER 1925

Hans Egede Glahn var Søn af Johan Glahn og Erasmie f. Myhre, som i Slægtbogen er karakteriserede, han som den stille, hun som den kvikke og impulsive. Egede havde fra sin Fader arvet det stilfærdige, ja, han var en ordknap og tilbageholden Mand. Han var et udpræget Mandfolk. Nogle af hans Moders Egenskaber synes at have fortættet sig i den Myndighed, der var over eller maaske rettere inden i hans Væsen; den kunde i sit Tonefald nærme sig Barskhed, men bag den var Godhjertetheden ikke i Stand til at skjule sig. Mon han ikke ogsaa fra sin Moder havde sin utrolige Fingernemhed; hans norske Tollekniv forlod ham aldrig, og den og alt andet Værktøj brugte han med en ualmindelig Behændighed og Sikkerhed. Han tumlede sin Sejlbaad i de unge Aar ude paa Sundet, og der var ikke saa lidt Sømandsstøthed over hans høje, smukke Skikkelse. Paa den store nordiske Udstilling i 1888 havde han udstillet en meterlang Model til en Yacht, som han havde lavet selv, indtil de mindste Enkeltheder, og for hvilken han fik Diplom med hædrende Omtale. Den staar endnu i hans hyggelige Hjem mellem de mange gamle Møbler, Malerier og Tegninger fra Barndomshjemmet. Og Traditionen herfra: gerne at ville samle glad Ungdom om sig, førte han og hans Hustru videre i deres sjelden gæstfri Hjem. Ligesom paa det gamle Kalkbrænderi var Værten den stille og Værtinden den livlige. For hans Løbebane er der gjort Rede i Slægtbogen og dens Tillæg. I sin Gerning var han en Pligtens Mand, nøjagtig til det yderste, Orden og Grejhed skulde der være i alt, og det var saaledes ikke uden Grund, at han ved sin Afgang som Fabrikinspektør fik Tilkendegivelse af Kongens Paaskønnelse af hans samvittighedsfulde Arbejde.

I sine sidste Leveaar blev han, tvungen af sin Sygdom, i udpræget Grad mere og mere, hvad en Slægtning af ham alt tidligere havde betegnet ham som: »et omgængeligt, kærligt Hjemmets Menneske«. Plejet af sin trofaste Hustru tilbragte han nu mange Timer i en halvt liggende, halvt siddende Stilling paa sin Sofa, hvorfra han opmærksomt fulgte, hvad der foregik omkring ham, og ofte ved en træffende, lunefuld lille Bemærkning gav dette til Kende og dermed sit Bidrag med i Laget. Under den langvarige Sygdomsperiode blev han, den stille Mand, en taalmodig Mand, der uden Klage bar den Byrde, det Kors, som Uvirk-somheden maatte blive for den af Naturen virksomme Mand.

VILHELMINE ELISABETH GLAHN

* 22. AUGUST 1850 — † 15. JULI 1926

Elisabeth Glahn var den tredje af de 8 Søstre, der fødtes i Strynø Præstegaard og tilbragte »en meget lykkelig Barndom dér«. 16 Aar gl. kom hun i Huset hos Forpagter Jensen paa Brahesholm (c. 1½ Mil N. Ø. for Assens), der var gift med en Cousine af hende. Her blev hun efter et Aars Tids Forløb angreben af en saa alvorlig Hoftebetændelse, at hun, da hun kom tilbage til Hjemmet, en Tidlang maatte gaa paa Krykker og Livet igjennem led under Følgerne deraf. Fraregnet et Par Aar i Begyndelsen af Firserne, hvori hun i Kjøbenhavn styrede Huset for Pastor Andresen, der var bleven Enkemand, tilbragte hun sin meste Tid i Hjemmet: først paa Strynø, derefter i Moseby Præstegaard, hvortil hendes Fader var bleven forflyttet i 1873. Her fik hun rig Lejlighed til at pleje og udvikle sin store Interesse og sine medfødte Gaver for

Botanik, idet hun i den store Præstegaards-Have paa en Ø, »hendes Have«, samlede mange sjældne Planter, som hun dels havde fundet i Skovene deromkring, dels ofte havde tilbyttet sig fra kjendte Gartnere. Efter Faderens Død blev hun, især ved Biskop Styhr's Indflydelse, Conventualinde i Nykjøbing (F.) Kloster, hvor hun henlevede sine sidste 34 Aar. Saalænge hendes skrøbelige Helbred tillod det, foretog hun hvert Aar længere Besøg hos Slægt og Venner, hvis Haver da paa forskjellig Vis nød godt af hendes kyndige Vejledning. Tjæreby Præstegaards Have ved Skjelskør har hun saaledes, med Bibeholdelse af alt det ærværdigt-gamle i samme, saa at sige anlagt fra ny. Da i de sidste Aar hendes forskellige Skrøbeligheder tog stærkt til, indskrænkede disse Rejser sig til mindre Sommerbesøg i den for hende saa kjære Moseby Præstegaard, hvor hun altid fandt en venlig Modtagelse, og i hvis Have hun fornyede kjære Ungdomsminder. Ellers følte hun det som et Savn ikke at kunne rejse ud at besøge de mange Venner trindt omkring — thi som hun ejede et varmt Hjerte, havde hun ogsaa mange Venner. — Dobbelt kjær blev hende da Slægt- og Vennekredsen i selve Nykjøbing, hvor hun ganske særlig i Arkitekt Henrik Glahns Hus fandt et Hjem, som hun satte stor Pris paa. Med sin varme Kjærlighed til Mennesker forbandt hun tillige Interesse for mangt og meget — og en levende Phantasi. Denne sidste har sikkert fyldt mangan ensom Stund for hende, særlig naar hun med et Gartnerkatalog i Haanden læste sig Blomsternes Pragt til, som en Musiker gennem Noderne kan læse sig Musikstykkets Skjønhed til.

Hendes sidste Phantasier drejede sig om at rejse. »Nu skal jeg rejse,« sagde hun en af de sidste Dage til sin Læge. — »Hvorhen?« — »Hjem til Moseby; dér skal jeg begraves.« Dette hendes Ønske blev opfyldt, idet hun Søndag d. 18. Juli blev jordet paa Aastrup Kirkegaard ved Siden af sine Forældre. Provst Degenkolv gav dér et Billede af hende i Lyset af Apostelordet: »Alt, hvad der er sandt, hvad der er ærbart, hvad der er retfærdigt, hvad der er rent, hvad der er elskeligt, hvad der har godt Lov, enhver Dyd og enhver Hæder: lægger Eder det paa Sinde! . . . « (Phil. 4, 8) — og slutter et Brev med de Ord: »Vi satte megen Pris paa Frk. Elisabeth og var altid taknemmelige for hendes Sommerbesøg. Vi saa' paa hende som en værdig Bærer af en ædel Tradition.«

POUL EGEDE GLAHN

ADAM AUGUST GLAHN
 * 19. JANUAR 1851 — † 3. NOVEMBER 1926

⋆

I HJEMMET D. 7. NOVEMBER 1926

* nedskrevet efter Hukommelsen *

Hvad vindes paa Verdens det vildsomme Hav? —
 Ak! tusinde Farer i skummende Trav.
 Man véd kun to Havne, bekjendte af Navne:
 Den ene vor Vugge, den anden vor Grav. —

Dette Vers af en af vore gamle, danske Digtere randt mig i Hu, da det faldt i min Lod at skulle tale et Mindeord over min kjære Ven og Fætter: August Glahn. Thi er det saaledes, at Ambrosius Stub i disse Linier træffende har skildret Menneskelivets Kaar hernede, hvor En faar prøve mere, en Anden mindre, men dog de Fleste noget af det, Verdenshavets farefulde Bølger truer med, saa synes mig, at de finder en særlig Anvendelse paa ham, om hvis Baare vi nu her en lille Flok er samlet for at bringe ham vor sidste vemodsfulde Farvel, inden han glider ind i den sidste af hine nævnte to Havne. Dog ikke saaledes at forstaa, at disse Ord giver det enegyldige, rammende Udtryk for hvad, der prægede hans Liv hernede — end ikke det stærkest fremtrædende. Nej! ogsaa han har af egen Erfaring i sit Liv hernede mellem Vugge og Grav i rigt Maal kjendt den Vexlen i Kaar, som Kingo skildrer:

Sorrig og Glæde de vandre til Hobe,
 Lykke, Ulykke de gange paa Rad,
 Medgang og Modgang hinanden tilraabe,
 Solskin og Skyer de følges og ad.

Men derfor har jeg ved denne Lejlighed draget hint lille Vers af Ambrosius Stub frem, fordi det sidste Indtryk af August's Liv er Billedet af en Mand, der efter at have prøvet Livets Medgang og Modgang er kastet som skibbruden tilbage paa sit Fædrelands Kyst. Maaske vil adskillige af dem, der her er til Stede, i en Stund som denne, hvor Minderne fra de svundne Dage plejer at myldre frem, ensidigt fastholde dette sidste, vemodige Billede af vor afdøde Ven. Men der er mere, meget mere at sige om ham end det, at han blev en skibbruden Mand.

Her, hvor Minderne om ham nu bliver levende for os, er vel jeg den, der har Minder længst tilbage fælles med ham. Det var i vore tidlige Barndomsaar, at jeg mødtes med ham og hans to ældre Brødre: den senere Domorganist i Ribe og Provsten paa Frederiksberg hos Onklen i den herlige, gamle Tjustrup Præstegaard. Her blev vort Ven-skab sluttet, sluttet for Livet. Han ejede det fornøjelige, lyse, barnlige Sind og en smittende Latter. Senere mødtes vi som Unge, arbejdende hver i sit Fag i København, hvor han og Broderen Valdemar delte en lille Lejlighed sammen i Filosofgangen, nu Vestervoldgade. Her har jeg tilbragt mangen god Time sammen med det elskværdige Broderpar. — Saa skiltes vore Veje, da August drog til Petrograd, hvor han fik sin egentlige Livsgjerning — dog kun udvortes blev vi skilte, aldrig indvortes. Jeg véd, at som hans Tanker fra det fremmede søgte tilbage til Slægt og Venner i Hjemlandet, saaledes gik ogsaa vore Tanker atter og atter ud til ham. Billedet af hans gamle Fader, der i Hjemmet i Sorø atter og atter omhyggeligt samlede danske Aviser eller Udklip af danske Aviser sammen og sendte dem til Sønnen i det fjerne, for at han kunde følge med, hvad der foregik hjemme, staar levende for mig.

Men saa blev han altsaa den skibbrudne Mand. Og saa spørge vi nu her foran den sidste Havn med Ambrosius Stubs Ord: »Hvad vandt han paa Verdens det vildsomme Hav?« Og nu véd jeg godt: det er ikke let at besvare dette Spørgsmaal den ene for den anden. Og dog noget af det, han vandt — noget af det, der prægede ham til det sidste, kan vi vel her pege paa. Saa vil jeg da først nævne dette, at som han under alle Omskiftelser formaaede at bevare sine gamle Venner, saa vandt han sig ogsaa stedse nye trofaste Venner, saadanne, hvis Ven-skab blev prøvet paa Nødens Dag. Men dette, at han saaledes kunde bevare for sig de gamle og stedse vinde nye, trofaste Venner, hang dybest sammen med hans egen Natur. Thi han var en trofast Mand — og som en af hans Slægtninge sagde ved Budskabet om hans Død: en god Mand. — Og da saa Bølgerne skyllede ind over ham og gjorde ham til den skibbrudne Mand, blev han ikke, som maaske mangen anden vilde være bleven det, bitter, — men han bevarede, om han ogsaa kjendte Mismodets tunge Timer, dog sit gode Humeur og sit lyse

Sind fra Ungdomstiden. Og saaledes staar Billedet af ham for mig fra sidste Gang, han besøgte mit Hjem faa Dage før hans sidste alvorlige Sygdom begyndte. Nej! Han blev ikke bitter i Modgangens Dage, men taknemlig mod de mange, der paa forskjellig Maade viste ham deres Kjærlighed. Denne Taknemmelighed kom til Udbrud en af de sidste Gange, jeg besøgte ham, da han laa syg, idet han pludselig afbrød Samtalen med de Ord: »Du véd ikke, hvor de To (hans Hustru og Datter) er gode imod mig!« — Hjemmet i Petrograd var et gæstfrit Hjem, og mange er de, der dér har nydt godt af denne Gæstfrihed. Men den samme hjertelige Gæstfrihed i Gjenskin mødte os, der kom i det lille Hjem her paa Strandparksvej, hvor vi tilfulde følte Sandheden af det gamle Ord: at »hvor der er Hjerterum, dér er der ogsaa Husrum.«

Evangelisten Markus (6, 45—50) fortæller, at da Vor Herre Jesus havde bespist de 5000, nødte han sine Disciple til at gaa ombord i et Skib for at sætte over til den anden Side af Genezareth Sø. Selv gik han op paa Bjerget for at bede. Men herfra fulgte han i Kjærlighed med Øjnene sine Disciple, der midt paa Søen kæmpede mod de fraadende Bølger. Som den Gang, saa nu: fra Sædet ved Faderens højre Haand holder han Øje med os, sine Disciple, paa al vor Færden over »Verdens det vildsomme Hav med tusinde Farer i skummende Trav« — og mere end dette: Han, som paa Genezareth Sø kom sine nød-stedte Disciple til Hjælp, og som har lovet at være med sine alle Dage indtil Verdens Ende, han glemmer heller ikke en eneste af os, han kommer os til Hjælp i al vor Nød og med Trøst i al vor Sorg. Og til ham ville vi nu vende os med Bønnen, at han i sin Naade med sin Hjælp og Trøst vil være hos de To, der i trofast Kjærlighed fik Lov til at pleje Manden og Faderen til det sidste — og hos Datteren og Sviger-sønnen, hvis Tanker fra det fjerne sikkert nu søge hertil — og hos Børnebørnene, der var Bedstefaders Glæde. Ja! Vor Herre se i Naade som til dem saaledes til os alle! —

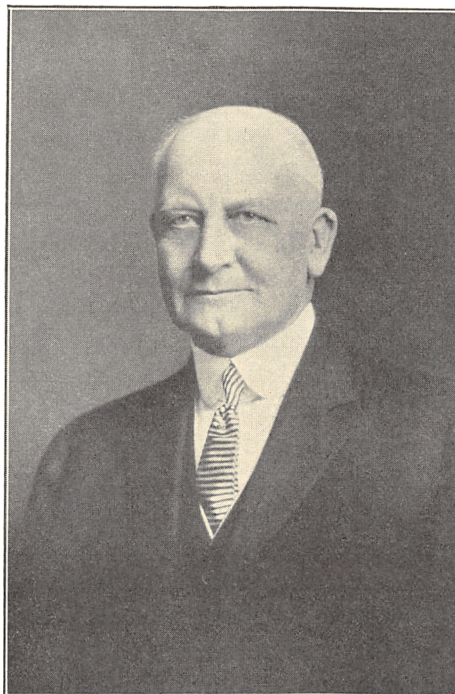
Og saa ville vi nu til Slutning lade hint lille Vers følge vor Ven til hans sidste Havn:

Lad ved Dag kun op og ned
Lykkens Tærning rulle,
Fandt ved Kvæld kun Sjælen Fred,
Gik det som det skulde.

Velsignet være dit Minde! Amen!

POUL EGEDE GLAHN

EN GLAHN I „THE FAR WEST“

ARKITEKT HOTHER GLAHN I SAN FRANCISCO

Paa min Landbrugsstudierejse i U. S. A. kom jeg ogsaa til det herlige Land Californien og havde opholdt mig her nogle Maaneder paa Landbrugsafdelingen ved Universitetet i Berkeley, da min ældste Broder, Hans Egede, i et Brev meddelte mig om denne Slægtning i San Francisco, som jeg burde opsøge. — Søndag d. 2. Nov. 1919 gik jeg til hans Bopæl, ringede paa Døren og blev lukket op af en ældre, bredskuldret, rank Herre, til hvem jeg gav mit Kort. Han kastede et Blik paa det, og Forbavselsen stod præget i hans Ansigt: »Glahn —?« sagde han; »hvem er De da en Søn af?« Og efter at dette var besvaret, bød han mig ind, idet han samtidig meddelte mig, at han var Manden i Huset og tilføjede, at jeg forhaabentlig vilde gøre dem den Glæde at spise Middag med. Og det gjorde jeg. Ved Bordet gik Samtalen udelukkende paa Engelsk, da Fru Ida Glahn, som er født derovre og ikke af danske Forældre, naturligvis stod uforstaaende over for det danske Sprog. Efter Bordet satte Onkel Hother og jeg os hen i en Krog og fik en hyggelig Samtale paa Dansk. Forbløffende var det her at høre, hvilket rent og smukt

Dansk han endnu talte efter 48 Aars Ophold i Amerika; han var kun 13 Aar, da han kom derover.

I Stilhed sad jeg længe og glædede mig over hans Skildringer og over hans glødende Kærlighed til Fædrelandet; hans Hukommelse syntes ogsaa at være fortrinlig, idet han tegnede for mig et fuldstændigt Kort over København, som Byen saa ud, da han forlod den i 1871. Sin Slægt havde han nøje Rede paa, vedligeholdt ved ivrig Læsning i Slægtbogen. — »Naar jeg ikke har besøgt Danmark i den lange Tid«, sagde han, »er det ikke fordi jeg har manglet Lysten — tværtimod, — men fordi min Tilværelse her har været saa bevæget. Naar jeg havde Tid at rejse den lange Tur, havde jeg ingen Penge, og omvendt — naar jeg havde Penge, var der ikke Tid«. Ligeledes kom vi i Samtalens Løb ind paa Faderens, Kaptajn Carl Glahns Skæbne og hans Afsked fra Hæren efter Krigen 1864, som Onkel Hother mente ikke skyldtes hans militære Handlinger, ej heller Hærens almindelige Reduktion, men ene og alene var en Følge af en Bladartikkel, i hvilken hans Fader havde kritiseret den daværende Krigsminister. — Da jeg sagde Farvel den Aften, sagde Onkel Hother, at nu ventede han, jeg vilde betragte deres Hus som mit Hjem og altsaa komme der, saa ofte jeg havde Tid. Dette lod jeg mig ikke sige to Gange, men var kun henrykt over saa fjernt fra Fædrelandet at træffe Slægt, som øjeblikkelig bad mig sige »Onkel« og »Tante« og i et og alt viste mig en saa rørende Gæstfrihed, skønt vi i Virkeligheden kun er ret fjernt beslægtede. — Søndagen efter var jeg der igen til Middag, og ved denne Lejlighed fortalte Onkel Hother mig hele sit Livs Historie om end ofte i noget store Træk.

»Som jeg tidligere har fortalt dig«, begyndte han, »har mit Liv været præget af de store økonomiske Svingninger, som en Entrepreneur-virksomhed ofte medfører. Jeg kom til Portland, Oregon, i 1885; her gik det særdeles godt med min Virksomhed i de første 5 Aar, og jeg satte saa i 1890 hele min Kapital i et stort Byggeforetagende. Kort efter kom imidlertid det store Bankkrak, som gjorde, at jeg tabte alt. Men ikke nok hermed! Samtidig brændte vort Hus med alt Indboet, og heriblandt var jo mange gamle uerstattelige Ting fra mit Hjem, Familie- og Ungdomsbilleder o. m. a. — To Aar forinden alt dette var jeg blevet gift. Vi forlod nu samme Aar Portland og drog til Californien, hvor jeg virkede i forskellige Byer, indtil vi endelig slog os ned i San Francisco. Her oplevede vi 1906 det frygtelige Jordskælv, som tog stærkt paa Nerverne, men herudover led vi ingen Skade. — Tiden siden da er forløbet jævnt og roligt, og vi har det nu, som du selv ser, hyggeligt og godt i alle Maader«, slutter Onkel Hother.

Lørdag d. 13. Dec. 1919 rejste Onkel Hother til Honolulu, hvor han for den amerikanske Regering skulde lede Opførelsen af et stort

Hospital. Imidlertid længtes han saa stærkt efter sin Hustru, at han fik det ordnet med en Hjemrejse allerede i Slutningen af Januar, og endvidere at lange Ophold derovre ikke oftere blev nødvendige. —

Onkel er en udpræget Hjemmets Mand med rørende Kærlighed til og Omsorg for Tante Ida, i hvem han da ogsaa har fundet en usædvanlig elskelig og trofast Livsledsagerinde, som baade i gode og onde Dage har været hans bedste Ven.

Endnu nogle Søndage havde jeg den Glæde at træffe dem begge hjemme, indtil jeg i Februar rejste syd paa for ikke mere at vende tilbage til San Francisco. Mine øvrige Beretninger fra Hjemmet er derfor bygget paa de kærlige Breve fra Onkel Hother derude.

I et Brev af Juni 1921 skriver han om et stort Byggeforetagende, han har faaet for »The Southern Pacific Railroad Co.« syd for »Fresno«. I et senere af 1922 har han fuldendt dette og har nu sammen med sin Compagnon, Mr. Wright, opgivet Virksomheden i San Francisco og er slaaet ind paa Tømmerhandel, idet de sammen har købt en stor Tømmerforretning i »San Anselmo«, en Times Rejse Nord for San Francisco.

Herom skriver han i 1922:

»Vi har nu købt en Grund ved »San Anselmo« (den er 75' × 250') en yndig Plet, paa hvilken der findes en herlig Lund af store, gamle Egetræer & i den nederste Ende af denne risler en lille Bæk igennem. Her bygger vi vort Hus; jeg er i Færd med at lave Tegningerne, & Byggeriet tager sin Begyndelse til Foraaret, naar Regnperioden er ovre«.

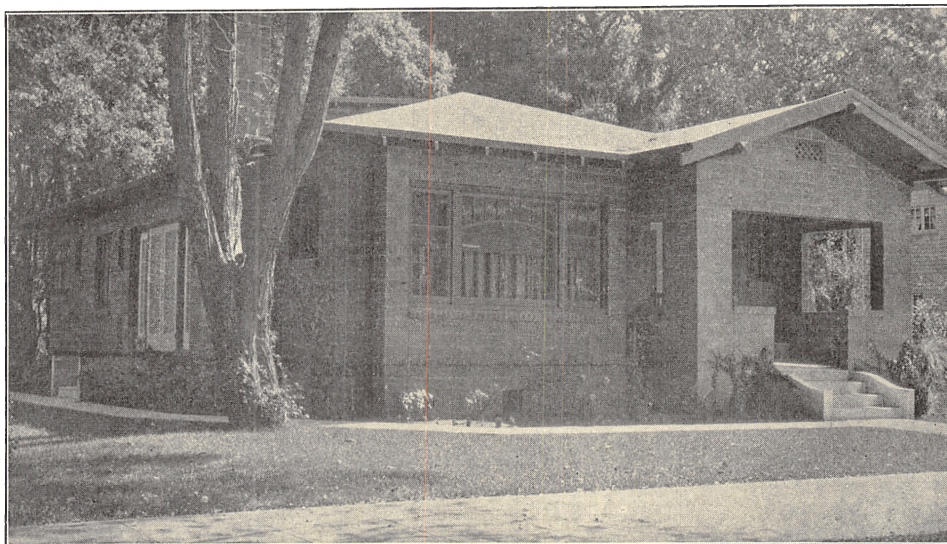
(1924) »I næste Maaned haaber vi at kunne tage vores ny Hjem i Brug, vi ser med lykkelige Forventninger hen til dette Tidspunkt. Det er en 6 Værelsers »bungalow«, smuk & praktisk; beliggende kun fem Minutters Gang fra min Virksomhed & vi vil naturligvis her faa mere Plads, saa naar du, Svend, kommer herover, kan vi tage bedre imod dig, end da du sidst besøgte os«.

HOTHER GLAHN AND HIS »LITTLE MOTHER«

(1926) »I Vinter har vi fældet 20 store Træer paa den nederste Del af Grunden & her faaet anlagt en smuk lille Have; det viste sig nemlig, at disse Træer gjorde det for fugtigt ved at holde Solen borte. I Huset er alt elektrisk drevet saasom Comfuret, Vaskemaskinen, Vandkedlen, Varmeapparaterne ja selve Isskabet, det er særdeles praktisk, & »little Mother« (Tante Ida) er da ogsaa særdeles veltilfreds med det hele. . . .

Hvis Forretningen vil fortsætte som for Tiden & vi maa være raske, trækker jeg mig nok tilbage fra aktiv Deltagelse i Firmaet, & i saa Tilfælde vil »little Mother« & jeg tage en Tur til Danmark, & natur-

HOTHER GLAHNS »BUNGALOW« I SAN ANSELMO

ligvis længes jeg særlig efter at se min Søster*) igen, men hvis jeg kommer, kan du, Svend, være sikker paa, vi vil besøge dig & bo hos dig. Ofte besøger jeg det kære gamle Hjem i mine Drømme & haaber, at Dagen maa komme, da jeg skal faa dem virkeliggjorte«.

Gid denne Drøm maa blive til Virkelighed. Velkommen til Danmark, Onkel Hother!

SVEND EGEDE GLAHN

*) Emmy Pfingsthorn, der lever i Berlin, er den eneste af Hother Glahns nærmeste, som er i Live.

ET FORSØG

PAA AT FREMSKAFTE EN FØDSELS- ELLER DAABSATTEST
FOR
KGL. KOK HENRIK CHRISTOPHER GLAHN

Efter Meddelelsen i »Glahn-Samfundets« I. Bind p. 75 om den i Allinge Kirkes Vaabenhus fundne Gravsten over Henrik Christopher Glahn, af hvilken fremgik, at nævnte H. C. Glahn er født »i Tyskland i Haste den 28. December 1672«, har jeg gjort forskellige Forsøg paa at fremskaffe en Fødsels- eller Daabsattest for ham, men desværre har alle Forsøgene været forgæves. Jeg skal her kort redegøre for, hvad jeg har foretaget i Sagen.

Personalhistorisk Samfund, af hvilket jeg er Medlem, udgiver et Tidsskrift, der bl. a. indeholder en Rubrik til Spørgsmaal og Svar vedrørende personalhistoriske Forhold. I dette Tidsskrift fremsatte jeg i 1923 (1—2 H. p. 123) en Forespørgsel om, hvorvidt nogen kunde give Oplysning om H. C. Glahns Forældre og Forfædre iøvrigt, men ingen svarede.

I det danske Postvæsens Oplysningskontor fik jeg oplyst, at der i Tyskland fandtes 2 Steder ved Navn Haste, et ved Osnabrück i Hannover, og et i Kreds Rinteln. Da der var mest Sandsynlighed for, at det var det førstnævnte Haste, det drejede sig om, skrev jeg til Stedets Præst, men uden Resultat.

Den 14. Januar 1926 fik jeg et Brev fra »Personalhistorisk Institut« (ved Otto Brenner) om, at Instituttet efter en Forespørgsel til en Personalhistoriker i Rhinlandet havde modtaget Meddelelse om, at denne havde en Daabsattest for en den 30. December 1672 født Henrich Christopher Glahn, hvilken Person var indført under Navnet Glade(n), samt at vedkommende paa nærmere Betingelser vilde afgive Attesten, ligesom han iøvrigt vilde kunne skaffe videre Oplysninger om Familien dernede. Den 16. s. M. svarede jeg Instituttet, at jeg var villig til at betale 20 Kr. for Daabsattesten, naar Attestens Ægthed og Rigtighed var bleven konstateret. Imidlertid har jeg — trods Erindring — ikke faaet Svar, saa jeg formoder, at Meddelelsen har været urigtig.

Som sidste Udvej forsøgte jeg Udenrigsministeriet. Jeg forespurgte først underhaanden, om Ministeriet kunde tænke sig at være mig

behjælpelig med at fremskaffe en Daabsattest for H. C. Glahn, og da jeg fik imødekommende Svar skrev jeg den 23. Oktober 1926 officielt til Udenrigsministeriet herom. Herpaa er der nu den 10. Januar 1927 indløbet Svar, at den omhandlede Daabsattest ikke har kunnet tilvejebringes. Af de med Udenrigsministeriets Skrivelse fulgte Bilag fremgaar, at der i Haste ved Osnabrück findes to Kirkemenigheder, nemlig en katolsk og en lutheransk. I Domkirkens Fødselsregister (den katolske Menighed) findes H. C. Glahn ikke opført. Fødselsregistret for den lutheranske Menighed for Haste begynder først med Aaret 1691, saa heller ikke her kan Daabsattesten fremskaffes. For alle Tilfældes Skyld har Vicekonsulatet i Hannover ogsaa sat sig i Forbindelse med Kirke­menigheden i Haste, Kreds Rinteln. Præsten der har sammen med sin Hustru gennemgaaet den i Betragtning kommende ældste Kirkebog fra 1652 til 1680 Side for Side uden Resultat.

Herefter maa det formentlig anses for meget tvivlsomt, om en Daabsattest for Henrik Christopher Glahn nogensinde vil kunne fremskaffes.

HANS EGEDE GLAHN

Hellerup, den 11. Januar 1927.

MEDDELELSER

Kassereren, Fuldmægtig i Ministeriet for Sundhedsvæsen Hans Egede Glahn, meddeler her et Uddrag af

GLAHN-SAMFUNDETS REGNSKAB

1923 og 1924

Indtægt (Kontingent og Gaver)	700 Kr. 61 Øre.
Udgift ved 5 ^{te} Medlemsblad	2.325 » 35 »
Aarenes Underskud	1.624 Kr. 74 Øre.
Overskud fra foregaaende Aar	375 » 60 »
Samlet Underskud pr. ³¹ / ₁₂ 1924:	1.249 Kr. 14 Øre.

1925

Indtægt (Kontingent og Gaver)	340 Kr. 95 Øre.
2 Legatportioner af Det Glahnske Familielegat	200 » 00 »
	<hr/>
	540 Kr. 95 Øre.
Underskud fra foregaaende Aar	1.249 » 14 »
	<hr/>
Samlet Underskud pr. ³¹ / ₁₂ 1925:	708 Kr. 19 Øre.

1926

Indtægt (Kontingent og Gaver)	283 Kr. 00 Øre.
Det Glahnske Familielegat	200 » 00 »
	<hr/>
	483 Kr. 00 Øre.
Underskud fra forrige Aar	708 » 19 »
	<hr/>
Samlet Underskud pr. ³¹ / ₁₂ 1926:	225 Kr. 19 Øre.

Regnskabets Detailler er tilgængelig ved personlig Henvendelse til Kassereren.

Ingeniør Sigurd Egede Glahn har indvilliget i at være Revisor af Glahn-Samfundets Regnskaber.

*

Fra og med indeværende Aar (1927) har Glahn-Samfundets Bestyrelse set sig nødsaget til at forhøje det aarlige Medlemskontingent med 1 Kr. Forhøjelsen finder Sted, dels for at dække de ved Udgivelsen af Samfundets sidste omfangsrige Medlemsblad opstaaede meget store Udgifter, jfr. foranstaaende Regnskab, dels for at konsolidere Samfundets fremtidige Virksomhed saaledes, at Samfundet kan blive i Stand til at fortsætte med at udsende Slægtsbladene i samme Form og Udstyrelse som hidtil. Kontingentet, der trods Forhøjelsen maa kaldes billigt, er altsaa herefter 3 Kr. aarlig, dog at Ægtepar kun betaler 4 Kr. tilsammen, og Personer under 25 Aar kun 2 Kr. Ved Modtagelsen af dette Nr. bedes Medlemmerne indsende Medlemskontingentet for Aaret 1927 til Fuldmægtig i Ministeriet for Sundhedsvæsen Hans Egede Glahn, Ahlmanns Allé 5, Hellerup.

*

Legatbestyrelsen for Det Glahnske Familielegat meddeler:

Efter at Departementschef i Undervisningsministeriet Kai Glahn er afgaaet ved Døden, har Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat valgt Oberstløjtnant Aage Glahn til Medlem af Bestyrelsen for nævnte Legat, hvilket Valg under 13. August 1925 er bleven godkendt af Justitsministeriet.

I 1925 indkom 4 Ansøgninger. Der tildeltes Ingeniør August Glahn, Fru Cici Stæhr-Nielsen, født Glahn, Frk. Agnete Dændler hver een Legatportion paa 100 Kr. samt ekstraordinært Glahn-Samfundet 200 Kr.

I 1926 indkom 5 Ansøgninger. Der tildeltes Fru Nanna Glahn, Fru Cici Stæhr-Nielsen, født Glahn, Ingeniør August Glahn hver een Legatportion paa 100 Kr. samt ekstraordinært Glahn-Samfundet 200 Kr.

*

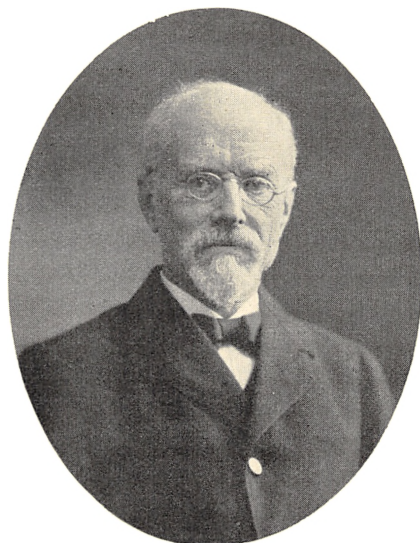
I det i 1924 udkomne IV. Bind af »Minder fra gamle Grundtvigske Hjem« har Pastor Poul Egede Glahn skrevet Minder fra Stiftsprovst Hans Egede Glahns Hjem.

*

I Følge Bestemmelse vedtaget af Stifterne af Glahn-Samfundet (se Bagsiden af Titelbladet til I. Bd.) skal paa det kommende Slægtsmøde Love vedtages og Bestyrelse vælges. Vi slutter dette Hefte, som vi begyndte det med et:

VEL MØDT, FRÆNDER!

∞ IN MEMORIAM ∞

POUL EGEDE GLAHN
† d. 2. JULI 1927

Naar jeg skal skrive nogle Ord om min kære afdøde Broder, Poul Egede Glahn, saa er noget af det, som først træder frem for mig, hans Retlinethed; man vidste altid, hvor man havde ham. Saaledes var det saa langt jeg kan huske tilbage, og saaledes blev han sig selv lig til det sidste.

Rundet af gammel Præsteslægt lige fra Hans Egede, voxet op i sit gode kærlige kristne Hjem, var han vist tidlig paa det rene med, at han vilde være Præst. Og med den Grundighed, som var ham egen, gik han som Student flittig i Gang med sine Studier og fulgte allerede fra den Tid med levende Interesse og Forstaaelse, hvad der rørte sig i Kirkens og Menighedens Liv.

Sin Virksomhed som Præst begyndte han som sin Farbror's Kapellan i Sorø, hvor han var i 6 Aar; derefter blev han Sognepræst i Tilst og Kasted i Aarhus Stift for saa sine sidste 26 Præstear at være Sogne-

præst i Tjæreby ved Skelskør. Men selv i de sidste Aar som Pastor emeritus i København, fik han Præstegerning derinde snart ved en, snart ved en anden af Byens Kirker.

Hvor han kom hen, vandt han sig mange Venner; det saas da ogsaa, da han blev stedt til Hvile fra Esaias's Kirke i København, hvor mange fra hans gamle Menigheder var med til at følge ham til Graven, og hvor der fra hans sidste Menighed blev lagt en Sølvkrans paa hans Kiste.

Det Hjem han sammen med sin trofaste Hustru Henriette, født Nansen, fik Lykke til at danne, blev et lykkeligt og saare gæstfrit Hjem. Og det er mange, som dér har mødt Varme og Kærlighed, og som derfra har taget med sig saa mange gode og lyse Minder for hele Livet. Ikke mindst de Unge, der som Plejebørn voxede sammen med Hjemmet i længere Tid.

Han var ikke nogen Eneboernatur men i udpræget Grad et Samfundsmenneske. Mellem sine Embedsbrødre var han med Liv og Sjæl Konventsmanden, der med sin levende Interesse og sine klare Tanker — i mange Aar som Konventets Formand — bragte mange Spørgsmaal paa Bane. Men hans Præstegerning som Evangeliets Budbringer, det var og blev ham altid hans bedste og kæreste Gerning, og han røgtede den tro og samvittighedsfuldt med ydmygt Tjenersind.

Han var født i Krigsaaret 1848; han oplevede som ungt 16 Aars Menneske Krigen 1864, hvor han i Aalborg, hvor Fader den Gang var Stiftsprovst, saa' baade Preusserne og Østrigerne paa nærmeste Hold under Aalborgs Besættelse af de fjendtlige Tropper. — Det Saar, som Krigen slog vort Land, at Sønderjylland kom i Fjendevold, det greb ham, saa han ikke glemte det; det var med til at kalde ham til det Arbejde for vore Brødre og Søstre »sønden Aa«, som han siden blev en hjærtevarm og utrættelig, dygtig og paaskønnet Arbejder for. Ja, den sønderjydske Sag havde hele hans varme danske Hjærte lige til det sidste, som han selv siger: »Næst min Embedsgerning er det mit kæreste Arbejde.« Han glemte ikke i Glæden over dem, som vi i 1920 fik tilbage, de mange, der, hvor gerne de vilde været hjem, maatte blive ude bag den lukkede Dør.

I et Brev til mig fra Skelskør staar der om ham: »Pastor Glahn staar jo som Sjælen i det sønderjydske Arbejde her i Byen og en vid Omegn. Skelskør Foreningen blev under hans Førerskab en af de bedste i Landet, hvad jeg paa alle Aarsmøder hørte megen Tale om. Ogsaa nu i de sidste Aar, da vi saa inderlig maatte savne Pastor Glahn, blev der stadig til mig talt om hans ret enestaaende Arbejde for Sagen.«

Foruden: »Texter til Lejlighedstaler«, som han paa Aarhus Præstekonvents Vegne sammen med Pastor F. E. Seidelin udgav, har han

udgivet »Den gode Hyrde«, over Jesu Lidelseshistorie — ogsaa oversat paa Tysk, og sammen med Pastor Lavrids Nyegaard udgivet: Peter Christian Kierkegaards samlede Skrifter. Og endnu fra hans sidste Aar i København har han til Dr. H. P. Barfod's »Minder fra gamle grundtvigske Hjem« foruden en Skildring af vort gamle Hjem skrevet et Par andre af de deri trykte Mindeskildringer.

Som Anerkendelse af hans dygtige og nidkære Arbejde gennem mange Aar for den sønderjydske Sag modtog han Ridderkorset, hvad der glædede ham.

HENRIK GLAHN

*

Til Henrik Glahns Karakteristik af sin Broder, Poul Egede, finder jeg det naturligt som Redaktør af Slægtebladet at føje et Par Ord:

Foruden at være trofast i sin Præstegerning og i Arbejdet for Sønderjyderne var Poul om ikke til Fingerspidserne, saa til Hjertehænderne en Glahn. Af Fysiognomi synes jeg, at han i ikke ringe Grad lignede Poul Egede, hvis Navn han bar. Hvem kan udrede Vævet af Slægternes Traade, hvor meget der for Eksempel hos ham var Egedernes, Blichernes eller Radeckernes Blod. Men vist er det, at han nærede en inderlig trofast Kærlighed til sin Slægt. Til Forfædrene saa han op med de ældre Generationers smukke og nænsomme Ærbødighed, og de yngre fulgte han med levende Interesse og alle gode Ønsker. De iblandt os er jo snart talte, der — endnu i Live — er naaet over Støvets Aar og har levet et Samliv med de gamle Glahner, der udgjorde et lille Samfund, hvor — snart sagt — alle kendte hinanden. Det gav Betingelser for et inderligere Sammenhold; og for dette Kuld var Poul en ægte Repræsentant.

Baade da Slægtbogen skulde udgives og da Slægtsamfundet skulde dannes, var han ikke blot selvskreven til at være med, men ogsaa fuld af Interesse for Gennemførelsen, selv om hans øvrige Gerning hindrede ham i at sætte Kræfter ind ogsaa her. Han er dog vist den eneste af den Generation, der har bidraget til Slægtebladet med sin Pen.

Som Sammenholdets Mand skal Poul Egede Glahn nævnes med Tak af os alle.

ALFR. GLAHN

NANNA CAMILLA GLAHN FØDT NIELSEN

† d. 30. APRIL 1927

Nanna Glahn, født d. 12. Juni 1859, Datter af Apotheker Nielsen, Skive, blev 1884 gift med Ingeniør Hugo Glahn, der døde den 1. Marts 1888. Derefter havde hun sammen med sin eneste Datter, Cathrine, der ved Faderens Død var knapt et Aar gammel, i mange Aar sit Hjem i Odense. Efter Cathrines Ægteskab med Kontorchef Harald Glæsel boede hun en Tid i Kjøbenhavn, derefter i Gentofte og Ordrup, hvor hun døde.

Nanna Glahn oplevede da en lys og glad Barndoms- og Ungdomstid, et saare lykkeligt og saare kortvarigt Ægteskab og derpaa en lang Række Aar i beskedne Kaar, delt mellem Savnet af sin Mand og Glæden over sin lille Pige.

Bevirkede det første en Trang hos hende til et indadvendt Liv i oprigtig, from Guds frygt, saa gav Kærligheden til hendes eneste Barn hende Kraft og Energi til at skaffe Midlerne til Hjemmets Opretholdelse og efterhaanden vel i stigende Grad Lyst ikke blot til at leve med og for sin Datter, men ogsaa til at se de unge af Slægten hos sig. Hun havde i særlig Grad Evne til at gøre det hjemligt for dem. Der var en egen Præstegaardsstemning, en Lørdagaften- og Søndagshygge over hendes sirlige Hjem, som blev til ud fra hendes særlige Karakteregenskaber.

Hun var i Besiddelse af en stiltfærdig Munterhed i Forbindelse med Æmhed og Tanke for andre, og hun havde desuden en Trang til at have nogen at støtte sig til, som ogsaa var ejendommelig for hendes udpræget kvindelige Natur.

Selv i de sidste Aar, da hun var mærket og ikke lidt forandret af Sygdom, bevarede hun Evnen til at glæde sig, ogsaa over smaa Ting.

⋆

CHRISTIAN FREDERIK GLAHN

† d. 9. JUNI 1927

Vor gamle Slægtning ovre i Japan, der var Slægtens ældste Mand, har lukket sine Øjne i det Land, hvor han havde levet i næsten 60 Aar. Hans Livsbane og Personlighed er i Slægtebladet gentagne Gange blevet belyst dels ved hans egne Meddelelser fra hans eventyrlige Rejse gennem Kina, dels ved fremmedes Skildring af deres Indtryk fra Besøg i hans Hjem. Sit Fald, hvorved han for nogle Aar siden brækkede begge Ben nær ved Hoften, forvandt han aldrig; men Billedet, der er taget af Kaptajn Botved ved et Besøg i hans Hjem paa det berømmelige Flyvertogt, viser, at Humøret har han ikke tabt, hvor svært det end har været for en Mand af hans Type at være lænket til Rullestolen. Han har været en af de Pionerer, som — i hans beskedne Virke — baade Danmark og Navnet kunde være vel tjent med.

Efter at ovenstaaende Mindeord til Slægtebladet var skrevet, sendte en af den afdødes Søstre Redaktøren et Brev, som en Dansk i Japan havde skrevet til hende, og hvoraf her meddeles følgende:

» . . . Det er en mærkelig Skæbne at rejse fra sit Fædreland som ganske ung og aldrig opnaa at gense det; men ikke at glemme det og Slægten derhjemme gennem en Adskillelse af mere end et halvt Aarhundrede er en endnu mærkeligere Ting. Naar man kom for at se til gamle Glahn, talte han altid paa sit fuldstændig rene og smukke Dansk om sin Familie hjemme, og man følte, at der stadig var et Baand, der bandt . . . Som De ved, har Chr. Glahn i de sidste Aar været ude af

Stand til at gaa, og har sikkert ogsaa haft en hel Del Smerter, selv om han ikke klagede. Han var altid glad, og det var en Fornøjelse at høre ham fortælle om sine Oplevelser i de unge Dage, som han beskrev saa levende, saa man skulde tro, at det var passeret i Gaar.

Men selvfølgelig, som Ugerne og Maanederne gik, blev han svagere, og han ventede i Grunden selv kun paa, at Forløsningen snart skulde komme. Som min Onkel telegraferede til Dem, kom den d. 9. Juni Kl. 8 om Aftenen. Hans nærmeste Familie var til Stede ved Dødslejet, og han var i Stand til at genkende dem alle. Han blev begravet Lørdag d. 11. Juni Kl. 3 om Eftermiddagen fra sit Hjem i Ikenobe (6 Mil fra Yocohama i en ualmindelig smuk Egn). Det gjorde et dybt Indtryk at se Dannebrog, som Deres Broder elskede, paa halv Stang saa langt ude paa Landet i Japan. Efter eget Ønske blev han begravet i en lille Lund neden for Huset, hvor der ogsaa er nogle enkelte japanske Grave. Ingen kunde ønske sig et smukkere og fredeligere Sted at hvile end under de vidunderlige gamle Ginkotræer der. Der var en Mængde Mennesker, baade Europæere og Japanere, til Stede ved Begravelsen, og da Deres Broder havde udtalt, at kun Danske skulde tale ved hans Baare, i modsat Fald ingen, holdt den danske Chargé d'Affaires en smuk Mindetale, hvori han i Særdeleshed skildrede Chr. Glahn's stærke Nationalfølelse og takkede ham paa Danmarks og den danske Regerings Vegne for, at han vedblev at være Dansk. Han udtalte ogsaa, hvilket enhver af os vist vil billige, at, naar man talte med den gamle Mand, fik man Indtrykket af, at han var tilfreds med sit Liv, og han ikke syntes, at det havde været forgæves. Til Slutning henvendte han sig til den afdødes Familie og takkede dem for, hvad de havde været for Deres Broder i Særdeleshed i de sidste Aar, hvor Sygdom og Svaghed tog Overhaand.

Det var en smuk lille Højtidelighed, som ingen af os Danske, som var til Stede, nogensinde vil glemme.

. . . Med venlig Hilsen.

Deres hengivne

Mary Madsen.«

*

FREDERIK GLAHN

† d. 29. DECEMBER 1927

Fader, Forretningsfører Frederik Glahn, var eneste Søn af Herredsfoged Hother Glahn og Hustru Amalie Glahn, f. von Dudden. Sammen med sin eneste Søster tilbragte Far en meget lykkelig Barndom og første Ungdom i Herredsfogedgaarden i Vejle, og mange er de morsomme og interessante Træk og Oplevelser fra de Aar, som Far har fortalt os Børn, naar vi »holdt Mørkning«. Især vilde vi gerne høre om Krigen 1864, om de Dage, da Østrigerne kom til Byen, om hvorledes der blev posteret Vagt alle Vegne, om den lille Kamp, der blev kæmpet ved Broen ved Sønderport, og om hvorledes Bedstemoder reddede Kontorpengekassen ved at gaa i Seng, tage den med og foregive, at hun var syg. Efter endt Skolegang, dels med Huslærer og dels i Horsens, da der ingen god Skole var paa den Tid i Vejle, kom Far til »Mosgaard« ved Aarhus for at lære Landvæsen for senere selv at faa Gaard i Nærheden af Vejle. Her blev Far gift med Mor, Marie Hastrup fra »Agersbøl«, og her fødtes de tre ældste Børn. Paa Grund af de økonomisk-vanskelige Tider for Landmændene i 1890'erne maatte Far gaa fra sin Gaard og flytte til Vejle. Og her har vi Børn saa haft vort egentlige Hjem.

Vi har et Billede af Far, som vi i særlig Grad holder af, fordi det netop kendetegner Far som den Hjemmets og Hyggens Mand, han var. Far sidder med sin lange Pibe og Avisen i en god Stol. For os dannede Far og Mor og Hjemmet som en Enhed, vi havde dem altid hjemme; de deltog ikke i Selskabelighed men levede for hinanden og for os. — Sine Forretninger passede Far med sjældnen Samvittighedsfuldhed, Troskab og Nøjagtighed; han holdt af at arbejde, og det var med oprigtig Sorg, han lagde Pennen til Side, da Sygdommen tvang ham dertil, — men naar det daglige Arbejde var tilendebragt, elskede Far at have Mor og os Børn om sig til Leg, Læsning, eller Far spillede for os. Helt indtil nogle Maaneder før Far gik bort, kunde han sætte sig til Klaveret og spille de Melodier, han holdt saa meget af, og som rummede saa mange Minder for ham.

Far havde to »Lidenskaber« Børn og Heste; han kunde daarligt gaa forbi Børn paa Gaden paa sin daglige Morgentur uden at henvende et lille, venligt Ord til dem eller stryge dem over Haaret; og vi sagde altid hjemme, at Far kendte hver eneste Hest i Byen. Som ung havde Far redet ivrigt.

Far fik Lov at fejre sin 80-aarige Fødselsdag, en Dag hvor der blev vist ham megen Opmærksomhed, en Dag som for os er uforglemmelig, fordi det var den sidste Festdag, vi havde sammen med Far. Fra den Dag gik det stærkt ned ad Bakke. Far havde i næsten to Aar lidt af et Hjerteonde, men trods svære Lidelser var Far taalmodig til det sidste og taknemmelig over Mors utrættelige og kærlige Pleje. For os Børn var og er Far den, vi kunde se op til og søge at ligne i alle Forhold, og det var betegnende, hvad vor Læge sagde om Far: »Han ligner mest af alt en gammel Officer og Ridder, af den Slags man nu ser saa sjældent.«

ANNA-MARGRETE GLAIIIN

⌘

JOHANNE MARIE MAGDALENE OVESEN FØDT GLAHN
† d. 24. NOVEMBER 1928

Johanne var født i København 1849, og i København kom hun til at leve sine sidste Aar og lukke sine Øjne i sit firsindstyvende Aar.

I Aalborg fik hun sit Hjem i sine sidste Barndomsaar og sin første Ungdomstid, og dér vandt hun sig jævnaldrende Venner for hele Livet.

Sit eget Hjem som gift fik hun først i Vendsyssel og siden paa Sjælland. Og hvor hun og hendes Mand fik deres Hjem paa Land eller i By, havde hun en lykkelig Evne til, ligesom hendes Mor, i en sjælden Grad at skabe Hygge, saa man strax kom til at føle sig som hjemme.

Johanne var et forunderligt levende Menneske med et aabent modtageligt Sind for, hvad der var lyst og godt; og hun havde et varmt og kærligt Hjærte, let til Smil og let til Taarer. Hvor hun mødte Forstaaelse for det, som interesserede hende og optog hendes Sind og Tanker, dér følte hun sig vel tilmode.

Det er mange, som i hendes og hendes Mands hyggelige gæstfrie Hjem i Præstø kom og fandt god Modtagelse og hjærtelig og aandelig Forstaaelse.

Johanne var en ualmindelig elastisk Natur. Og denne Sjælens medfødte Elasticitet i Forbindelse med hendes fromme troende Sind hjalp hende godt igennem Livets Sorger. Og det hjalp hende godt med stor Taalmodighed over de sidste 5 Aars lange Sygeleje. Lige til det sidste bevarede hun sit varme Hjærtes levende Interesse for sine Kære og alt hvad der angik dem.

Som hun i sit Liv vandt sig mange Venner, forstod hun at holde fast ved sine Venner med sit trofaste kærlige Sind.

HENRIK GLAHN

EMIL LYTTHANS-PETERSEN

† d. 22. MARTS 1928

I Erindringen staar Svoger Emil, der i 1879 blev forlovet, i 1881 gift med min ældste Søster Marie Henriette Margrethe Glahn, for mig, som jeg husker ham fra hans Velmagts Dage. Senere var Skæbnen ham haard. Den ramte ham først i hans store Virksomhed, som brød sammen, saaledes at han i vidt Omfang med det samme var slaaet ud af en stor og blomstrende Forretning, skabt af ham selv. Hans senere Aar har været en Kæde af Prøvelser. Efter et langvarigt Hospitalsophold med flere svære Operationer var han legemligt en mærket Mand; og hertil kom i de sidste Aar en Forstyrrelse i visse Centrere, saa at han vel, omend stadig aftagende, kunde følge, hvad der skete og taltes omkring ham, men selv efterhaanden helt berøvedes Talens Brug.

Hans smukke Karakter og hans ikke almindelige Sjælestyrke kom her ret for Dagen ved den Resignation, han udviste og ved den Standhaftighed hvormed han, taalmodig og tavs, kæmpede med Følgerne af Forkalkningen, der truede med ganske at tilsløre hans Bevidsthed. Helt rørende var hans Glæde ved at kunne gøre sine Nærmeste smaa Tjenester, bringe dem Sukkeret til Kaffen eller lignende. Han barberede sig daglig og førte, til sidst med uendelig Besvær, Bog over sine Udgifter. Han var glad, naar nogen huskede ham og besøgte ham. Men ofte bragte han de Besøgende deres Overtøj kort efter, at de var kommen, thi Situationens Umulighed lod sig ikke forene med det klare og koncise, der var Grundlaget i hans Væsen. Ved sin ukuelige Villie holdt han, al Svaghed og aandelig Svigten til Trods, sig selv i Hævd til den sidste Dag, da han gik til Sengs for at dø. De, der kendte ham, vil forstaa dette.

Han var en udpræget Type, hvis Særkende havde været Handlekraft, en hurtig og klar Opfattelse, stor Aandsnærværelse og en ikke almindelig Evne til at forme en rammende Bemærkning: han var rap i Replikken; den kunde være skarp, men den var oftest blot salt. Jeg kan ikke lade være med at fortælle en lille Oplevelse, han havde. Han var jo gammel Københavner og satte som saadan stor Pris paa den hævdvundne Fortovsret. Engang for vel en 12—15 Aar siden kom han gaaende i Bredgade og mødte der en ung lapset Herre, der gik paa yderste Flise, men med Rendestenen paa venstre Haand. Den unge Mand gik lige paa og veg ikke, og de standsede overfor hinanden. Lythans-Petersen saa først lidt paa ham (sikkert — efter sin Vane —: over Brillerne), men da det ikke virkede, tog han, der var en høj og kraftig Mand, den unge Herre med et fast Tag i begge Armene og satte ham over paa den anden Flise med den Bemærkning: »I Danmark viger man til højre for den, man møder!« Stum i første Overraskelse over denne summariske Fremgangsmaade, som det unægtelig var, brister saa den unge Mand ud: »I Danmark siger man: Idiot!« Lythans-Petersen, der var begyndt at gaa videre, vendte sig roligt om, tog med et let Buk Hatten af og sagde: »Om Forladelse! Det glemte jeg!« — Dette slagfærdige Lune, som saa tit glimtede frem hos ham var vist et Familietræk. Hans ældre Broder var den fra »Sværmere« kendte Repræsentant for 1860'ernes Studenterved, Henry Petersen.

Sin Læretid udstod han i København, arbejdede bl. a. paa det Kongelige Teater. Som Svend studerede han i Holzminden i nogle Aar, og efter et Par Aars Konduktørvirksomhed nedsatte han sig 24 Aar gammel som selvstændig Mester. Et af hans første Arbejder var »Panoramaet« i Jernbanegade; denne Rundbygning henledte Opmærksomheden paa ham, saa at han en Tid gik under Navnet Panorama-Petersen. Maaske har dette Tilnavn vist ham det praktiske i at knytte et saadant til det mindre særtegnende Efternavn, og han anbragte da den lille Streg imellem Lythans (hans Moders Pigenavn) og Petersen, hvilket fik Onkel Henrik, den yngre Apoteker i Sorø, som satte megen Pris paa ham, til paa sin lune Maade at hefte det spøgende Navn »Bindestregen« ved ham. Navnet Lythans havde imidlertid god gammel Haandværker-Klang: Hans Morfader var den kendte og ansete Murmester Lythans, hvis Datter Julie, forevigtet i Christian Winthers Digte Til Een, blev dennes Hustru, medens en anden Datter var gift med D. G. Monrad. Og Emil Lythans-Petersen havde, som det fremgaar af følgende Citat af en Nekrolog (i Berlingske Tidende), gode Betingelser for at føre Traditionen videre:

»Det var en flittig og driftig Mand, en myndig og dygtig Mand, hvis Raad man gerne hørte . . . Han blev Mester i 1880 og hurtig en af de

ledende indenfor Faget, Repræsentant i Lauget og senere en Række Aar igennem Bisidder i Laugets Bestyrelse, Medlem af den permanente Voldgiftsret, af Arbejdsgiverforeningens Repræsentantskab o. m. a. I ledende Kreditinstituter, Ejendomsselskaber og lignende Steder, hvor der er Brug for den kyndige, indsigtsfulde Haandværksmesters Raad, havde han ogsaa Sæde. Og han ydede en vægtig og betydningsfuld Indsats, saa længe hans Kræfter strakte til.«

Han kom til at indtage en høj Plads iblandt Odd-Fellows, som han tilhørte i mange Aar; men dette Forhold tilhører jo Ordenen og ikke Udenforstaaende. Han var paa saa mange Omraader en interesseret Mand; men frem for alt nærrede han en stor og umiddelbar Kærlighed til Musik; selv i sin lange Svaghedsperiode kunde han daarlig lade god Musik gaa fra sig, men mødte paa sin vante Plads i den dækkede Bestyrelsesloge i Koncertpalæet og lyttede til Tonerne.

I Fars Hjem blev Emil fra første Færd som en Søn af Huset; han var Far inderlig hengiven, og Følelserne var gensidige. Han hører for mig til i det daglige Liv i mit Barndoms- og Ungdoms Hjem og mange saare kære og glade Minder knytter sig for alle os Søskende til hans Færden der.

ALFR. GLAHN

JOHANNES FREDERIK FICH

† d. 28. DECEMBER 1928

Far var født i København 1863, søn af sognepræst A. G. Fich. Størstedelen af sin ungdom tilbragte han i København, hvor han gik i Borgerdydskolen på Kristianshavn, en skole han senere i sin studentertid blev lærer ved, og som han altid følte sig knyttet til; navnlig mindedes han dens rektor, Johs. Helms, hvis bøger hørte til hans stadige læsning. Da han i 1881 blev student, bestemte han sig strax for teologien; dels lå dette vel i at hans slægt på begge sider var præster — hans mor var født Brorson — dels hade han, eller fik efterhånden, en følelse af at det var hans kald. I nogle optegnelser jeg fandt i hans gemmer, siger han udtrykkelig at han egentlig aldrig hade kunnet tænke sig anden livsgerning.

Ved Siden af sit studium dyrkede han ivrigt livet i Akademisk Skyttekorps, hvor han efterhånden steg til delingsfører og bestyrelsesmedlem. I hans senere år var det en af hans største dage da Korpset i 1914 på stortur passerede Løgstør og hyldede ham. Han skrev til foreningens 25 års jubilæum en kantate, hvoraf dele senere indgik i den skyttekantate, som endnu bruges. Han hade en ganske kvik poetisk åre, lavede som student sammen med sine søskende julehefter med digte og tegninger og drømte — ifølge sine dagbøger fra dengang —

om at blive digter. »Enten bliver jeg digter eller også præst på Anholt«.
(»Det blev det sidste«, tilføjede han i 1924).

Megen tid slugte det skolearbejde han for indtægtens skyld måtte påtage sig, så at han til examen trods gode evner kun fik 2. kar., hvad der vist tit pinte ham. Efter at ha været soldat blev han i 1888 kapellan hos sin senere svigerfar, sognepræst Nicolai Glahn i Aastrup på Falster, hvor han blev til dennes død 1892. Han fik da embede som sognepræst i Simested og Testrup (ved Hobro) og giftede sig samme år med Birgitte Margrethe Glahn. I 1898 blev han præst i Løgstør og næste år provst for Slet Herred.

Foreløbig tegnede alt lyst, men snart kom hans livs katastrofe. I 1901 blev han syg, men først efter et års forløb blev det konstateret at det var en alvorlig sukkersyge og nervesvækkelse, for hvilken han for-gæves søgte lindring ved et par rekreationsophold. Hans kraft var og blev brudt; han blev aldrig rask mere, og hans arbejde led derunder. Han måtte nøjes med at passe det strengt nødvendige og spare på kræfterne. Og det faldt ham tungt, samvittighedsfuld som han af naturen var. I 1916 måtte han frasige sig provstehvervet, og på sin 60-årsfødselsdag 29. Juli 1923 holdt han sin afskedsprædiken i Løgstør Kirke efter at have haft orlov et års tid.

Trods den tvungne begrænsning af sin virksomhed nåede han dog at blive afholdt af sin menighed, hvorom flere pengegaver og mange opmærksomheder — også efter hans afgang — var vidne; og det var ham naturligvis en trøst i de tunge timer, når han nagedes af den bevidsthed, at han burde gå sin vej — noget han for hustrus og børns skyld ikke mente at kunne.

I byens liv tog han kun ringe del. Han dannede en foredragsforening, som vist døde hen under krigen; han var medlem — tilsidst æresmedlem — af den lokale Forsvarsbrødreforening, og han var omtrent fast taler ved Grundlovsfesten, hvor han holdt stadig nye taler for kongen, et hverv han røgtede med glæde.

Om Fars arbejde som præst er jeg ikke kompetent til at dømme; selv skriver han: »Jeg har været en rigtig skidt præst . . . jeg slår da en streg over hele min præstegerning.« Andre vil dog vist dømme anderledes. Hans prædiken var måske noget tung i formen, men blev med årene, som lidelserne bøjede ham, båret af en stille og ærlig tilforladelighed, som måtte gøre indtryk, og det blev ved hans kiste sagt, at den måde han bar sin sygdom på, i sig selv var en prædiken. Bitterhed over sin skæbne ytrede han aldrig.

Også i familiens kreds hæmmedes han af sygdom. Han tålte ikke støj, og under vores opvæxt holdt han sig mest i sit studereværelse, så vi egentlig først lærte ham at kende som voksne. Det var en lykke for

ham at han i Mor hade en aldrig trætlet, trofast støtte, hvad han også forstod og navnlig gav rørende udtryk, når han engang imellem måtte savne hende.

Sit otium brugte han mest til læsning, særlig af skønlitteratur og teologi. Arbejde kunde han ikke, det faldt ham meget svært at gå, og det at skrive var ham en pine. Men mange tunge værker pløjede han i disse sidste år.

De tegn på en forværring af hans sygdom, som begyndte at true, skulde ikke blive til virkelighed. Han døde uden foregående svækkelse, ganske stille. Et hjerteslag standsede hans liv. Den sidste dag han levede, hade han netop sluttet en fornyet gennemlæsning af det Nye Testamente og på sidste side indstregede de ord: »Den, som tørster, han komme; den, som vil, han modtage livets vand uforskyldt!« og til allersidst: »Kom, Herre Jesus!«

A. N. B. FICH

ATTER LIDT OM PROFESSOR HENRIK CHRISTOPHER GLAHN

I en Afhandling (Nr. 143 af Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning) om »Eskimoernes kultiske Guddomme« nævner Professor William Thalbitzer ofte H. C. Glahn paa en Maade, der bekræfter, hvad der er udtalt fra andre Sider (Japetus Stenstrup og Dr. Knud Rasmussen) at Glahn har haft en ikke almindelig Evne til at se umiddelbart dybt og objektivt paa Grønlændernes Opfattelse af det mystiske i Naturen og Livet. Han skriver bl. a.: »Den af de danske missionærer fra det 18. århundrede, der trængte dybest ind i Grønlændernes nationale åndsliv var Henrik Christopher Glahn. Hans dagbøger fra år 1763 til 1768, ført i Grønland ved kolonien Holstensborg, er for nylig blevet udgivne av pastor H. Ostermann (Grønl. Selskabs skrifter, no. 4, 1921). Desværre er, som det synes, kun halvdelen av dagbøgerne bevarede. Men allerede 1771 var en del av deres indhold blevet offentliggjort anonymt av Glahn selv i hans kritiske anmærkninger til D. Cranz's »Historie von Grønland« (2. udgave i 3 bind 1770). Glahn var, som hans biograf Ostermann med rette sier om ham, en ualmindelig fordomsfri missionær og stræbte ærligt efter at trænge til bunds i tingene. Han havde et aabent, et dengang sjældent frisindet blik for det exotiske folks særegne åndsform og fremhævede med forstående sympati selv de sider av dets nationale kultur, som missionærerne ellers måtte forkætre eller forbigå med tavshed. — Forresten kan noget lignende siges om Poul Egede, hvis journal (Efterretninger) ogsaa er besjælet av sympati og forståelse i skildringen av de mennesker, han var vokset op sammen med i Grønland og hvis sprog han talte som sit eget. Poul Egede havde en dybere humor, stundom næsten mindende om Holbergs, i bedømmelsen av »indvånerne«. Afhandlingens Indhold er for specielt til at refereres. Meget ofte citeres Glahn, snart med Tilslutning, snart rent refererende, snart med en vis Tagen Afstand fra hans Betragtning. Et enkelt Sted skal citeres (S. 34) »H. C. Glahn har allerede [i Anm. til Cranz] beskrevet den primitive livsopfattelse (animisme, animatisme) i korte, gyldne sætninger, som vor tids etnologi først har fundet et videnskabeligt udtryk for efter udforskningen av mangfoldige andre naturfolk: »»at Grønlænderne troe, at alle Ting er besjælede, og at endog de ringeste Redskaber have deres Siele. Saaledes har en Pii, en Baad, en Skoesaale, en Skee, en Dril hver for sig en Siel. Disse Siele ere fra den grovere Materie adskilte, og bestaae af noget finere, for vore Øyne, Hænder og øvrige Sandser umærkeligt, dog af samme Form som de

Legemer, hvoraf de ere udgangne, saa at Sielen af et Menneske ligner et Menneske, Sielen af en Hund, en Hund, af en Piil en Piil.« Glahn har her som ofte vist, at han ejer et fint blik for distinktionerne i den grønlandske tankegang, selv de mest subtile, jeg frygter blot at jeg her maa tilføje: i dette tilfælde har han gjort distinktionerne lidt for subtile . . . « (og herefter følger en Paavisning af, at Glahn i sin videre Udvikling af Fænomenet maaske har ladet sig paavirke af nogle lovlig spidsfindige Begrebsudviklinger fra Angekokkernes Side).

ALFR. GLAHN

KGL. KOK HENRIK CHRISTOPHER GLAHN'S FØDSELSATTEST

I forrige Nummer af Glahn-Samfundet (pag. 17) har jeg udtalt den Formodning, at den Meddelelse, jeg havde modtaget fra Genealog S. Otto Brenner, Personhistorisk Institut, om, at han gennem en Forbindelse i Rhinlandet vilde kunne skaffe en Fødselsattest for kgl. Kok Henrik Christopher Glahn, var urigtig.

I denne Anledning har jeg nu fra Otto Brenner modtaget til Genemsyn et Brev til ham af 11. Januar 1926 fra Genealog Gustav von Recklinghausen, Hohenzollernstrasse 36, Gütersloh; af dette Brev fremgaar, at Brenners Meddelelse til mig hviler paa følgende Passus i Brevet:

»Haben Sie noch Interesse für Henrich Christopher Glahn? Sie fragten seinetwegen am 9. Juni 1923 bei mir an. Inzwischen habe ich seine Herkunft ermittelt. Der Familienname lautet im Kirchenbuche Glade(n). Die Schreibweise Glahn ist auf die Aussprache zurückzuführen; sie findet sich auch bei anderen Gliedern der Familie. Einen beglaubigten Kirchenbucheauszug über die am 30. (nicht 28.) Dezember 1672 erfolgte Geburt des Henrich Christopher Gl. würde ich für fünfzig Goldmark abgeben. Weitere Nachforschungen könnte ich um so besser anstellen, als ich ohnehin in der betreffenden Gegend zu tun habe«.

Som det ses heraf, forlanger von Recklinghausen 50 Guldmark for Fødselsattesten, men selv om Familien ofrede dette Beløb paa Attesten, mangler der dog Beviset for, at H. C. Glade er identisk med H. C. Glahn.

Hellerup, den 20. April 1928.

HANS EGEDE GLAHN

GLAHN-SAMFUNDETS FØRSTE SLÆGTSMØDE

Det Baand, der binder, er Blodets Baand,
 Fortidens Minder, Enhedens Aand,
 givet i Arv til de Unge.

(HENRIK GLAHN)

Mandag den 21. Marts 1927 samledes Glahn-Samfundets Medlemmer til et Slægtsmøde i København. Tanken havde vundet god Tilslutning, idet der var mødt 80 af Slægten, hvoraf 44 bar Navnet Glahn. Den ældste Deltager var fyldt 80 Aar, den yngste fyldte netop 16 Aar samme Dag. Festen stod i Wivel's Lokaler og var tilrettelagt af en Komité, bestaaende af Tandlæge Holger Glahn, Ingeniør Sigurd Egede Glahn, Frøken Doris Glahn og Fuldmægtig Hans Egede Glahn.

Man samledes Kl. 6, og efter at Forsamlingen havde taget Plads ved de i Dannebrogscarver festligt smykkede Borde, hvor der ved hver Kuvert laa en trykt Bordplan med alle Deltagernes Navne, bød Tandlæge Holger Glahn velkommen, hvorefter man afsang en af Sognepræst Henrik Glahn i 1880 (ved en Slægtsammenkomst i Storehedinge Præstegaard) skreven Sang, der var genoptrykt under Titlen »Heic adsint manes parentis« (Stamfaderens Aand svæve over Vandene) og indlededes med et i Dagens Anledning skrevet Recitativ. Derefter talte Glahn-Samfundets Formand Sognepræst Ludvig Glahn, for Fru Louise Lassen. Han fremhævede hendes og hendes afdøde Mand, Overlæge Otto V. Lassens, store Kærlighed til Slægten Glahn, der bl. a. havde fundet Udtryk i deres Oprettelse af Det Glahnske Familielegat, ligesom Glahn-Samfundet blev stiftet i deres Hjem og fik Overlæge Lassen til sin første Formand. Paa Bestyrelsens Vegne foreslog han at give Fru Lassen en Særstilling i Samfundet som dets Æresmedlem; Forsamlingen hilste Forslaget med hjerteligt Bifald og alle rejste sig som Tegn paa Tilslutning. Saa aflagde Formanden Beretning om Glahn-Samfundets Tilbliven, hvorefter man afsang en af Lektor Alfred Glahn i 1907 (Ved Oberst H. O. Glahns 90 Aars Fødselsdag) skreven Sang »Slægten Glahn«, hvilken Sang ogsaa med Forfatterens Tilladelse var genoptrykt i Dagens Anledning. Formanden talte for Slægten Glahn og sluttede Talen med følgende Vers:

Se, vi kom fra fremmed Bord,
 slog dog Rod i Danmarks Jord.
 Virkelyst og Krigermod,
 Tro paa Herren, som er god,
 og for Sjælene en Dyst,
 saadan er vor Stammes Lyst.

Sundhed, Lune, Ære, Takt,
ingen Dorskhed uden Kraft,
helst det fine uden Støj,
mild og sindig, men ej sløj
denne Sum vi fik i Arv,
saadan er vor Stammes Tarv.

Hvad du evner, kast det ud,
dette blev jo Livets Bud.
Saml af Slægtens Fortidsdag
Saft og Sødme til Behag,
og vær vaagen, fast og fro,
mod din Glahn'ske Stamme tro.

Lektor Alfred Glahn redegjorde for sit Arbejde som Redaktør og slog til Lyd for, at Slægtens Medlemmer burde indsende til Redaktøren hvad de maatte ligge inde med af gamle Familiepapirer og lign. Herefter genvalgte Bestyrelsen. Fuldmægtig Hans Egede Glahn forelagde Forslag til Love, som enstemmigt vedtoges. Saa blev der sunget en af Tandlæge Holger Glahn forfattet lystig Vise om, hvorledes de unge i Slægten atter og atter paa deres Vej gennem Livet møder det for dem saa indviklede Spørgsmaal: hvordan de er i Familie med den og den Glahn af den ældre Generation, og stadig maa redde sig med den noget svævende Formel »Fætter til Far han er — jeg tror —!« Tandlæge Holger Glahn talte for »Tanterne«, de gamle i Slægten; Landinspektør Budtz paa Ikke-Glahnernes Vegne for Familien Glahn, Pastor Poul Egede Glahn for de fraværende og for Sammenholdet i Slægten og Pastor Thorkil Glahn for de i Slægten indgiftede.

Desserten var »Parfait à la Glahn«, den tonede frem i det rette fantastiske Skær af »Nordlys« i alle Regnbuens Farver og viste Isbjerge og Isbjørne modelerede i Naturis, omgiven af ægte Polar Vanilleis og formede sig som en lukullisk Apoteose for Slægtens grønlandske Traditioner. Meget à propos kom en saare gemytlig Vise af Søstrene Doris og Eva Glahn, »Den kære Familie«, der ret slog Gækken løs og ikke nægtede sig at lade Slægtens Stamfader udtrykke sig paa et uforfalsket simili-grønlandsk; den gjorde stormende Lykke og maatte gentages. Under Festen indløb telegrafiske Hilsner fra forskellige af Slægtens Medlemmer, der var forhindrede i at være tilstede.

Efter Bordet samledes man om Kaffen i hyggelige Smaaklynger, medens Salen ryddedes, hvorefter Dansen traadtes, saavel af ældre som af yngre. I Bladet bringes det Fotografi, der blev taget under Festen.

HANS EGEDE GLAHN

SOGNEPRÆST i ALLING
ADAM WILHADT GLAHN'S
 ØKONOMISKE FORHOLD

Ved Th. Hauch-Fausbøll.

I Aarhus Bispearkiv (4. Reversal fol. 90 No. 1) findes Oplysninger om Gejstlighedens økonomiske Tilstand i Stiftet i Anledning af Vor Frue Kirke i Kjøbenhavns fuldkomne Istandsættelse, hvortil de hver efter deres Evne skulde yde Bidrag ifg. kgl. Befaling af 7 Nov. 1738. Hr. Adam Glahn i Alling blev her ansat til 4 R 8 S og da det var den ringeste Sum, som nogen af Herredets 6 Præster ansattes til, har hans økonomiske Forhold sikkert været daarlige, herom vidner ogsaa følgende Brev fra ham, der findes som Bilag.

Velærværdige og høylærde

meget gunstige Hr. Provst

Høysfornemme Venn og Broder i X^{sto}!

Hvordan min tilstand er, veed Gud og ieg selv bæst, dog er Allinge Kalds faae og ringe Indkomster min høy gunstige Hr. Provst icke ubekjænte, saa og de mangfoldige udgifter ieg hár hafft siiden ieg for toe Aar siiden traadte hertil og den store pension ieg aarligen maa give, og at her derfor formedelst nødvendige udgifter har hidindtil været meere Giæld end Midler, dette er ieg vis paa gunstigt efftertænckis, naar repartitionen til Kiøbenhavns Istandsættelse bliver foretagen; hvor slæt Præste-Enckens Madame Sl: Sommerfeldts saa og Degnens tilstand er, veed min Hr. Provst og meget vel, ieg forbliver

Deris Velærværdigheds
 høylærde og høytæstimerede Hr. Provstens
 tjenstærbødigste Venn og tiennere

Udskrift

Adam Glahn

Velærværdige og Høylærde
 Hr. Søren Ottesen Grønbeck
 værdige Sogne Herre for Røgen
 og Spaarup Meenigheder og
 Provst for Gern Herredet

til
 broderligst *Røgen*

Segl

Paa en Høj to Fugle, der næbes. Paa Hjelman 3 Roser (heraldiske) med Stilke og Blade, derover **A · V · G**

RETSBESKYTTELSEN FOR NAVNET GLAHN

Vort Slægtsnavn er vort Samlingsmærke, i det Navn er vi alle een Slægt. Det har været baaret af vore Forfædre, og under det Navn har de trofast gjort deres Gerning, under det Navn lever vi selv vort Liv, og vore Børn skal føre Navnet videre i Fremtiden.

Læser vi vor Stamfader, Professor Henrik Christopher Glahn's Breve til hans Børn, ser vi, hvor stor en Kærlighed han nærer til sit Navn, og Gang paa Gang støder vi paa Formaninger til Sønnerne om at gøre deres Glahn'ske Navn Ære.

I det Navn samler sig alle Minderne om Slægtens Liv, og vi ser for os i Tankerne denne Kæde af Slægtens Mænd og Kvinder, der ved deres hele Færd og Virke har givet Navnet Glahn en god Klang blandt Danmarks mange Slægtsnavne.

Det Navn er vel værd at værne om og værne mod fremmedes Tilegnelse af det, thi som Salomos Ordsprog siger: Et godt Navn er mere værd end stor Rigdom. I det følgende skal jeg redegøre for, hvilken Beskyttelse det danske Retsvæsen yder vort Slægtsnavn.

Ved Lov Nr. 89 af 22. April 1904 om Navneforandring hjemledes der Adgang til Antagelse af nyt Slægtsnavn ved Navneforandringsbevis, udfærdiget af Øvrigheden (i København Overpræsidenten, andetsteds vedkommende Politimester). Ifølge Lovens § 2 var herfra undtagne Slægtsnavne, der retlig tilkom andre Personer, som var danske Undersaatter, for saa vidt vedkommende ved en til Justitsministeriet inden 1. Juli 1905 indgiven skriftlig Anmeldelse havde forbeholdt Navnet.

Et af Familiens Medlemmer, nu afdøde Fabrikinspektør Hans Egede Glahn, har rettidig (under 6. August 1904; Justitsministeriets Løbe Nr. 282) indgivet saadan Anmeldelse — hvorfor Slægten skylder ham Tak — og i Henhold hertil er Navnet Glahn i Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 170 af 16. Juni 1906 opført blandt de Navne, der er undtagne fra Tilegnelse ved Øvrighedsbevis.

Ved Navneforandring at faa tillagt Navnet Glahn vil da i Henhold til fornævnte Lovs § 6 kun kunne ske ved kongelig Bevilling; men for at opnaa en saadan Bevilling vil der ifølge den i Justitsministeriet sædvanlig fulgte Praksis blive krævet Samtykke fra samtlige Bærere af Navnet.

Herefter er Antagelse af Navnet Glahn som Slægtsnavn (Efternavn) praktisk talt udelukket, saaledes at der er Mulighed for, at dette Navn ogsaa i Fremtiden i Danmark kun vil blive repræsenteret af een Slægt.

Som Fornavn kan Navnet derimod frit benyttes.

Hvad angaar Benyttelsen af Navnet Glahn i Litteraturen som Betegnelse for virkelige eller opdigtede Personer, saa haves der i Almindelighed ingen Retsbeskyttelse herimod; det er kun retsstridigt, for saa vidt det falder ind under Injurielovgivningen eller Krænkelser af Privatlivets Fred.

Med en Blanding af Digt og Virkelighed er Navnet Glahn benyttet i dansk Litteratur af Forfatteren Edv. Egeberg, dels i en Julefortælling »Magister Clemens« i »Julestjernen« (1917), Udsnit af »Bromanden« (1921), og i »En Præsteskæbne« (I—III, 1926—27); begge Steder tegnes et smukt Billede af Alling-Præsten, Provst Adam Wilhadt Glahn. Som Betegnelse for helt opdigtede Personer er Navnet benyttet flere Gange, saaledes i Gustav Esmanns Debutbog »Gammel Gæld« (1885), Hovedpersonen Otto Vilhelm Glahn; Elise Berthelsen »Ind under Jul« (1918), Hovedpersonerne Doktor Erik Glahn og hans Hustru Inger Marie; i Ebbe Niensens »Trekanten« o. a. af hans Drengbøger er Fru Glahn en Bifigur; Max Lobedanz »De Uvidende« (Skuespil 1927), hvor den kvindelige Hovedperson hedder Rigmor Glahn. Ogsaa i norsk Litteratur er Navnet Glahn blevet benyttet, idet Forfatteren Knut Hamsun i sin i 1894 udkomne Roman »Pan« har kaldt Bogens Hovedperson Thomas Glahn, ligesom Bogens Undertitel er »Af Løjtnant Thomas Glahn's Papirer«.

HANS EGEDE GLAHN

LOVE FOR GLAHN-SAMFUNDET

§ 1.

Slægtsamfundets Navn er »Glahn-Samfundet«.

§ 2.

Samfundets Formaal er at fremme Sammenholdet i Slægten og værne om Slægtens Minder.

§ 3.

Ret til at være Medlem af Samfundet har Professor Henrik Christopher Glahn og Hustru Gertrud Kirstine Glahn, født Egede's, agnatiske og kognatiske Descendenter med Ægtefæller, ligesaavel som enhver, der nedstammer fra Slægtens ældre Led.

§ 4.

Der udgaar ordentligvis (hvis Penge, Stof — og Redaktørens Tid tillader det) en Gang aarligt et Medlemsblad, redigeret af et af Bestyrelsens Medlemmer, indeholdende Breve, andre Papirer, Erindringer og Skildringer m. m. som har Slægtsinteresse, samt supplerende Oplysninger til »Familien Glahn's Slægtebog«.

§ 5.

Slægtsmøde afholdes saavidt muligt mindst en Gang hvert femte Aar.

§ 6.

Bestyrelsen bestaar af 3 Medlemmer, hvoraf mindst et skal hedde Glahn. Bestyrelsen vælges paa et Slægtsmøde og fungerer indtil næste Slægtsmøde. Skulde et Bestyrelsesmedlem afgaa ved Døden eller ønske at fratræde indenfor dette Tidsrum, kan den øvrige Bestyrelse supplere sig indtil næste Slægtsmøde. Bestyrelsen fordeler selv Forretningerne som Formand, Redaktør, Sekretær og Kasserer imellem sig.

§ 7.

Til Bestridelse af Samfundets løbende Udgifter samt til Dækning af Omkostningerne ved Medlemsbladets Udgivelse opkræves et Foreningskontingent. Kontingentet er 3 Kr. aarligt, dog at Ægtepar kun betaler 4 Kr. tilsammen og Personer under 25 Aar kun 2 Kr.

Saaledes vedtaget paa Slægtsmødet den 21. Marts 1927.

I Bestyrelsen for Glahn-Samfundet.

Ludvig Glahn,
Sognepræst,
Formand.

Alfred Glahn,
Lektor,
Redaktør.

Hans Egede Glahn,
Fuldmægtig i Ministeriet for
Sundhedsvæsen,
Sekretær og Kasserer.

TILLÆG I

TIL

DET GLAHNSKE FAMILIELEGAT

Kgl. Stadfæstelse udfærdiget ad mandatum gennem Justitsministeriet under 24. November 1927 paa Tillæg I til den under 9. December 1918 stadfæstede Fundats for Det Glahnske Familielegat.

Tillæget er saalydende:

Til Minde om mine Forældre, Stiftsprovst Hans Egede Glahn (født 1814, død 1898) og Hustru Adelheid Conradine Augusta Glahn, født v. Radecke, (født 1817, død 1903) skænker undertegnede Fabrikbestyrer ved Saxkøbing Sukkerfabrik Karl Glahn herved Det Glahnske Familielegat et Beløb af 500 Kroner anbragt i Kreditforeningsobligationer, saaledes at samtlige de for Det Glahnske Familielegat fastsatte Bestemmelser finder Anvendelse paa det her omhandlede Beløb, dog med den Undtagelse, der følger af nedennævnte midlertidige Bestemmelse.

MIDLERTIDIG BESTEMMELSE

Saalænge Stiftsprovst Hans Egede Glahn's og Hustru Adelheid Conradine Augusta Glahn, født v. Radecke's, samt Frøken Hanne Møller's Gravsted paa Storehedinge ny Kirkegaard opretholdes, vil der af Renterne aarlig være at anvende et Beløb af 20 Kroner til dette Gravsteds Vedligeholdelse.

Legatbestyrelsen drager Omsorg for Gravstedets Vedligeholdelse, dog at Beløbet vil være at udbetale til Storehedinge Kirkegaardsbestyrelse, saalænge denne er villig til for dette Beløb at lade fornævnte Gravsted med Mindesmærker, Indhegning og Beplantninger holde i god og ordentlig Stand.

Saxkøbing, den 14. Oktober 1927.

KARL GLAHN

Tiltrædes.

Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat.

LOUISE LASSEN

AAGE GLAHN,
Oberstløjtnant.

HANS EGEDE GLAHN,
Fuldmægtig i Ministeriet
for Sundhedsvæsen.

TILLÆG II

TIL

DET GLAHNSKE FAMILIELEGAT

Kgl. Stadfæstelse udfærdiget ad mandatum gennem Justitsministeriet under 12. Marts 1928 paa Tillæg II til den under 9. December 1918 stadfæstede Fundats for Det Glahnske Familielegat.

Tillæget er saalydende:

Til Minde om vor Datter Laila Adelheid Egede Glahn (født 1896, død 1910) skænker undertegnede Fabrikbestyrer ved Saxkøbing Sukkerfabrik Karl Glahn og Hustru Johanne Marie Glahn, født Rønne, herved Det Glahnske Familielegat et Beløb af 500 Kr. anbragt i Statsobligationer, saaledes at samtlige de for Det Glahnske Familielegat fastsatte Bestemmelser finder Anvendelse paa det her omhandlede Beløb, dog med den Undtagelse, der følger af nedennævnte midlertidige Bestemmelse.

MIDLERTIDIG BESTEMMELSE

Saalænge Laila Adelheid Egede Glahn's Gravsted paa Assens gamle Kirkegaard opretholdes, vil der af Renterne aarlig være at anvende et Beløb af 15 Kr. til dette Gravsteds Vedligeholdelse.

Legalbestyrelsen drager Omsorg for Gravstedets Vedligeholdelse, eventuelt saaledes at Vedligeholdelsen overdrages Assens Kirkegaardsbestyrelse, hvis denne for fornævnte Beløb maatte være villig til at holde fornævnte Gravsted med Mindesmærke, Indhegning og Beplantning i god og ordentlig Stand.

Saxkøbing, den 26. Februar 1928.

JOHANNE GLAHN

KARL GLAHN

Tiltrædes.

Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat.

LOUISE LASSEN

AAGE GLAHN,
Oberstløjtnant.

HANS EGEDE GLAHN,
Fuldmægtig i Ministeriet
for Sundhedsvæsen.

MEDDELELSER

Fra og med dette Nr. af Slægtebladet fratræder jeg som egentlig Redaktør, saaledes at jeg i Fremtiden i alt væsentligt *kun* faar at gøre med den Side af Bladet, som omfatter den ældre Slægts Historie. Fuldmægtig — denne Gang!*) i Socialministeriet — H. E. Glahn har beredvilligt overtaget det egentlige Redaktørarbejde, som er det mest brydsomme, — han siger *midlertidigt*, men det er forhaabentlig kun et om hans Samvittighedsfuldhed vidnende midlertidigt Forbehold. Med mig kan Slægtebladet ikke i Længden være tjent. Min dobbelte Embedsvirksomhed som Lektor og Bibliotekar i Forbindelse med bibliotekshistoriske Studier, der ogsaa vil optage mig i Aarevis i Fremtiden, i Forbindelse med et vist paakrævet Maadehold med Arbejde, har »ogsaa denne Gang« hindret en rettidig Udgivelse. Bladet bør ikke være afhængigt af, naar jeg kan pausere med mine Undersøgelser. Altsaa »Hør sidste Gang denne bedende Stemme!« Thi dette Tema »peccavi!« vil for Fremtiden udgaa af Programmet.

Sorø, den 27. Maj 1929.

ALFR. GLAHN

*

Kassereren, Fuldmægtig i Socialministeriet Hans Egede Glahn, meddeler her et Uddrag af

GLAHN-SAMFUNDETS REGNSKAB

Aarene 1927 og 1928

1927	
Indtægt (Kontingent)	403 Kr. 01 Øre.
Det Glahnske Familielegat	200 » 00 »
	603 Kr. 01 Øre.
Udgift ved 6 ^{te} Medlemsblad	381 » 50 »
	221 Kr. 51 Øre.
Underskud fra foregaaende Aar	225 » 19 »
Samlet Underskud pr. ³¹ / ₁₂ 1927:	3 Kr. 68 Øre.

*) Dette bemærkes udtrykkelig; thi som en sand Proteus fornummer han sig i hvert nyt Nr. i et nyt Ministerium; men han er stadig den samme i Sandhed »samfunds«-nyttige Hans Egede Glahn.

1928

Indtægt (Kontingent)	418 Kr. 80 Øre.
Gave fra Fuldmægtig H. E. Glahn	500 » 00 »
	<hr/>
	918 Kr. 80 Øre.
Underskud fra forrige Aar.....	3 » 68 »
	<hr/>
Beholdning pr. $31/12$ 1928:	915 Kr. 12 Øre.

Legatbestyrelsen for Det Glahnske Familielegat meddeler:

Legatets Kapital er i Aarene 1927 og 1928 blevet forøget med ialt 1.000 Kr. jfr. foranstaaende Tillæg I og II til Fundatsen, saaledes at Legatkapitalen nu udgør ialt 12.410 Kr. 50 Øre.

I 1927 indkom 5 Ansøgninger. Der tildeltes Fru Ida Glahn, Fru Cici Stæhr-Nielsen, født Glahn, Frk. Gertrud Rask Lindberg hver en Legatportion paa 100 Kr. samt ekstraordinært Glahn-Samfundet 200 Kr.

I 1928 indkom 9 Ansøgninger. Der tildeltes Fru Marie Glahn, født Hastrup, Fru Cici Stæhr-Nielsen, Frk. Ada Glahn, Fru Karen Margrethe Glahn samt Fru Ida Glahn hver en Legatportion paa 100 Kr. Til Vedligeholdelse ¹⁾ af Stiftsprovst Egede Glahn's Gravsted er udbetalt 20 Kr. (Tillæg I) og ²⁾ af Laila Egede Glahn's 15 Kr. (Tillæg II).

*

I Tilslutning til Artiklen i Glahn-Samfundet I. Bind pag. 94 om Navnet Glahn i Tyskland kan nævnes, at Hs. Excellence tysk Generalløjtnant Hans Glahn i Göttingen gennem Kammerherre, Generalløjtnant Ellis Wolff har fremsat Ønske om at komme i Forbindelse med Familien Glahn i Danmark for at søge mulig Slægtsskab mellem hans og vor Familie oplyst. Der vil nu blive meddelt Generalløjtnanten, hvad der vides om vor Slægts Tilknytning til Tyskland (»Haste«-Spørgsmaalet).

De af Glahn-Samfundets Medlemmer, der ikke deltog i Slægtsmødet den 21. Marts 1927 og som maatte ønske at have Sangene fra Festen, kan faa disse, saalænge Oplag haves, ved Henvendelse til Sekretæren.

Glahn-Samfundets Medlemmer anmodes om ved Modtagelsen af dette Hefte at indbetale Medlemskontingentet (jfr. Lovenes § 7) for Aaret 1929 paa Postgirokonto Nr. 21119. Indbetalingskort vedlægges.

❧ IN MEMORIAM ❧

ARKITEKT
HOTHER GLAHN
† d. 28. NOVEMBER 1929

Fra San Anselmo, Californien, er kommen Meddelelse om, at Arkitekt Hother Glahn er afgaaet ved Døden dér d. 28. November 1929 efter 5 Maaneders Sygdom.

Dødsbudskabet kommer saa overraskende trist til hans eneste nulevende Søster, Fru Emmy Pfingsthorn (Berlin) og mig, som netop vidste, at han nu havde taget sin endelige Beslutning om at besøge sin Familie i Tyskland og Danmark i dette Foraar. Det forekommer saa svært, at han ikke skulde faa Lov at opleve dette, som havde været hans Ønskers Maal i mange Aar, og som vi havde glædet os meget til.

Onkel Hother var en sjelden rettænkende Mand med trofast Kærlighed til sin Hustru, sit Fædreland og sin Slægt og meget anset af Kolleger indenfor Faget.

Onkel Hothers og Tante Idas Kærlighed til Slægten og derigennem til mig, som kom derover ganske ukendt for dem, var rørende og vil altid være uforglemmelig for mig.

Et lille Eksempel herpaa skal jeg lige anføre.

Efter min Afrejse fra San Francisco sejlede jeg i 28 Dage paa Stillehavet. Onkel Hother har derfor ment, det varede foruroligende længe, inden de hørte fra mig, og der laa da følgende Brev til mig i Panama: »Vor kære Dreng, som vi har lært at kalde dig! — Vi er meget bekymrede for dig; Tante Ida har virkelig bekymret sig syg over Grunden til din Tavshed og forestiller sig, at der er hændet dig alt muligt, saa vær rar at skrive til os straks, naar du faar dette Brev.

Du skal vide, vi vil altid ønske vor Dreng velkommen tilbage til os i Californien, i Fald du ikke synes om det der Øst paa — o. s. v.« Ord, som nok kunde varme ens Hjerte.

Fru Emmy Pfingsthorn besøgte sin Broder Hother i San Anselmo i Sommeren 1928, efter at de i 47 Aar ikke havde set hinanden. Hun skriver selv herom: »Det var dejligt at være sammen med ham igen, og vi genkendte straks hinanden. Ofte sad vi oppe halve Nætter og talte om gamle Dage; han kunde huske alting fra sine Drengenaar, og det gjorde ham saa fornøjet og glad at tale derom — thi han elskede alle de gamle Dage.«

Onkel Hother, der paa en saa smuk Maade har repræsenteret Slægten Glahn i »the far west«, var meget højtstaaende Medlem af Frimurer Logen og har været meget godgørende. — Mange og trofaste Venner havde han ogsaa vundet sig, og de fulgte ham nu ved hans Død ved en sjælden smuk Begravelse til hans sidste Hvilested paa Frimurerens Kirkegaard.

Ære være hans Minde!

SVEND EGEDE GLAHN

BIRKEDOMMER
 JOHAN ANTON HEINRICH DÆNDLER
 † d. 7. JUNI 1929

Det er for mig et højtideligt Øjeblik, da jeg nu, siddende med min elskede Fars Billede foran mig, skal fortælle om mine Minder om ham.

Far, Johan Anton Heinrich Dændler, blev i 1876 gift med min lille Mor, Johanne Frederikke Camilla Glahn, som døde i 1924.

Af mine Forældres Fortællinger til os 5 Børn véd vi alle, at Fars og Mors Ungdom har været som et Eventyr, og det var altid med den største Glæde, vi hørte dem fortælle derom.

Far havde saa mange Interesser; allerede da vi var ganske smaa, lærte han os at synge 3- og 4-stemmige Sange; at det var en af hans største Glæder, selv da vi var Voksne, at dirigere sine 5 Børn, saa' man af hans straalende Ansigt.

Og hvor vi glædede os ved at høre Far og Mor synge Duetter, ja Musikken spillede en stor Rolle i vort kære Hjem.

Da vi var Voksne, havde vi et helt lille Orkester, hvortil Far slog Trommen, hvad han endnu gjorde i sit 81. Aar.

Og saa var Far den bedste Far, retlinet, kærlig, punktlig og retfærdig, en Ordensmand i alle Enkeltheder som i al sin Virken. Som Embedsmand enestaaende retfærdig; han havde mange Beviser herpaa, og Glæde af sin rørende Omsorg for de Stakler, han som Byfoged og Borgmester i Nibe, senere som Birkedommer i Bregentved-Gisselfeld Birk havde med at gøre.

Hans meget smukke Haandskrift var lige ordentlig, hvadenten han skrev et Concept eller en Dom, og er blevet beundret af mange, ja der

var endda dem, der sagde: »jo Dændler, det er jo ham med den smukke Haandskrift.«

En stor Glæde havde vi ogsaa af hans Talent som Tegner og Maler, vi har de yndigste Ting, han har lavet. Maleren Tornø sagde i sin Tid, at Far skulde gaa den Vej, men han har i sine ledige Timer fornøjet sig og os med sin smukke Kunst.

En smuk Akvarel lavede han, da han gik i sit 82. Aar, til et af sine Børnebørn af sig selv som akademisk Skytte til Hest.

En af Fars største og varmeste Interesser var »Familien Glahn«, han har udført den punktligste og smukkeste Stamtavle af Slægten, som nu er i min Besiddelse; altid var han paa Jagt for at faa flere Underretninger om Familien, og det var ham en stor Sorg ikke at kunne være med til Slægtsmødet i 1927.

Ja, den store Naade Gud har forundt os Børn ved at blive opdragne i et saa smukt rettænkende Hjem, hvor Kærlighed til Gud, Kærlighed til hinanden og Kærlighed til Fædreland var det største, kan vi ikke nok takke vore elskede Forældre for.

Paa deres Gravsten staar indskrevet:

»De elskede Gud, Hjem og Fædreland«.

For mig er Savnet af Far knugende; jeg har levet i mit kære Hjem hele mit Liv.

AGNETE VON DUDDEN DÆNDLER

JENSINE CHRISTIANE GLAHN FØDT BØGGILD

† d. 21. JULI 1929

Jensine Christiane Glahn, Enke efter Domorganist Hans Egede Glahn, var, da hun døde, den ældste Bærer af Slægtens Navn. Hun var født i Sønder-Bork Præstegaard d. 4. Maj 1837 og opnaaede saaledes den høje Alder af 92 Aar. Hun var født Bøggild, og gennem sin Moder tilhørte hun Slægten Thorlacius, hvis latiniserede Navn stammer fra Thórdur Thorlákson (1637—97), Biskop paa Skalholt paa Island. Ad de islandske Ættetavlers ikke altid ransagelige Veje førte hun sin Slægt tilbage til selve Regnar Lodbrog, og denne sagnagtige Afstamning var der noget hos hende, der ikke fornægtede. Hun var dog først og fremmest et Barn af den vestjyske Natur, som den er i Bork Syd for Ringkøbing og Ribe — det barske Klima, de vidtstrakte Enge, det nære Vesterhav med Diger, der ikke altid skærmede mod Stormfloden. Allerede som Barn kom hun efter Faderens Død med sin Moder til Ribe, hvor senere to Brødre blev, den ene Købmand, den anden Bankdirektør, og hvor hun altsaa i en beslægtet Egn tillige havde sin nærmeste Familie. Hun baade syede smukt og tegnede selv Mønstre, hvad der førte til, at hun for at tjene sit Brød begyndte en Broderi-forretning. Først da hun var i Fyrrerne, blev hun kendt med sin tilkommende Mand, og hun var 44, han 36 Aar, da de blev gift. De levede et lykkeligt Samliv og supplerede hinanden paa en ejendommelig Maade. Hun praktisk, en solid Husmoder, der som en tro Ven hjalp ham, hvor han havde sin Vanskelighed, idet han var saa svagsynet, at det maatte hæmme ham i det daglige Liv; han følelsesfuld, hvor hun var nøgtern, besindigt afvejende og roligt afdæmpende, hvor hun var tilbøjelig til at blive ensidig og udtrykke sine Synsmaader lovlig para-

døksalt. Hun hørte altid til dem, der siger, hvad de mener, lige fra Leveren, og mange pudsige Ytringer har bevaret sig i hendes Venners Erindring. Som da hun, der nylig var bleven paakørt af en Cykel paa Frederiksberg (hun var vel dengang omkring de 70 og havde altsaa nogen Grund til at se lidt mindre venligt til Tidens fremstormende Befordringsmidler), under en Rotur paa Sorø Sø, da Talen faldt paa Flyvere, udbrød: »Uh! Flyvere! Nej, dem kan jeg da ikke fordrage! Vorherre har ikke givet os Vinger, saa det har aldrig været hans Mening, at vi skulde saadan til Vejrs. Nej, Fy! Hvis jeg maatte raade, saa skulde Flyverne ikke i Himlen!« Men selv hun maatte dog efterhaanden faa mere af Tidens Syn. Da hun for faa Aar siden blev mindet om denne Udtalelse, sagde hun: »Har jeg sagt det? Ja, det kan jeg dog vist ikke have ment; i hvert Fald mener jeg det da ikke nu!« Men da det blev sagt, var der absolut ingen Tvivl om, at det kom fra Hjertet, om end det naturligvis var en uoverlagt Ytring. Over for sligt var hendes Mand en god Dæmper, der dog ikke savnede det Lune, som forstaar, hvad man skal drage fra i saadan en Naturs Umiddelbarhed. Det mærkedes ogsaa, da Alderen hindrede de naturlige Hæmninger, som hendes sandhedskærlige Sind og sunde Omdømme kunde lægge paa slige Paradokser, og da hun maatte savne sin Mands besindige Ord, at hun vanskeligt kunde beregne Rækkevidden af sine impulsive Udtalelser. Men ingen, der kendte hendes Hjertensgodhed, tog Forargelse deraf. Derom vidnede den sjeldne Trofasthed, hvormed hendes baade nære og fjernere Venner hjalp og tog sig af hende, da hun blev for gammel. Det gav sig paa den smukkeste Maade Udslag ved hendes Begravelse, da vi var samlede; og der fortaltes meget om hende med et stille, lunt Smil for hendes Særheder, men med en fintklingende, ganske personlig og hjertelig Vurdering af Kærnen i hendes Væsen. Hendes Nærmeste har meget at takke hendes Ribevenner for.

Sin Sejghed — den stamme nu fra Regnar Lodbrog eller fra hendes vestjyske Natur — bevarede hun til det sidste; baade legemlig, som da hun efter et Hoftebrud og flere Maaneders Sygeleje i sit 90nde Aar, takket være sin stærke Konstitution og Energi, naaede at bevæge sig ene — om end med en Stok — paa Ribes ærværdige Brolægning; og aandeligt, som da hun i sit næstsidste Leveaar blev misfornøjet over, at en Gæst uden at sige det til hende havde været oppe i Ribe Taarn (50 Meter højt); hun vilde gerne have været derop endnu en Gang og set ud over sine kære Enge med Glimtet af den bugtede Aa.

ALFR. GLAHN

KONSUL
 CARL EDWARD WILLIAM VAN DOCKUM
 † d. 29. NOVEMBER 1929

Carl Edward William van Dockum blev født d. 25. Marts 1851 i Kjøbenhavn som Søn af Toldassistent i Vordingborg Martin van Dockum og Hustru Othilia, født Krusemark. Han kom paa Sorø Akademi i 1863, hvorfra han i 1868 afgik med Præliminærexamen. Hans Farbroder, Admiral C. E. van Dockum og Hustru, født Bauditz, der selv ingen Børn havde, tog sig af ham, og 4 Maaneder efter Examen afrejste han til Sydamerika, hvor en Brodersøn af Admiralinde van Dockum, Soraneren, dansk Vicekonsul i Ciudad Bolivar C. F. F. Bauditz, i 1861 havde grundlagt et Handelshus i Puerta de Nutrias i Venezuela. Her ansattes den unge Soraner nu, og to Aar efter optoges han som Associé i Firmaet. Efter et Besøg i Hjemlandet i 1883 — hvor han til Sorø Akademi's Samlinger medbragte adskillige naturhistoriske og andre Sager — drog han atter tilbage til Sydamerika, men i 1891 vendte han for bestandig tilbage til Danmark, hvor han først slog sig ned i Frederikshavn, indgik Ægteskab med Frøken Elisa Schmidt og blev argentinsk Konsul for Jylland. Efter sin første Hustrus Død i Maj 1895 forlod van Dockum Frederikshavn og tog efter en lang Udenlandsrejse Bolig i Helsingør, hvor han overtog Stillingen som spansk Vicekonsul. I Oktober 1896 blev han gift med en Datter af General Poul Egede Glahn, Paula

Ottilie Glahn. 1910 bosatte han sig i Kjøbenhavn. Her fik han Ansættelse i Selskabet Haand i Haand og dernæst hos Skibsreder Alb. Jensen og kom i 1920 til Fabrikken Titan, hvor han var en skattet Bogholder og meget afholdt. Han nød ved sin Dygtighed og Elskværdighed stor Anseelse hos dem, han kom i Berøring med, ikke mindst i private Forhold. Hans Kjendskab til det spanske Sprog kom ham til Nytte, og han vedblev at sysle flittig dermed, efter at han var kommet tilbage fra Sydamerika. I 1920 blev han dekoreret med Ridderkorset af den spanske Isabella den Katolskes Orden. Den 26. November 1929 afgik Konsul van Dockum ved Døden i sit Hjem i København efter et Anfald af Hjertelammelse. Han efterlader sig Hustru og en Datter af første Ægteskab, gift med Kaptajn I. L. Darre. Hans andet Ægteskab var barnløst.

E. DIRCKINCK-HOLMFELD

CHRISTIAN FREDERIK GLAHN'S GRAV I JAPAN

I Glahn-Samfundets II p. 26 er omtalt, at Maskinfabrikant Christian Frederik Glahn ligger begravet i en lille Lund nedenfor sit Hjem i Ikenobe (6 Mil fra Yocohama). Fra hans Stedsøn, James M. Scott, har Lektor Alfred Glahn modtaget det ovenstaaende Billede af Graven, ledsaget af følgende Brev:

Dear Mr. Glahn: —

At the request of my mother Mrs. Yoshi Glahn, I am sending you under separate cover 3 photographs of the late Mr. C. F. Glahn's (my step father) head-stone and I hope you will give them their proper places in your family album.

As you are no doubt well aware that Mr. Glahn has lived a useful life and was good to every body who came in contact with him, and it is a great loss to us and the friends at large.

— — — — —

With kindest regards from my mother and self, I remain

Yours very truly,

J. M. Scott.

SOGNEPRÆST I ALLING, PROVST

ADAM WILHADT GLAHN

(1707—1780)

BIDRAG TIL HANS VITA

Som nævnt i Glahn-Samfundet II p. 43 findes der i Forfatteren Edv. Egebergs Bog »En Præsteskabne«, der giver et Tidsbillede fra Midten af det 18. Aarhundrede, en smuk Omtale af Præsten i Alling, Adam Wilhadt Glahn. Da jeg tænkte mig, at der mulig laa nogle virkelige Tildragelser til Grund for Egebergs Skildring af A. W. Glahn, bad jeg ham give mig de Oplysninger, han eventuelt maatte være i Besiddelse af. Edv. Egeberg har nu meddelt mig, at hans Omtale af Glahn væsentligst bygger paa de Skudsmaal, som Biskop Hygom¹⁾ har givet Glahn i sine Visitatsindberetninger for Aarhus Stift for 1740 og 1747. De paa-gældende Indberetninger findes nu i General-Kirkeinspektions-Kollegiets Arkiv i Rigsarkivet, hvor jeg har gjort mig bekendt med dem.

Den 6. November 1740 begynder Biskop Hygom en Visitatsrejse i Stiftet, og efter at have visiteret 5 andre Kirker holder han den 15de November 1740 Visitats i Alling Kirke og skriver herom i Indberetningen:

»Sognepræsten Hr. Adam Glahn, en ung Mand barnefødt i Kiøbenhavn og forhenværende Feld-Præst²⁾ ved Rhin-Strømmen, seer dybere ind i Naadens Rige end nogen af hans Naboe³⁾ og kand tale om aandelige Ting af en aandelig Forfarenhed. Hans Prædiken smagede af en særdeelis Hunger og Tørst efter Tilhørernes Salighed og bliver hand saaledis ved, da kand det vel ikke feyle, hand jo ved Guds Naade frelser nogle, hvortil jeg allerede fandt en liden Begyndelse. Af Degnen og Skoleholderen kand hand derudinden ikke vente sig nogen sønderlig Bistand.«

1) Peder Jacobsen Hygom, f. ^{22/11} 1692 i Hygum i Sønderjylland. 1710 dimitteredes han til Universitetet i Kbhvn., hvor han sluttede et varmt Venskab med de to Sønderjyder Brødrene H. A. og Broder Brorson. Tog Attestats 1714, siden en Aarrække Præst i Sønderjylland, derefter 1736 Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Aarhus og 1737 Sognepræst ved Budolfi Kirke i Aalborg. 1738 udnævntes han til Biskop i Aarhus. † 8. Juni 1764.

2) 15. Februar 1734 blev Glahn Feltpræst ved Oberst Henrik Bielke Kaas' 2. jyske gevorbne Regiment til Hest. Dette Regiment hørte til det Korps, der i Anledning af den polske Tronfølgestrid 1734—36 sendtes til Rhinlandene.

3) c: Nabopræster.

Den 8. Juni 1747 begynder Biskop Hygom igen en Visitatsrejse »udi Giern-Herredt« og holder Torsdag d. 15de Juni 1747 Visitats i Alling Kirke og skriver da i Indberetningen følgende om A. W. Glahn:

»Prædikede samme Dag over Text: Hebr. 13. 17. med stor Bevægelse og Eftertryk, thi hand er en god Mand, forfaren i Guds Veye og som med trange Omstændigheder haver hidindtil arbejdet saa troeligen udi det lidet, at ieg visselig troer, det kunde være og tiene til Guds Æres Udbredelse, om ham blev noget mere anbetret. For disse 2¹⁾ meget smaa Sogner er een Kongl. Skole bygt udi Annexet. Ungdommen var vel anført. Degnen eenfoldig, dog uforargelig.«

Glahn's Skudsmaal som Præst stod højt over de fleste andre Præsters dér paa Egnen. Biskop Hygom var ivrig Pietist, og Edv. Egeberg mener af Biskoppens rosende Bedømmelse af Glahn at kunne slutte, at Glahn sikkert ogsaa har været Pietist.

At A. W. Glahn's økonomiske Forhold ikke var gode omkring Aarene 1738—39 fremgaar af Glahn-Samfundet II p. 41. Imidlertid maa de have bedret sig betydeligt, thi i 1768 køber han Gaarden »Kilsgaard«. Edv. Egeberg har henledt min Opmærksomhed paa, at der herom i Traps Danmark 1926 4. Udg. VII Bind p. 325 under Omtalen af Aarhus Amt, Tulstrup Sogn (Alling-Tulstrup Kommune) staar følgende:

»Kilsgaard, nævnt 1469, laa fra gammel Tid under Skanderborg Slot, udlagdes i 17. Aarh. (da 11 Td. H.) til Ryttergods²⁾ og blev ved Skanderborg Rytterdistrikts Salg skødet 1768 (da 7 Td. H.) for 598 Rd. til Provst A. V. Glahn i Alling († 1780).«

HANS EGEDE GLAHN

1) Alling og Tulstrup Sogne.

2) Se herom Salmonsens Konversations Leksikon, Anden Udgave Bind XX.

ADAM WILHADT GLAHN

1775—1863

»FRAGMENTER AF MIT LIV«

(ET UDKAST TIL EN SELVBIOGRAFI)

»Fragmenter af mit Liv« paabegyndte Adam Wilhadt Glahn — som han selv skriver — med den Tanke i sit Otium at udføre dem nærmere. Papirene findes hos Architect Henrik Glahn sammen med Breve fra Adam Wilhadt Glahn til hans Søn Otto.

Adam Wilhadt er begyndt med at nedskrive dem i sit 79de Aar, altsaa omkring 1854, og har i Hovedtrækkene i dette første Udkast skitseret og optrukket Linjerne i sine Erindringer om Barndommen og Ungdommen indtil 1805, da han blev Sognepræst til Majbølle og samtidig gift.

84 Aar gammel tog han atter Traaden op — som det kunde synes paa Foranledning af hans yngre Broder — Apotekeren i Sorø Hans Egede Glahn, thi netop fra samme Tid — November 1858 — kender vi Brevene fra deres Søstre Pauline Ørbech og Gertrud Sievers til Apotekeren (se: Slægtsbl. I. S. 109—116) skrevet paa hans Opfordring, som det hedder, for at »skaffe dig nogle Historier om vor Gamle Fader«. I alle Tilfælde indeholder de faa Optegnelser, som Adam Wilhadt i 1858—59 har foretaget, netop en Karakteristik af Faderen i sit Forhold til Børnene; dog er desværre disse Optegnelser defekte — afbrudt midt i en Sætning nederst paa Siden af det løsrevne Blad, hvorpaa det er skrevet. Ved Siden deraf har han samtidig i sine andre Optegnelser fra 1854 tilføjet en fornyet Beskrivelse af sin Afsked med Hjemmet, da han i 1788 skal til Nykøbing for at begynde sin Skolegang. Denne Skildring er paa visse Punkter fyldigere — f. Eks. Episoden med Optællingen af Pengene, da Faderen efter at have fulgt ham til Nykøbing skal til at køre hjem, — dette antyder han i 1854 kun med Ordene; »32 Kobberskil. 3: Lommepenge«.

Fragmenterne fra 1854 er meget skitse-mæssigt udført, ogsaa i Marginen findes Optegnelser, der tidsmæssigt er jævnsidesløbende med Teksten. Mange Steder staar der kun enkelte Ord, som hentyder til Erindringer fra Hjemmet, Skolen og Københavnertiden, Ord som for andre desværre er gaadefulde, som f. Eks. »fele, fele«, »2 Pinde« etc. Bag disse og lignende Antydninger, skjuler sig sikkert mange morsomme og værdifulde Smaatræk om Faderen.

Trods det, at disse Fragmenter kun er skrevne som Kladder — virker de dog langt fra tørre og kedelige, — og de giver et helt godt Supplement til det Billede, man danner sig af Henrik Christopher Glahn ved Læsningen af hans to Døtres Skildringer. Dertil kommer det Billede af den unge Adam Wilhadt — set med hans egne — ældre Øjne — som her træder ret levende frem for én.

Vel bemærker Adam Wilhadt, at disse Optegnelser kun er skrevne for Børn og Børnebørn — »paa ingen Maade for Offentligheden«, men Slægtsbladet henvender

sig jo ogsaa kun til Familien, og man kan vist godt gaa ud fra, at det ikke vil være imod hans Tanke, at Begrænsningen: Børn og Børnebørn udvides til at omfatte alle Faderens Efterkommere (hvilket praktisk talt vil sige hele Slægten) netop fordi det i væsentlig Grad er Faderen og Hjemmet, han skildrer.

Ved Gengivelsen af Fragmenterne har jeg søgt at sammensmelte de to foreliggende Udkast — dog med Angivelse af fra hvilket det stammer [1854 eller 1858]. Det samme gælder to Varianter — begge skrevne 1854 — om Begyndelsen af Studenterlivet i Kbh. Marginnoterne har jeg prøvet at indføje paa deres Plads; hvad der ikke naturligt lader sig henhøre til et bestemt Sted i Teksten er anført i () ved de Afsnit, hvortil det er knyttet i Originalen. Nogle faa enkeltstaaende, ulæselige Ord er udeladt i Slutningen, ellers er alt taget med.

Tegnsætningen er i alt væsentlig Originalens, kun hvor Manglen af Tegn har virket meningsforstyrrende, er de tilføjet, og hvor der har været Tvivl om Tegnsætningen (ved særlig lange Ophold mellem Ord og ved Linjeskiften) er det betegnet ved en lodret Streg. Af forkortede Ord er »i« for: ikke og »m« for: mm (f. Eks. kome) i Reglen skrevet helt ud, ellers er intet rettet.

TORBEN GLAHN

FRAGMENTER AF MIT LIV,

ene og alene for Børn og Børnebørn, paa ingen Maade for Offentligheden. — Skal blive udført, dersom jeg kommer i Ro som Pensionist.

[c. 1854.] Karakteristik af min Moder — from — sagtmodig, aldrig i Affect, inderlig kristelig.

MIT LIV I HIEMMET.

Født 17de. Oct 1775 i Kinservig Præstegjæld i Hardanger-Bergen Stift, hvor min Faer var Præst i 8 Aar. Kun 4 Aar gammel, da jeg forlod dette Sted, staaer det for mig som en Drøm, at der brusede en Elv forbi Præstegaarden, ligesom jeg ogsaa har en dunkel Forestilling om Kølen σ : det Bjerg, hvor vore Creature græssede om Sommeren σ : det hele, jeg i denne Retning bragte med mig fra Norge.

Fra dette Kald forflyttedes min F. til Thingsted, hvor han boede i 1 $\frac{1}{2}$ Aar og hvorfra jeg kun har Erindringen om Broder M[arcus']s. Fødsel der, og om den mørke Aften, da jeg var ved at vælte paa Hjemkørselen fra Karleby, ved hvilken Leilighed min F. fik sin Arm af Led, en Skade, han beholdt til hans Dødsdag paa Grund af feilagtig Behandling. (fele, fele¹) | 2 Pinde. Musicalsk Talent eneste Talent skaffede Fornøielse — det gode Øre bevarede for Præketone)

¹) = at fedle d. v. s. spille paa Fedel (Violin).

5 $\frac{1}{2}$ Aar gl kom jeg til Riserup, hvor jeg forblev indtil jeg 12 $\frac{1}{2}$ Aar gammel drog til Nyk[øbing] (Til Rigels Anstalt)¹⁾

I dette Mellemlum modtog jeg Undervisning i Latin af min Får, thi jeg var destineret til Præst, førend jeg kom til Verden og i Regning, Skr. og Religion af Runge | Karakteristik af denne | Retfærdiggjørelse hvad den er o. s. v Underv[isningen] under min F. afbrudt af Bønder, som vilde tale med ham — for hid[s]ig, heftig, stræng, til Skade for en medfødt bly og kleinmodig Siæl — saa jeg lærte î stort.

(Min F., som ikke kunde regne [?] Regning — den store Devisor. Skuffelse.)

Vor physiske Opdragelse sørget godt for. Brødsduffen — Melke Grød, aldrig The — Kaffe — forslugen; ikke forkjælede med Hensyn til Klæde- dragt, Forfængelighed ikke næret — de sorte Hjortelæder Skindbuxers Historie | ikke med Vest. Stines Kumer i den Anledning — Støvler hænge i Aar og Dag for at tørres ligeledes særdeles Opmærks. anvendt paa det moralske — Tjenestefolkene — Gadedrengene — hente Æbler paa Loftet. Usandhed straffet paa det haardeste — paa det haardeste Mangel paa punktlig Lydighed. Fårs Ord et Guds Ord. Hvad han lovede holdt han — truede — da ogsaa²⁾ han pryglede. Uagtet alle Prygl, hvoraf jeg som ældste fik Broderparten, elskede han os høit — legede giærne med os hver Aften | i bare Skjorte slaaes. Dersom han gjorde Forskel paa sine Børn, var det M[arcus]³⁾, han foretrak — livlig, jeg holdt selv dengang mest af M.— enten en stor Mand eller —

(Største Modgang — Pæren i K. K.⁴⁾ Lomme stjaalen. Straffen derfor det var gruelig — fortælles.)

Vi var alle ganske skikkelige Dreng, men uhyre tilbage hvad Intelligents anbelanger. Min F. gik ud fra det i sig selv rigtige Princip: Drivhusplanter duer ikke, ved for tidlig at anstrenge Aanden forkrøbler man Legemet, men dette Princip blev lidt for meget overdrevet. Vi lærte slet ikke at tænke, i Skolen lærte jeg det selv kan jeg troe. Endnu

1) Historikeren Niels Ditlev Riegels grundede 1799 et Institut i Sorø, som han selv ledede. Da A. W. Gl. her taler om Tiden 1780—88, kunde det se ud, som om der havde været Planer om allerede paa det Tidspunkt at lave et Institut paa R.s Gaard i Højjet (Falster) hvor han da boede. Han omtales flere Gange i H. C. Gl.s Breve — døde i Gundslev Præstegaard 1802.

2) d. v. s.: truede han med Prygl, da pryglede han ogsaa.

3) Nogen direkte Fornemmelse heraf faas ikke ved Læsningen af Faderens Breve til Børnene; men det kan ikke nægtes, at der er et særligt Sving netop over nogle af Brevene til Marcus. Han skal, ogsaa som gammel, have været meget charmerende.

4) Maaske Kirstine Krøll (1773—97) (en Datter af Mosteren Karen Egede g. 1. Gang m. Hofprædikant Bendix Krøll), hun og hendes Søster omtales flere Gange i H. C. Gl.s Breve.

i mit 18-Aar havde jeg ikke tænkt, det begyndte jeg først paa, da jeg læste til Philos. — Gamburg¹⁾ Pædagogik — mon det egtl. er for Drengene.

Spørger man mig, om jeg kjendte noget til Rlg., da jeg forlod Hjemmet, da svares: egentlig religiøs Undervisning havde jeg i modtaget, megen Tale om det gudelig. blev der ikke ført, men en dyb Ærefrygt for det Hellige følte jeg alligevel og denne Følelse var frembragt navnlig ved det stille Gudfr[ygtige] Liv, mine Forældre førte som ogsaa derved at vi tidlig blev holdt til Kirken, tidligere end jeg i Reglen vilde anbefale, vi blev holdt til at læse vor Aften og Morgenbøn, skøndt ingen Bønneformular var os foreskrevet. Ved Middagsmaaltidet blottede min Fader sit Hoved nogle Øieblikke taus med foldede Hænder, og til de store Høitider og Nye Aars Aften traadde vi om Aftenen frem for vor F. hver med et Par Gudelige Vers som vi oplæste udenad. Alt førend vi satte os til Høitidsbordet, hvor der intet blev sparet, selv ikke paa Lysenes Mangefold.

Disse hl. Aftner vare ubetalelige, tildeels vistnok, fordi vi da levede godt.

Anekdot, som viser, hvor opmærks[om] F. var p. sine Børns Færd. o: Poul med Pebernødderne, som han spillede op en saadan Høiheds Aften.

Til Besværlighederne i sin Tid at kysse alle voxne Damer p. Haanden Historien paa Skjørringe²⁾

Vi Drengene maatte staa ved Bordet og naturligvis tie, imens de Voxne tale — Det gik for vidt, Grev Moltke. Følgerne af dette | Systems | allerstrængeste System svie til mig endnu i mit 79. Aar. det har virket paa mig blødagtige Mske. i den Grad, at det endnu koster mig Overvindelse at lukke Munden op i et Selskab. I den Henseende misunder jeg Nutidens Unge, de kjende i noget til de Lidelser, som Undseelse medfører, ihvorvel jeg maa tilstaa, at min Undseelse ogsaa har bevaret mig i en og anden farlig Time.

Besværlig var ogsaa den Skik, som var indført: hver nyt Aar en skriftlig Gratulation til vore Forældre, den jeg som ældste Søn blev opfordret at concipere — Bastholm.

(Spøgelse Historier i Skolen)

[ca. 1859.] Min F. spøjte gjerne med s[ine] B[ørn], men kiælede ikke for dem ved Kys og Klap og overvældede dem ikke med venlige Ord, min rare Engel, min velsignede Glut eller sligt, i saa Henseende

1) Anders Gamburg Professor i praktisk Filosofi 1788 og senere i Etik og Pædagogik ved Københavns Universitet. Har bl. a. udgivet forskellige pædagogiske Skrifter.

2) Etatsraad C. A. Stampe (1767—1831) var Ejer til Skjørringe og Nebølle paa Falster, — Stamped er ofte omtalt i H. C. Gl.s Breve.

oeconomiserede h[an], og iagttog et vist Maadehold, vel vidende, at de evig gjentagne søde Ord vare ligesaa skadel. for Siælen som bestandig Kage for Legemet. Iblandt andet maa fortælle et af h[an]s Spøg.

Naar in E[xemplum] Drengene vare afklædte i Ammestuen, kom de spadserende ind i Dagligstuen, hvor-F. sad, i den bare Skjorte, med samenbundne Strømper og øvrige Klædestykker paa Armen for at sige god Nal. Men førend dette blev sagt, foreslog F. hyppig en lille Krig. Læg Klæderne fra E[der] og tag fat så han. Nu skal I slaas, m[en] det forstaar sig uden Vrede. Øieblikl. begyndte Slagsmaalet og det var sjældent, at det endte ganske uden Blod en eller anden lille Blessure, som min Moder maatte see til, hvorledes hun igien k[unde] faa cureret, med den Salve og det Blyvand hun havde i sit Apothek derhenne i Hjørneskabet.

Det laae min Far meget p[aa] ♡ at indprente os Takn[emlighed]. Han vidste, at den, der ikke takker, tænker ikke heller paa den [gode?] Vilje, h[an] vil altsaa heller ikke elske. Taknemlg. lignede han liges[om] Krum¹⁾ i sin Parable ved Træets Blomstring; har Træet ingen Blomster, bærer det heller ingen Frugt; føler Mskt. ingen Takn., vil det ikke fornemme Kjærl. Takn. er Moder, Kjærl. Datter. Desaaarsag sagde han, naar vi præsenterede os for ham i et Par nye Sko. eller et nyt Klædemon, har Du takket din Moer? Naar vi kom til Moer spurgte hun ligeledes om F. Vi kyssede vore F[orældre] paa Haanden efter Midd. Maaltidet, ligeledes p. Haand, naar vi forføiede os til Hvile.

For at gjøre os tidlig bekjendte med, hvor forskiellig Lykken uddeler sine Gaver foretog han følgende Experiment. Naar han paa sine Reiser i Sognet altid ridende, kom hjem til Præstegaarden med Lommen fuld af Kringler

[Her standser desværre Optegnelserne, der for det Stykkes Vedkommende, der er nedskrevet 1859 — er optegnet paa den ene Side af et Stykke Papir, der er vidt forskelligt fra det, som det øvrige, der jo hører til denne Periode, er skrevet paa. Med de andre Beretninger om Faderens Opdragelsesmetoder in mente — tager man dog næppe Fejl ved at drage den Slutning, at det er ham, der har ageret »Lykken« — og at hans Greb i Fru Fortunas Oversflødighedshorn næppe hver Gang har bragt lige mange Kringler frem til hvert Barn; eller maaske et af Børnene har maattet agere Lykken — og muligvis er der intet blevet tilbage netop til ham, naar de andre havde faaet. (En lignende Leg brugte hans Sønneson Hans Otto Glahn ved sine Børn — maaske altsaa en Tradition)].

1) Den tyske Teolog og Parabeldigter F. A. Krummacher (1767—1845), hvis Parabler første Gang er oversat til Dansk 1812—17 af Malthe Møller (se Noten S. 69).

LIVET I NYKJØB. DANSKE SKOLE, — ET HUNDELIV

[1854]

[1854] 12^{1/2} Aar gl. forlod jeg Hjemmet [1859] det var for mig en ♥ gribende Dag. En høitidelig Afsked tog mine Forældre med mig. Jeg blev ført op i et afsides liggende Gæsteværelse, hvor først min Fader lagde sig knælende ned for Sofaen med mig ved Siden og under Bøn anbefalede mig til Gud, og noget efter gjorde min fromme Moder ligesaa. [1859] Hvorledes Bønnens Ord lød, det erindrers jeg ikke [1854] dertil var jeg maaske for dvask og uimodtagelig [1859], men Handlingen, den religiøse Handling, som her foregik, den staaer endnu i mit 84de Aar, da dette nedskrives, ligesaa levende for min Sjæl, som var den foregaaet for nogle Dage siden.

[1854] Egentlig, naar jeg skal skrifte oprigtig, tænkte jeg saavidt jeg mindes, ikke paa denne smukke Gæerning og dens Betydning ret alvorlig, førend jeg var bleven voxen og havde faaet bedre Forstand; da først skjønnede jeg paa den og skattede den og har jeg siden erfaret, at paa samme [Maade] bleve mine 4 yngre Brødre sendte ud i Verden.

Det var drøit at forlade Hjemmet, skjøndt Livet der i Grunden ikke havde været saa ganske lysteligt. Mine 2 Søstre fulgte mig paa Vei op til Egeløv, hvor vi skiltes ad under mange Taarer, uagtet jeg vidste, at om 14 Dage fik vi Paaskeferien.

[1859] Dog snart fik vi andet at tænke paa end at græde, da Veien og overhovedet Veiene dengang vare af den Beskaf., at man hvert Øiebl. maatte frygte for at vælte og brække Halsen. Om denne Dag[s.] Begiv[enheder] mindes jeg iøvrigt intet uden følgende. Min Får handlede hos Agent H[in]ckel[dey]¹⁾; der traadte han af, der satte han sine Heste; nu skulde han til at reise hiem og jeg skulde i mit Logis; vi skulde altsaa tage den sidste Afsked. Han kalder mig ud i en bælgmørk Gang og siger der: Du skulde have nogle Lommepege! ræk Haanden ud. Jeg rækker Haanden, og han tæller Pengene i Haanden, lutter Eneste Skillinger, hver Skilling af Kobber ligesaa stor som en Daler af Sølv nu omstunder. Han tæller 1 — 2 — 3 o. s. v. [32 ialt]; jeg brød mig slet ikke om disse Penge, de vare mig aldeles ligegyldige, saa stor var Sorgen i mit Hjerte ved Tanken om det forestaaende sidste Farvel. See! her har Du 2 sk. for deres Anvendelse behøver du ikke at gjøre

1) Justitsraad Chr. Hinckeldey (1729—93) Storkøbmand i Nykøbing F., fra 1766 Ejer af Kringelborg og Ourupgaard.

mig Regnskab, jeg har den Tillid til dig, at Du vil bruge dem fornuftig, og saa min Farvel! Lad dine Forældre faae Glæde af Dig! Farvel.

[1854] I Præsten W¹⁾ Hus skulde jeg logere for 40^R aarlig. Præsten var ugift og ikke i det reneste Rygte. Hans Husbestyrer var en gammel ærværdig Søster. Her havde jeg det ikke godt, thi det varede ikke længe, førend jeg fik en Contubernal en Kjøbh. Dreng, en Bedemands Søn, som fyldte mig med Utøi, der i længere Tid blev min Plage

Min Skolemester, Forstanderen for den danske Skole var Student med Philosophicum, oprindelig en Smedesvend fra Ønsløv, der nylig havde faaet denne Ansættelse

Eleven var vist temmelig dum, men saa vidt jeg nu kan dømme, var Mesteren temmelig Pedant uden alt Greb paa Underviisning. Hvad jeg hjemme havde læst af Latin var en Smule Justinus og nu gav han mig Fader vor og Troesartiklerne at lære udenad paa Latin tilligemed et lille latinsk Compendium, som hed Ethica af Aristoteles. Gud veed hvad det egentlig var.

Hver Onsdag Klage — Noscitur ex socio²⁾ — Græske Bogstaver

Dette Liv varede i 2¹/₂ Aar, saa kom jeg gske vist uden Fortjeneste i Mester Lectie og i Latinskolen og flyttede samtidig dermed til Provstinde Gad. Et nyt Liv, en Deel glædeligere end det forrige, ihvorvel det i visse Maader begyndte ganske betydningsfuldt.

Hattepenge 3³⁾ Optøiere i det klare Maaneskin — Spegested — Staldgaardsporten — Justitsr[aad] H[inckeldeys] Vogn. 1ste Dag paa Skolen — hele Mesterlectien, hvis Fux jeg — i Rad opstillet og Haandtagen udeelt til Spekt[aklernes] Formand. Jeg var uskyldig, blev altsaa ikke deelagtig i Confecten.]

Skildre Rectoren³⁾ og hans Behandling — vilde gierne snakke, der var Stof nok i Aviserne i de Aar fra 90 til 93; de store Begivenheder bragte de Ældre paa Bane og mangen Eftermiddag fra 3 til 5 gik hen, uden at noget var udrettet.

Jeg havde ondt ved at følge med de Ældre, men jeg var flittig og havde betydelig Hjælp uden for Skoletimerne af en Ældre, som siden giennem hele Skolen og Universitets Livet var min Ven, og hvis jeg tør sige det uden at prale, saa var Hovedbevæggrunden til min Flid fornemmel. den Tanke: saa bliver din Får glad.

Rectoren behandlede mig stedse meget peent, som var mig en stor Opmuntring.

1) Jørgen Wederkinch (1742—1802) Præst i Nykøbing F.

2) Maaske: hans Viden stammer fra en Kammerat.

3) Matthis Bastholm (se: M. Neidendam: Chr. Bastholm. S. 88).

Kirketjenesten besørget hver Fredag Formiddag — i Kirken hver Søndag for Sangens Skyld.

Mester Lect. læste i Chordøren — Jeg vilde da ogsaa forsøge min Lykke udenad — galt —.

Sorg ved at tænke paa Fremtiden, naar jeg under Prædiken saae op til Præsten o. s. v. ogsaa Sorg af min røde Kjøle.

I Skolens øverste Klasse var adskillige g[am]le Karle — giftede dem strax efter Artium. (Kostgiængere 2 β. 4 β ugentlig.)

LIVET I KHVN ๑: fra Sept 1793 til 1805 i Foraaret

Forlod Skolen i Sept 1793 for at tage Artium — Feberhede paa Ageposten — Vaagnede den første Morgen i Khvn. ah! aandede frit — Examen med lutter Lauder og 3 Præer, 1ste Laudabilis. Jeg var nu Student . . . men i Grunden med usselt Fundament, s[om] har ladet sig føle giennem hele Livet . . .

Som Student behandlede F[ar] mig ridderlig — ypperlige Breve, ofte med Overskrift: min rare, herlige fortreflg. Søn — rettede Stilen — tugtede paa Vers.

220^R første Aar [hjemmefra?] siden ikke en Skilling. Da jeg havde mange Udgifter foruden at leve: f. Ex — Klæder, (ingen Klæder uden hjemmegiort, den første Klædn[ing] Puf-Falit) Udgifter til 1ste og anden Ex[amen] — Manucteur, maatte jeg indskrænke min Oeconomie til det yderste — Den første Vinter levede jeg saaledes . . . Stegekjælder. Søndagen Bedstemoer¹⁾, Tirsdag Ærter (Tirsdag Sporon²⁾ — besynderlig Mand Slotsbranden³⁾ — Den første Sommer ved M[adam?] Plumer [?] Mælk — gnide Kinderne — den anden Vinter Tjeneste nogle Steder ved at manucere efter selv at have taget 2. Ex. med Udmærkelse.

Foraaret derefter Nøden afhjulpen paa Møllen Volchersen⁴⁾. Efterhaanden en og anden Times Condition — Skeels Stip[endium]⁵⁾ —

1) Poul Egedes 3^{die} Hustru Christiane Amalie f. Thestrup.

2) Højesteretsassessor F. G. Sporon (1749—1811) gift med Moderens Halvsøster Karen Egede.

3) Christiansborg Slot brændte 26. Febr. 1794.

4) Der er Mulighed for tre Fætre, Sønner af Professor H. C. Glahns næstældste Søster g. m. Faderens Kapellan C. F. Volchersen († 1775): 1) Adam Wilhadt V. f. 1769, † 1869 som Sognepræst paa St. Thomas, 2) A. W. Glahns Jævnaldrende, C. M. R. V. f. 1773, † 1826 som Graver ved Frue Kirke i Kbh. og 3) J. H. V. f. 1777 † 1833 paa Jægerspris; Distriktslæge. Sandsynligst er det den mellemste eller den ældste.

5) Rimeligvis det af Rigsraad Christen Skeel til Fusingø i 1647 stiftede Legat paa 9000 Rdl. Sp., nu 98.350 Kr. af hvis Renter der bl. a. uddeles 24 ordinære Portioner paa 80 Kr. til Studerende paa 4 Aar —, og 6 ekstraordinære Portioner paa 20 Kr. halvårlig for en enkelt Termin.

Kloster¹⁾ og Regents — nu svømmede ovenpaa. — Hørte flittig Forelæsn. — besværlig Mathemat[i]k | Vulf²⁾)

Den første Vinter gik ret fornøjelig — Comedie — en 2 β sprang. Undseelse pinede — Nicolai K — lærd Frøken — negligerede desaaars. de Familier, til hvilke jeg var anbefalet.

(hørte alle Concurenterne til Frue Kapellani³⁾) — Claus[en] — Pavels — Stockholm 1ste Adv[ent] Pavels)

Den første Sommer forlovede min Contub[ernal] sig B. S.⁴⁾ i Marts — Lyst til at gjøre ligesaa — Bekiendskab ved vor Vertinde Famillie S.⁵⁾ — adskilg. Piger | velopdragne — Regine — siden høist ulykl.

(1797 forlovet — 98 Attestats Laud. — Demispræd[iken] Laud. Catech. egregie — Roes af Balle — Hage . . .)

Det første Aar efter 2^{den} Ex. ingen Theologie — jeg fik lært lidt Tydsk af Broager [?] og Fransk at Tante B.⁶⁾ — siden af Bru . . [?]

Nu begyndte jeg at tænke mig lidt om; kunde ikke andet i dene stærkt bevægede [Tid:] i de vantroe halvfemser. Fra Kathedret hørte vi Horneman⁷⁾, der gjorde Narrestreger med det Helige. Udenfor læste

1) Oprindelg i Helligaandshuset, senere i Studiegaarden var en gratis Bospisningsanstalt for 100 (senere flere) Studenter. Fra 1736 ændredes Bospisningen til et Stipendium. Nu »Kommunitetet«.

2) Professor i Mathematik J. Wolf — ved Kbh.s Universitet.

3) Henrik Georg Clausen (1759—1817) Dr. og Prof. blev ^{22/12} 1797 nederste Kapellan ved Frue Kirke i København (1808 Ene-Kapellan og 1811 Sognepr. sstds.) — Claus Pavels (1769—1822) 1799 nederste Kapellan senere øverste Kapellan ved Nikolai Kirke i Kbh. Hvem den 3^{die}: Stockholm var er ikke let at se, da der findes flere af dette Navn, om hvem der kan være Tale.

4) Mon ikke B. S. er Benjamin Sidenius? — Antagelsen støttes bl. a. ved en Sætning, som paa Grund af sin usikre Tydning ikke er medtaget her —, men som findes i Afsnittet om det første Aar i Kbh. — der staar: »Benjamin slukt [??] boede jeg Komenskringe [?].« Benjamin Sidenius (f. 1774) blev — lige som A. W. Gl. — Student fra Nykøbing 1793, — og cand. theol. 1798. Han var Søn af Provst I. A. Sidenius (1712—80), som var Præst før Prof. H. C. Gl. i N. Vedby — Alslev. Moderen var født Hinckeldej — en Søster til ovennævnte Justitsraad H. — Han var c. 7^{1/2} Aar ældre end A. W. Gl. — og er maaske den »Eldre« som A. W. Gl. omtaler som sin Ven »giennem hele Skolen og Universitetslivet.« Benjamin Sidenius blev 1799 pers. Kap. til Taagerup — og senere Sognepræst til Sørslev.

5) I første Udkast staar: »Seerups Familie — Regine.« —

6) Muligvis Faderens Kusine Helene Cathrine Brandahl f. Wefling. Hun omtales gentagne Gange i H. C. Gl.s Breve.

7) Claus Frees Hornemann (1751—1830). Var en Tid en anset teologisk Professor — men »gav sit Hang til Vittighed Luft i mange frivole Udtalelser om de hellige Personer og Ting« — han var »en fuldblods Rationalist.« (Kirket. Lex. for Norden).

vi Jesus og Fornuften af Horbov¹⁾, Repertorium af P. Malthe Møller²⁾; m. m. jeg læste Fr. Barth fandt Behag i den Læsning, men samtidig hermed overværede jeg en Vinter (endnu ikke Kandidat) Balles Katechis. for Candidat[erne] samt hans Bibellæsning³⁾ i Kirken Søndag Aften ved Lys, beundrede hans Mod, at han — —. Styrket ved ham og ved de religiøse Følels[er] fra Hiemmet beholdt jeg dog stedse saameget tilbage af det gamle, at jeg k[unde] rette mig igien, skøndt jeg endnu ikke var ganske paa det rene med mig selv og min Tro da jeg blev Præst.

Grundtv[ig] slog egentlig Hovedet paa Sømmet; hans Dommedags Hamren paa lærte mig, da jeg endnu sagde: Sæt mig Xstus saa højt som I vil, kun gør I mig [ham] ikke til Gud, at, er Xst ikke den, han giver sig ud for at være, da er han den største Gudsbesp[otter], der nogensinde levede p[aa] J[orden], thi hvem tør sige, hvo s[om] seer mig seer Gud? o. s. v.

(Livet som Præst fra 1805 | Bille Kaas)

1) Otto Hørrebow (1769—1823) teologisk Forfatter. Vakte netop paa den Tid Opsigt ved et Religionsblad »Jesus og Fornuften«, som han udgav 5 Aargange af (1797—1801). Hans Standpunkt var: »vi stræbe alle efter at nyde og udbrede Lyksalighed«, det var kort sagt: »den reneste og fadeste Lyksalighedslære«. — I sit Blad vilde han fremstille Jesu Religion som ét med Fornuftens Religion. — Mod dette skrev Biskop Balle i sit Religionsblad: »Bibelen forsvare sig selv« — og indledede dermed en lang Polemik. — Først A. S. Ørstedes Indlæg (i Philosophisk Repertorium) blev Aarsagen til Bladets Hensygnen. (Biogr. Lex.)

2) Malthe Møller — en Student — udgav anonymt »Repertorium for Fædrelandets Religionslærere« (1795—97), der paa mange Punkter stred mod Kirkens Lære. Paa Opfordring skrev Biskop Balle flere Artikler mod det i sit Blad: »Pligtankeret«. Imidlertid tabte Sagen snart sin Interesse — da det blev bekendt hvem Udgiveren var —.

3) I 1793 begyndte Biskop Balle at holde Bibellæsninger hver Søndag Aften — først i Waysenhuset, og efter dets Brand i Garnisonskirke — de samlede mange Tilhørere.

PASTOR POUL EGEDE GLAHN OG »DOMPROVSTEN I ROSKILDE«

I de af Julius Clausen og P. Fr. Rist udgivne »Memoirer og Breve« omhandler X Bind (1909) »Domprovsten i Roskilde«, hvori Lucie Elise Fich født Hertz, fortæller om sin Fader, Domprovst i Roskilde, Amtsprovst Jens Michael Hertz, der døde 1825 som Biskop i Ribe. Blandt de i Memoirerne nævnte Personer er ogsaa Pastor Poul Egede Glahn (f. 1778, † 1846) og hans Hustru Bodil Marie Elisabeth Glahn, født Blicher (f. 1783, † 1862). I det følgende skal jeg citere, hvad der staar om dem, idet det heraf bl. a. fremgaar, at Poul Egede Glahn i 1807 var med i Studenterkorpset under Englændernes Bombardement af København.

Det omtales, at Provstinde Mette Blicher¹⁾ i Sommeren 1807, da hun med sine 3 Døtre²⁾ opholdt sig i Domprovstegaarden, havde megen Ængstelse og Sorg at kæmpe med »to Sønner³⁾ havde hun, som var Studenter, og den ældste Datter, Marie, en yndig bly Pige, var forlovet med en stud.⁴⁾ theol. Poul Egede Glahn, og disse tre unge Studerende var alle i Studenterkorpset og havde maaske derfor ikke kunnet faa Permission til at forlade Byen under disse kritiske Omstændigheder«. Videre fortæller Forfatterinden: »Nogle Dage efter at Bombardementet var standset, inden Efterretningen om Flaadens Udlevering endnu var naaet ud til Roskilde, sad vi en Eftermiddag roligt i vor Dagligstue, da

¹⁾ Mette Poulsen f. 31. December 1751 † 28. April 1826. Gift 10. Maj 1782 med Diderik Nicolai Blicher f. 10. Maj 1740, Provst, Sognepræst til Gunslev, † 27. Marts 1805.

²⁾ Hun havde ialt 4 Døtre nemlig ovennævnte Bodil Marie Elisabeth Blicher; Anna Poulina Blicher f. 1785 † 1880, gift med Christian August Schmidt, Grosserer † 1853; Elisabeth (Lise) Christine Margrethe Blicher, f. 28. September 1787, † 14. Januar 1851, gift 12. August 1818 med Nicolaj Frederik Severin Grundtvig, f. 8. September 1783, † 2. September 1872; Jane Mathia Blicher f. 1792 † 1853 ugift.

³⁾ Peder Blicher (1784—1864) Student 1801, cand. phil., Landmand, senere Kasserer ved Metropolitanskolen og Hans Jacob Blicher (1789—1863) Overlærer ved Nykøbing (F) Skole.

⁴⁾ P. E. Glahn var dog allerede i 1803 bleven cand. theol.

Døren gik op, og en i mine Barneøjne dejlig ung Mand i Studenteruniform traadte ind. I samme Nu laa Marie Blicher i hans Arme. Det var den unge Glahn, som havde benyttet det første Øjeblik, da Stadens Porte blev aabnede, for at ile ud til sin Elskede. Gamle Fru Blicher fik da den store Trøst, at hendes tre Børn i Kjøbenhavn dog var frelste og uskadte baade paa Liv og Lemmer, men tungt var det for den stakkels Enke at erfare, at hendes Lejlighed derinde og alt, hvad hun ejede af Møbler og Gods, var fortæret af Luerne. — — — Da den unge Glahn hin Eftermiddag havde meddelt sin tilkommende Svigermoder alt, hvad han vidste, trak han og hans lille Marie sig tilbage til den noget afsides liggende Havestue for at tale lidt sammen i Enrum. Om jeg fik et Ærinde derop, eller om »den smukke Student« tiltrak mig saa meget, véd jeg ikke, men kun at jeg kom derind lidt efter, og at jeg syntes, at jeg aldrig havde set noget dejligere end dette smukke Par Arm i Arm paa den lysegrønne Damaskes Ottoman og halvt med Taarer og halvt med Smil hviskende meddele hinanden deres Længsel, Angst og Glæde under den pinlige Adskillelse. Saa vidt jeg mindes blev Glahn hos os nogle Dage, og derpaa vendte han tilbage med de fire Damer¹⁾, som han nok skulde anmode om at tage Ophold hos Grosserer Friis indtil videre«.

Videre fortæller hun »Om Glahn paa den Tid søgte Fader eller Fader ham, véd jeg ikke, men han blev den første Vikar²⁾ hos Fader, giftede³⁾ sig straks med sin yndige Marie og flyttede ind i en net lille Lejlighed i Roskilde, hvor jeg vilde have fundet det meget rart imellem at besøge de smukke unge Folk, dersom de ikke havde en lille Pensionær, som jeg havde mangan sorgfuld Time over. Jeg nævner ham egentlig her, fordi han siden er bleven en bekendt og meget agtet Lingvist, det var nemlig Carl Maribo⁴⁾. Han var paa min Alder, en smuk meget artig og overordentlig proper Dreng, som aldrig tilsmudskede hverken sine Klæder eller Hænder og altid saa pænere ud end jeg, der dog var en lille Pige. Disse Sammenligninger kostede mig dengang mange Taarer.

Glahn blev omtrent kun et Aar⁵⁾ i dette lille Embede⁶⁾. Ved den

1) ☞: Provstinde Blicher med sine 3 Døtre.

2) P. E. Glahn blev 13. April 1808 personel Kapellan hos Amtsprovst Hertz i Roskilde.

3) Den 15. Maj 1808 blev P. E. Glahn gift med Bodil Marie Elisabeth Blicher.

4) Carl Rudolph Ferdinand Maribo^o f. 17. November 1800. Skolemand og engelsk Sproglærer, Grundlægger af Maribo^os Skole i Kbhvn. † 20. Februar 1860.

5) Det var dog kun fra 13. April 1808 til 2. September s. A.

6) Ifølge den kgl. Udnævnelse skulde »han aarlig i Løn erholde 200 Rigsdaler af bemeldte Amtsprovst, foruden frie Kost, Logis, Vask, Brænde og Lys i sammes Hus«.

gamle Inspektør Deichmann, som strax blev indtaget i den vakre unge Mand, blev han bekendt med Grev Danneskjold-Samsø¹⁾, og da der Aaret efter blev et ret godt Kald ledigt paa Gisselfeld, saa kaldte Greven Glahn dertil²⁾. Min Fader skulde følgelig søge sig en ny Vikar, og denne Gang meldte Wegener³⁾ sig. I det ydre kunde han rigtignok ikke taale at sammenlignes med Glahn, skøndt endnu ung, var han dog skaldet — — —«.

HANS EGEDE GLAHN

1) Christian Conrad Sophus Greve Danneskjold-Samsø, f. 11. Juni 1774, Overdirektør for Gisselfeldt Kloster, Amtmand over Præstø Amt og Godsejer, † 6. Juni 1823.

2) Under 2. September 1808 blev P. E. Glahn udnævnt til Sognepræst for Ulsøe og Braabye Menigheder.

3) Jens Ernst Wegener, f. 5. Oktober 1781, Seminarieførstander og Forfatter, † 15. Oktober 1846.

TILLÆG III

TIL

DET GLAHNSKE FAMILIELEGAT

Kgl. Stadfæstelse udfærdiget ad mandatum gennem Justitsministeriet under 5. Juli 1929 paa Tillæg III til den under 9. December 1918 stadfæstede Fundats for Det Glahnske Familielegat.

Tillæget er saalydende:

Undertegnede fhv. Fabrikbestyrer ved Saxkøbing Sukkerfabrik Karl Glahn og Hustru, Johanne Marie Glahn, født Rønne, skænker herved Det Glahnske Familielegat et Beløb paa 7.000 Kr. — Syv Tusinde Kroner — anbragt i Statsobligationer*), saaledes at samtlige de for Det Glahnske Familielegat fastsatte Bestemmelser finder Anvendelse paa det her omhandlede Beløb, dog med den Undtagelse, der følger af nedennævnte midlertidige Bestemmelse.

MIDLERTIDIG BESTEMMELSE

Saalænge vi lever, vil der af de aarlige Renter være at udbetale os et Beløb af 200 Kr. aarlig, saaledes at hele dette Beløb, naar en af os afgaar ved Døden, udbetales den længstlevende.

Efter den længstlevendes Død tilfalder disse 200 Kr. aarlig vor næstældste Søn, Forpagter, Løjtnant Svend Egede Glahn, og efter hans Død hans eventuelle Enke, saalænge hun ikke indgaar nyt Ægteskab.

Hvis vor nævnte Søn ikke efterlader sig nogen Enke — eller, hvis han efterlader sig Enke, efter Enkens Død eller hendes Indgaaelse af nyt Ægteskab — tilfalder disse 200 Kr. aarlig hans Datter Johanne Elisabeth Egede Glahn, født den 22. April 1927, eller, hvis han efterlader sig flere Børn, disse til Deling, saaledes at hele dette Beløb udbetales det første Aar til hans ældste Barn, det andet Aar til hans næstældste

*) 3 0/0's Statsobligationer af 1894.

Barn og saa fremdeles ned til hans yngste Barn, hvorefter der igen begyndes ved hans ældste Barn.

Den de fornævnte Personer tillagte Rentenydelse er en disse tilkommende personlig Ret og kan ikke gøres til Genstand for nogen som helst Overdragelse, Pantsætning eller Retsfølgning. Først naar alle disse Personer er afgaaet ved Døden, kommer det her omhandlede Rentebeløb, der repræsenterer 2 Legatportioner, til Udbetaling efter Hovedfundatsens Bestemmelser.

Charlottenlund, den 26. Maj 1929.

JOHANNE GLAHN

KARL GLAHN

Tiltrædes.

Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat.

LOUISE LASSEN

AAGE GLAHN,
Oberstløjtnant.

HANS EGEDE GLAHN,
Fuldmægtig
i Socialministeriet.

TILLÆG IV

TIL

DET GLAHNSKE FAMILIELEGAT

Kgl. Stadfæstelse udfærdiget ad mandatum gennem Justitsministeriet under 13. November 1929 paa Tillæg IV til den under 9. December 1918 stadfæstede Fundats for Det Glahnske Familielegat.

Tillæget er saalydende:

Undertegnede Fuldmægtig i Socialministeriet, Ekspeditionssekretær ved Overværgeraadet, Overretssagfører Hans Egede Glahn og Hustru, Ruth Irmelin Glahn, født Lange-Müller, skænker herved Det Glahnske Familielegat et Beløb paa 7000 Kr. — Syv Tusinde Kroner — anbragt i Statsobligationer*), saaledes at samtlige de for Det Glahnske Familielegat fastsatte Bestemmelser finder Anvendelse paa det her omhandlede Beløb, dog med den Undtagelse, der følger af nedennævnte midlertidige Bestemmelse.

MIDLERTIDIG BESTEMMELSE

Af Legatets aarlige Renter tilfalder et Beløb af 200 Kr. — To Hundrede Kroner — aarlig vore til enhver Tid i Live værende Børn. Fordelingen mellem Børnene foretages paa den Maade, at hele fornævnte Rentebeløb udbetales det første Aar til vort ældste Barn, det andet Aar til vort næstældste Barn og saa fremdeles ned til vort yngste Barn, hvorefter der igen begyndes ved vort ældste Barn.

Vi har nu 3 Børn nemlig: Poul Egede Glahn, født den 18. Oktober 1924, Ruth Laila Benedicte Egede Glahn, født den 13. December 1926, og Adam Wilhadt Egede Glahn, født den 11. November 1928. Skulde vi faa flere Børn, indtræder de i Retten til Beløbet, naar Turen kommer til dem. Naar vore Børns Antal paa Grund af Dødsfald er svundet ind til eet, oppebærer det sidstlevende Barn hvert Aar hele Beløbet.

*) 3 0/0's Statsobligationer af 1894.

Efter at det sidstlevende af vore Børn er afgaaet ved Døden, tilfalder disse 200 Kr. aarlig — saafremt vore Børn efterlader sig Børn — vore til enhver Tid i Live værende Børnebørn. Fordelingen mellem Børnebørnene foretages saaledes, at hele Beløbet udbetales det første Aar til vort ældste Barnebarn, det andet Aar til vort næstældste Barnebarn og saa fremdeles ned til vort yngste Barnebarn, hvorefter der igen begyndes ved vort ældste Barnebarn.

Den de fornævnte Personer tillagte Rentenydelse er en disse tilkommende personlig Ret og kan ikke gøres til Genstand for nogen som helst Overdragelse, Pantsætning eller Retsfølgning. Først naar alle disse Personer er afgaaet ved Døden, kommer det her omhandlede Rentebeløb, der repræsenterer 2 Legatportioner, til Uddeling efter Hovedfundatsens Bestemmelser.

Hellerup, den 18. Oktober 1929.

IRMELIN GLAHN,
f. Lange-Müller.

HANS EGEDE GLAHN

Tiltrædes.

Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat.

LOUISE LASSEN

AAGE GLAHN,
Oberstløjtnant.

HANS EGEDE GLAHN,
Fuldmægtig
i Socialministeriet.

NAVNET GLAHN I TYSKLAND

ET BREV FRA

HS. EXCELLENCE TYSK GENERALLØJTNANT

HANS GLAHN I GÖTTINGEN

TIL FULDMÆGTIG HANS EGEDE GLAHN

Göttingen 16. 6. 29.

Hochverehrter Herr Glahn!

Mein alter freund, General Wolff, nannte mir Ihren namen und riet mir, mich an Sie zu wenden zum zweck der familienforschung der familie Glahn.

Weshalb ich mich nach Dänemark wende? — das will ich Ihnen sagen. Mein grossvater, geboren in Lüneburg und gestorben in Hannover, hat oft davon erzählt, dass er verwandte in Dänemark habe. Aber, da seine söhne jung starben und seine töchter sich verheiratheten und andere interessen hatten, so ist das in vergessenheit geraten.

Ich besitze »Familien Glahn's Slægtebog«, bin leider aber der dänischen sprache nicht mächtig genug, um alles zu verstehen. Auf seite XXIV der familienbilder ist ein Generalmajor Henrik Glahn aufgeführt, mit dem ich auffallende ähnlichkeit haben soll.

In der forschung meiner familie bin ich bis zu meinem urgrossvater gekommen. Er hiess Johann Friedrich Wilhelm Glahn, beboren etwa 1756; er war 1782 Corporal im kurfürstlich hannoverschen regiment Scharnhorst in Stade, später in Lüneburg. Nach dem geburtsort und dem geburtsschein *dieses vorfahren suche ich*. Es ist ja nicht unmöglich, dass in jener unruhigen zeit ein junger soldat aus dänischen oder aus holsteinischen diensten über die Elbe hinüber in's Hannoversche ausgewandert ist. Wenn Sie da vielleicht einmal nachforschen könnten, so wäre ich Ihnen sehr dankbar. —

Je mehr ich mich in die forschung einarbeite, um so mehr stosse ich auf neue mitglieder, die den namen »Glahn« führen, aber nicht mit

einander verwandt sind. Er erscheint auch häufig als »von Glahn, von Glaan, und Glaan«, ist bürgerlich, während die familie v. Glan adlig ist, aus Süddeutschland stammt und ein besonderes wappen führt. Der wohnsitz dieser Glahn ist hauptsächlich an der wasserkante zwischen Elbe, Weser und in Ostfriesland.

Vor einigen tagen schrieb mein bruder aus Nordhausen am Harz, dass auch dort mehrere träger des namens Glahn wohnten, aber katholisch seien. Er meinte, es sei nicht unmöglich, dass mitglieder dieser familie den evangelischen glauben angenommen hätten und vielleicht deshalb nach Norden ausgewandert wären. Warum sollte dies nicht möglich sein? Ich werde jedenfalls auch hier meine forschungen einsetzen! —

Aus dem Slægtebog ersehe ich, dass die dänische familie Glahn ihren ursprung im Hannoverschen lande festgestellt hat. Da auch ich dort meine heimat habe, so ist es nicht ausgeschlossen, dass irgendwo eine verbindung hergestellt wird.

Ich bitte also ganz über mich zu verfügen, wenn Sie wünschen, dass ich in Deutschland nachforschungen über die familie Glahn abhalte.

Gestatten Sie, dass ich Sie als inhaber des gleichen namen herzlichst begrüße als Ihr sehr ergebener

Hans Glahn,
Generalleutnant z. d.

MEDDELELSER

Med dette Hefte af »Glahn-Samfundet« følger første Ark af Professor Henrik Christopher Glahns Breve (og andre skriftlige Efterladenskaber). De trykkes med særlig Paginering for senere at kunne samles til en Enhed. Det er Hensigten at lade en Skildring af hans Person, saaledes som vi finder den belyst af hans Breve og fra andre Meddelelser af og om ham, følge efter Udgivelsen af Papirerne. For disses Tekst har Lektor Alfr. Glahn Ansvaret, idet der trykkes efter hans Afskrifter. Noterne er blevet til ved Samarbejde mellem ham og Biblioteksassistent Torben Glahn, Sønderborg. Brevene gives i Tidsfølge, og som et naturligt Supplement er Breve fra hans Hustru indføjede imellem hans, mærkede med en Stjerne foran Brevet. Paa Grund af den af økonomiske Hensyn valgte Udgivelse, arkvis, maa Oplysningerne anbringes som Fodnoter. At drage Grænsen mellem hvad her har almindelig Interesse for Samfundets enkelte Medlemmer er vanskeligt. Udgiverne har valgt at gøre Noterne saa fyldestgørende som muligt. Der maa hellere være noget, man springer over, end noget, der savnes.

I Tilslutning til tidligere Meddelelser om Navnet Glahn i Tyskland kan oplyses, at Fuldmægtig H. E. Glahn under en Tysklandsrejse konstaterede, at der ifølge »Einwohnerbuch der Stadt Nürnberg 1929« i denne By fandtes 3 Personer, der bar Navnet Glahn, nemlig: Postbeamter Heinrich Glahn, Zahntechniker Richard Glahn og Fotograf Wilhelm Glahn.

*

Kassereren, Fuldmægtig i Socialministeriet Hans Egede Glahn meddeler her et Uddrag af

GLAHN-SAMFUNDETS REGNSKAB for Aaret 1929

Beholdning fra forrige Aar.....	915 Kr. 12 Øre.
Indtægt (Kontingent).....	409 » 98 »
	1.325 Kr. 10 Øre.
Udgift ved 7 ^{de} Medlemsblad	996 » 50 »
	Beholdning pr. ³¹ / ₁₂ 1929: 328 Kr. 60 Øre.

*

Legatbestyrelsen for Det Glahnske Familielegat meddeler:

I Aaret 1929 indkom 7 Ansøgninger. Der tildeltes Fru Ida Glahn, Frk. Gertrud Rask Lindberg, Fru Amalie Mogensen, født Glahn, Fru Marie Glahn, født Hastrup, samt Frk. Agnete Dændler hver en Legatportion paa 100 Kr. Ifølge særlige Fundatsbestemmelser er udbetalt til Vedligeholdelse af Stiftsprovst Hans Egede Glahn's og Laila A. Egede Glahn's Gravsteder henholdsvis 20 Kr. (Tillæg I) og 15 Kr. (Tillæg II).

Legatets Kapital er i Aaret 1929 blevet forøget med ialt 14.000 Kr., jfr. foranstaaende Tillæg III og IV til Fundatsen, saaledes at Legatkapitalen nu udgør 26.410 Kr. 50 Øre.

Glahn-Samfundets Medlemmer anmodes om ved Modtagelsen af dette Hefte at indbetale Medlemskontingentet (jfr. Lovenes § 7) for Aaret 1930 paa Postgirokonto Nr. 21119. Indbetalingskort vedlægges.

DIGTEREN BERNHARD SEVERIN INGEMANN OG FAMILIEN GLAHN

Forbindelsen mellem Digteren Bernhard Severin Ingemann og Familien Glahn blev knyttet i de falsterske Præstegaarde i Slutningen af det 18. Aarhundrede. Ingemanns Fader, Provst Søren Ingemann, var fra 1774 til sin Død paa det 18. Aarhundredes sidste Dag Sognepræst til Torkildstrup og Lillebrænde og her i Torkildstrup Præstegaard blev B. S. Ingemann født d. 28. Maj 1789 som den yngste af 9 Børn. Provst Ingemanns Nabopræster og gode Venner var Professor Henrik Christopher Glahn, der fra 1781 til 1804 var Sognepræst til Nørre Vedby og Nørre Alslev med Bopæl i Riserup Præstegaard, og Provst Diderik Nicolai Blicher, der fra 1781 til 1805 var Sognepræst til Gunslev.

I sin »Levnetsbog« omtaler Ingemann saavel Professor H. C. Glahn som 2 af hans Søner, nemlig Poul Egede Glahn — senere Sognekapellan ved Københavns Garnisons Kirke — og sin jævnaldrende Legekammerat Tønne Bloch Glahn — senere Generalkrigskommissær. Men last not least omtales i Levnetsbogen Provst Blichers ældste Datter Bodil Marie Elisabeth Blicher, som i 1803 blev forlovet og 1808 gift med fornævnte Pastor Poul Egede Glahn. Hun, der var 6 Aar ældre end B. S. Ingemann, var Ingemanns Barndomskærlighed. Ogsaa den senere Digter, Biskop N. F. S. Grundtvig, der i det 19. Aarhundredes Begyndelse som Student besøgte sin Broder Otto Grundtvig, der var bleven Provst Ingemanns Efterfølger som Sognepræst til Torkildstrup, tabte sit Hjerte til hende, jfr. N. F. S. Grundtvigs Dagbøger fra 1802—03; men hvor forskellige var ikke Grundtvigs nøgterne Betragtninger fra Ingemanns romantiske Følelser! N. F. S. Grundtvig blev som bekendt senere gift med hendes yngre Søster Elisabeth [Lise] Christina Margaretha Blicher.

Det foreliggende Stof har jeg delt i 2 Hovedafsnit. I Afsnit I gives et Uddrag af Ingemanns Levnetsbog vedrørende Familien Glahn. Digterens Levnetsbog er jo sikkert ikke almindelig Læsning i vore Dage og, fraset den ældste nulevende Generation, er der maaske kun faa, som kender noget til de Strejflys, den kaster over flere af Personerne i Riserup Præstegaard. I Afsnit II gengives bl. a. nogle Breve fra Professor H. C. Glahns Sønnesøn, Stiftsprovst Hans Egede Glahn til Ingemann, og heraf fremgaar, at den Forbindelse*), der i Ingemanns Barndom knyttedes mellem ham og Familien Glahn, er bleven fortsat gennem den senere Generation.

HANS EGEDE GLAHN

*) Vel foreligger der ikke før 1843 bevarede Breve vekslede mellem Ingemann og Familien Glahn; men at Forbindelsen dog ikke har været afbrudt ses bl. a. af et Brev — dateret Olstrup 12te Juni 1822 — som N. F. S. Grundtvig sender sin Hustru. Heraf fremgaar, at Ingemann og Grundtvig paa fornævnte Tidspunkt begge var paa Besøg i Olstrup Præstegaard hos Grundtvigs Svoger, Pastor Poul Egede Glahn jfr. Breve fra og til N. F. S. Grundtvig II Nr. 257.

I

UDDRAG AF INGEMANNS LEVNETSBOG¹⁾
VEDRØRENDE FAMILIEN GLAHN

I Levnetsbogens Fjerde Kapitel, der bl. a. omhandler »Hemmelig Romantik og Livspoesi«, omtaler Ingemann Hesselalléen i Torkildstrup Præstegaardshave²⁾.

»Her sværmede en hel Del Medbeilere om Falsters yndigste Pige³⁾, en Præstedatter fra Omegnen, som Bernhard ogsaa i Stilhed beundrede i barnlig Hengivenhed, og hvis Billede endnu staaer for ham som et af de ædleste og skjønneste fra hans Barndom. De fleste af disse Hjertedrømme i Præstegaardens Hesselallee syntes dog omviftede af hin tragiske Luftning og skulde henveires som skjønne Livsskuffelser«.

Femte Kapitel »Præstegaardshaven og dens Minder«, indleder Ingemann saaledes:⁴⁾

»Den gamle Præstesøn fra Torkildstrup kan ikke løsrive sig fra hin, paa hemmelighedsfulde Kjærligheds-Romaner saa rige Præstegaardshave, uden at løbe den helt igjennem i Erindringen. Naar man traadte ud i den fra Havestuens Glasdøre, havde man ligefor sig to store Blomsterpartier, adskilte ved en bred Gang, og saae i nogen Frastand, foran et rundt Syrenlysthus, de chinesiske Porcellainkrukke-Stole og — paa smukke Sommerdage — hin høie, chinesiske Prindsesse, som undertiden hilsendes af ridende eller kjørende Gjester. Ved en saadan Hilsen, der rigtignok ikke gjaldt Pap-Prindsessen, men Øens levende Skjønheds-Prindsesse³⁾, der var i Besøg i Præstegaarden, var hendes mindste

¹⁾ Bernhard Severin Ingemanns Levnetsbog, skreven af ham selv (i hans Alderdomsdage) udgiven af Slotspræst til Frederiksborg I. Galskjøt, København 1862. Første Del (1789—1800) Barndomslivet i Præstegaarden.

²⁾ Jfr. Levnetsbogen p. 37.

³⁾ Bodil Marie Elisabeth Blicher f. 10. April 1783, † 21. Februar 1862 (Datter af Provst, Sognepræst til Gunslev, Diderik Nicolai Blicher og Hustru Mette, født Poulsen). Hun blev 1803 forlovet og 15. Maj 1808 gift med Poul Egede Glahn f. 28. Okt. 1778, Sognekapellan ved Københavns Garnisons Kirke, † 15. Juli 1846.

⁴⁾ Jfr. Levnetsbogen p. 39—42.

Beundrer, som sædvanlig, i hendes Nærhed. Hilsenen blev besvaret med mild Ynde, dog ikke uden Uro. Den kom fra en særdeles smuk, ung Herre i glimrende Officer-Uniform, idet han red gennem den saakaldte Fold, der ved et Stakit var adskilt fra Haven. Han tumlede sin Hest saa forvovent, at den steilede, og Rytteren blev siddende paa Stakittet, medens Hesten galopperede forud til Præstegaardsstalden. Dette i Smaadrengegenes Øine pudserlige Uheld ødelagde næsten et vigtigt Klædningsstykke, som ihast maatte udbedres paa Kvistkamret; men hverken den saaledes mislykkede Hilsen eller Drengelatteren derover var istand til at betage den ridderlige Beiler Modet. Siden fulgte Bernhard ham og hin stille, henrivende Skjønhed¹⁾ gennem Haven ud paa Kirkegaarden, hvorfra Udsigten skulde betragtes; men denne Dag var der en ulykkelig Stjerne usynlig over den unge Krigers Hoved. I sin udelukkende Opmærksomhed for den Skjønne, som Drengen ubemærket beundrede, snublede den store Lykkelige over en Grav og faldt i en Stilling, der dog nok kun forekom hans lille hemmelige og aldeles ubevidste Medbeiler ganske morsom; men den Alvor og Omhu, hvormed det uskadelige Fald blev betragtet af de skjønne, stille Øine, paafaldt Drengen. Han følte sig her aldeles tilovers og bortfjernede sig. Hvad han tænkte, veed han ikke; men Forestillingen om noget Skjønt, Ædelt og Hemmelighedsfuldt opfyldte ham. Maaske ogsaa det Varselsfulde i Faldet over en Grav, midt under de skjønneste Livsforhaabninger, dunkelt har foresvævet ham. Han gik stille tilbage til Haven, til det store Træ paa »Grønbakken«, hvorved Smaadrengegene havde deres egen lille Børnehave. Herfra saae han tidt ud over den hele, vide Verden og drømte om en vidunderlig Fremtid. Til denne saakaldte »Grønbakke« knytte sig Erindringer om Stemninger og drømte Begivenheder, som endnu dunkelt have foresvævet ham, da han over tredive Aar senere beskrev Scenen mellem Drost Peder Hessel og Jomfru Inge i Flynderborg Slotshave²⁾. Det er Torkildstrup Præstegaardshave og hin »Grønbakke« ved Barnehaven, han her mellem Billederne fra et fjernt Aarhundrede har havt for Øie.

Naar han nu i Erindringen gaaer denne Have igjennem, seer han hvert Træ, hvis Frugt engang har glædet ham, og hver Busk, han har leget Skjul under. Han kan paapege, hvor Aspargesbedene stode, under hvis grønne Toppe han saae sig skjult af høie, fine Vidundertræer i en fremmed fortrylet Verden. Han omsuses atter af hin romantiske Hesselallee, hvor han har kæmpet drabelige Ridderkampe med Sværd og

1) Bodil Marie Elisabeth Blicher, som 1808 blev gift med Pastor Poul Egede Glahn.

2) I »Erik Menveds Barndom«: Anden Deel. Samlede Skrifter: Anden Afdeling, sjette Bind S. 62.

Landser af Hesselkjæppe og tourneret med d.Hrr. Riddere Tønne Glahn¹⁾, Laurits Foss²⁾ og Hans Jacob Blicher³⁾, hans tre jævnligste Gjester og gode Venner i det attende Aarhundrede, som han bestandig venlig har erindret. — Et Træk i hans Barnecharakter, der syntes at bebude en tilkommende fin Diplomat, skal her ikke fordølges. For at skaane sin lille, spinkle Krop, som det ved disse Kampe ofte gik ud over, fik han det Forslag antaget, at man ikke skulde slaae paa Kroppene, men alene paa Kjeppene, og Den, hvis Vaaben først blev ubrugbart, var den Overvundne. Ved denne Kampmethode kunde han, som den Mindste, undertiden uden al Ulempe, blive Seierherre, ved saalidt som muligt at slide paa sine Vaaben, medens han lod de Andre i deres Heftighed og Overmagt slaae deres Kjeppes istykker paa hans. Undertiden førtes Krigen dog i moderne Charakter med Kanoner, det vil sige Stene, der kastedes eller fremrullede med stor Iver, og saa hjalp ingen Diplomatiik — saa gjaldt det med Lethed og Behændighed at redde sine Lemmer. Forunderligt nok, skete der aldrig nogen Ulykke ved disse Krige, hvori

1) Tønne Bloch Glahn f. 2. Dec. 1788 (yngste Søn af Professor Henrik Christopher Glahn og Hustru Gjertrud Kirstine, født Egede) Generalkrigskommissær, † 12. Febr. 1874 jfr. P. B. Grandjean: Familien Glahn's Slægtebog p. 88–89.

2) Lauritz Foss f. 15. Dec. 1787 (Søn af Hof- og Stadsretsprokurator Holger Foss og Hustru Ane Martine, født Calmer) Borgmester og Byfoged i Roskilde, Etatsraad † 13. Sept. 1875 jfr. Patriciske Slægter p. 138.

I Personallhistorisk Tidsskrift 4. Række 6. Bind findes »Autografiske Optegnelser« af Etatsraad Lauritz Foss hvoraf her skal anføres: »Fremdeles lod han [o: min Fader] mig og min Broder lære at spille Violin og Clarinet og forskaffede os gode Instrumenter og jeg har ofte spillet op til Dans baade hjemme og hos vor Præst, den herlige Professor Glahn, naar Husenes Ungdom kom sammen«. (p. 151).

»Den danske Mesterskjald Bernhard Ingemanns Fader var dengang Præst i Torkildstrup. Bernhard og jeg vare allerede fra en tidligere Tid gode Venner, men i Torkildstrup Præstegaardshave saavel som paa Kirkegaarden og paa en Grusbanke i Nærheden blev vor Leg fornyet tildels i Kompagni med Tønne Glahn og Hans Jacob Blicher, hvis Fader var Provst i Gundslev«. (p. 151).

Om Kjøbenhavns Belejring i 1807 skriver Foss: »Mine faa Skillinger var medgaaede inden den egentlige Belejring indtraadte, og jeg begyndte at mangle Føde, efter som Kommunikationen med Falster, hvorfra jeg skulde have Remisser, var standset. Da hendte det sig, at jeg var bleven posteret som Skildvagt paa Slots-holms Vagt, og at den senere Præst i Kjøbenhavn Povl Glahn [Poul Egede Glahn f. 1778 † 1846] kom til mig og spurgte hvorledes det gik mig; jeg svarede ham: efter Omstændighederne »godt«, men berørte tillige saa løseligen med et Smil min Forfatning, thi den forekom mig selv halv komisk, hvorpaa han greb i sin Lomme og gav mig nogle Smaapenge med den Ytring, at han ikke havde flere Penge hos sig. Derved var Dagens Nød for mig afhjulpen«. (p. 159).

3) Hans Jacob Blicher f. 1789 (Søn af Provst, Sognepræst til Gunslev Diderik Nicolai Blicher og Hustru Mette, født Poulsen) Overlærer ved Nykøbing F. Skole † 1863.

den lille stærke Artillerist Tønne Glahn¹⁾ især udmærkede sig. Hans kjække Brodersøn²⁾ gav siden Batteriet Glahn et hæderligt Navn. Hvad der for hin Slægt var Leg, blev i den følgende til Alvor; men den livlige Munterhed i Striden var den samme«.

I Tiende Kapitel fortæller Ingemann om en Bispevisitats i Præstegaarden og skriver bl. a.³⁾

»Næst Tidens politiske Nyheder dreiede Talen sig, saavidt den kunde opfattes, fornemmelig om Agerbrug og Industri og, kun hist og her blandt de ældre Præster om theologiske eller kirkelige Gjenstande. Blandt disse ældre Præster var det især de to nærmeste Naboer og Venner af Huset, Glahn⁴⁾ og Blicher⁵⁾, som Drengen lagde Mærke til. Hos dem begge, ligesom hos Faderen, var Præsten altid kjendelig, enten de havde Præstekjolen paa eller ikke, og uden at Præsteligheden betegnedes ved noget Slags from Salvelse i Selskabslivet. De saae altid mildt til Drengen og havde gjerne et Par muntre og kjærlige Ord tilovers til ham«.

I Ellefte Kapitel, der omhandler »Tidligt Bekjendtskab med dansk Sprog, Historie og Poesi« m. v., fortæller Ingemann:⁶⁾

»Den første Roman han blev bekjendt med, har med al sin Tørhed gjort et betydeligt Indtryk paa ham. Det var »Carl von Carlsberg eller den menneskelige Elendighed«, saavidt erindres, i dansk Oversættelse. Den blev læst høit blandt Søstrene i Haven. Det var nogle smukke Sommerdage og — hvad der var Hovedsagen — Skjønhedsprindsessen⁷⁾, som han i Stilhed sværmede for, var tilstede. Der gaar en Kjærligheds-

1) Tønne Bloch Glahn se p. 84 Note 1).

2) Poul Egede Glahn f. 16. Sept. 1811 (Søn af Generalmajor Marcus Glahn og Hustru Karen Johanne Laurenze, født Schiøth) 1849 udnævntes han til Kaptajn af I Klasse og fik Befaling over det 3. Batteri, med hvilket han deltog i Kampen ved Solbro 24. og 25. Juli 1850; for sit i Slaget udviste Forhold dekoreredes han s. A. med Dannebrogordenens Ridderkors. Senere General. † 6. Febr. 1896. Jfr. P. B. Grandjean: Familien Glahn's Slægtebog p. 67—68.

3) Jfr. Levnetsbogen p. 119.

4) Henrik Christopher Glahn f. 16. Dec. 1738, Professor, Provst, Sognepræst til Nørre Vedby og Nørre Alslev med Bopæl i Riserup Præstegaard, † 21. Juli 1804 jfr. P. B. Grandjean: Familien Glahn's Slægtebog p. 17—41.

5) Provst Diderik Nicolai Blicher, Gunslev.

6) Jfr. Levnetsbogen p. 133—142.

7) Bodil Marie Elisabeth Blicher, som 1808 blev gift med Pastor Poul Egede Glahn.

historie gjennem Romanens Elendigheder. Kun de Elskendes Skjæbne brød han sig om. Den ædle Carl og den skjønne, endnu ædlere Henriette vare Hovedpersonerne. Han drømte sig naturligviis ind i alle den ædle Carls Situationer, og hans eget stille Skjønheds-Ideal blev Henriette.

— — — — —

Under Indtrykket af den første Roman var der kommet et nyt Livselement ind i Præstegaarden. En Dandsemester var kommen fra Kjøbenhavn. Han reiste omkring i hele Egnen og satte Ungdommens Ben i Bevægelse. Nu skulde der ogsaa sættes Skik paa Smaadrengenes keitede Naturdands. Man maatte staae halve Timer og bøie Knæ ved et Bord; man maatte dreie Fødderne i femte Position lige mod Øst og Vest, naar man selv vendte Næsen mod Nord; men det maatte udholdes, for at komme til at dandse rigtigt med de store Jomfruer — og tænk hvilken Lyksalighed, naar man saa engang kunde dandse som en rigtig Herre med — Henriette! Saaledes hed Prindsessen dog kun, naar han drømte. Hendes virkelige Navn¹⁾ havde han engang med hemmelig Bæven vovet at udsige under den Selskabssang, hvorved de unge Herrer opfordrede hverandre til at nævne det Navn, de havde kjærest, hvorpaa det gjentoges i Sangen med Jubel og Glassenes Samklang. Ved en saadan Leilighed havde han følt en umaadelig Lyst til ogsaa at være med og faa sin Prindsesses Skaal udbragt med Jubel. Det var lykkedes til Morskab for de Voxne, der saae Drengen blive rød op over Ørene, medens han neppe hørlig udstammede det Navn, der klang saa lifligt i hans eventyrlige Drømme. Det var dog ikke Henriette, men det ene af det virkelige Ideals Fornavne, som han dog haabede at faa udjuble af Alle, uden at Nogen bestemt kunde vide, det var hende. Nu engang at kunne drive det saavidt i Verden, at han kunde træde frem med et ordentlig Buk for sin Dame og udsige den Trylleformular, som de store Dandsere kaldte »at engagere« og som strax nødte enhver Dame til at tage dem om Skuldrene og dandse med dem — det vilde være en Lyksalighed, som det nok var værd at forvråde sine Fødder for at opnaae. Han lærte ogsaa baade at bukke og at dandse. Det gik saa raskt, at Avlskarlen, som havde seet det udenfor gjennem Ruden, sammenlignede Drengens Ben med et Par Trommestikker. Men Eet havde man ikke lært ham — Trylleformelen, der skulde siges, naar man manede eller stevnede en Dame til Dands, og naar han tænkte paa dette Vovestykke med Prindsessen, foer Blodet ham til de fregnede Kinder, og han troede aldrig at faae Mod dertil. Han dandsede med de smaa Piger, som der ingen Trylleform behøvedes til at faae fat paa; men han tænkte kun paa den Eneste af de Store

¹⁾ Bodil Marie Elisabeth Blicher, som 1808 blev gift med Pastor Poul Egede Glahn.

og faldt ofte i Tanker midt i en Engelskdands. »Fald af og vals med Cæcilie!« lød det saa næsten altid med et Skub fra en fuldvoxen Dreng, og Cæcilie, som var en vakker, voxen Pige, men dog ikke var Idealet, dreiede ham lystig som en Top, til han kom til Besindelse. I hin Dandse-Sommer gik det ellers fornøieligt til; Ungdommen kjørte paa lange Høstvogne i talrigt Selskab under Spøg og Latter fra Præstegaard til Præstegaard. Allevegne blev der dandset; men Bernhard kom aldrig videre med de store Damer, end til at falde af og valse med Cæcilie. I den nærmeste Præstegaard var der allerstørst Rift om Prindsessen; hun var altid engageret, hed det — og hvor Trylleformlen var udsagt tidligere af en Anden, var dens Kraft allerede tabt for alle Andre. Det vidste han. I Riserup¹⁾ Præstegaard gik det ligeledes, og Stuen blev ham for varm. Der var en deilig Lund ved Haven. Drengen forlod Dandsesalen og løb derud. Gjøgen kikkede saa friskt i den grønne Lund — han havde ogsaa seet en let, jomfruelig Skikkelse ile derud, for at kjøle sig og lytte til Fuglesangen. Det var ikke hende, han vilde mane til Dands; det saae han nok; men hun var ung og smuk; hun syntes, ligesom han selv, at have noget Hemmelighedsfuldt for; det var ligesom hun havde Noget at tale om med Fuglene i Lunden. Drengen blev nysgerrig og skjulte sig bag en Busk, medens Gjøgen netop taug, som nylig havde kuppet. Nu hørte han tydelig den unge, smukke Pige med usikker og dæmpet Stemme sige: »Kukkuk! hvorlænge skal jeg gaae?« og idetsamme kikkede Gjøgen. For hver Gang, der kikkedes efter dette Spørgsmaal, skulde der ventes et Aar paa Bryllupsdagen. Det var en bekjendt Spøg og somme Steder endnu Tro blandt Pigerne paa Landet. Den ubarmhertige Gjøg blev ved at kikke vist over de tredive Gange, og den unge Pige løb med begge Hænder for Ørene tilbage til Dandsesalen. Da Drengen ogsaa kom tilbage, syntes han, hun havde røde Øine, som om hun havde grædt. Det havde hun ogsaa. Jomfruen og Gjøgen blev længe derefter til en Romance, som R. Bay²⁾ satte en vakker naiv Musik til.

Den lille Elsker havde ikke spurgt Gjøgen om nogen Bryllupsdag; derpaa havde han dog endnu ikke tænkt; men den Time saae han imøde som den lykkeligste, naar han kunde faae Mod og Held til, før nogen Anden, at udsige Trylleordet, hvorved man kunde fange den deiligste Jomfru, som i Eventyret om Ridderen og den forvandlede Fugl.

Det var blevet Vinter, og Sommerdandsene vare for længe siden glemte, da Bernhard første Gang fik Lov til at komme med til et stort

1) Hos Professor, Provst Henrik Christopher Glahn, »Prindsessen« Bodil Marie Elisabeth Blicher's senere Svigerfader.

2) David Wilhelm Rudolph Bay f. 2. Juli 1791 Dansk Komponist † 15. Maj 1856.

Juletidsbal i Taaderup Præstegaard. Hin lille fixe Idé havde endnu ikke forladt ham. Han blev puttet ind mellem Søstrene i den store Karet. Man skulde over et dybt og farligt Vand, men havde stor Besvær med at komme frem og var hvert Øieblik nær ved at vælte; Søstrene skrege og loe vexelviis; Drengen sad stille og tænkte paa al den menneskelige Elendighed, som Carl von Carlsberg havde gaaet igjennem, inden han fik sagt Henriette, hvad der laa ham paa Hjertet. Søstrene ventede at see deres Veninde¹⁾ paa Ballet. Drengen sad rolig imellem dem og tog en fast Beslutning. Nu skulde og maatte det skee. Det mægtige Ord maatte udtales; men Manerordet, det fremmede Ord, som han troede nødvendig maatte siges, var forsvundet, og han vilde ikke spørge Søstrene derom. Det var en Hemmelighed, Ingen maatte vide, uden den eneste trofaste Ven, som han ikke endnu havde fundet i Verden. Endelig naaede man den fremmede Præstegaard og snart var Dandsen i fuld Gang. Den beundrede Skjønne¹⁾ var der, men hun fløj ikke hen i de Dandsendes Rækker; hun sad stille og noget bleg med et usigelig deiligt Udtryk af Vemod og saae paa de Dandsende. Hun befandt sig ikke ret vel, hed det, men var kun af Føielighed mod de Andre fulgt med. Hvad der bevægede sig i hendes Sind, havde Drengen ingen Forestilling om; men han havde aldrig fundet hende saa deilig. Det var, som han i hendes stille, drømmende Blik maatte kunne læse en Roman, der var Tusind Gange smukkere end alle Carl von Carlsberger. Nogen Sorg maatte der være deri, det var aabenbart; men det maatte være af et ganske andet Slags, end de »menneskelige Elendigheder« — det maatte være en himmelsk Elendighed, hvori der dog skjulte sig noget Guddommeligt; det maatte være en Sorg, som dog nok paa en Maade var sendt fra Vorherre, og den kunde maaske nok forvindes, naar hun nu kunde manes eller nødes til at dandse. Han maa nu pludselig have følt sig kaldet til at befrie sit Ideal fra den »himmelske Elendighed«, medens han selv derved kom til at opleve, hvad han nylig havde hørt synges hjemme af en kjøbenhavnsk Student (Thorkild Baden). Med Ryggen mod Chatollet i Dagligstuen og Øinene opløftede mod Loftet havde denne Fremmede med en hidtil uhørt Pathos sunget Romancen af Baggesens Erik Ejegod:

»Midnattens Maane gik Skyen forbi;
 De Stjerner saa sittrende blinke;
 Vestlige Smaalyn, paa vildsomme Sti,
 Alf til sin Elskede vinkte —
 Men Lyna svæver i Himlen!«

¹⁾ Bodil Marie Elisabeth Blicher, som 1808 blev gift med Pastor Poul Egede Glahn.

Denne Sang havde hun maaske ogsaa hørt; paa den tænkte hun maaske ogsaa. Drengen blev nu atter opfyldt af hint smukke Billede — Henriette var nu bleven ham til Lyna, hun syntes ham virkelig med sit skønne, vemodige Smil at svæve i Himlen. Hun havde maaske alt forudseet, at hendes første hemmelige Kjærlighedsdrøm skulde henveires som et Eventyr, der aldrig kunde blive til Virkelighed. Men hun syntes at have vendt sit Blik mod en høiere Verden, hvori al menneskelig Smerte forklares.

»Men Lyna svæver i Himlen!«

klang det i Drengens Inderste; han maatte nu svæve med hende i Himlen, det koste hvad det koste vilde; han skjød Hjertet op i sit Bryst og fremtraadte for den stille, drømmende Jomfru med en bestemt, alvorlig Holdning, som en Magier, der var vis paa Virkningen af det Trylleord, han havde paa sin Læbe. Drengen maatte af de større Dandsendes Ytringer atter have opsnappet den sædvanlige Talemaade om »at engagere«. Han stillede sig ligeoverfor de Øine, hvori han havde læst den allerdeiligste Roman, og vilde nu endelig udsige det længe paatænkte, bindende og forpligtende Ord; men han havde aldrig før udtalt det; Undseelsen var atter nær ved at overvælde ham; med nedslagne Øine og blussende Kinder fremsagde han som en prosaisk Stevning: »Herved angraserer jeg Dem!« Den Skønne saae forundret paa Drengen. Havde hun havt nogen Anelse om, hvad han nu over et halvt Aar havde higet efter som sin høieste Lykke, saa havde hun vist for længe siden forekommet hans brændende Ønske. Nu kom det hende vistnok mindst beleiligt. Dog hun kunde ikke modstaae det vistnok mislykkede Stevningsords Magt paa den forlegne Drengs bævende Læber. Hun reiste sig med et yndigt Smil og rakte ham Haanden. Kort efter bevægede hun sig let hen med ham over Gulvet — en eneste Gang, men det var skeet. Drengens høieste Ønske var opfyldt — han havde svævet med Lyna i Himlen«.

I Femtende Kapitel fortæller Ingemann om den sidste Dag 1799 paa hvilken Dag hans Fader døde. Han skriver her¹⁾

»Af Fremmede havde han den Dag kun seet to, hvis deltagende Aasyn og Miner han endnu mindes. Den ene var en ung Student²⁾, en

¹⁾ Levnetsbogen p. 186.

²⁾ Poul Egede Glahn f. 28. Oktober 1778 (Søn af Professor Henrik Christopher Glahn og Hustru Gjertrud Kirstine, født Egede) 1797 Student fra Randers, senere Sognekapellan ved Københavns Garnisons Kirke, † 15. Juli 1846, jfr. P. B. Grandjean: Familien Glahn's Slægtetog p. 44—45.

af de ældre Brødres Venner, dog ikke han, der altid saae saa kjærligt til den yngste Søster. Denne havde ogsaa et meget smukt Udseende, og der laa en større Alvor og Inderlighed deri, end han havde bemærket hos Søsterens hemmelige Elsker. Han var en Dattersøn af den berømte Poul Egede¹⁾ og en Søn af den gamle, elskværdige Præst i Riserup²⁾ (Glahn). Den unge Mand havde Meget i sit Ansigt, der erindrede om de berømte Egeders Portraiter i Faderens Bøger om Grønland. Denne Dag saae Drengen ofte paa hans Øine og vilde i deres milde, deltagende, men dog vemodige Blik saa gjerne læse noget Trøsteligt. Han tænkte dengang ikke paa, at denne unge Mand delte hans Beundring for hin stille, drømmende Blondine³⁾ og engang skulde blive den Lykkelige, der skulde bringe Fred, Lykke og Velsignelse ind i hendes af en tidlig Hjertesorg fordunklede Ungdomsliv.«

I Syttende Kapitel omtaler Ingemann den sidste Sommer paa Falster og sin Afsked og Bortrejse og skriver her bl. a.⁴⁾

»I denne sidste Sommer⁵⁾ paa Falster var det ogsaa, at Øens skjønneste Prydelse, hin stille Blondine³⁾ i Nabopræstegaarden⁶⁾, i nogle Dage skulde see det hemmelige Hjertebaand knyttet og opløst, som hun havde seet flagre mellem Skyer og Stjerner, men som ikke var fast-knyttet deroppe. Det var et Fata-Morgana-Syn paa hendes romantiske Ungdomshimmel. Hvad der opløste det skjønnede Syn, var hverken Letsind eller Brøde, men en Villiemagt, der for den fromme Datters Hjerte var Naturlov.«

1) Poul Egede f. 9. Sept. 1708 (Søn af Grønlands Apostel Hans Egede og Hustru Gjertrud Rask) Biskop over den grønlandske Mission, Professor, Præst ved Vartov, † 6. Juni 1789.

2) Henrik Christopher Glahn f. 16. Dec. 1738 (Søn af Provst Adam Wilhadt Glahn og Hustru Inger Christina, født Weffling) Professor, Provst, Sognepræst til Nørre Vedby og Nørre Alslev med Bopæl i Riserup Præstegaard, † 21. Juli 1804. — Gift 1771 med Gjertrud Kirstine Egede, f. 17. Novbr. 1748 † 11. Febr. 1816 (Datter af Biskop, Professor Poul Egede og Hustru Elisabeth Marie, født Frauen).

3) Bodil Marie Elisabeth Blicher blev 1808 gift med Pastor Poul Egede Glahn.

4) Jfr. Levnetsbogen p. 207.

5) Sommeren 1800.

6) Gunslev Præstegaard.

Om selve Afskeden skriver han¹⁾

»Udvandringen fra Barndomshjemmet og den kjære Fødeø var en ny, vigtig Begivenhed i Drengens Liv. Afskeden med alle de kjære Steder, Gjenstande og Legekammerater faldt ham dog ikke nær saa tung, som man skulde troe. Forestillingen om det nye Liv, der ventede ham, spændte hans nysgjerrige Forventning, og han begyndte nu først for Alvor at tænke paa, hvorledes han skulde bære sig ad med at blive til Noget i Verden og »gjøre sin Moder Glæde«. Dette sidste laa ham isærdeleshed paa Hjerte, og blev saa indtrængende sagt ham ved Afskeden af Faderens gamle, ærværdige Ven, Professor Glahn²⁾ i Riserup, at han aldrig glemte det. Riserup Præstegaard var den sidste af de tre Nabopræstegaarde, hvori han med sin Moder og hele Familien tog Afsked. Den gamle, fortræffelige Præsts ærlige og trofaste Ansigt, med det herlige Udtryk af Kjærlighed og Kraft, blev staaende for hans indre Øie, som et af de betydningsfuldeste, han havde seet i sin Barndom. Den Vægt, den Gamle havde lagt i de faa, simple Ord: »lad mig see, du gjør din Moder Glæde, min Dreng!« medens han lagde sin Haand velsignende paa Drengens Hoved og ligesom saae ham helt ind i Sjælen — gav dem næsten ligesaa stor Betydning, som hine Faderens sidste Ord³⁾ til ham paa Dødsengen.

Inden han modtog hin sidste Velsignelse fra den gamle Christendoms tro bevarede Aand paa hans Fødeø, havde han for sidste Gang kjørt i den gammeldags Chaise, der nu med Gallakareten var bleven solgt paa Auctionen. Han havde sagt Farvel til de to andre, velbekjendte Præstegaarde i Gundslev⁴⁾ og Taaderup, hvor han havde leget i Haverne og dandset i Storstuen og endelig manet sit Ideal⁵⁾ til at svæve med ham i Himlen. Han havde for sidste Gang gennemløbet alle Stuerne i det gamle Hjem.«

¹⁾ Levnetsbogen p. 207—208.

²⁾ Henrik Christopher Glahn f. 16. Dec. 1738, Professor, Provst og Sognepræst † 21. Juli 1804.

³⁾ Faderen havde i Febervildelse paa sit Dødsleje troet sig paa et slingrende Skib og set sin yngste Søn (Bernhard) i Fare ved dets Ræling; han greb Sønnen kraftigt i Armen med det Udraab: »Afvejen fra Rælingen, Dreng!«

⁴⁾ Hos Provst Diderik Nicolai Blicher.

⁵⁾ Bodil Marie Elisabeth Blicher som 1808 blev gift med Pastor Poul Egede Glahn.

INGEMANN OG STIFTSPROVST HANS EGEDE GLAHN

Kjære Hr. Professor¹⁾

Sept. 1843

Idet jeg herved efter Deres Ønske sender Dem et Par Exemplarer af Deres Sang til Grundtvigs Sølvbryllup²⁾, vil De tillade mig at fortælle dens Historie, der som Midten af Sølvbrylluppets Historie maa have Indledning tilfældeds med denne. Grosserer Schmidt³⁾ havde inviteret Brudefolkene og Familien, og desuden Pastor Busck⁴⁾, Oberst Glahn⁵⁾ og de 2 Candidater Boisen⁶⁾ — ogsaa Major Blom⁷⁾, som blev forhindret fra at komme ved en Revue i Regnvej for Kongen — til at spise til Middag ude paa Eremitagen Kl. 2. Da vi Kl. 2 vare samlede, kom Grundtvigs Familie og Pastor Busck⁴⁾; de havde drukket Caffé i Klampenborg, hvor de vare tagne ud Kl. 11^{1/2}, da de havde modtaget Morgenhilsener og Brudegaver af Damerne i Familien. Da Tiden kom, udeelte jeg Deres Sang og bragte Grundtvig Deres Hilsen, da jeg rakte ham den. Den klang stærk og fuldtonende. Tante⁸⁾ var meget bevæget, Grundtvig skjulte sit Ansigt med Haanden, hvori han holdt Forstørrelsesglasset. Da han havde modtaget Skaalen, der fulgte paa Sungen, reiste han sig og talte nogle Ord; vi Andre reiste os ogsaa. Han havde, sagde han, ikke tragtet efter at blive noget Stort i Verden, var heller ikke bleven det; hvad han ønskede, det var ikke Verdens Hylding men Kjærlighed af en trofast Kreds af Venner, for dem takkede han Gud, for de ældre, som endnu ikke havde svigtet ham, for de yngre, som lovede ham, at han, om ham endog skulde forundes et langt Liv, dog aldrig skulde staae alene. Han havde kjæmpet, det var sandt, men ikke

1) Jfr. Breve til og fra Bernh. Sev. Ingemann, udgivne af V. Heise 1879 Nr. 194.

2) Denne »Sølvbryllupssang« findes i »Saml. Skrifter« 2den Udg. IV 8de Bind S. 241. Grundtvig havde Sølvbryllup d. 12. August 1843. H. E. Glahn havde ogsaa selv til dette Sølvbryllup skrevet en Sang (»Fra Danmarks Hjerte kom de dybe Toner«).

3) Grundtvigs Svoger, Grosserer Christian August Schmidt † 1853. Gift med Anna Poulina Blicher, f. 1785 † 1880.

4) Gunni Busck f. 11. Mai 1798, Præst, † 28. Marts 1869.

5) Marcus Glahn, f. 2. Januar 1781, Oberst, senere Generalmajor † 18. Aug. 1868.

6) Grundtvigs senere Svigersøn, Peter Outzen Boisen f. 22. Juni 1815, Lærer ved Dronning Caroline Amalies Asylskole, senere Grundtvigs Kapellan † 21. August 1862. — Otto Harald Benedict Boisen f. 16. April 1817, Inspektør ved fornævnte Asylskole, senere Sognepræst † 1894.

7) Hans Jørgen Blom, f. 16. Okt. 1792, Major senere Oberst, † 13. April 1864.

8) Brevskriverens Moster, N. F. S. Grundtvigs Hustru, Elisabeth [Lise] Christina Margaretha Grundtvig, født Blicher f. 28. September 1787 † 14. Januar 1851.

af Stridssyge, men med Kjærlighed til Fred, og et Vidnesbyrd derom var dette, at den Mildeste, den Kjærligste, den Danmarks Hjerter Kjæreste¹⁾, aldrig var ophørt at være hans Ven, hvorpaa han ogsaa idag gav ham et Vidnesbyrd. — Grundtvig var dybt bevæget. Da vi havde spiiist, gik vi ovenpaa i den store Sal, hvor vi dandsede, Gamle og Unge, og sang, meest af »Holger Danske«²⁾ og endte, da det blev mørkt, med »Fred hviler over Mark og By« . . .²⁾

Maa jeg bede Dem, kjære Hr. Professor! tage tiltakke med denne Skitze af Sølvbryllupsfesten fra

Deres med Høiagtelse
hengivne

S. T.

Hr. Professor Ingemann
Ridder af Dbg. Dbgmnd.

*Egede Glahn*³⁾

INGEMANNS HUSTAVLE-INDSKRIFT
I SOMMERSTED PRÆSTEGAARD I SØNDERJYLLAND (1857)⁴⁾

Guds Fred under Landsbypræstens Tag!
Guds Fred med alle Sjæle herinde!
Saa beder i Løndom Nat og Dag
Husenglen stille for Mand og Kvinde:
Guds Fred — han beder — med Store og Smaa!
Med dem, som komme, med dem, som gaae!
Med Gjest fra Syd som med Gjest fra Norden!
Guds Fred med hans Riges Sjæle paa Jorden!

1) c: Ingemann.

2) Begge af Ingemann. I Digtcyklen »Holger Danske«, der udkom 1837, findes bl. a. den kendte Sang: »I alle de Riger og Lande«.

3) Hans Egede Glahn, f. 8. Sept. 1814, cand. theol. senere Stiftsprovst, † 19. Febr. 1898.

4) Jfr. Saml. Skr. IV 9de Bind S. 181 og H. P. B. Barfod: Minder fra gamle Grundtvigske Hjem IV Bind S. 48. Den senere Stiftsprovst Hans Egede Glahn var fra 1852 til 1859 Sognepræst til Sommersted i Sønderjylland, og efter hans Opfordring sendte Ingemann ham foranstaaende Hustavle-Indskrift til Ophængning i Præstegaarden.

Sommersted Præstegaard d. 7de Januar 1858.

Kjære Hr. Conferentsraad Ingemann!)*

En smuk Julegave havde De tiltænkt mig, og Omstændighederne føiede det saaledes, at det blev til en Nytaarsgave, — omen accipio! det var et velsignet Ønske fra den Sanger, til hvis Toner jeg tidligst lyttede i min Barndom, — saa vende da Barndommen, dens Fred idetmindste, forklaret tilbage med Velsignelsen fra min kjære Digter!

Englen lyser Fred over »Gjest fra Syd«, — vi er vante til herovre i dem, der komme fra Syd, at finde vort Fædrelands bittre Kjender; men saa give de da heller ikke Gjesteroller længer end de ere nødte til. Og hører Gjesten fra Syd til »Guds Riges Sjæle paa Jorden«, saa kan Huusenglen godt velsigne ham, og »Landsbypræsten« skal lægge sin Velsignelse dertil. — Naar man kommer ind ad Hovedindgangen i den nye Præstegaard, træder man ind i en omtrent 9—10 Alen bred og ligesaa dyb Forstue; ligefor Indgangen fører en Dør ind til Spise-stuen; over den mener jeg at anbringe Huustavlen. Gud glæde Dem i det nye Aar, ogsaa for den Glæde, De har givet mig!

Vil De selv modtage og bringe til Fru Ingemann min Kones og min ærbødige og hjertelige Hilsen.

Med særdeles Høiagtelse

Deres ærbødigst hengivne

Egede Glahn.

E. Skr. Jeg tænker med megen Glæde paa den Time, jeg sidst tilbragte i Deres velsignede Hjem.

Høivelbaarne

Hr. Conferentsraad Ingemann

Commandeur af Dannebrog p. p.

*) Jfr. Breve til og fra Bernh. Sev. Ingemann, udgivne af V. Heise 1879 Nr. 263.

1864. d 16 Juni*)

Gode Provst Glahn!

Megen Tak for deres hjertelige og deeltagende Brev. Ja! det er vistnok en Glæde, at see denne Begejstring og faste Udholdenhed ved det sande som gaar igjennem disse Digte, og som da, i det Heele taget, gaaer igjennem alle Ingemanns lyriske Digte. Han blev undertiden lidt nedstemt i de sidste Aar, over at han sieldnere følte sig poetisk beaandet; men han kunde trøste sig ved, at om end Alderdommen gjorde, at han sjeldnere kom i denne Stemning, saa maatte Aarene nødvendig da, have nogen mere Krav paa Hvile, og det, at der ingen Slags Aftagen var i hans Frembringelser, det var en uvurderlig Lykke og dette kunde jeg, med fuldkommen Sikkerhed bevidne. Det har vistnok været mig en stor Trøst og Lindring i min Sorg, at have samlet og ordnet Ingemanns efterladte Verker, paa den Maade, jeg troede meest overensstemmende med hans Ønske. I den første Tid, da jeg haabede snart at gaa bort, angreb jeg mig til det Yderste, for at Alt kunne være paa redehaand, og det var en Velsignelse for mig. Da det var giort syntes mig egentlig jeg var overflødig; men efterhaanden, kom der dog Adskiligt ved Udgivelsen hvorved jeg kunne være til en Slags Nytte, og det vilde jeg naturligvis, saa gjerne. Et Bind Eventyr og Fortællinger, til 13de vil udkomme til Efteraaret; det største af Eventyrene, og det større Fragment af en Fortælling, som deri kommer, var der Ingen af dem, som ellers var godt kiendte med Ingemanns Abbreviationer, som kunde dechiffere, men da han havde læst det for mig kunde jeg dog, ved Hielp af min Cousines skarpe Øine, faa det ganske nøjagtigt, og det har rigtignok glædet mig, ogsaa, som en kjær Beskieftigelse. Naar man seer tilbage paa en Tiid, hvor man dog har udrettet Noget, om det end er meget Lidet, saa maae man altid takke Gud for det Lidet, og jeg maae takke inderlig for de Skilsmisningsdage, som ere udstridte. »Blik paa det Første og det Sidste«, vil nok udkomme kort efter Fort.[ællinger] og Ev.[entyr]. Til den Tiid vil nok Tankebrevene og Guldæblet paa nye udkomme i 10de Bind Digte hvori Ingemann havde bestemt deres Plads, det er saa klart og tydeligt skreven med Ingemanns egen Haand, saa deri kan aldeles ikke være Tvivl om det Mindste. Saa synes mig at jeg kan være ganske færdig, men det jeg higer efter er io, saa stor en Lyksalighed, at det næsten er formasteligt at begjere den med en saadan Længsel, som jeg bestandig har ondt ved at holde indenfor de

*) Efter et Brev i mit Eje. Digteren Bernhard Severin Ingemann var afgaaet ved Døden d. 24. Februar 1862. Hans Egede Glahn var fra 1859 til 1871 Stiftsprovst over Aalborg Stift. Jeg har ment i nærværende Artikel at burde medtage dette Brev fra Fru Ingemann.

tilladelige Grændser. Jeg har vistnok saa meget at takke Gud for, at det er dobbelt syndigt om jeg ikke er hengiven i Guds Villie som jeg ikke noget Øjeblik tvivler om er den ene Rette. De har vistnok havt en svær Tiid, med at have Fienden lige for Øjnene. Vi maa ikke alene takke vore tapre Forsvarere; men ogsaa de tro Slesvigere og Jyllands udholdende Befolkning for den Fædrelandskjerlighed de har viist. Landets Ære er Gud skee Lov! hidindtil bevaret og det er dog det Vigtigste for et Land, baade nu for Øieblikket og for Fremtiden. Gud vende Alt til det Gode! han ene kan det.

Min hjertelige Hilsen til Deres kjære Kone! Deres Slægtning[e] her troer jeg, har det alle vel. Og Nu Guds Velsignelse til Dem og Deres!

Med Venskab og Høiagtelse

L. M. Ingemann fød[t] Mandix

LOUISE DOROTHEA GLAHN FØDT LEUNING

† d. 3. FEBRUAR 1931

Mine Forældre kendte hinanden fra de var Børn. De var begge fra Nykøbing F., hvor Mor blev født d. 3. Oktober 1851 som Datter af Justitsraad, Amtsforvalter E. W. Leuning. Den 20. Maj 1881 blev de af Mors Onkel Pastor Blicher viet i Frederiksberg Kirke, idet Mormoder efter Morfaders Død var flyttet til København, og de vilde saaledes i Aar have kunnet fejre deres Guldbryllup.

Mor var den kærligste og mest opofrende Hustru og Mor, aldrig tænkte hun paa sig selv, men altid kun paa at ofre alt for os andre, krævede aldrig noget for sin egen Del; dette var ganske ubevidst, simpelthen en Følge af hendes ubeskrivelige Beskedenhed.

En af hendes Venner har givet hende følgende Eftermæle*): »I det fine, gamle Hjem, som Henrik Glahn's Kunstsans havde bygget op med Ærbødighed for god gammeldags Hygge, virkede hun ved sin Hjertelighed og stilfærdige Elskværdighed som Aanden fra den gamle Tid, da en Digter skrev at »»fromme, stærke Kvinder, det er Danmarks Maal«. Tilsyneladende upaavirket af den ydre Verdens ophøjede Meninger om Kvindens Maal og Virke levede hun Hjemmets stille Liv som den afdæmpede Husmoder, der med et Smil og en praktisk Bemærkning glatter Dagens Rynker af Familiens Pande — kort sagt ofrende sig for Hjem, Mand og Børn, der for hende betød Livets Lykke, og i Fællig med sin Mand skabte hun et Hjem, som det stedse var en Glæde at gæste«.

Et af de mest karakteristiske Træk hos Mor var hendes usvigelige

*) Jfr. Lolland Falsters Folketidende d. 4. Februar 1931.

Sandhedskærlighed og Retlinethed. Hun kunde ikke gaa paa Akkord i noget Forhold, hun maatte altid have Klarhed. I sit Gudsforhold levede Mor som i alt andet saa stille og roligt, at kun faa kendte dertil; men disse følte, hvorledes hun modnedes, afklaredes og naaede sin Løn: den Fred, der overgaar al Forstand.

CICI STÆHR-NIELSEN

ET PAR ANMÆRKNINGER TIL SLÆGTEBOGEN

I

I Brickas: Biografisk Lexikon finder man oplyst, at Sysselmand Bjørn Markússon (1716—91) var gift med »Enken Anna Dorothea Glahn«. I Slægtebogen ser man, at den eneste Anna Dorothea gift Glahn fra den Tid var f. Hall og gift 1° 1732 med Kok Johan Christian Glahn (ca. 1708—1742) (se Sl.bg. S. 15—16), 2° 1745 med Studiosus Fr. L. Bernicher, der allerede døde Aaret efter. — Om hendes senere Liv vides intet, ligesaa lidt om naar hun er død; hun opføres sidste Gang som Ejer af Huset i Frederiksberggade i Aaret 1757.

At det virkelig er hende, der senere ægtede Bjørn Markússon, faar man Beviset for gennem Kirkebogen for Vor Frue Kirke, hvor der d. $\frac{5}{5}$ 1750 (ikke 1749, som Bricka oplyser), staar, at han blev gift med »Anne Dorthe Hald sal. F. L. Bernicher«.

II

I Slægtebogen staar der (S. 28) om Professor H. C. Glahn og hans to Nabopræster Blicher i Gundslev og Ingemann i Torkildstrup, at de sluttede sig sammen i et inderligt Venskab »i Modsætning til de 3 stridbare og ustyrlige Præster Volchersen, Humble og Biering«, — og der tilføjes: »af disse var den førstnævnte gift med Glahns Søster«. —

Dette sidste beror imidlertid paa en Misforstaaelse, idet det ikke er H. C. Glahns Svoger: Chr. Fr. Volchersen (1739—85) (g. m. Margrethe Glahn), der fra 1779 til sin Død var Sognepræst til Nysted og Herridslev paa Lolland — men derimod dennes ældre Broder Abraham Volchersen (1732—1801) fra 1793 Præst i Kippinge paa Falster. Om Striden beretter H. C. Glahn iøvrigt udførligt — (se Barfod: Den falsterske Gejstligheds Personallhist. II. 107—08 og 277—78).

TORBEN GLAHN

TILLÆG V*)

TIL

DET GLAHNSKE FAMILIELEGAT

Kgl. Stadfæstelse udfærdiget ad mandatum gennem Justitsministeriet under 25. Juni 1930 paa Tillæg V til den under 9. December 1918 stadfæstede Fundats for Det Glahnske Familielegat.

Tillæget er saalydende:

I Anledning af vor 40 Aars Bryllupsdag i Dag skænker undertegnede fhv. Fabrikbestyrer ved Saxkøbing Sukkerfabrik Karl Glahn og Hustru Johanne Marie Glahn, født Rønne, herved Det Glahnske Familielegat et Beløb paa 5.000 Kr. — Fem Tusinde Kroner — anbragt i Kreditforeningsobligationer, saaledes at samtlige de for Det Glahnske Familielegat fastsatte Bestemmelser finder Anvendelse paa det her omhandlede Beløb, dog med den Undtagelse, der følger af nedennævnte midlertidige Bestemmelse.

MIDLERTIDIG BESTEMMELSE

Saalænge vi lever, vil der af de aarlige Renter være at udbetale os et Beløb af 200 Kr. aarlig, saaledes at hele dette Beløb, naar en af os afgaar ved Døden, udbetales den længstlevende.

*) Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat og Redaktionen af Glahn-Samfundets Slægtsblade har fundet det rettest, at disse Tillæg til Familielegatet optages i Slægtsbladene under Hensyn til, at Tillægene allerede nu skaber Rettigheder og Pligter for Familien, at Kapitalen allerede nu tilfalder Legatet, samt at den forøgede Renteindtægt, der maatte blive indvundet ved Udrækning af Obligationer og Indkøb af nye, straks tilfalder Legatets almindelige Formaal, da der kun midlertidigt er forbeholdt visse Personer et bestemt fastsat Rentebeløb. Endelig er det af Betydning, at man altid i Glahn-Samfundets Slægtsblade har den nøjagtige Ordlyd af Tillægene, navnlig hvis de originale Dokumenter skulde bortkomme, ligesom den Mulighed ikke er udelukket, at Tillægene, naar de kommer til Slægtens Kundskab, kan inspirere andre af Slægtens Medlemmer til ogsaa at betænke Familielegatet enten i deres levende Live eller i deres Testamente. Legatbestyrelsens juridiske Medlem er til enhver Tid rede til — naturligvis ganske gratis — at yde sin Bistand ved Udarbejdelsen af Tillægssundatser.

Efter den længstlevendes Død tilfalder disse 200 Kr. aarlig vor yngste Søn, Ingeniør, cand. polyt. Kaj Egede Glahn, og efter hans Død hans eventuelle Enke, saalænge hun ikke indgaar nyt Ægteskab.

Hvis vor nævnte Søn ikke efterlader sig nogen Enke — eller, hvis han efterlader sig Enke, efter Enkens Død eller hendes Indgaaelse af nyt Ægteskab — tilfalder disse 200 Kr. aarlig hans til enhver Tid i Live værende Børn. Fordelingen mellem Børnene foretages paa den Maade, at hele fornævnte Rentebeløb udbetales det første Aar til hans ældste Barn, det andet Aar til hans næstældste Barn og saa fremdeles ned til hans yngste Barn, hvorefter der igen begyndes ved hans ældste Barn. Det bemærkes, at han nu har 2 Børn nemlig: Niels Egede Glahn, født den 17. Maj 1921, og Marianne Birgit Egede Glahn, født den 1. Marts 1926.

Den de fornævnte Personer tillagte Rentenydelse er en disse tilkommende personlig Ret og kan ikke gøres til Genstand for nogen som helst Overdragelse, Pantsætning eller Retsforfølgning. Først naar alle disse Personer er afgaaet ved Døden, kommer det her omhandlede Rentebeløb, der repræsenterer 2 Legatportioner, til Uddeling efter Hovedfundatsens Bestemmelser.

Charlottenlund, den 19. Juni 1930.

JOHANNE GLAHN

KARL GLAHN

Tiltrædes.

Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat.

LOUISE LASSEN

AAGE GLAHN,
Oberstløjtnant.

HANS EGEDE GLAHN,
Fuldmægtig
i Socialministeriet.

TILLÆG VI

TIL

DET GLAHNSKE FAMILIELEGAT

Kgl. Stadfæstelse udfærdiget ad mandatum gennem Justitsministeriet under 4. Februar 1931 paa Tillæg VI til den under 9. December 1918 stadfæstede Fundats for Det Glahnske Familielegat.

Tillægget er saalydende:

I Anledning af min 75 Aars Fødselsdag i Dag skænker undertegnede fhv. Fabrikbestyrer ved Saxkøbing Sukkerfabrik Karl Glahn i Forening med min Hustru Johanne Marie Glahn, født Rønne, herved Det Glahnske Familielegat et Beløb af 10.000 Kr. — Ti Tusinde Kroner — anbragt i Kreditforeningsobligationer, saaledes at samtlige de for Det Glahnske Familielegat fastsatte Bestemmelser finder Anvendelse paa det her omhandlede Beløb, dog med den Undtagelse, der følger af nedennævnte midlertidige Bestemmelse.

MIDLERTIDIG BESTEMMELSE

Saalænge vi lever, vil der af de aarlige Renter være at udbetale os et Beløb af 450 Kr. — Fire Hundrede Halvtredsindstyve Kroner — aarlig, saaledes at hele dette Beløb, naar en af os afgaar ved Døden, udbetales den længstlevende.

Efter den længstlevendes Død tilfalder disse 450 Kr. aarlig vor næstældste Søn, Forpagter, Løjtnant Svend Egede Glahn, og efter hans Død hans eventuelle Enke, saalænge hun ikke indgaar nyt Ægteskab.

Hvis vor nævnte Søn ikke efterlader sig nogen Enke — eller, hvis han efterlader sig Enke, efter Enkens Død eller hendes Indgaaelse af nyt Ægteskab — tilfalder disse 450 Kr. aarlig hans til enhver Tid i Live værende Børn. Fordelingen mellem Børnene foretages paa den Maade, at hele fornævnte Rentebeløb udbetales det første Aar til hans ældste Barn, det andet Aar til hans næstældste Barn og saa fremdeles ned til

hans yngste Barn, hvorefter der igen begyndes ved hans ældste Barn. Det bemærkes, at han nu har 2 Børn, nemlig Johanne Elisabeth Egede Glahn, født den 22. April 1927, og Mogens Egede Glahn, født den 29. Marts 1930.

Den de fornævnte Personer tillagte Rentenydelse er en disse tilkommende personlig Ret og kan ikke gøres til Genstand for nogen som helst Overdragelse, Pantsætning eller Retsforfølgning. Først naar alle disse Personer er afgaaet ved Døden, kommer det her omhandlede Rentebeløb til Udbetaling efter Hovedfundatsens Bestemmelser.

Charlottenlund, den 27. December 1930.

JOHANNE GLAHN

KARL GLAHN

Tiltrædes.

Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat.

LOUISE LASSEN

AAGE GLAHN,
Oberstløjtnant.

HANS EGEDE GLAHN,
Fuldmægtig
i Socialministeriet.

M E D D E L E S E R

Det vil sikkert være af Interesse — i Slægtsbladet at reproducere en Del af de Vaaben og Segl med Navnetræk, som gennem Tiderne er brugt af Familiens Medlemmer. — Alene af Slægtsvaabnet findes der jo adskillige Varianter, f. Eks. General Marcus Glahns (med de militære Attributer), Architect Otto Glahns (med en Passer og Vinkel) og en Linje af Slægten har i Løvet omkring Skjoldet en Fugl.

Jeg opfordrer i dette Øjemed indtrængende alle Familiens Medlemmer til at indsende Aftryk af deres Familiesegl og Signeter med ældre Navnetræk til Undertegnede, — og samtidig ledsage dem med de historiske Oplysninger, der maatte knytte sig til de paagældende Signeter.

TORBEN GLAHN
Biblioteket, Sønderborg.

I Sognepræst, Konsistorialraad Adam Wilhadts Glahn's »Fragmenter af mit Liv«, som Biblioteksassistent Torben Glahn har bragt frem i det sidste Nr. af Glahn-Samfundets Slægtsblade, omtaler A. W. Glahn (jfr. Slægtsbladet p. 68), at han »fik lært lidt Tydsk af Broager«. Om denne Broager kan nu oplyses, at han hed Eggert Christopher Broager og var født ²⁹/₁₀ 1775. Han blev Student 1794, cand. theol. 1800, var fra 1821 Sognepræst til Gadstrup og Syv Menigheder og døde d. ¹⁰/₈ 1840. Han var Oldefader til Ingeborg Dorph Broager, der 1926 blev gift med Forpagter, Løjtnant Svend Egede Glahn.

H. E. G.

*

Den i forrige Nr. af Glahn-Samfundet p. 77—78 nævnte, i Göttingen bosatte, tyske Generalløjtnant Hans Glahn — hvis fulde Navn er Friedrich Wilhelm Hans Glahn og som ogsaa har den Tilknytning til Danmark, at han blandt sine Ordner bærer det danske Ridderkors — har fortsat sine Studier vedrørende sin Familie. Han er nu kommet et Led længere tilbage, end han var for 1 Aar siden, og er naaet til sin Tipoldefader, der var Førster i Lüderode i Eichsfeld syd for Harzen; men nogen Forbindelse med de danske Glahn'er har Generalløjtnanten endnu ikke kunnet konstatere.

*

Legatbestyrelsen for Det Glahnske Familielegat meddeler:

I Aaret 1930 indkom 7 Ansøgninger. Der tildeltes Fru Ida Glahn, Frk. Kathrine Lindberg, Fru Amalie Mogensen, født Glahn, Fru Marie Glahn, født Hastrup samt Fru Cici Stæhr-Nielsen, født Glahn, hver en Legatportion paa 100 Kr. Ifølge særlige Fundatsbestemmelser er udbetalt til Vedligeholdelse af Stiftsprovst Hans Egede Glahn's og Laila A. Egede Glahn's Gravsteder henholdsvis 20 Kr. (Tillæg I) og 15 Kr. (Tillæg II), hvorhos de ligeledes ifølge særlige Fundatsbestemmelser visse bestemte Personer forbeholdte Rentebeløb er udbetalt de paa-gældende, jfr. Tillæg III—IV.

Legatets Kapital er i Aarets Løb blevet forøget med ialt 15.000 Kr. jfr. foranstaaende Tillæg V og VI til Fundatsen, saaledes at Legatkapitalen nu udgør 41.410 Kr. 50 Øre.

Kassereren, Fuldmægtig i Socialministeriet Hans Egede Glahn meddeler her et Uddrag af

GLAHN-SAMFUNDETS REGNSKAB
for Aaret 1930

Beholdning fra forrige Aar.....	328	Kr.	60	Øre.
Indtægt (Kontingent)	448	»	11	»
	776 Kr. 71 Øre.			
Udgift ved 8 ^{de} Medlemsbl. (II Bind 3. Hæfte)	1.065	»	00	»
	Underskud... 288 Kr. 29 Øre.			
Gave fra Fuldmægtig H. E. Glahn.....	400	»	00	»
	Beholdning pr. ³¹ / ₁₂ 1930: 111 Kr. 71 Øre.			

Glahn-Samfundets Medlemmer anmodes om ved Modtagelsen af dette Hæfte at indbetale Medlemskontingentet (jfr. Lovenes § 7) for Aaret 1931 paa Postgirokonto 21.119. Indbetalingskort vedlægges.

MISSIONÆR HENRIC CHRISTOPHER GLAHN'S INDBERETNINGER M. M. FRA GRØNLAND

VED T. GLAHN OG H. OSTERMANN

Udgivelsen af missionær Glahns dagbøger fra Grønland fremkaldte naturligt tanken om ved lejlighed at faa offentliggjort hans til missionskollegiet hjemsendte skrivelser og indberetninger m. m. som supplement til dagbøgerne. Da nu trykningen af Glahns efterladte breve paabegyndtes i slægtshefterne, var lejligheden der, idet hans officielle korrespondance retteligst burde slutte sig til den private.

Det viste sig da, at tanken var taget op fra to sider, nemlig af begge ovennævnte udgivere. Biblioteksassistent Torben Glahn havde allerede for flere Aar siden taget afskrift af alt, hvad der findes i missionskollegiets papirer i Rigsarkivet fra H. C. Glahns haand, og et samarbejde kom da igang imellem os, saaledes at disse afskrifter er benyttet ved offentliggørelsen, medens indledning og kommentering er udarbejdet af H. Ostermann. —

Offentliggørelsen omfatter som sagt alt, hvad der *nu* forefindes af Glahns korrespondance med missionskollegiet, foruden dettes instruks til ham ved hans udrejse til Grønland. Der mangler imidlertid endel, som nu er forsvunden. Store dele af kollegiets arkiv brændte med Vajsenhuset 1795, deriblandt samtlige missionærdagbøger og adskillige aargange indberetninger, saaledes at der er store lakuner i disse. Ved denne lejlighed er antagelig ogsaa de manglende af Glahns skrivelser gaaet i løbet.

At de *har* været der engang, kan sees af en »*Journal over den Grønlandske Missions indkomne Breve 1719—1821*« som findes paa Rigsarkivet. Der forekommer ialt følgende fra Glahn:

- Af $\frac{1}{8}$ 1763 »angaaende hands Reyse til Grønland med Videre Missionen og Handelen paa Amertlok angl.«
— $\frac{22}{8}$ 1763 »med Efterretning angl. Missionen paa Amertlok.«
— $\frac{6}{8}$ 1764 »med Efterretning angl. Missionens Fremgang, Undervisningen, Oeconomien, m. m.«

- Af $\frac{9}{8}$ 1764 »1) angl. den oversendte unge *Hvidsted*, 2) om at faae nationale Catecheter, 3) angl. Holsteinsborg, der var bleven forflyttet.«
- $\frac{3}{7}$ 1765 »med adskillige Anmærkninger Missionen og Handelen vedkomende, med 2de Bilager.«
- $\frac{31}{3}$ 1765 »angl. Grønlændernes Underviisning med videre Missionen angl.«
- $\frac{1}{8}$ 1765 »angl. Colonien Amertloks Flytning, med et hoslagt Bilag desangl.«
- $\frac{21}{7}$ 1766 »angl. 1) Grønlændernes Underviisning m. v. Missionen angl.; 2) angl. Assistent *Sandgreen* som havde besvangret et grønlandsk Fruentimmer; 3) angl. Amertloks Flytning m. v.«
- $\frac{5}{8}$ 1766 »med Efterretning om Missionen ved Egedesminde.«
- $\frac{6}{8}$ 1766 »angl. hands Arbejde ved Missionen.«
- $\frac{23}{7}$ 1767 »1) angl. Missionens Førelse og Fremgang; 2) angl. de Danskes Ægteskab med Grønlænderinder; 3) angl. Missions Collegii Befaling at hand skulde gjøre Anmærkninger over *Crantzes Historie*.«
- $\frac{10}{8}$ 1767 »1) angl. Amertlok som var flyttet over til og indlemet i Holsteinsborg, og de deraf flydende Fordeele; 2) angl. Handelsvarene m. v.«
- $\frac{12}{8}$ 1767 »angl. nogle Sange, som hand havde oversadt, samt det nye Testamentes Historie, som hand og havde oversadt.«
- $\frac{20}{7}$ 1768 »1) angl. Collegii Ordre at *Hvidsted* skulde overgives til Missionair *Jæger*; 2) angl. den befalede Oversættelse af *Testamentetab Okalluktuk**); 3) angl. Missionens Tilstand; 4) om en Lov for Grønlænderne; 5) angl. Handelen; 6) opregner de Skrifter, hand agter at udsende.«
- $\frac{2}{8}$ 1768 »1) angl. *Adam*, bleven borte i Kajak; 2) angl. Catechete *Ludvig*. Vedlagt en Prøve af *Jacob Dorfes* grønlandske Skrift og *Glahns* Observationer angl. Termometro og Vindene 1767—68.«
- $\frac{30}{9}$ 1769 »frasiger sig Provstiet.«
- $\frac{30}{4}$ 1770 »angl. Godtgjørelse for *Jacob Dorf*.«
- $\frac{5}{5}$ 1770 »angl. Recommendation til Idestrup.«
- $\frac{12}{6}$ 1770 »angl. Recommendation til Mariboe.«
- $\frac{11}{10}$ 1770 »angl. det Kald hand søgte.«
- $\frac{8}{5}$ 1771 »angl. den unge *Jacob Dorfes* Underhold m. v. ham betreffende.«
- $\frac{10}{5}$ 1771 »angl. hands Anmærkninger over *Crantzes Historie*.«

*) c : det nye Testamentes fortællinger.

- Af $\frac{29}{7}$ 1771 »angl. Anmærkningerne over *Crantz* og angl. Jac. Dorf.«
 — $\frac{2}{8}$ 1771 »at hand maatte overlevere Grønlænderinden *Eunikkes* Uhr
 til Collegiet.«

Endelig forekommer endnu

- Af $\frac{7}{3}$ 1778 »Skrivelse fra det Kongl: Danske Cancellie hvorved forlanges Missions Collegii Betænkning angl. *H^r. Glahns* Ansøgning om at maatte forundes Navn af »Professor Linguæ Groenlandicæ*).*«
 — $\frac{5}{5}$ 1779 »Skrivelse fra *H^r. Glahn* angl. hands Arbeyde ved det grønlandske Sprog.«

Det ses altsaa, at de kursiverede er forsvundne. Det ses ligeledes, at ikke alle de eksisterende er journaliserede, saaledes ikke engang den lange indberetning af $\frac{26}{9}$ 1769 (Nr. XVI), som dog er stilet til missionskollegiet, medens derimod skrivelsen af $\frac{12}{8}$ 1768 er medtaget, uagtet den fremtræder som et brev til Finkenhausen. Der synes saaledes ikke at være noget fast system i journaliseringen.

*) Professor i det grøn. sprog.

MISS. GLAHN'S INSTRUKS

Erindringer som Vi Præsæs og Til-Forordnede udi Collegio de cursu Evangelii promovendo, ville at Hr Henrich Christopher Glahn, kaldet og beskikket Missionarius blant Grønlænderne ved Sydbays og Amertlocks Colonier i steden for en Instruction skal i Hans Embeds Førelse nøye iagttage og efterleve:

- 1.) At Han aldrig sætter den almindelige Christen-Pligt, saa og det Embeds Pligter, hvortil Han er kaldet og ordineret, udaf Øyene, men viser sig, som en god og retskaffen Lærere, ved Taalmodighed, Ydmyghed, fast Troe til Gud, Sagtmodighed, Selv-Fornægtelse, brændende Kjærlighed til Gud, Flid i at udbreede Christi Kundskab og forherlige Hans store Navn ved Ord og Exempel, som er Christi sande Tieneres rette Kjende-Tegn, at de ey allene lære, men endog lyse imod deres Liv og Levnet for alle, som dem omgaes.
- 2.) At Han med sine Colleger stræber at leve i all mueligst kjærligst Omgjængelse og Correspondence og lader sig villig underviise i Landets Sprog og Væsen, og ellers lægger Vind paa en god Fortroelighed indbyrdes og en reciproque Opmuntring til at tjene Gud baade for sig i Hjertet, hjemme i Huuset, og offentlig ved at lære Grønlænderne og Ungdommen, hvilket bør være Missionariorum Hovedsag.
- 3.) For at have desto bedre Lejlighed til at arbejde paa Grønlændernes Sjæle, bør Han flittig med Handels Betjenterne gaae til Grønlænderne, ja endog, efter befindende Omstændigheder, assistere saavidt anstaaeligt være kand, ved Handelen, for derved at vinde Grønlændernes Tillid og finde desmeere Anledning til at foredrage dem Guds Raad og Villje.
- 4.) Han og enhver Missionaire have alvorligen, dog kjærligen, at straffe all Forargelse, heldst for vores egne Folk, og fornemmelig i Grønlændernes Overværelse.
- 5.) De paa Colonierne værende Danske Folk bør han troligen øve i Guds Kundskab, holde med dem offentlig Guds Tjeneste paa Søn- og Hellige-Dage, og ellers daglig Bøn, samt flittig forelæse dem Bibelen, det Nye Testamente og Catechismum.

6.) I Grønlændernes Underviisning, saa længe de ere allene, Catechumeni, handler Han ey uden Lærdommen om Gud, om Skabelsen, Synden, den timelige og ævige Straf, Døden, Helvede, Domme-Dagen, Igjenløsningen ved Christum, Omvendelsen, Troen og dens Kraft, Guds sande Frygt, Guds Kjærlighed til Menneskene, Guds Børns Art, den Hellig Aands I-Boelse og Virkning i deres Hjerter, deres Tillid til Gud i all Nød, deres store Lyksalighed i dette Liv, deres u-beskrivelige og fuldkomne Salighed efter Døden p:p: og derved præparerer dem til at antage med Ærbødighed Lærdommen om den Hellige Skrift og vor Troes Mysteriis, naar de forlange alvorligen at blive Christne og at døbes. I hvilke Underviisninger de der bør handles alvorligen og enfoldigen, dog tydeligen, og som Han selv om disse Sandheders Kraft er fuldkommen overbeviist og deraf indtagen.

7.) I sær bør han stræbe at overbeviise dem om deres Over-Troes Taabelighed i alle Tilfælde, og

8.) Derimod vogte sig for at tale om de imellem Christne indbyrdes værende Controverser, med dem, eller i deres Paahør med andre.

9.) Er det mueligt, stræber Han at lære de unge Grønlændere at læse og skrive, hvortil kunde bruges de allerede trykte Bøger¹⁾, da vi med Tiden agte at lade trykke flere opbyggelige Skrifter til Grønlændernes Brug.

10.) Paa Coloniens Folk og deres Forhold har Han, som Præst og Sjæle-Sørger, nøye Agt; Og som Missionarii pleje at give dem, som paa Colonierne have tjent, Skudsmaal om deres Forhold, uden hvilket Skudsmaal ingen kand vente at nyde de dem belovede Privilegier godt ad; saa haver Han flittig i sin Journal at antegne dem, som maatte findes skyldige i nogen Scandal, heldst som Grønlænderne kunde være vidende om, og os det aarligen trolig communicere, dog haver Han derhos at bruge den Præcaution og Forsigtighed, stedse at omgaaes, som hans Christendom og Embede udfordrer, alle og enhver med Kjærlighed og Sagtmodighed, ikke, med en eller anden sig yttrende Feyl og Forløbelse at overiile sig med strax at indsende Klager og Beskyldninger mod dem, men heller først stræbe paa alle muelige Maader med kjærlig Samtale, Erindring og idelig Paamindelse at søge deres Forbedring, og ikke, saa længe der kand være Haab at vinde dem med det Gode, at skride til skriftlige Klager, førend deres forargelige og fremturende Ondskab paa ingen anden Maade kand hielpes, og i saa Fald endda at bruge den Forsigtighed, tillige med de indgivende Klage-maale at lade troværdige Attester medfølge til os, som derefter ikke ville mangle at assistere til at faae, saavidt mueligt, sligt forargeligt Onde hemmet og vedbørligt afstraffet.

11.) Hvis der ved de Colonier, til hvilke Han er eller herefter maatte vorde beskikket, skulde behøves flere Catecketer, end den, som sig der allerede befinder, da haver Han sig samme, saavel som den nuværende, med Flid at antage, styrke i det Gode, med Forsigtighed vogte dem for at henfalde til noget ondt, og tilholde dem ved alle Leyligheder at arbejde med, om det behøves og kræves, ved HandelsTogter og hvor der kommer Grønlændere, paa det de kunde vænnes til at tjene Missionen og Negotien tillige, som der i Landet bør række hinanden Haanden.

12.) Man formoder, at Han holder flittig Journal over alt, som sig tildrager, og samme aarlig til os indsender, tillige med Register²⁾ saavel over de døbte, som Catechumenos, samt

13.) At Han idelig arbejder paa at forbedre, om behøves, den Grønlandske Grammatica og at forøge det Grønlandske Lexicon, til hvilken Ende Han nøye antegner og aarlig indsender, hvis Han dertil videre kand have samlet eller observeret, hvortil kunde føyes, hvis til Historiam Grønlandiæ naturalem³⁾ henhørende, Ham ved en eller anden Leylighed maatte forekomme.

14.) I sær beflicte Han sig paa at vinde de unge Grønlændere, som af ham kunde lære at kjende Gud og i sin Tid bruges som Catecheter i deres Nation og følge med deres Landsmænd, hvor de reyser; Hvorom vi forvente Missionariorum nærmere Forslag, hvorledes det best med Tiden kunde indrettes; thi det bliver meere nyttigt og mindre bekosteligt, end mange danske at didsende.

15.) Ligesom han lader sig alvorlig være angelegen med mueligste Omhue at anføre og opmuntre Catechumenos til Flittighed og Hurtighed fra de unge Aar, saa vel til Tørv at skjære, handle og indsamle, saa meget som overkommes kand, for derved at spare paa Brændet, det meeste mueligt (:Hvorpaa nu efter Haanden, fast ved alle Colonier, meere og meere lægges Flid, og det til deels, for deri ey at beskjemmes af Herrenhuterne, der aldrig have Tilførsel af Brænde og dog ey mangle Varme formedelst Tørv, som de selv indsamle og i rette Tid forsyne sig med:) som og til at blive hurtige Fangere paa Söen, hvilket hjælper dem selv, saavel som andre og Handelen; saa stræber Han derimod paa alle muelige Maader ved fornuftige Forestillinger at afholde dem fra den skadelige RheenJagt og Skytterie om Sommeren, da det er den beqvæmmeste Tid til at indsamle Føden til VinterForraad, paa det de ikke skulde komme til at mangle og lide Nøde om Vinteren, ved at forsømme den beqvæmme Nærings Tid om Sommeren, og omsider blive til Byrde baade for Missionen og Handelen.

16.) Da det, efter fælles Overlæg med Directionen ved Handels Compagniet⁴⁾, er ved Colonierne bleven Colonisterne, i Henseende til den deraf i Fremtiden baade for Missionen og Handelen forventende Stytte, tilladt, paa forlangende at maae indlade sig i Ægteskab med døbte Grønlandske Fruentimre, under visse Conditioner som de i Forvejen forbinde sig til at indgaae, og hvoraf ved Amertloks Colonie⁵⁾ vil forefindes rigtig Gjenpart; saa haver han efter samme Conditioner som af os og Handels-Compagniet i alle Maader ere approberede sig i behøvende Tilfælde vedbørligen at rette.

17.) Naar Han skulde finde fornøden til vores Resolution at indsende og forestille een eller anden af saadanne Poster, som ikke af os allene kunde afgjøres, men hvorover Handels-Compagniets Betænkning først maatte høres og indhentes; saa haver Han alle Tider over de puncter, som Han kunde dømmе og slutte at være af benævnte Beskaffenhed, i Forvejen i all Venlighed at conferere med Kjøbmanden eller Handels-Betjenterne der paa Colonierne, og siden, efter beste Overlæg, fælles at give deres Betænkning og Meening, med sine Grunde og alle andre til Oplysning behøvende Omstændigheder, skriftlig tilkjende, paa det ikke Tiden, ved vidtløftig Correspondence og Erklærings Indhæntelse fra Kjøbmanden, alt for længe skulde henløbe, inden derpaa Resolution kunde gives og det behøvende derefter bringes til Exsecution.

18.) I det øvrige holder Han sig de Tid efter anden af os givende Ordres og Resolutioner ligesaa fuldkommen efterretlige, som de herudi Ord til andet kunde være indførte. Missions-Collegium⁶⁾ den 16de Martij A^o 1763.

O. THOTT⁷⁾ C. HOLSTEIN⁸⁾

H. L. KLØCHER⁹⁾ J. FINCKENHAGEN¹⁰⁾ P. R. GOISKE¹¹⁾ F. QVIST¹²⁾

Dene Instruction, hvoraf Originalen er mig leveret, skal jeg ved den Almægtiges Biestand stræbe at holde mig efterrettelig og efterleve.

HENRIC CHRISTOPHER GLAHN

Til missionskollegiet.

Deres Excellence Høy og Velbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle
Høyærværdige og Høylærde samtlige Naadige og Høye Herrer!

1. Det Naadige Collegii Naadige Skrivelse imodtog jeg med største Underdanighed den 25de Junii, som var Dagen efter Skibets lykkelige Ankomst herpaa Havnen. Aarsagen, hvorfor jeg ey fik det før, var den samme som i Fior, nemlig at jeg med Missionens Konebaad var reyst op i Amertlok Fiorden¹⁾ for at opmuntre Grønlænderne til Flittighed i Angmarset²⁾ Fangsten, hvilket saa meget desmeere er fornødent, som Erfarenhed, den beste Læremesterinde, har siden Holsteinsborg og Amertlok blevet bygte, lært os, at de mavre Aar ere her fleere end de feede. Den forbigangne Vinter har stadfæstet denne bedrøvelige Erfaring i det den har givet os ligesaa mislinget en Fangst, som den forrige; thi een eneste Fisk, dræbt af Mr Wulff³⁾, udgjør al vor Fangst, og ladet os fornemme en føleligere Hunger, efterdj saavel Havet selv som Fiorden blev belagt med en langvarig Jis; hvor ved al Slags Fangst blev forhindret. —

Da Kiøbmanden havde faaet den eeneste Fisk, som i Vinter blev fanget, dræbt, var Veyret saa haart og ubeqvemt, at han, for at redde sig og sine Folk, maatte overlade Fisken til Vinden og Bølgerne, hvilke og ved Guds Forsyn drev Aadselet saaledes omkring at Spækket kom Grønlænderne, og Barderne det Høye Handels Compagnie til Nytte. De Døbte fik mindst af Fisken. En al for stor Forsigtighed, eller hvad man skal kalde det, var Aarsag deri. Thi, imedens de Udøbte tilligemed Assistentens⁴⁾ Sluppe overgave sig eene og allene til at lede efter Fisken, ledte de Døbte Grønlænder efter min Tilskyndelse efter den tilligemed Kiøbmanden og fore paa Hvalfangst tillige. Hiine fandt Fisken strax, og imedens disse havde Haab om at fange en nye Fisk, flendsede de den største Deel af Maktakken⁵⁾ og Spækket af. Saaledes kan og Forsigtigheden selv være undertiden til Skade.

Dette, Capitain Egede⁶⁾ Bortreyse, Holsteinsborg Forflytning til den anden Side af Skibshavnsbugten, den deraf flydende Omsplittning af Grønlænderne⁷⁾, den forhenværende Catechet Wulfes Fraværelse fra Logen, efterdi han som Kiøbmand maatte i Vinter opholde sig ved Holsteinsborg, Hvidsteds⁸⁾ Ungdom, min Uformuenhed, og andre Ting syntes altsammen ikke at spaae Missionens Fremgang meget got. Jkke destomindre har den Naadige Gud, hvis Viis det er, ofte ved de ringeste Redskaber at udrette de største Ting, givet Missionen her saadan Fremgang, at 11^{ve} Siele ere i Foraaret lagde

til Meenigheden, og at endnu een gammelagtig Kone blev døbt paa Holsteinsborg dj 2^{den} i denne Maaned. Hvorledes deres Kundskab var, derom kan de andre Nyebyggere⁹⁾, som vare, efter giorte Indbydelse, tilstæde ved deres offentlige Examen best dømme, saa meget tør jeg sige, at deres Kundskab var meere end forsvarlig god. For meneskelige Øyne syntes ogsaa deres Hensigter at være reene. Hvad videre, disse i Aar døbte angaaer kan naadigst sees af min underdanig hiemsendte Dagbog, under dat: 1ste, 9de, 12te og 14de April 1765.

Foruden disse allerede døbte, ere der andre, som allerede have vendt om og givet Gud Æren. Blandt disse bør især regnes en Angekkok¹⁰⁾, som nu er omtrent 26 Aar gammel. Denne Pige har Gud selv ved en svar Sygdom i Fior udrevet af hendes usalige Mørke; thi da hun i en Sygdom, som truede hende med den visse Død forsøgte sine og andre Angekutters Kunster uden nogen Frugt til det bedre, begyndte hun at faae sine Øyne opladte, formodenlligen har hendes Broder, een for Menneskelig Øyen opriglig Kristen, giort sit dertil, og besluttede strax at vilde tage til een af de Danske Nyebygger, for der at lade sig underviise, hvis hun nogen Tid fik sin Helsen igien. Hun har ført i Vinter et ustraffeligt Levnet og været een af de flittigste i Vinter. Hun begiærede i Foraaret at døbes; men jeg nægtede hende det. Jeg er tvivlraadig med mig selv, enten jeg har deri giort ret eller ikke, hvorfor jeg tager mig den underdanige Frihed at anføre hvad min Dagbog haver dene Sag angaaendes, overladendes Sagen til Naadige Øvrigheds Naadige Omdømme.

»Ovenfor er meldet, disse er Dagbogens Ord, om en Pige, »som tilforn har været Angekkok. Denne kiender nu og er »tilfulde overbeviist om sin Kunstes Daarlighed. Hun har i »Vinter været een af de flittigste, og ved alle Leyligheder »viist, at hun meente vor Herre alt oprigtigt. Hun begiærede »og at døbes /: i Forvejen taler Dagbogen om en anden, som »ogsaa begiærede Daaben :/: men hendes Kundskab er util- »strækkelig. Dette forestillede jeg hende, og hun gav mig »omtrent følgende Svar: »Du veed, at jeg er et sygt Menneske, »og jeg troer ey, jeg lever længe. Jeg vilde derfor gierne »døbes. Jeg veed vel, at jeg ey kan svare som de andre, »men lever jeg til næste Aar, vil jeg gierne følge med de »udøbte til Undervisning.« Jeg havde just ikke ventet mig »saadant et Svar, hvorfor jeg lovede at overveye Sagen nøyere, »og derpaa give hende Svar.

»Naar jeg paa den eene Side betænker, at hun tilforn »har været en Angekkok, og har endnu ikke tilstrækkelig

»og fast Grund i sin Kristendom; men atter paa den anden
 »Side eftertænker den Maade, paa hvilken Gud selv, ved sin
 »forekommende Naade, har kaldet hende, neml. ved en, for
 »Angekkut ulægelig Sygdom, samt hendes Flittighed, naar
 »hun har været frisk, og hendes ustraffelige Forhold i
 »Vinter, bekiender jeg frit, at jeg er tvivlraadig. Jeg troer
 »stadeligen, at jeg baade for den Naadige Gud og den Høye
 »Øvrighed kundet have forsvaret, at døbe hende. Ikke desto-
 »mindre, da de hellige Ting bør uddeles ikke karrigen men
 »dog med Forsiglighed, og man har, des værre! Exempler
 »paa dem, som længe have forstilt sig, og derved skuffet
 »deres Lærere, har jeg holdt det fornødent, endnu i nogen
 »Tid at opsætte hendes Daab, for at see, hvorledes hendes
 »Opførsel vil blive i Sommer, naar hun kommer ud blant
 »Hedningene, og til næstkommende Vinter hos os. I denne
 »Henseende har jeg bedet hende, at have Taalmodighed endnu
 »i nogen Tid, indtil hun faaer bedre Kundskab. Hun har
 »endeligen, skjønt med Møye, ladet sig overtale.«

Dene Pige kom den 2^{den} Jul: sidstleden til Holsteinsborg, hvor jeg da var i Embedets Forretning, tilligemed sin Broder Christian Friderich, i Aar døbt, og sin Svoger Qvannek.

De beklagede sig, at de i Vinter havde lidt saa meget ont af Hunger og Kuld, hvorfor de nu agtede at flytte Nord paa tilligemed deres Familier. De lovede helligen at vilde boe ved en Dansk Nyebygge, **hvor der var Lærere**; men som de ey endnu tilfulde havde besluttet, ved hvilken de vilde boe, fik de een aaben Seddel med, hvilken de bleve ombedne at lade den Præst eller Katekete læse, som de vilde overvintre hos¹¹⁾. De forekommende Præster eller Kateketer bleve ombedne at antage sig disse til videre Underviisning m. v.

At Parrak, hvis ynkelige Tildragelser¹²⁾ findes i Dagbogen under Dat: 16de Dec. 1764 ey blev døbt, deri var hendes Ustadighed Skyld.

Af det anførte sees nogenlunde, at Missionens Verk er i Vinter drevet med Frugt, skjønt ey med den Frugt, som det kunde have været drevet, hvis Grønlænderne ey formedelst Holsteinsborgs Forflytning til den anden Side af Skibshavnsbugten, havde splittet sig ad. Thi de, som have boet der, have ey kundet faae den Underviisning, som de burde have havt og ellers kundet have faaet, hvis de havde boet samlede. Og da jeg med stor Føye har befrygtet og endnu med større Føye nu befrygter at den største Deel af de Døbte Familier og alle de hedenske vil i Vinter boe i Nærværelsen af Holsteinsborg, hvor de virkeligen i adskillige Henseender kan have store Fordeele frem for her¹³⁾,

saa har det været mig saa desmeere derom at gjøre, at øve Ungdommen i at læse i Bog og i **at indbyrdes underviise** den eene den anden, paa det derved nogenlunde kunde oprettes det, som i andre Henseender blev tabt. Planen hertil blev allerede lagt i forrige Vinter, men nu i Vinter saaledes forbedret, at Missionen deraf tør love sig noget fordeelagtigt. Herpaa kunde anføres adskillige Exempler, men for Vidtløftigheds Skyld allene vil fremføre hvad Dagbogen under Dat: 17de 8^{br} 1764. haver, hvor den fortæller, at Ludvig¹⁴⁾ begiærer en Catechismus til en Pige, som i Følge Designationerne¹⁵⁾ af Hr Borch¹⁶⁾, og den i Fior af mig hiemsendte ey kunde kiende et Bogstav; Ludvig blev sadt i Rette fordj han begiærede Catechismus til denne, som efter mine Tanker ey kiendte et Bogstav, men han paastod at hun stavede forsvarligen. Tillige sagde han, at han vel havde vidst hun kunde noget, dog tænkte han ey, at hun havde været saa vidt, førend nu, da han havde hørt hende, førend han vilde begiære Bog til Hende.

»Hun blev kaldet og befunden at være saa god at hun kun
 »behøver liden Øvelse, disse ere Dagbogens Ord, førend hun
 »kan begynde Ordentligen at læse.«

»Ved Forespørgsel af hvem hun havde lært, blev svaret;
 »Nu af en, nu af en anden. Ellers havde hendes yngre
 »Sødskende Maria, Dorte Elisabeth, Pavia og Jacob
 »Borch meest underviist hende.«

»Dene Pige, som er allerede over sine 22 Aar gammel,
 »er ey den eeneste, som har Lyst til at lære at læse i Bog.
 »Ved den daglige Underviisning er altid Jon Gundersøns¹⁷⁾
 »Kone foruden flere voxne tilstæde. Børnene give ikke heller
 »de store noget efter i Flittighed og Villighed. Det kunde vel
 »ikke andet end fornøye mig, da jeg forleden saae et lidet
 »Barn komme til Bøn med sin A. B. C. i Haanden; thi i hvor
 »vel dette var paa det urrette Sted, giver det dog tilkiende at
 »Drengen har ingen Afskye men Lyst til Underviisningen.«

Denne Fortælling slutter Dagbogen med følgende Anmærkninger, som Naadige Øvrighed naadigen tillade her at anføres.

»Efterat jeg haver anmærket, heeder det, at jeg ey lader dem
 »lære at læse i Bog, som ere fuldvoxne, uden saa er, at de
 »just selv forlange det, vil jeg slutte denne Fortælling med
 »dette; At enhver af det anførte kan see, at Grønlænderne
 »maa være et lærvilligt Folk; efterdj de og vil tage imod
 »Underviisning af de yngre; At de fuldvoxne og kan lære at

»læse i Bog; At det maae være bragt temmelig vidt ved Stæden
 »med nogle; efterdj der endog findes Børn, som kan under-
 »viise forsvarligen; At den Maade jeg begyndte med i Fior,
 »at lade alle uden Forskiæl offentligten overhøre de andre, har
 »havt en god Virkning, og endeligen, At man ikke omgaaes
 »dem haardeligen; men derimod venligen og saglmodigen,
 »føyende sig efter deres Sindelav; efterdj Børnene ey allene
 »læse paa bestemte Tider, men har og Lyst til at læse i
 »Huusene.« Saavidt Dagbogen.

For at drive dette saa høyt, som mueligt, ere de beste af begge Kiøn underviiste i at lære at læse Skrift, som Designationen videre underdanigen ommælder, og har jeg øvet Ludvig endnu meere i at skrive og lært 2de Piger Dorthe Elisabeth og Eunikke⁽⁸⁾ det samme. Hvad Fremgang den første af disse toe har gjort vil naadigste Øvrighed Naadigen see af dette indlagde Brev, som hun har skrevet til hendes gamle Foster Fader H^r. Capitain Egede.

2. Det i Fior her til Landet oversendte Waysenbarn Hvidsted har i Vinter været ideligen plaget med Frost og Skiørbug. Dette har forvoldet, at han hverken har kundet gjort den Tieneste, som ellers, eller faaet den behørige Underviisning. Jmidlertid er den dog ikke gandske for-sømt, men foruden Pontoppidans Forklaring har han lært Hübners Bibelske Historie, Rambachs Saliggjørelsens Orden og noget saavel af den danske Donat som af den Grønlandske Grammatik. Hans Svaghed har forhindret ham, at han i sær i det Grønlandske ey har gjort nogen synderlig Fremgang. J Geographien veed han Hoveddeelingerne i Europa. Ved Leylighed siger jeg ham alle de Kunstgreb, som jeg be-tiener mig af ved Underviisningen, og tillige deres Nytte. Han faaer at viide alt, hvad jeg tager mig for, og tillige Aarsagen hvorfor. Der ved stræber jeg at venne ham til en tilig Taushed, nøye Eftertanke og op-rigtig Fortroelighed. Naar jeg skriver noget betydeligt i Dagbogen faaer han det at læse, for deraf at see, hvorledes sligt bør indrettes, ifald han engang skulde naadigst beordres at være ved en Nyebygge allene. Af Designationer og sligt maae han tage Copie, deels for ovenanførte Aarsags Skyld, deels for at venne sig til at skrive. Give Gud! han maatte blive en Gudfrygtig og duelig Catechete!
3. Ludvig har i Vinter gjort vigtige Tienester, især med Morgenbønnen og Repetitionen, som dagligen er holdet af ham i Overværelse af Hvidsted, undertiden endog eene, hvorom videre Naadigst kan sees af Dagbogen under 29de Jan. 1765. Hvortil jeg underdanigen for Vidt-løftigheds Skyld maae henviise. Vil Barnet ikke med Tiden forandre sig til det værre, kan han være til Nytte, og i visse Tilfælde til større

Nytte end den beste danske Catechet; men at den Lydighed, hvilket dog er noget nødvendigt, kan ventes af ham som af en Dansk, eller den Nøyagtighed som udfordres til at gjøre det anbefalede, er noget, som aldrig skeer. Paa hans Vegne takker jeg underdanigst for de ham Naadigst tillagde 2 Rigsdaler, og haver han altsaa aarligen, hvis han Naadigst beholder endnu de 5 Rigsd., som ham tilforn er Naadigen tillagt, nu aarligen 7 Rigsdaler. Af de foranførte 5 Rd^r blev intet optaget i Fior, men i Aar er hans Regning paa 3 Rigsdl^r 3 Mk 10¹/₂ β.

4. Der blev i Fior underdanigst meldet om tvende Drengene nemlig Jonas og Dajuenne, som vare især lagt Mærke til men maatte videre prøves, inden der kunde siges noget vist om dem, enten de vare beqvemme til Catecheter eller ey. Hvad Jonas angaaer, da har han ikke været her i Vinter, men paa Holsteinsborg; hvorfor jeg har slaaet ham gandske af Tankerne, som Catechet; Ikke desto mindre er han et skikkeligt Barn, flittigt og for Missionen uden Tvil nyttig¹⁹). Han skriver lidet, hvilket Mr Wulf og Assistenten har lært ham i Vinter, og holder flittigt Brev Vexling med Ludvig.

Dajuenne har været hos mig i Vinter; men ved nøye Prøvelse erfares, at han vil, dersom han kun bliver vel anført, blive en god Fangere, men ey nogen god Catechet, hvorfor han og i Foraaret er kommen til een af de dueligste og flittigste Grønlændere, for af ham at lære, hvad som henhører til Fangsten. Skjønt det Naadige Collegium Naadigst af dette seer, at man ey kan gjøre sig Haab om disse tvende, haabes dog alligevel, at det Naadige Collegii Hensigt med Tiden i nogen Maade skulde blive opfyldt, allersnarest, hvis man maatte **af begge Kiøn**²⁰) udsøge duelige Subjecta. Naar Catechetinder(der)ne bleve allene tilladte at underviise privatim, og i sær kun deres eget Kiøn og Børn, strider det ey imod den kristne Kirkes første Tidens Skikke; og at det grønlandske Fruentimær har bedre Leylighed og meere Lyst til at underviise deres Landsmænd, derom tviler ingen, som har været i Grønland. Den gamle Arnarsak, som har været i Dannemark med Hr Professor Egede, og i nogle Aar opholdt sig her, men i Fior tog til Iise Fiorden, er et Beviis her paa. Denne Kone har med en maadelig Friepostighed vidnet uforfærdet Sandheden for sine Landsmænd og gjort Missionen stor Tieneste. Dette er ikke mig allene, der nødes til at give hende dette Skudsmaal men min Formand har i Følge Ministerial Bogen givet hende det saame²¹).

5. Med Skibet hjemsendes underdanigen et Udtog af min Dagbog. Skjøndt det er kun et Udtog er det dog uformerket voxet under Hænderne til en temmelig Størrelse. Der er maaske et og andet anført, som vel kunde have været udelukket; men da det er mig uvilgerligen, hvortil vore Dagbøger i Tiden kan blive brugte, og det er allene os,

som ere i Landet, der kan give nogen tilforladelig Efterretning om hvad der passerer i Landet, saavel som og om Grønlandernes Sæder m. v. saa har jeg holdet nogen Vitløftighed for nyttig. I Dagbogen findes og Eendeel physiske Observationer ved Leylighed anbragte. Ligeledes nogle Oeconomiske, J sær under dat: 25de Feb: 1765. hvor Grønlands firefodde Dyr's Oeconomiske Nytte i Grønland er temmelig vidtløftig udført. I Anhanget til Dagbogen er Angmarsetten beskrevet, de meest giengse Sygdomme antegnede, og nogle Observationer anførte, som henhøre egentligen til Art: *Obstertriciam*²²). Endnu hiemsendes underdanigen mine Thermometriske Jagttagelser, saavel som Observationerne over Vinden fra 1mo Jul: 1764 til ult Jun: 1765. Min Skiæbne har været saa tynd at jeg i mine Studenter Aar meest maatte leve af Conditioner, hvorved mine egne Studeringer bleve forsømte, Jeg beder derfor underdanigst, at Naadige Øvrighed vil bære over med mig, hvis jeg i de Medicinske eller physiske Observationer skulde begaae nogen Feyl, og har jeg i dene Fald saa meget des meere Aarsag at takke saa vel paa egne som paa alle Efterkommeres Vegne underdanigen for det Naadige Tilbud, som Naadige Herrer gjøre nemlig at oversende de til disse Studia deres videre Dyrkelse udfordrende Bøger, hvilke de Naadigen befale at skulde blive her paa Stædet til Inventarium. Naadige Øvrighed befaler at jeg skulde give Specification paa dette Slags Bøger; men da jeg er kun en slet kiændere af Bøger, og allermeest af Medicinske og Physiske maae jeg underdanigen bede, at en erfaren Mand i disse Videnskaber Naadigst maatte konsuleres. Blev fornemmeligen Danske og tyske Bøger sendte kunde maaskee fleere end Præsterne have Gavn af dem.

Med Skibet hiemsendes og underdanigen Designation over de Døbte og Katekumener, som fra Høsten 1764 til Foraaret 1765 have boet ved Amertlok, Holsteinsborg og Temertleet²³); Underdanig Requisition paa Bøger og Medicamenter; samt følgende Regninger neml: det Høylovlige Missions Collegii paa 12 Rigsd 10 β. Hvidsteds paa 8 r^{dr} 3 Mk 3 β, Ludvigs paa 3 r^{dr} 3 Mk 10¹/₂ β og endeligen min paa 59 r^{dr} 5 Mk 3¹⁷/₂₀ β for optagne Handelsvare med videre, endnu en anden Regning fra det høyrespective Handels Compagnie for de mig tilsendte Specerier stor 21 r^{dr} 5 Mk 12 β hvilke jeg underdanigst beder, naadigst maatte vorde udbetalt, saavel som en Assignation paa 40 r^{dr}, hvilken min Morbroder Christian Friderich Weffling²⁴) haver i Hænde.

6. Til Nytte for de eenfoldige og Unge er den Anden Artikel forfattet i Spørsmål og Giensvar af mig hvilket lidet Arbeyde sendes underdanig Copie af. Forundes mig Tiid og Kræfter haaber jeg saaledes at forfatte den gandske Catechismus, da enhver Fader eller Moder, som

kan læse Skrift derefter kan prøve sine Børn, med hvad Eftertanke de læse det, de læse.

Ludvig kom til Nybyggen imedens dette Brev blev skrevet, hvorføre jeg lod ham skrive Fader vor (Attaterput Killangmepotit.) hvilket underdanigen hiemsendes, at den naadige Øvrighed selv Naadigst kan see, hvor vidt han i Skrivningen har gjort Fremgang.

Skipperen haster og jeg nødes til [at] afbryde ønskende af mit gandske Hierte at den Gud der af sin Naade haver indtil denne Dag holdet sin Haand og Varetægt over de Naadige og Høye Herrer vil fremdeles gjøre dette til sin egen Ære Rigernes Nytte og deres egen og Naadige og Høye Huuses Glæde forblivende i største Underdanighed Deres Excellence Høy og Velbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle, Høyærværdige og Høylærde samtlige Naadige og Høye Herrer

Amertlok dj 3^{die} Jul. 1765

Deres
underdanige Tienere og troe Forbedere

Henric Christopher Glahn.

Bilag: 1) Brev paa Grønlandsk skrevet af Dorthe Elisabethe. 2) Fadervor paa Grønlandsk skrevet af Ludvig. 3) Brev paa Grønlandsk Pavia Egede! . . . fra Jacob Paviaugalluab Ernera²⁵).

II

Til missionskollegiets sekretær.

Høyædle og Velbaarne H₂ Etats-Raad Finkenhagen
Naadige Herre!

Foruden andre Prøver paa Deres Naadige Bevaagenhed imod mig er ey allene denne, at De naadigen behage særdeeles at skrive mig til, men endog at Deres Velbaarenhed ret faderligen give mig de kerligste Formaninger til at iagttage den, af vor Frelser saa høyt anpriiste, Sælskabet saa fordeelagtige og et hvert Menneske saa nyttige Dyd, Enighed¹). Uden den skulde endog de beste Hensigter blive til Jntet, og Sindets uskatteerlige Roe og Legemets kostbare Sundhed snart forsvinde. At leve fornøyet, og dog at leve i Ueenighed med sine Medmennesker er ubegribeligt og den sunde Fornuft modstridende. Kunde end de høyer Grundte ikke bevæge Menneskene til at holde Eenighedens Baand fast knyttet, maatte dog Egenkierlighed; thi fra hvilken Side man end betragter den anbefalede Dyd, er dens visse Følge Lyksalighed; men Ulyksalighed den modsatte Lastes. Saa fuldkommen som jeg er overbeviist herom, saa meget takker jeg underdanigen for Deres Vel-

baarenheds Naadige Formaning, helligen lovende aldrig **med Forsæt** at give nogen Andledning til Trætte, og i sær aldrig gjøre min Sag til Guds Sag.

Guds Forsyn over de arme Grønlændere har jeg i mine tvende Embeds Aar havt temmelige Prøver paa, og holder jeg ikke dene for den ringeste, at Gud har høyet Kongens Hierte i Deres Velbaarenheds levende Live at give dem i Hr Ursin²) en værdig Eftermand. Ved det han troeligen gaaer Dem til Haande i Deres vittløftige Forretninger, vil dene brave Mand erhverve sig en Fuldkomnere Kundskab om Missionens, om Grønlands og om vore **Amertlok** og **Holsteinsborgs** Omstændigheder, og altsaa hver Dag blive beqvæmmere til at forestaae dette vigtige Embede, hvilket har intet ringere til Formaal end Guds eget store Navns og hans uskatterlige Kundskabs Udbredelse. Den Naadige, viise og almægtige Gud være med ham ligesom han haver været med Deres Velbaarenhed, ladende Deres Aand været dobbelt over ham, som Eliæ over sin Elisæ! Da vi i Sandhed med et eenfoldigt og reedeligt Hierte antage ham med Taksigelse til Gud som en Talsmand for Missions Betienterne men i sær for Missionen, hvilken Gud i Særdeelehed velsigne! og haabe stadeligen, efter den Naadige Forsikkring Deres Velbaarenhed selv naadigen giver, at vi i ham har ligesaa stor en Velyndere som i Dem. Et maae jeg underdanigen bede om, nemlig, at Deres Velbaarenhed ved givne Leyligheder vil især underrette Hr Ursin om Holsteinsborgs og Amertloks tilforn og nu værende Tilstand; men i sær om den Forandring, som allerede er og formodentlig videre vil skee formeedelst Coloniens Flytning til hiin Side Skibshavnsbugten, hvilket venteligen vil have en stor Jndflydelse i Missions Væsenet i de tilkommende Tider. —

Hvorledes Missionens Tilstand ellers har været i den forbigangne Vinter vil Naadigen sees af min underdanig Skrivelse til det samtlige Naadige Collegium, saavel som i sær af den hiemgaaende Dagbog. At jeg saavel paa den eene som anden Maade har gjort, **hvad jeg har kundet**, dertil skal Gud og kan de, der have været med mig ved Amertlok og Holsteinsborg være Vidner. Særdeles har det været mig om at gjøre, at øve den hos mig værende, Ungdom i at læse Skrift og underviise hinanden indbyrdes, paa det at de engang i Tiden kunde som Huusfædre og Huusmødre underviise deres egen Familie ogsaa hiemme, da den Undseelighed, som er ved dette Folkeslag, for at underviise Fremmede, er ikke at befrygte imellem Forældre og Børn, og har jeg i Vinter seet allerede Frugten af dette Arbejde. Nogle ere og øvede i at skrive. Hvad Fremgang Ludvig og Dorthe Elisabeth have heri gjort vil Deres Velbaarenhed selv naadigen see af den Prøve, som Ludvig har skrevet og det Brev, som Dorthe har

sendt til sin gamle Huusbonde H^r Capitain Egede, og som ere indlagde iblandt de Breve, som ere underdanigen sendt til det samtlige Collegium. Jeg troer, det vil fornøye Deres Velbaarenhed at høre at de ligesom har kappedes med Jonas paa Holsteinsborg og han med dem, hvo der kunde skrive best; og sammenlignes deres Skrift med Hvidsteds, der i 10 Aar har været paa Vaysenhuuset og saa vel Vinter som Sommer har nydt daglig Underviisning, staaer jeg i de Tanker, at deres Fremgang nogenledes kan forsvares, allerhelst naar det tages under Naadig Betragtning, at her ere mange Folk og faae Lærere, og det som er endnu det værste, at Sproget falder mig saa overmaade vanskeligt.

Mon^r Wulf har troeligen, naar Leylighed har været, gaaet mig til Haande i sær med Oversættelser; og er det uden Tvil Skade for Missionen, at Handels Compagniet ey vil tilstæde sine Betientere, at være [i] Missions Collegii Tieneste³). Thi da de har Handelsvarene under deres Forvaltning, staae Grønlænderne i den daarlige Tanke, at det er farligt at giøre dem imod, og derfor see sig forbundne til for Profits Skyld, og hvo regner en Hedning det til onde? i det ringeste at lægge Ørene til, naar Kiøbmanden taler om de Guddommelige Ting med dem. Ordet høres ved deⁿe Leylighed, og den i Begyndelsen uredelige Hensigt kan, i det ringeste for nogle, omsider forandres til en redelig og ærlig Hensigt. Allerede er meget vundet, naar Menneskene kun vil høre Ordet; thi hvorledes skal troes paa den, om hvilken de ikke have hørt.

Hvidsted har i Aar af og til været svagelig. Dette saavelsom de overordentlige Forretninger have hindret, at han ey har faaet den Underviisning, som man havde formodet; dog haabes at han haver giort en forsvarlig og god Fremgang. Han har været i Vinter skikkelig og lydig og giort det lidet han har kundet med en god Villie. Hvorvidt han ellers er skikket til Landet og Missionens Tieneste er vanskeligt at bestemme. —

Ludvig har giort god Tieneste i Vinter. Vilde han kun ikke forandre sig med Alderen, kunde man haabe meget. Det Naadige Collegium har i Aar tillagt ham 2 Rigsdaler i Løn, og haaber jeg stadeligen, at han indtil videre beholder de forhen havde 5 Rigd^r; thi baade maa der være noget som kan opmuntre ham, saavelsom og noget, der kan opmuntre andre; naar de see at hans Omstændigheder ere kiendelig bedre end hans Landsmænds, fordj han haver kiendelig andre Forrættninger end de have. Fremdeles maae han og undertiden forsøme sin Fangst, hvilket vil vel oftere skee herefter end tilforn, da han og derfor behøvede lidet Kost. Overalt er Amertlok saa slet et Stæd, at de Catecheter, som der ere, kan ey komme ud med det, som andre paa andre Stæder kan have Udkomme af. Vel er det sandt, at intet,

førend i Aar, er taget paa hans Regning, men han har visseligen dog faaet idelig Tilstød; efterdj jeg ønskede gjerne, at dette Barn, som jeg inderlig elsker, kunde ved min Bortreyse have lagt saa meget op, at han kunde faae en god Flint eller Konebaad eller andet, hvad han da kan have Behov, for. Forlad mig, Naadige Herre! at jeg skriver, hvad jeg tænker; thi denne Oprigtighed er jeg Dem skyldig. Til det høyløvlige Collegium har jeg ey vildet skrevet dette, men holdt det for nok at melde Dem mine underdanige Tanker, da De, som den der best veed Cassens Tilstand ikke vil mangle at tale Got for vor Ludvig. Herre Gud! vilde han dog skikke sig vel!

I Fior Skibstiid bleve 60 Klædeskind leverede paa Missionens Regning til mig, hvoraf Hvidsted har efter Ordre til Kiøbmand Dorf⁴⁾ faaet 25. Paa Regningen er ikke sat Taxt paa Dem, saasom M^r. Wulf ey har faaet nogen fra det høyspective Handels Compagnie. Men i Følge eet, min Formand tilsendt Rescript er Taxten paa gemmeene Klædeskind 6 β Stykket. Den Bielke som findes paa Regningen vil venteligen ikke gaae over 2 rd , siden Aron Teson⁵⁾ fik een fra Compagniet i Fior af saame Størrelse, som den jeg fik for de \bar{n} e Priis.

Efterat min underdanige Skrivelse til det samtlige Naadige Collegium var færdig skreven og forsegleet kom Bud fra Egedesminde, at jeg vilde komme derhen for at forrette Ministerialia⁶⁾. Monsr Wulf og jeg ankom her med Skibet i Fredags og forefinder jeg her en heel Deel Folk, hvilket vel behøvede en Hyrde, hvis Missions Cassen var i den Stand, at den kunde holde een. —

Skulde Tiden tillade det, og Leylighed faldt ønskede jeg gjerne at komme til Jacobshavn og tale med min gamle Collega H^r. Sverdrup⁷⁾. Da Sammenkomsten vilde vel ikke allene blive fornøvelig; men maaskee nyttig. —

Det nyt vi har i Grønland er meget, om det er alt sandt, men kun lidet got. H^r. Larsen⁸⁾ fra Sukkertop beretter, at efter Grønlændernes Sigelse skal Povl, National Catechet paa Gothaab⁹⁾ være af Vanvare skudt ihjel af en i Fior herover kommende Matros, hvis Flint skal have gaaet af af sig selv engang, da de og andre vare ude efter Edderfugle. En slet Handel skal og have været ved Gothaab i Vinter. Jacob Poulsen skal være gaaet fra Forstanden¹⁰⁾ dog har Grønlænderne ingen ret Reede kunde giort derfor.

En Fisk¹¹⁾ er i Aar fanget hos os. Den blev stukket af M^r. Wulf, og priser jeg og derj Guds Forsyn, at han i tvende Aar har brugt ham til et Middel til Grønlændernes Befrielse fra den visse Død, hvilken visseligen havde været dem vis, hvis de ikke paa de \bar{n} e Maade vare blevne reddede. Toe Mænd af vores District ere druknede i dette Skibaar; og jeg haver og været i Livsfare i min Kajak, som jeg havde

NB: spragledede
Sælkskind
koster 12 /:
men ord:
ikkum 6 β :

lagt mig til deels for Fornøyelses Skyld, deels for derved paa en lettere Maade at komme til dem, som boe paa hiin Side Skibshavnsbugten; thi da jeg engang roede fra Holsteinsborg havde jeg den Uheld at kandre, men blev omsider ved en Grønlænders og Hvidsteds Hielp reddet. Angmarset Fangsten var i Aar god og Veyrliget beqvemt. Ved Egedesminde er intet Nyt, saa vidt jeg veed, uden at de have havt en god Handel. Toe Hollænder Hvalfangere have forliist. Den eene skal, som Grønlænderne siige have fanget syv Huale, og derpaa i Jisen sadt til og ingen er bierget. Jisen skal have skaaret den anden tvert over, men Angelabauke, saaledes kalde Grønlænderne ham, hans hollandske Navn er mig ubekjendt, skal have reddet Folkene. Paa Maneétsok, en Øe, lidet fra Nye Egedesminde¹²⁾, have Grønlænderne parteret en Iliseétsok 3: en Hex, af dem Hedningene holde for at giøre Ont, og paa Sukkertops Høyden er en Synderlænding ihjelslagen.

Med al underdanig Ærbødighed og al Guds Velsignelses Tilønskning over Deres Velbaarenhed selv og høye Familie er jeg

Høyædle og Velbaarne Hr Etats-Raad Naadige Herre

Nye Egedesminde¹³⁾
dj 22de Jul. 1765

Deres
underdanige Tiener og troe Forbedere

Henric Christopher Glahn.

[Udskrift:] Høyædle og Velbaarne Hr Johannes Finkenhagen

Kongl. Mayst^s Høybetroede Etats-Raad, Directeur og Secretaire
i Collegio de cursu Evangelii promovendo og Inspecteur
ved det Kgl. Waysenhuus underdanig til Kiøbenhavn.

Til missionskollegiet. III

Deres Excellence, Høyædle og Velbaarne Høyædle Høyærværdige og
Høykærde, Naadige og Høye, Herrer!

1. Efter Monsieur Dorfes Begiæring fulgte jeg med Skibet til Egedesminde, hvor af hans Beretning erfares, at en Heel Deel Grønlændere have i forbigangne Vinter opholdt sig der ved Colonien og fleere ventes at boe der til den næstkommende. Af nogle og tredive, som skal have søgt Underviisningen ere de fleste ved Neksörtok¹⁾, eller den Nordre Strømfjord, saa jeg ey kan give anden Beretning om deres Kundskab end den, som Naadigen vil sees af Kiøbmand Dorfes hiemgaaende Designation.

Da nu en Deel Grønlændere allerede har boet ved Egedesminde, da fleere ventes at boe her, da de Danskes Familier, formedelst de mange gifte begynde at voxte og ingen Catechete nu haves her, synes det at en ordineret Missionair høyligen kunde behøves²).

Skulde det Naadige Collegium resolve til at sende nogen; men i saadanne Omstændigheder ey vilde sende een i Sproget gandske ukyndig; tilbyder jeg mig underdanigst at gaae dertil.

2. I Søndags blev en Plads til Kirkegaard her paa Øen afsondret og ved en Tale indviet. Derpaa bleve toe af Kiøbmandens Børn, som i Vinter ere døde, der i hensatte.
3. Tømmermanden Adam Thornings³) Kone har anmodet mig om at komme til Gudsbord. Efterat at jeg i Forveyen har examineret hende og hendes Kundskab befindes, og hendes Hensigt synes at være god, er det lovet hende, at hendes indstændige Begjæring skulde blive fyldestgiort.
4. I forbigangne Vinter er ved Amertlok sparet en Favn Brænde, hvilken kommer Missions Cassen til Gode. Thi den Favn Brænde, som det Naadige Collegium tilstaaer naadigen Catecheten blev ikke taget hos Kiøbmanden, saasom en af de 3, Missionairen naadigst tilstaaende Favne blev ham overladt.
5. Ved Egedesminde haves i Aar en god Handel.
6. I Districtet har Grønlænderne slaget en Illiseêtsok det er, een Hex, af det slags, som gjør ont, ihiel, og der paa parteret hende. Det er noget forunderligt, at saadanne gamle Koner kan blive saa forvirrede i Hiernen, at de sielden fragaae, at de have giort de Mord, som de blive beskyldt for og endda undertiden bekiende fleere⁴). —

Toe Hollænder Hvalfangere have forliist, og af den eene er alt Mandskabet, saa vidt viides, druknet.

Det vigtigste Missionen angaaende er underdanigen meldet i min underdanige Skrivelse fra Amertlok, hvorefter jeg nu med største Underdanighed slutter og er

Deres Excellence Høy Velbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle
Høyærværdige og Høylærde Samtlige Naadige og Høye Herrer

Nye Egedesminde d, 31ste Jul.
1765

Deres
underdanige Tienere

Henric Christopher Glahn.

[Udskrift:] Til Det Høyløvlige Missions-Collegium
underdanigst til Kiøbenhavn.

IV

Til missionskollegiet.

Deres Excellence Høy-^zVelbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle
Høyærværdige og Høylærde

Samtlige Naadige og høye Herrer!

Efterat vore Breve vare sluttede og om Bord sendte, blev besluttet, at Kiøbmændene Monsieur Dorf og Wulf skulde træde i Conference for tillige med mig i al Kiærlighed at give vore Tanker tilkiende: Om det kunde være nyttigt for Missionen og Handelen og uden Ophold for Skibet, om Amertlok blev flyttet til Holsteinborg.

Ved indlagde tilkiendegive vi vore underdanige Tanker for det Høylovlige Missions Collegium. Et ligelydende bliver af Kiøbmanden sendt til det høyrespektive Handels Compagnie.

Vel er jeg af de Tanker, at det endnu kunde være til større Fordeel for Missionen og meere beqvemt for dens Betientere, om Amertlok ved Flytning blev satt paa Temertleet, men da Handelsbetienterne troe, at de da ikke af Logen kunde have al den Nytte, som ellers, har jeg seet mig nødt til at give efter i denne Post; som jeg dog holder af stor Vigtighed¹).

Til Guds Forsyn og fælleds Naadige og høye Øvrigheder overlade vi nu i Jesu Navn, hvad De vil resolve til, da ingen af os agter eller drister sig til at gjøre noget, i en egentlig Forstand saa kaldet Forslag.

For at forekomme al Misforstaaelse, har vi ved det hiemsendte søgt at lægge Lænker paa os selv, og haabe underdanigen, at det Naadige Collegium Naadigen understøtter denne vores redelige Hensigt, saa at, hvis Ordre til Flytning bliver sendt, det høye Compagnie da Naadigen vilde forfatte den baade tydeligen og stricte.

Maatte ogsaa denne Gierning geraade til Guds Ære og hans dyrebare Navns end videre Udbredelse blandt Hedningene, blev det vundet som allene søges af

Deres Excellence Høyvelbaarne Høyædle og Velbaarne Høyærværdige
og Høylærde Samtlige Naadige og høye Herrer

Egedesminde dj. 1ste Aug:
1765

Deres underdanigste Tienere

Henr: Christopher Glahn.

Til missionskollegiet.

Deres Excellence Høy-~~Vel~~baarne Høyædle og Velbaarne Høyædle
høyærværdige og høylærde

Samtlige Naadige og høye Herrer!

Det har naadigen behaget det høyrespective Handels Compagnie at sende med det i Aar til Holsteinsborg gaaende Skib 10 Mand, hvilke under anførsel af Sr Olsen¹⁾ skulde tilligemed de andre Nyebyggere fare paa Hvalfangst. Holsteinsborg, som altsaa maae tage imod een Officeer og saa mange Mand fleere end den af Begyndelsen er bleven indrettet til, vil altsaa blive for trang. Hvorfore vi undertegnede have i Følge vore Naadigst meddelte Instructioner, traadet i Conference med hinanden, og tillige bedet Mr Dorf, som i Fior saae Leyligheden an, at sige sin Betænkning; Om det ikke for Huusroms Skyld er fornødent, og om det ikke uden Skade for Missionen og Ophold for Skibet kunde lade sig gjøre, at Logen Amertlok blev forflyttet til Holsteinsborg?

Efter nøye Overveyning sees, at Colonien virkeligen er al for trang for Mandskabet, og at større Huusrom visseligen, behøves, og det høye Compagnie altsaa enten behøver at flytte eller og at sende et Nyt Huus herover; hvilket sidste vilde venteligen blive for kostbart. Og

Hvad Missionen anbelanger, sees ikke at den vilde tabe, men langt hellere vinde derved; efterdj dens Betientere kom da til at boe i Nærheden af de Grønlændere, som boe paa Holsteinsborg, Temertleet og Øen Kepingarsok²⁾. Paa disse Pladser har altid boet Grønlændere endog paa de Tider, naar Jngen Folk har boet paa den anden Side af Skibshavnsbugten, og paa disse Pladser, har allerede i Aar en Deel af de døbte, og fleere havde vildet boet der, hvis de ikke havde blevet overtalet til at blive ved Logen, og man kan med største Grund formode, at Grønlænderne efterhaanden flytter alt fleere og fleere til Colonien fra Logen, saa at tilsidst faae eller ingen boe ved Amertlok, men alle ved de tre ovenmældte Stæder. Vel nægtes ikke, at Missionens Betientere jo vil med en Slags Besværlighed komme fra Holsteinsborg til Temertleet og Kepingarsok, som er skildt fra det faste Land ved et i Springtiden tørfaldende, Sund; men det bliver dog mindrè ubeqvemt end at komme over Skibshavnsbugten, hvilken paa visse Tider om Vinteren er endog med danske Fartøyer usejlbare.

For at forekomme al Ueenighed og Misforstaaelse, som letteligen kan reyse sig ved slig Forflyttelse forestiller Missionairen underdanigst,

at, om der Naadigen skulde beordres Amertloks Forflyttelse, ham da maatte Naadigst forundes de 2de Stuer, som han nu for denne nær-værende Tid haver, samt det lidet Lofterom, som baade han og hans Formand alletider have havt og at Catecheten ligeledes maatte forundes sin liden Stue, hvilket vi andre synes baade at være billigt, allerhelst da Meenigheden dagligen vil voxe og altsaa vel behøver, det Rom han har, og ogsaa det uden nogen Skade for det høyrespective Handels Compagnie kan lade sig gjøre.

Uden Ophold for Skibet kan og denne Forflytning lade sig gjøre; eftersom Mandskabet ved Holsteinsborg er nu temmelig talrigt og der er kun Skibshavnsbugten at flode Tømmeret over, hvilket lettelig uden nogen Hielp af Skibsfolket kan lade sig gjøre.

Naar vi underdanigen foreslaa Amertloks Forflyttelse til Holsteinsborg, forstaae vi derved, at dette kommer til at staae paa selvsamme Plads som Holsteinsborg nu staaer.

Vi ere alle overbeviiste om hvad Fortred Ueenighed fører med sig ey alleene i Landet; men og for de naadige Øvrigheder i Dannemark, hvorføre vi herved underdanigst ansøge, At, ifald Ordre gives, den da maae gives saa tydeligen og stricte, at ingen skal torde vove at overskride den.

Det havde været at ønske, at Mr Olsen havde været tilstæde, at han kunde ogsaa have givet sine underdanige Tanker tilkiende; men saasom han ved vores Afreyse fra Amertlok og Holsteinsborg var endnu ikke ankommen, var det ugiørligt, at indhente hans Betænkning.

Af dette ovenskrevne bliver 2de ligelydende Exemplarer skrevne og af os alle underskrevne, hvoraf Missionairen besørger det eene underdanigst tilsendt det høylovlige Missions Collegium; men Kiøbmanden sender underdanigen det andet til sin Naadige Øvrighed det høyrespective Handels Compagnie.

Vi ere alle i al Underdanighed

Deres Excellence Høy Velbaarne

Høyædle og Velbaarne Høyædle og Høyærværdige
Samtlige

Naadige og Høye Herrer

Deres

Egedesminde d. 1ste Aug. 1765 underdanige Tienere

Henr. Christoph: Glahn.

Missionar: Ord: Holst: & Amertl:

C. F. A. Wulff.

Johannes Pedersen Dorf.

VI

Til missionskollegiet.

Deres Excellence Høy og Velbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle
Høyærværdige og Høylærde

Samtlige Naadige og Høye Herrer!

Det høyløvlige Missions Collegii Naadige Skrivelse imodtog jeg underdanigen dj 7de Jul:, da Skibet lykkeligen, Gud være lovet, ankom her paa Havnen. Det bekræftede den høystbedrøvelige, af Hollænderne til Grønlænderne ved Refkulen¹⁾ fortaalte, Tidende, at vor milde Landets Fader, men nu hos Gud høystsalige Kong Friderich den Femte, havde omskiftet Tiden med Evigheden; men tillige Den Høystglædelige, at Kronprindsen, vor nu regierende Naadigste Konge, Kong Christian den Syvende havde bestøget sine Forfædres Throne og lever i Allerhøyeste Velgaaende. Til alle tro Undersaatters Ønsker føyer jeg mit allerunderdanigste og lægger af et oprigtigt og allerunderdanigst Hierte dette tit, at vores Christian den Syvende maatte blive ligesaa stor og nyttig en Lovgiver for hans Grønlandske Undersaatter²⁾, som den høystsalige Kong Christian den Femte for De Danske. Den Tildragelse i Dagbogen under d: 12de Septemb^r 1765 og den for fleere end een Aarsags Skyld ret mærkelige Historie om den liden Aleisugaks³⁾ Forældre under dj 23de Feb^r h. a., som for deres Vitløftigheds Skyld ey tør her anføres, beviise, at vor fattige, eller maaskee rettere for fattig udraabte, men for sin, fra den høyeste Øvrigheds Langbortliggenhed ret ynkværdige Grønland trænger saa meget til gode Love, som noget andet Land, skiøndt de anførte Exempler ere for faa til at sette Nødvendigheden af gode Loves Indførel[se] i Grønland i sit fulde Lys.

Skiønt det høyrespective Handels Compagnie sendte en Deel Folk til Holsteinsborg i Fior, som med de andre Nyebygger[e] skulde fange Hvale saa har dog hverken de eller Grønlænderne fanget noget i Vinter, skiøndt de ideligen have faret paa Hvalfangst, saa Gud veed, hvad der vil med Tiden blive af Holsteinsborg⁴⁾. En Hval blev vel ligesom i forrige Vinter funden, men det var for de hos mig boende Grønlænder[e] et ulykkeligt Aadsel. Toe døbte og tre Katekumener omkom paa det ynkeligste og sex andre Grønlændere vare ey langt fra at prøve saame Skiæbne; thi deres af Spæk, Maktak og Sarpik⁵⁾ alt for haart ladte Baad kantrede med dem og derved blev den foromtalte Ulykke forarsaget. Foruden Slægt og Venner, som vore Grønlændere mistede, forliiste de Konebaad, Spækknive, Aarer, Klæder og sligt. Denne saa ynkelige Tildragelse, som har mange mærkværdige Ting, har jeg udførlig beskrevet i min Dagbog under d: 3^{die} Feb: h. a. hvortil jeg

underdanig for Vitløftigheds Skyld maae referere mig. Hvad Indflydelse dene ulykkelige Hændelse vil have i Missions Væsenet og Handelen, kan allene Tiden lære, men hvad Bekymring den har forvoldet og forvolder mig er lettere at tænke end at skrive.

Grønlænderne har boet adspiltet i Vinter, og derfor maatte Hvidsted ligge blandt Grønlænderne paa Temertleet. Af Ham blev disse og Holsteinsborgerne dagligen underviisede, men de paa Amertlok af mig. Naar og hvorledes den dagl. Underviisning er skeet, er underdanigen efter min vedtagne Maade i et kort Begreb viist paa det første Sted i den underdanig hiemsendte Dagbog. Underviisningen er sket efter den Plan som i Fior blev underdanigen meldt, men i Aar Naadigen approberet og har Nytten deraf viist sig allerede kiendelig⁶). Jeg kan fremviise et Barn 5 Aar gammel, som læser færdigen trykt og alt Slags skrevet Grønlandsk, og, uagtet at Grønlænderne have boet adspredede, ere dog i dette Skibaar 8 Gamle og ligesaa mange smaa Børn blevne bragte til Frelseren⁷). De førstes Kundskab var meere end forsvarlig god og hvad deres Hensigter angaar, da syntes de at være meget redelige. Maaskee kunde Frugten være større og Arbejdet mindre og mindre besværligt, dersom Missions Betienterne kunde være samlede, ligesom paa andre Stæder.

Den i forrige Aars underdanige ommældte Angekok, Meksarak har i Vinter opholdt sig hos H^r Drejer paa Claushaun⁸), og i Fredags fortaalte en Grønlænder, som kom Norden fra, at hun var blevet døbt. Er dene Beretning sandfærdig, som den ventelig er, beviiser dette, at hun har der været ligesaa omhyggelig for at faae Saligheds Kundskab, som her og af dette kan sluttes, at hendes Begiering til mig, om at blive døbt var grundet paa en sand Overbeviisning, skiøndt hun endnu ikke var kommen saa vidt, at hun kunde gjøre Reede for saa meget, som jeg kræver af unge Mennesker, førend de bliver antagne til Daab, og fortryder jeg nu ingenlunde, at hendes Daab blev opsat. For de Farligheds Skyld Folket er underkastet, er det ellers en meget betænkelig Sag at opsætte deres Daab, naar de begiære den alvorligen og deres Kundskab er nogenledes; hvilket dette Aar har lært mig, da tvende vel oplyste og meget skikkelige Piger druknede. Men da jeg veed, at det er ikke Daabens Mistelse men Foragt, som fordømmer, holder jeg for, at af tvende onde Ting er det bedre at være for langsom end for hastig i at meddele Daaben, og at man derudj ey kan bruge Forsigtighed nok, efterdj Erfarenhed lærer, at man endda med al sin Forsigtighed kan blive bedragen, og er dette Aarsagen at nogle af de i Aar døbte have i heele tre Aar og derover været flittige Katekumener, men ikke førend nu til Daab antagen; men naar jeg er tilstrækkeligen overbeviist om deres Redelighed, for saa vidt, som et

Menneske der ey kan se et andet Menneskes Hierte, ikke heller uden ved Formodninger kan dømme, hvorledes de vil blive i Fremtiden, tager jeg det ikke heller i Betænkning at døbe dem, skjøndt de ikke kan love, bestandigen at ville blive ved Colonien, hvilket er meget got og nyttigt og betager Præsterne en heel Deel Bekymringer, hvor det kan lade sig gjøre, men da dette kummerlige Steds Omstændigheder ingenlunde tillader det, synes det alt for haart, om man vilde nægte dem Naademidlerne, fordj Distriktet er fattigere end andre. En anden Sag bliver det atter, naar en Mand, som kan have Underholdningen ved Colonien flytter bort af Ondskab, som Sakarias⁹⁾, hvorom Dagbogen handler under d: 11 Sept. a. pti.¹⁰⁾ og da var det at ønske, at man for deres Families Skyld kunde end og med Magt tvinge dem til at forblive.

Hvidsted, som skikker sig meget vel, var forrige Høst til Confirmation og derpaa blev han sendt til Temerleet. Tre af hans Dischible (!), som i nogle Aar have været Katekumener, bleve døbte i Foraaret og ere levende Beviis paa hans Troeskab og Flittighed. De ere iblandt de 16 foranmeldte døbtes Tal. Det vilde blive til en stor Opmuntring for ham, om det naadigst behagede det Naadige Collegium at lægge i Fremtiden noget til hans liden Løn, hvilket han saa meget des meere behøver, som Forfriskninger og alle Ting falde her dobbelt dyrere end paa andre Stæder; deels fordj her er kun lidet, deels fordj her ere langt fleere end andenstæds som behøver det. Paa andre Stæder ere i Almindelighed kun Nie Europæer, her blive vi til Vinter formodentl. 28. Han haver lidt meget ont i Vinter og i Foraaret fik han saa stærk Skiørbug¹⁾, at der var lidet Haab tilbage om Livet.

Ludvig har i Vinter været hos mig, hvor han har giort, hvad han kunde, og bør have den billige Roes, at han ikke har giort liden Tieneste; men saa snart kom ikke Foraaret, førend han var den sædvanlige flygtige Ludvig igien¹²⁾. Den utroelige Hunger her er om Vinteren forvolder, at jeg paa hans Vegne maae gjøre den underdanige Ansøgning, at ham maatte tillægges Naadigen $\frac{1}{2}$ Mands Kost, og skulde han ikke, hvilket Gud forbyde! skikke sig vel, haaber jeg dog underdanigen, at man ved saadan kraftig og følelig Opmuntring skulde vel faae en anden til at træde i hans Stæd; efterdj vores Amertlok fattes ikke paa de, som kan, om de kun vil.

Jonas har troeligen hiulpet Hvidsted og derfor faaet en Kirsays Overskiorte i Betaling.

Assistenten Sandgreen ved Holsteinsborg besvangrede Grøn-lænderinden Karen. Han begierede adskillige Gange Vielsen. For at forekomme de befrygtelige Uleyligheder og siden han blev ved i sin Begiering, saaes jeg nødte til at gjøre hans Begiering fyldest,

men for i Veyen confererede med begge Kiøbmændene¹³⁾, som paa Compagniets Vegne havde intet at indvende derimod; men erklærede Manden beqvem til Landet og duelig til det Høye Compagniets Tieneste. Han underskrev endeligen Egteskabs Conditionerne og stillede Forlovere for sig. Han er en skikkelig og brav Karl, som i nogle Aar har tient som Arbeydskarl men for to Aar siden, blev for sin skikkelige Opførsels Skyld af Compagniet gjort til Assistent. Jeg har Intet at udsætte paa hans Opførsel, uden at han besvangrede Karen.

Med Skibet følger underdanig Designationen over Døbte og Katekumener fra 1^{m^o} Jul. 1765 til Ult: Jun. 1766. Endnu efter Naadig Befaling en Designation over alle døbte, døde, fødte etc: fra Missionens første Anlæggelse; Iligemaade Afskrift af Observationerne af Thermometro og Vinden. Ved fælles Flid tør jeg fordriste mig underdanig at love en Dagbog over Væyrets Foranderligheder, hvilken er allerede holdet for i Aar, men man kunde ikke faae den reenskreven. Jeg holder den ikke selv, thi Tiden tillader mig det ikke, men Assistenten holder den for mig.

Den Naade, hvormed det Høyløvlige Collegium har imodtaget forrige Aars Dagbog var større end jeg havde kundet formode, og giver det mig det underdanige Haab, at Naadige Øvrighed med samme Naade anseer den nu med Skibet underdanig hiemgaaende. Mangel paa Indsigt, paa Bøger, paa lærde Folk at raadføre sig med, forvolder, at den har saadanne Feyl, som maaskee kunde have været rettede, om den var skrevet paa et andet Stæd i Verden. Hensigten deraf er foruden den almindelige af en Dagbog, dene, at Guds Ære kunde forfremmes, Landet nøyere kiendes, derved desbedre regieres og Folket lyksaliggjøres. Skulde den nyde den Naade, at blive confereret med forrige Aars, vil naadigst sees, at naar den i nogle Aar kunde fortsættes, vilde den give Materialier til (til) adskillige Skrifter, og da den bestaaer af lutter Erfaringer kunde den maaskee tiene til at bestyrke andres Theorie. Skjøndt den er kun et Udtog af min Dagbog er den bleven større end jeg formodede. I Fugle, Fiske og Insecters Beskrivelse har jeg beholdt det Grønlandske Navn, paa det at en, som kom efter mig og var bedre bevandt i de systematiske Navne, kunde deslettere kiende dem. Saameget som gøres fornøden til at oplyse dette Aars Missions og Handels-Historie her ved Stæden er anført, dog hvad den sidste angaaer med al muelig Varlighed, saasom jeg vel har tilladelse at skrive frit om mig men derfor ikke om andre. Ligesom Landdyrenes oeconomiske Nytte er viist i forrige, saa er Landfuglenes, og nogle Søefugles og Fiskes vist i dene. Der findes nogle Tildragelser, som synes, at give en god Oplysning i Historien om Mennesket. Nogle af deres Love og deres Meeninger om Sielens Udødelighed ere anførte, samt hvad andet Mærk-

værdigt, som kan være forefalden, skøndt dog ikke alt, thi dertil udfordredes langt meere Tid, end den jeg haver havt; Nogle Beretninger ere end og med Villie forbigaaet, saasom jeg har villet giemme dem indtil min Indsigt blev større, til dem kan regnes Beretninger om Grønlandernes Maade at opdrage deres Børn paa og andre.

For optagne Handels Varer til de fattige Grønlandere er Missionens Regning 15 Rd^r 5 Mk 12 β foruden Skindene¹⁴). Missions Cassen faaer for forgangne Aar tilgode for 2 Favne sparet Brænde, thi af de 3 mig Naadig tilstaaede og Hvidsteds eene er kun toe Favne begiert og imodtaget. Ludvigs Regning er 3 Rd^r 5 Mk 4 $\frac{1}{2}$ β . I Landet har jeg optaget for 67 Rd^r 8 $\frac{1}{2}$ β og med Skibet faaet for 49 Rd^r 13 β hvilke 116 Rd^r 21 $\frac{1}{2}$ β , som jeg altsaa bliver det Høyrespectieve Compagnie skyldig, ansøger underdanig at maae vorde udbetalt naadigst.

Naar Skibet gaaer herfra til Nye Egedesminde følger jeg, om Gud vil, paa Embedets Vegne med det, og skal da underdanigst blive meldet, hvad Missionen der ved Stæden angaaer og andet.

Her er ikke kommen nogen Ordre til Kiøbmændene om Amertloks Flytning, hvorefter der Intet bliver deraf i Aar og naar Grønlanderne vilde boe her, maatte enhver Missions Betient her ved Stæden ønske, at den aldrig blev flyttet; thi da vi have vores for os selv, ere vi frie for utallige Uleyligheder, som ellers kan forefalde. Men da vi ere her i Landet for Grønlandernes Skyld, kan dette Ønske ikke have Sted. Skal Amertlok flyttes, hvilket synes høystfornødent, siden Holsteinsborg blev salt paa den anden Side af Skibshavnsbugten, da maae jeg giøre den underdanige Ansøgning igien, som i Fior blev underdanigst giort og som blev af Handelsbetienterne kiendt for billig, at jeg beholder naadigst de 2de Stuer, jeg har, og det Loftes-Rom, som baade min Formand og jeg haver havt, hvilket er det mindste, som efter Meenighedens Beskaffenhed kan haves, samt at Kateketen beholder sit lidet Kåmer.

Da Kiøbmand Wulff stræber efter Muelighed at foreene Missionens Beste med Handelens, er der ingen Grund til at formode, at der i Aar bliver foreslaget nogen anden Plads end den i Fior, nemlig ved Holsteinsborg, thi skulde den sættes andenstæds er det ude med Missionen her ved Stædet og maae jeg underdanig melde dette i Forveyen, paa det at slig Uheld kunde blive forebygget. Man kan imidlertid have Grund til at formode dette, ja endog Coloniens gandske Ophævelse, ifald Fangsten skulde fremdeeles blive ved at slaae Feyl, men derfor kunde Missionen vel vedblive. Imidlertid maae jeg tilstaae at der vel næppe findes en vanskeligere Post i Landet enten for Missions Betienterne eller Handelens end dette Sted er.

#

#

Ved at igennemlæse min underd: Skrivelse, mærker jeg, at her synes at være en Modsigelse: men Meningene er dene: Handels C: har giort store Bekostninger i

Jeg burde her underdanig melde om Eli¹⁵⁾ paa Holsteinsborg, som ønskede at blive giftet med Grønlænderinden Andrea sammesteds, men da jeg endnu ikke har faaet fuld Svar fra Kiøbmændene ham angaaende, skal jeg i min Skrivelse fra Egedesminde derom nærmere underdanigen melde. At tvende Mennesker, som ere eenige om at ville egte hinanden, skal i et heelt undertiden i fleere Aar gaae og see paa hinanden, inden der kan fra det høyrespective Handels Compagnie indhentes Tilladelse, at de maae ægte hinanden, kan ikke andet end forvolde de allerstørste Uordentligheder og da Enden bliver dog, at de maae nødvendig vies, synes det fornødent, at Missionairerne bleve naadigst befaled, strax at vie saadane, thi de Uleyligheder, som flyde deraf, ere altid mindre end af Opsættelsen. Men kan dette umueligen tilstædes, synes det billigt at Kiøbmanden havde Befaling, strax at sende saadant et Menneske hjem, hvilket synes at være en ret kristelig Gierning, da baade Karlen og Fruentimmeret vare fri for Fristelsen og ingen Forargelse blev given. Her er nu saa mange Europæer forsamlede, saa at man har her meere Aarsag end andenstæds at være betænkt paa Raad, og har jeg holdet dette for min Underdanige Pligt, herom underdanig at til melde Naadige Øvrighed, hvis Naadige Resolution jeg underdanigen venter denne saa vigtige Sag angaaendes.

I den allerdybeste Underdanighed og med de oprigtigste Ønsker henlever jeg

Deres Excellence Høy og Velbaarne Høyædle og Velbaarne
Høyædle Høyærværdige og Høylærde Samtlige Naadige og
høye Herrer

Deres underdanige Tienere

Amertlok dj 21de Jul, 1766

Henric Christopher Glahn

at holde 2de Kiøbmænd og i Aar og det forgangne en stor Deel Folk til Hvalfiske-riet. Skulde nu saavel de Danskes, som Grønl: Fangst slaae saaledes feyl, som nu i tre Aar, er det ventel., at Compag: heel oprykker Holsteinsb: og flytter den til at andet Distrikt, og derfor kunde Miss: vel vedblive; thi Distriktet blev derved ikke fattigere, og de Grønl: som kan og vil boe hos de Danske: vilde da samle sig til det Sted, Missionairen boede paa, efterdj der da ikke vare flere Danske. Men skulde enten Colonien eller Amertlok sættes paa et andet Sted i Distriktet, saaledes, at de vare og bleve adskildte fra hinanden, vilde Grønl: endvidere adspredde sig, og det vilde ikke blive mindre skadeligt f. Grønl. Handels Comp: end for Missionen. Den Tid man bruger til at underviise een, kan man, hvor der ere mange samlede bruge til at underviise mange. Missionen vinder da ved store Folkesamlinger. Men Grønlænderne og Compag: vinde ogsaa paa dette Sted herved; thi Jngen Hvalfangst kan uden forenede Kræfter drives, og følgel. bliver her Intet at handle; thi det er Hvalspæk og Barder, som paa dette Sted skal give Handel.

VII

Til missionskollegiet.

Deres Excellence Høy-^zVelbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle
Høyærværdige og Høylærde

Samtlige Naadige Høye Herrer!

Da Skibet var seylfærdig fra Amertlok, leverede jeg Skipperen min underdanige Skrivelse til det høyløvlige Collegium tillige med Designation, Dagbog og andre Efterretninger og fulgte derpaa paa Embedets Vegne med det til Nye Egedesminde, hvor vi efter nogle Dages Forløb ankom den 1ste Aug.

Efter naadige Ordre gives om **Missionen** derved Stæden følgende Efterretning. I Fior da Mr Dorf fik sin Afskeed, som Katekete, opholdte en Deel døbte og udøbte Grønlændere sig her ved Stæden. Af disse havde nogle meere andre mindre Kundskab, dog kan jeg ikke nøye bestemme enhvers, saasom dette i en kort og uroelig Skibstid, og paa en Aaretstid, da Grønlænderne ere meest ude fra Nye-byggerne, ikke lader sig vel giøre og endnu mindre kan jeg dømme om deres Opførsel, siden jeg er saa langt borte fra dem. Blandt de Døbte, som vare tilstæde, befandt jeg Adam Thornings Kone, Maria, at være en af de beste og admitterede hende ogsaa paa Forlangende til det høyværdige Alterens Sakramente, men tvende andre, som tilligemed hende begierede ogsaa at antages, maatte jeg nægte dette, den eene for sin slette Kundskab og den anden for sin Opførsels Skyld.

De fleste døbte og nogle af Katekumenerne skal være komne ind til Diskobugten, saa at her nu ikke ere flere, end Kiøbmandens Familie, Assistentens og Tømmermandens¹⁾, samt en Enke Ane med hendes Daatter og Søn, foruden disse ere her en Deel Udøbte, hvoraf de fleste have ikke megen Kundskab. Blandt disse ere Nipelik, som for at faae tilstrækkelig Underviisning fulgte med os i Fior til Amertlok, men da hun længtes efter, at komme tilbage til Assistentens Kone, som er hendes Søster, foer hun mig uafvidende bort og er nu gift og boer med sin Mand ved Colonien. At nu saadanne Mennesker, som havde Lyst til at underviises i deres Saligheds Sag, ikke aldeles skulde være uden Guds Ord, har jeg taget i Aar Bøger med mig og ladet et Exemplar af Forklaringen udskrive, og leveret til Assistenten; thi Kiøbmanden har selv et andet, og opmuntret Dorff, Smith og Adam som Huusfædre at underviise ey deres Børn allene, men efter Abrahams Exempel deres gandske Huus, hvilket de og have lovet, naar Deres Tid og Leylighed fra Togter og andet, det vilde tillade, ligesom og Kiøbmand Dorf skal jevnligen have gjort dette i Vinter og har jeg lovet, at naar de havde fornøden og tilstrækkelig Kundskab, deres Levnet og med Vished erfarede at stemme overeens med Kundskaben, da ey at nægte dem Daaben.

Naar man med kraftige Opmuntringer kunde efterhaanden ogsaa opvække Lyst iblandt andre end Missions Betienterne, at udbrede den saliggjørende Lærdom²⁾, kunde Missions Betienterne med mindre Besværlighed og langt meere Nytté tiene Guds Kirke, at jeg ikke skal tale om, hvad Indtryk det vilde gjøre paa Grønlænderne, naar de saae, at alle vare bekymrede for deres forløste Siæles Frelse. De Grønlændere, som man søger at præpare (!) til at underviise andre enten som Kateketer eller som gode Huusfædre vilde og paa dene Maade finde et følgesværdigt Exempel for sig.

At udsende nogen Missionair hertil, har Naadige Øvrighed med Føye taget i Betænkning, allerhelst da vel Districtet men ikke Colonien's Plads er det beqvemmeste Stæd for en Mission siden det er ikke meget got for Grønlænderne, og var det altid at ønske, at Missionerne kunde overalt blive anlagte, hvor Grønlænderne havde deres sædvanlige Boepæle³⁾. Thi da Colonierne blive sadte allene for Handelens Skyld og man da maae have Hensigt til Vand, Tørveskier, Huusplads, god Losse og Lade Plads, Havn og andre Ting, saa kan alle disse Ting samlede ikkun findes paa Steder, hvor der boe Grønlændere, som allene see efter gode Steder at boe paa. Hvad ellers dette Sted angaaer, skal jeg endnu nærmere stræbe at udforske alle Ting, paa det jeg derom til Aare kan give den nøyeste Underrætning. Mr Dorf har lovet at give underdanig Efterretning om Huusrom, hvorfor jeg gaaer dette her forbi og allene maae melde, at en Missionarius behøver en roemelig Forsamlings Stue og et lidet å parte Kammer eller Loftrom til at have sit Proviant, og Skrimmel, Skrammel i. Han behøvede vel et lidet Studere Kammer, for med Roelighed at sidde og arbejde; men dertil er her ikke Rom paa Colonien.

Da Skibet i Fjor var bortseylet blev Grønlænderinden Ane her ved Egedesminde forført og lagde Bødkeren ud som Barnefader. Han nægtede det og vilde befrie sig med sin Ed. Men at tage imod samme havde jeg ikke Ordre til og det desuden var en betænelig Sag. Vi reyste derpaa hjem og da Konen havde gjort Barsel skrev Kiøbmand Dorf, at Enken Ane begierede at hendes Barn maatte blive døbt, hvorpaa jeg svarede at Guds Ord og vores Kirke Ritual tillader, hvor ingen Præst kan have, at en skikkelig Mands eller Kvindes Person maa forrette dette hellige Sakramente, gav ham og Ritualens egne Ord; Men da Barnet har været frisk, har han hellere vildet opsætte Barnets Daab indtil jeg kom, og nu blev Barnet døbt d^j 3^{d^{ie}} h: Nu tilstaaer Bødkeren ikke allene at han er Barnefader, men han vil og gifte sig med den besvangrede Enke, reyser og hjem i Aar for at søge underdanig Tilladelse. Skulde samme vorde ham nægtet, synes det billigt, at han blev paalagt at give noget til Barnets Opdragelse, og synes 5 Rigsdaler aarl. til Barnets 14^{d^{ie}} Aar at være det ringeste. For i Vinter bliver

Enken hos Assistenten. Karlen har ikke taget Skrifte og altsaa ikke heller endnu admitteret til Herrens Bord.

Kiøbmand Dorf har giort Aftale med mig, at jeg vilde tage hans yngre Søn med mig til Amertlok, hvilket jeg har lovet⁴).

Eli Jonson paa Holsteinsborg ansøger underdanigen om Tilladelse at gifte sig med Grønlænderinden Andrea, som tiener hos Baadsmanden sammesteds, hvorom Monsr. Wulff ogsaa tilskriver det høyr-respective Handels Compagnie og var det at ønske, at han havde allerede Tilladelse, efterdj der flyder intet Got men meget ont af den lange Forhaling. Skulde Tilladelsen nægtes ham, burde han strax hjemkaldes. Usømlig Samenleye har jeg endnu ikke kundet spørge, men skulde sligt formærkes og ikke kunde hæves, seer jeg mig tvungen til at vie dem. —

Holsteinsborgs slette Handel og den idelige Elendighed Grønlænderne lide der, samt andre tilfældige Aarsager have forvoldet at Kiøbmand Wulff omsider begierer af Compagniet Tilladelse til næste Aar at repatriere. Jeg havde gjerne ønsket, Han havde vildet forblive her endnu i nogle Aar, saa længe min Tid skulde vare her. Det tør hende sig, at han oversætter Hübners bibelske Historie, hvortil Gud forunde ham Lykke; saasom dette er en Bog, som under Guds Velsignelse vil være nyttig for Grønlænderne.

Den Hollandske Hvalfangst har været slet. 36 Skibe fik ey flere end 23 Fiske. En Hollænder forliiste sit Skib i Iisen, men Folkene bleve biergede. En anden mistede Reysningen. Tre Franske Skibe skal og have været her. Disse kaldes Pauktut⁵), 3: de sværtede, af Grønlænderne, fordj de ere gemeenligen sorte af Røgen, som staaer op af Ilden naar de brænde deres Tran, thi de brænde den paa Skibene, og af anden Ureenlighed. Ved Amertlok have vi havt Jordskiælv i Vinter og er dette det 3^{die} i min Tid. Ved Egedesminde har Handelen været god. Vinteren har været kold og den forbigangne Deel af Sommeren taaged.

Med de oprigtigste og underdanigste Ønsker henlever jeg

Deres Excellence og
Samtlige Naadige og høye Herrer
Min Naadige og høye Øvrighed

Nye-Egedesminde dj 5te Aug.
1766.

Deres
underdanige Tienere

Henric Christopher Glahn

Til Det høylovlige Missions Collegium
underdanig

til
Kiøbenhavn.

VIII

[H^r. Glahn v. bek. dj 20 Sept. 66 v.]*Til sekretæren.*

Høyædle og Velbaarne Hr Etats Raad Finkenhagen, Naadige Herre!

Enhver redelig maae glæde sig, at Deres Velbaarenhed, som saa høyt elsker og har saa stor Kundskab om vor fattige Grønland, befunder sig saa vel, at De Selv kan bestyre endnu Deres mange og vigtige Forretninger, og hvor megen Aarsag have vi ikke at bede Gud, at han for Deres store Nidkierheds [Skyld] vil endnu i mange Aar bevare Dem til hans Riges Udbredelses Befordring.

De befale, Naadige Herre! at give dem tilkiende om Arbejdet falder mig for svært, nu Meenigheden er adspredet? Om H^r. Berthel¹) vil overlade sin Søn, om han er beqvem til at undervise og om der er Huusrom til ham? Bliver Amertlok ey flyttet, vil Arbejdet visseligen blive mig for svært. Min Dagbog viiser, hvorledes jeg nu til Baads, nu i Kajak, nu til Lands og nu over Iisen har maattet gaaet og faret til Holsteinsborg, ligesom Førret og Veyret har tilladt det. Hvorvidt Larsøns Søn er beqvem til paa egen Haand at under viise, og om Faderen vil og kan miste ham, veed jeg ikke. Behøvedes han ved Amertlok, var her god Huusleylighed. da kunde han være i Kammer med Hvidsted; Men det er just paa den anden Side af Skibshavnsbugten han meest behøvedes; thi der er og i nærværende Tilstand vil ventelig den største Samling der forblive. Paa Holsteinsborg burde han da være, men der er ingen Rom. Den er indrettet til Præst, Kiøbmand og Assistent med 7 til 8 Matroser. Nu er der 2 Kiøbmænd, 2 Assisterter, og 21 Gemeene. Da Holsteinsborg blev flyttet fra Sydbay tog jeg vel den Præcaution at begiere, at Præstestuen maatte indrømmes mig, naar det giordes behov, og dette blev mig af Vedkomende tilstaaet; men da der nu ere komne saa mange fleere Folk, som ikke engang kan have det fornødne Rom paa Colonien, har jeg ey kundet paastaae Stuen hos Kiøbmanden. Derfor har Hvidsted lagt i Vinter hos Grønlænderne paa Temertleet, hvor han har lidet en Hob Ont, og hvor han kun har havt liden Leylighed til at passe paa sine egne Sager. Jeg er nu paa Nye Egedesminde paa Embedets Veyne og saa snart jeg kommer hjem og der gaaer Bud, skal jeg strax, efter Deres Velbaarenheds Ordre, skrive H^r. Berthel til og høre hans Betænkning om han kan overlade sin Søn eller ikke og hvad Nøyagtighed man kan vente sig af ham.

At jeg har en Katekete nødig og dog ikke ansøger derom, synes maaskee underlig. Men da en dansk Katekete behøver i de første Aar meere Hielp end han kan give, har jeg med Føye taget dette,

at udbede mig en Katekete, i Betænkning, saalenge jeg er ved dette besværlige Sted; efterdj jeg dog baade for Gud og Mennesker maatte staae til Ansvar, om saadan et Barn blev forsømt og min Dagbog kan nogenlunde viise, hvad Tid der er til at underviise privat, om Meenheden ikke skal forsømmes. Der ere endnu andre Aarsager, blandt disse er den den vigtigste, at jeg gjerne ønskede at udfinde en Maade, hvorledes de danske Kateketer kunde blive med noget nær saame Bekostning nyttigere end tilforn. Maaskee det kunde skee paa den Maade, at saadan et ungt Vaysenbarn blev i Danemark vel underviist i Grammaticalia. dette tog vel en Præceptor sig paa, naar han dissnarere blev naadigst lovet Promotion. Imidlertid kunde Barnet gaae nogle Timer om Dagen paa Tegne Academiet, hvor jeg ey rettere veed end at der jo gives frie Information. Naar Barnet nu i Collegii Nærværelse havde viist at have gjort god Fremgang og det saa blev accompagneret en flittig Missionair, som ikke havde for vidtløftig Mission, vilde saadanne unge Mennesker snart gjøre Nytte i Hovedsagen og i deres frie Timer forskaffe sig selv en anstændig og nyttig Fornøelse. Vilde og kunde Missionairen nu beskrive og Kateketen aftegne det forekommende især Naturalier, vilde det vel ikke være til liden Nytte og Ziir for Dannemark og da de maatte deele Arbeydet imellem sig, kunde de og deele Æren. At melde om dette til det samtl. Naadige Collegium har jeg ey tordet, saasom det endnu ikke er nok som overvejet og jeg ey kan haabe retvel, at det skulde blive biefaldet. At det er uinteresseret ses lettelig. Det sigter til Intet uden at forskaffe mine Eftermænd fornuftige Medarbeyder, Dannemark Ære, Grønland Nytte og Guds Gierningers videre Bekientgiørelse.

De Grønlandske Sange er en vanskelig Commission. Skal den nøye efterkommes maae man have Øynene henvendte til de adskillige Arter af dem. Beqvemmelig kan de deeles i utilladelige og tilladelige. Til de utilladelige regner jeg de Sange, som bruges ved Hexerier. De tilladelige kan deeles i saadanne, hvis Brug bør indskrænkes, i nyttige og fornødne. Til de første regner jeg deres Sange ved Lystigheder, til de andre kan deres Heltesange henføres og til de fornødne deres Stridsange. Tager man disse bort, tager man alt det bort, som skal i den nærværende Statsforfattning handthæve Ræt og Retfærdighed. Stieler en Grønlænder paa en anden, til næste Saamenkomst bliver det ham i Sang bebreydet, Folket leer og han er beskiamet. Dette taaler den ærekiære Nation ikke, og lader derfor saadanne grove Laster være langt fra sig. Endnu kan til de tilladelige henregnes Vuggeviiser, hvoraf jeg eyer en. Den forestiller en Stridssang imellem Rypen og Angeltasken. De bebreyde hinanden deres slette Levemaade, og enhver roser sin. Efter Deres Velbaarenheds Ordre skal jeg med Guds Hjælp i næstgaaende

Dagbog skrive herom; hvilket jeg uden den aldrig havde giort, saasom jeg er gandske ikke orthodox²). Det vil ventel. blive en Umuelighed at faae et Skialdre Stykke af hver Slags Digt; thi da kunde den Naadige Øvrighed selv prøve, om jeg havde Ret eller Uræt.

Et Exemplar af N: T: er efter Ordre leveret til Kiøbmand Wulff, som til Aare agter at repatriere og var det at ønske, at han ved Hiemkomsten kunde være saa lykkelig at erhverve sig det høylovl. Collegii Naade. Maaskee han giver os en Oversættelse af Hübners bibelske Historie, som under Guds Velsignelse vil blive en nyttig Bog for Grønlændere.

Anders Olsen ved Holsteinsborg er den samme, som tilforn har været Kiøbmand ved Sukkertoppen. Om han er en Hernhut, veed jeg ikke. Ord har han derfor, og det er viist han elsker dem, har havt stor Omgang med dem, og eyer nogle af deres Bøger. Nogle af hans Talemaader smage og noget hernhuttisk. At han er en af de forførende, kan jeg ikke troe, men maaskee forført. I deres Vildfarelser har han neppe Deel. Maaskee han ey kiender dem engang, og at aabenbare dem, har syntes betænkeligt, allerhelst da han er indtaget af stærke Fordomme til Sektens Fordeel. En eenfoldig, som ikke mener vor Herre det ilde, kan let indtages ved store Foræringer, idelige Trakteringer, et udvortes Skin af Hellighed, grundet paa andre ulige Meeninger havendes Fordømelse. At han af dem har faaet Smag paa aandelig Hovmod og et ukierligt og slet dømmende Sindelav tør jeg ikke nægte. Give Gud den efterhaanden kunde udryddes. At her i Amertloks District skulde nedsætte sig Her[n]hutter er ikke venteligt. Distriktet er alt for fattigt og paa saadane Steder, sætte de sig ikke ned. De udsøge de beste Pladser, faae alle Ting i Overflødighed hiemme fra, ere mange om Arbeydet, ere desuden lutter Haandverks Folk og ingen Under, at de da leve fornøede. Hvad Kundskab deres Grønlændere have, er mig ubekjendt; men da de med Magt holde dem hos sig, som de engang have faaet noget med at bestille, og ere saa mange om at underviise, skulde man synes, at den maatte være overmaade god. Ikke desto mindre vidner andre, at dette er langt fra. —

Det uventede Biefald min Dagbog har faaet opmuntrer mig at fortfare med at optegne, hvad mærkværdigt som kan forefalde; Mangel paa Tid, Bøger, lærde Mænd og Roelighed, samt andre Ting forvolde, at den hiemgaaende Dagbog er ikke saa god, som jeg ønskede, Imidlertid haabes dog, at i den findes dog noget, som kan anvendes til noget got og er brugelig til mere end en Ting. Gud veed, hvor det vil i Fremtiden gaae med Grønland. Det synes Compagniet agter den nærværende Fordeel saa høyt, at det ikke tænker paa den tilkomende, hvorledes den kan erholdes. Har man ikke Øynene paa Efterslægtens

Nytte, vil et fattigt Land snart ødelægges, helst naar alle tier. Man har i Aar, tvert imod det høylovl: Colleg: Naadige Skrivelse til mig, forbudet Kiøbmanden at lade Grønl: faae nogen Proviant i Betaling³), ret ligesom de ikke vare Med-Undersaatter af den Danske Krone og ligesom det var ikke ligesaa syndigt langsom, som hastig at dræbe sin Næste. Kiendte Compagniet sin sande Fordeel, vilde det være omhyggelig for Folkets Conservation; thi forsvinder det, forsvinder Fangst Handel og Profit. Kiøbmand Dorf har aftalt med mig, at tage sin Søn Iacob med til Amertlok for i Vinter at underviise ham. Jeg har lovet ham det, efterat jeg nøye har sagt ham min Leylighed, at han forud kunde viide, hvad han kunde haabe om Barnets Fremgang; At love meere end man kan holde, er kun Bedragerie. Mit Beste skal jeg gjøre, saavidt Leylighed tillader, hvilket saa meget meere er min Skyldighed, da jeg erfarer, at han vil opoffre ham til Missionens Tieneste. Han har i Sinde, at sende ham hiem, hvilket jeg holder meget af, og førend dette bliver almindeligt, kommer Grønland aldrig i ret Stand. Det er vel en farlig Reyse, men hvo kan tiene sit Fædreland uden Fare? og hvad Fare underkaster sig ikke vores Nation for at gjøre langt mindre Nytte, end man kan haabe af saadant Barn⁴).

Saavidt jeg af Hr Sverdrups Brev har mærket, har han i Aar været noget meere fornøyet end i forrige. J: Poulsen har allerede afhentet sin Kone⁵). Om Bruun⁶) bytter med Dalager⁷), derom tviler man. Jeg saaede jydsk Rug i Fior, og det er kommen op men var endnu ikke i dræ, da jeg reyste hieñefra. De Faar Mr Wulff og jeg kiøbte, arter sig vel; men jeg har nu ingen Deel i Dem, siden han har udkiøbt mig. De gaae om Sommeren hos mig. Kaalplanter have kommen sig brav. Jeg satte 3 til 4re om førend jeg reyste, men om de vil arte sig, veed jeg ikke. Salat voxer braev. Petersille-Rødderne kom ikke fort. Men man kunde og undvære alle disse Ting, undtagen til Forandring. At anlegge gode Cochleare Haver var nyttigere⁸). Havde jeg en god Jydsk Karl, skulde maaskee mine Forsøg lykkes bedre. Den Plads jeg boer paa, ligger meget beqvem, skiønt den ligger ud til Havkanten. Bunden er sandig. Der findes og Myre Jord, som maaskee ved Udskiæring og brav Giødning kunde give nogle Læs Høe. Omkring Pladsen findes nogle Vidie Lyng, som til Forandring kunde bruges til Foering. En smuk Slette ligger noget derfra, men der voxer Intet, uden nogle Krækkebær. Bunden er grovt sandig. Maaskee den ved Giødning vilde blive bedre, men det vilde koste megen Umag og nogen Bekostning, at bryde den. Under Fiældet findes nogen Lyng og jeg har bemærket, at hvor den er rusket, voxer got Græs.

Jeg haaber underdanigen at Deres Velbaarenhed naadigen understøtter min underdanige Ansøgning for Hvidsted og Ludvig. Den

første af disse har i sær [artet?] sig vel og formedelst den Flid, han har viist, fortiener visseligen Tillæg.

Da jeg i Aar tog mig den Underdanige Friehed, at opkalde det [.] høylovlige Collegium, fik en gammel meget skikkelig Mand deres Velbaar [enheds] høye Navn. Han heed tilforn Anakkiak og er Fader til 9 Børn, hvoraf 7 [.] optugtede leve. At ham blev dette Navn tillagt, skeede i Andledning af et Brev fra H^r Borch, hvori han A^o 1764 melder, at han havde i sær recommenderet dene Familie til deres Velbaarenhed og af samme Aarsag fik hans Kone i Fior det Navn Johanne. Selv har han kun liden Kundskab, men hans Familie desmeere. Hans Alder, men ikke hans Lyst har forvoldet, at han ikke har i Kundskab bragt det ret vidt. Den Mand, som for at bierge 3 Menesker nær havde sadt Livet til og om hvilken meldes underdanig i Dagbogen under 3^{die} Feb: h: a:^o) fik hans Excell: Præsids høye Navn, saasom det forekom mig, at dene Gierning var saa ædelmodig, at han ved noget særdeeles burde distingveres.

Den Naade, Naadige Herre, har beviiset mig har givet mig den Dristighed underdanigen at haabe, at Deres Velbaarenhed ey unaadigen optager, at jeg ligefremme haver skrevet mine Tanker, hvilket vel maaskee kan i visse Ting være vildfarende, men kommer dog af et Landet elskende Hierte, ligesom jeg og haver beflittiget mig paa, at give underdanig og tilstrækkel. Svar paa enhver Post af Naadige Herres Skrivelse og med det underdanigste Hiertelag og dybeste Ærefrygt er jeg

Høyædle og Velbaarne H^r Etats-Raad
Naadige Herre Deres
underdanige Tienere

Nye Egedesminde dj 6te Aug. 1766.

Henric Christopher Glahn

Udskrift:

[Høyædle og Velbaarne H^r Johannes Finkenhagen Kongelig Mayt^s høybestalter Etats-Raad, Tilforordentl og Secretair udi Collegio de cursu Evangelii promovendo. Directeur over det Kongel. Vaysenhuus etc: etc: etc: underdanig til Kiøbenhavn]

Til missionskollegiet.

Deres Excellence Høyvelbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle Høyærværdige og Høylærde Samtlige Naadige og Høye Herrer Præses og tilforordnede udj Collegio de Cursu Evangelii promovendo, Min Naadige og høye Øvrighed!

Efter nogen Bekymring over Skibets lange Udeblivelse, sendte Gud os det omsider den 19de h: da min Naadige og høye Øvrigheds naadige Skrivelse blev af Skipperen leveret, og har jeg saa meget desmeere Aarsag i al Underdanighed at takke for den, som deraf erfares den Naadige Øvrigheds Naade imod mig og at Det saa naadigen haver opfyldt min underdanige Ansøgning for Kateketerne Hvidsted og Ludvig, i at give hiin 5 Rd^r aarlig Tillæg, og denne en halv Mands Portion i Kost, og haaber jeg, at de begge skionne med underdanig Taksigelse og bestandig Flittighed paa Øvrighedens Naade, hvilket dog vel ikke kan skee i saa høy en Grad af Ludvig som Hvidsted; om hvilken jeg har den Troe, at der er meget got ved. Sandt er det, at han er ikke af de skarpsindigste; men han er dog redelig og flittig, og gjør alt det, han kan, og er Missionen bedre tient med dette, end om han vel kunde gjøre meere, end han kan, men gjorde mindre.

Men at komme til Missionen og dens Førelse og Fremgang for i Aar, synes det ikke af Veyen, efter naadig og given Tilladelse, her at indrykke, hvad min Dagbog haver herom under dato 30te Jun: 1767¹).

»Hvad Missionen, siger Dagbogen, angaaer, da har den havt
 »samme Held i Aar som i de forrige. Skiønt man ved en
 »agtsom Igiennemlæsning af Dagbogen vil see, at den drives
 »med meget Arbeyde af dens Betientere, kan man dog for-
 »sikkre, at det langt fra ikke altsammen er anført; thi det
 »ville være ligesaa kiedsommeligt at læse, som møysomme-
 »ligt at skrive. At denne Mission er besværligere end andre
 »reyser sig i sær deraf, at Holsteinsborg staaer paa et Sted,
 »Amertlok, hvor Præsten har sine Værelser, paa et andet.
 »Ved Amertlok boe da nogle Grønlændere. Ved Holsteins-
 »borg boe de, med Danske, gifte, og da Steden selv ikke er
 »bekvem for Grønlænderne, skiønt bekvem for en Colonie,
 »saa boe Resten af de, til Missionen henhørende, ved Temert-
 »leët, hvilket ligger ikke langt fra Holsteinsborg. Da nu
 »Missions-Betienterne ere pligtige til at sørge for alle deres
 »Underviisning og Opbyggelse, saa følger heraf dog denne
 »Uleylighed:

»(a) at Missions Betienterne maa være adskildte, følgelig »har hver i sær meere Arbeyde og udrette dog til Haabe »meget mindre, end de samlede kunde gjøre.«

»(β) at der falder idelige Vinter Reyser for Præsten, som »ere just ikke saa meget besværlige, naar man kan komme »til Søes, som naar man skal, formedelest Iis, som ligger i »Veyen, over Land. Man har ikke her, som i Dannemark, »Heste, ikke heller, som i Lapland, Reener; maae altsaa, som »hiine Apostler gaae til Fods²).

»(γ) Da Dagene ere korte om Vinteren, forstaaer det sig »selv, at de ere forløbne, inden Gudstienesten er holdet for »to eller tre Menigheder. Gemeenligen er man ogsaa træt, »hvorfore man seer sig nødet til at forblive Natten over »hiemmefra. Men ved samme Leylighed gaaer Mandagen bort, »saa intet betydeligt bliver bestilt. Uagtet disse Forhindringer, »haaber jeg dog, at Missions-Væsenet er drevet med megen »Frukt, hvilket saa meget desmeere bør tilskrives den naadige »og almægtige Gud, som det visseligen synes at overgaae »Missions-Betienternes Kræfter, allerhelst naar man betragter, »at jeg, som den ældste i Landet, har kun været her i fiire »Aar, følgelig har endnu meget at lære, inden jeg kan med »den Færdighed udtrykke mig i det grønlandske, som danske »Sprog. Thi om jeg end kan oversætte noget, eller tale noget »efter megen Betænkning og Overlæg, saa kan det dog ikke »kaldes at kunne et Sprog. Min Katekete³) kom herover i »Aaret 1764 fra Vaysenhuuset. Aaret (eller rettere Vinteren) »derefter var han hos mig; men da Mr Wulff i Aaret 1765 »naadigst blev dimitteret, maatte jeg sende ham til Temert- »leet, hvor han er om Vinteren. Om Sommeren er han vel »her, men saa kommer Angmaksaktiden⁴), derpaa Skib; »med det følger jeg til Egedesminde, og naar jeg kommer »derfra, skal Kateketen atter paa Temertleet; thi Grøn- »lænderne begynde da at flytte i Huus igien. Heraf kan altsaa »sluttes, hvad Underviisning han kan have faaet af mig. Heraf »kan og skiønnes, hvad Uleylighed der kunde flyde af for »Missionen, hvis han ikke var et sindigt og skikkeligt Menne- »ske, og Gud lade ham altid blive det. Heraf kan endelig »dømmes, hvor liden Fremgang han kan have giort i Sproget, »siden han maa meest lære det ex usu. Lægger jeg nu dette »til, at han er af en svagelig Helbred, om Vinteren gemeenlig »med Skiørbug befængt og af maadelige Naturens Gaver, saa »sees letteligen, hvis han ikke brugte den yderste Flid, vilde

»det gaae Kræbsgang med Missionen. Hvorfore Gud bør
 »prises, som, indtil denne Dag, har givet ham Naade, at ar-
 »beyde troeligen. Ludvig, National-Kateketen, er flink nok,
 »men han er en Grønlænder, og **opdragen i Grønland**, hvor-
 »fore han ey altid er saa nøyagtig, som det behøves. = = =
 »= = = Det feyler da ikke, at man jo i Betragtning af dette
 »anferte, maa bekiende, at Gud selv har drevet Verket. —

»Betragter man nu Stedet, saa er det næsten at forundre
 »sig over, at en eeneste Grønlænder vil boe i dette fattige
 »Distrikt, hvilket vel i mine Tanker kunde blive riigt, naar
 »baade Grønlændere og Danske besadde Insigt nok. = = = = =
 »= = = Hvad Grønlændernes Kundskab angaaer, da sees den
 »udførlig af min Designation, og at de fleeste leve derefter,
 »kan jeg med Sandhed bevidne. Der gives vel nogle onde
 »Mennesker, ogsaa iblandt de døbte; men hvor findes ikke de?
 »Klinten groer ogsaa her iblant Hveden, men hvor skeer ikke
 »det? Min Dagbog har ikke dulgt det, og hvi skulde det dølges?
 »Men at jo Guds Aand har kiendelig arbejdet paa Sielene,
 »sees, deels af min Dagbog, deels af de mange, som ere
 »traadne i Pagt med Gud og have viist en kiendelig Længsel
 »derefter. = = = saa vidt Dagbogen.

De døbte i Aar ere i alt fiorten, neml. et spedt Barn, en liden Dreng paa 4re Aar paa hans yderste døbt, og 12 andre, hvoraf den eene var end nu saa ung, at hun ingen Kundskab havde.

De øvrige elleve havde alle forsvarlig Kundskab, men en 8te Aars gammel Pige, en Daatter af Christian og Caroline Mathildis⁵⁾ distingverede sig i sær (vid: Dagbog: dj 12de April: 1767.) saaledes, at jeg er forsikkret om, at hun vilde have presset Glædes Taarer af det høylovlige Missions Collegii Øyne, hvis det Selv naadigst havde været nærværende; thi den Dristighed og Aandens Friemodighed, hvormed hun gjorde Reede for de fornemste Stykker af den kristelige Lærdom, og hvormed hun aflagde for Guds Meenighed hendes Troes Bekiendelse, var saa stor, at mine Indvolde rørttes af Glæde for hver Gang dette velsignede Barn oploed sin Mund.

Ved denne Mission er man og i Aar kommen saa vidt, at den første offentlige Confirmation er her bleven holdet den 26de April h: a: da 3de bleve confirmerede.

Om David, fra Iakobshaun og Petronelle⁶⁾, som her bleve viede dj 6te 7^{br} a: pt: er vidtløftigen meldet i min Dagbog under d: 27de og 28de Aug: samt 6te Sept: Saa god og redelig min Hensigt var, saa slet et Udfald skal dog Sagen have faaet, hvis ellers det Rygte er sandt,

som Grønlænderne have fortalt, neml. at de skulde have separeret sig. Er Rygtet grundet, vil H^r Sverdrup ikke mangle underdanigen at melde det, saasom de i Vinter have boet ved Jacobshavn.

Om Arnersegak⁷⁾ fra Claushavn, som i Vinter haver været her, kan jeg ikke heller give nogen tilforladelig Underretning, saasom det Brev, som skal være under Veys fra H^r Drejer, og i hvilket ventel. er meldet om hende, endnu ikke er ankommen.

Den Frygt, jeg i Fior havde, at Eli Jonson skulde besvangre Grønlænderinden Andrea, som han havde begiert til Ægte; var alt for grundet; thi neppe var jeg kommen hiem fra Egedesminde, førend det blev bekiendt, at hun var frugtsommelig. Det synes meget billigt, at han ægter hende, saasom hun og hendes Barn vil ellers venteligen komme i meget usle Omstændigheder, hvilket skulde meget smerte mig, saasom hun visselig altid har tilforn, været et skikkeligt Menneske. Karlen er endnu af samme Tanker, som tilforn, og endnu i Gaar begiærede, at han maatte ægte hende. Førend han blev indviklet i disse Fortredeligheder, veed jeg ey rettere, end at han jo var et skikkeligt Menneske, og formodentligen vil han blive ligesaa, om han, ved Egteskabs Tilstødelse, kommer ud af dem igien.

Det er ellers let at begribe, hvorføre Handels Compagniet er saa meget imod de danskes Egteskaber med Grønlænderinder; men da jeg ingenlunde kan see, at de ere Landet skadelige, men meget meere gavnlige, saa synes det ikke, at Handels Compagniet bør raade derfor. At betiene sig af en Kiøbmands Indsigter er got, men at følge altid hans Raad, synes ikke at være raadeligt. Hans Fordeele er ey altid Statens.

Vil imidlertid Handels Compagniet kun holde hart derover, at de, som vil giftes, komme strax hiem, saa kan Ægteskabs Indskrænkelse just ikke være af saa meget skadelige Følger for Missionen, men i andet Fald, vil det i Eftertiden gaae, som i den forbigangne, og skeer det, saa sees ey andet Raad, end at Missionairen hellere vier dem strax, end lader dem uden Egteskab gaae hen og dog ikke være i Stand til at forhindre Sammenleye.

Jacob Dorf, Kiøbmand Dorfes yngste Søn, haver i Vinter været hos mig og artet sig ret vel, saa jeg haver den Formodning om ham, at han vil blive, under Guds Velsignelse, et nyttigt Redskab i Guds Kirke, hvis han ellers i Tide kommer hiem, førend han faaer alt for meget Smag paa det ustadige grønlandske Væsen, og om han falder i saadanne Læreres Hænder, som baade kan og vil omgaaes ham ret. Vel er han ikke af Grønlands store Hoveder, men han har dog en god sund Forstand og et skikkeligt Nemme, er derhos ikke uflittig, er meget lydige, af et bøyeligt Gemütt og ikke til grove Skielmsstykker hengiven.

Han er meget blye, men jeg formoder, at det forgaaer; thi da han undertiden offentligen før og efter Prædiken har maattet læse de sædvanlige Kirkebønner, saa skielvede og bævede han de første Gange, men er nu langt mindre frygtsom. Saaledes gik det og ved Examen i Begyndelsen, da han nu er langt dristigere. Hans Udtale falder kun slet, men den synes at forbedre sig. Det synes meget fornødent, at han fik en Stalbroder, ifald det skulde behage naadigst det høylovlige Missions-Collegium at befale, at han skulde hiem til Dannemark; thi, at forbigaae andre Ting, alle Omkostningerne vare da ikke spildte, om et af Børnene skulde døe.

Største Aarsag har jeg paa egne og mine Eftermænds Vegne at takke underdanigen for de til Inventarium naadigst oversendte Bøger. Denne saavel som anden Naade kan ikke andet end opmuntre os til at anvende al Flid til at udbrede Guds Ære og tiene Landet.

Hvorvidt jeg kan efterkomme min Naadige Øvrigheds naadige Befaling i at samle Urter, skal jeg ikke kunde sige; saasom jeg aldrig haver havt nogen Indsigt i Urtelæren. Imidlertid skal jeg dog i al Underdanighed stræbe ogsaa heri, at efterkomme min Skyldighed.

At gjøre Anmærkninger til Crantz's Historie⁸⁾ om Grønland befaler det høylovlige Collegium ogsaa naadigen; og heri vil venteligen min Dagbog, saa vidt den første Deel gaaer, gjøre mig god Tieneste. Den anden Deel handler om Hernhutternes Mission. Det er vanskeligt for mig, at gjøre Anmærkninger til denne Deel, saasom jeg er for langt fra dem. De som have været og ere deres Naboer, synes at være bedre skikkede til dette end jeg, eftersom de kan have havt Leylighed og til deels have endnu at erkyndige sig om visse Ting, som næsten ere umuelige for mig, at indhente nogen tilforladelig Kundskab om. Ikke destomindre er det dog min underdanige Pligt, at tage ogsaa denne Deel under Censur, i hvilken der dog findes noget, som jeg kan gjøre Anmærkninger til.

Monsr Wulff gaer nu hiem til sit Fædreneland for at søge om Noget meere roeligt end det han hidintil haver havt. I den Tid han har tient under mig som Katekete, veed jeg ey rettere, end at han jo baade i Levnet og Lærdom har ført sig kristeligen op. Det samme Vidnesbyrd maa jeg og give ham for de tvende sidste Aar, siden han naadigen blev afskeediget fra Missionens Tieneste.

Amertlok bliver endnu i Aar ikke flyttet. Gud veed, om det skeer nogen Tid, skjønt det for Missionens Skyld vel burde. —

Med Skibet sendes underdanigen følgende:

- 1) Designation over de døbte og Katekumener, som fra Høsten 1766 til Foraaret 1767 have opholdt sig ved den Amertl: og Holsteinsborgske Mission.

2) Testamentetab Okalluktue. 2de Exemplarer begge reenskrevne af Grønlændere. Til denne Nytestamentes Historie, hvori Dr Rambachs er lagt til Grund, er Andledningen denne at jeg i Fior underdanig lovede Hübners bibelske Historie af Mr Wulff, men som der blev intet af, og jeg saae, vi nødvendigen maatte have een, hvis vi skulde med Nytte bruge det Nye Testamente, som vi i Fior fik, tog jeg fat paa Rambach, uden anden Hensigt, end til min egen Meenigheds Nytte at oversætte den. Under Arbeydet fornam jeg, at den hist og her ikke aldeles kunde følges, hvis den ellers skulde være en fattelig Skolebog for Grønlænderne. Da den var færdig fik nogle Grønlændere den at udskrive og nogle Feyl bleve ved den Leylighed opdagede. Jeg toeg den derpaa atter under Examen og gav den den Skikkelse, den nu har. Med Tiden vil dog venteligen opdages fleere Feyl, og naar de kun opdages er det got; thi da kan man og rette dem.

3) Thermometriske Observationer fra af^r Jul: 1766 til sidste Jun: 1767.

4) Dagbog for samme Tid. Det som har kostet mig meest Umage i den er det, som findes under d: 17de Dec: a: pt:, hvor jeg har skrevet en kort Afhandling om de Grønlandske Sange, har ogsaa leveret 4re Stykker med deres Oversættelse⁹⁾, for hvis Rigtighed jeg dog ey aldeles tør være Borgen.

5) Et Forsøg til en Afhandlig om Testamenter til almindelig, men i sær til Grønlands Nytte¹⁰⁾. Dens Hensigt, saavel som Anledning sees af Skriftet selv. Der er fordret noget vel meget, men der blev egentligen skreven for de bemidlede. At andre ogsaa kunde faae Andledning at gjøre got mod Grønland ere saadanne Mangler ogsaa viiste, til hvilke at raade Bood ey udkræves saa meget. Det er skrevet for Publikum, men sendes dog underdanigen først til min naadige Øvrigheds naadige Eftersyn. Finder det Øvrighedens naadige Biefald ansøger jeg underdanigst at det maa til Udgiverne af det oekonomiske Magazin hensendes. Den naadige Øvrighed veed nu dets Forfattere, og Publikum behøver vel ikke at viide, enten det er mig eller en anden, som har skrevet det. Gud give det maatte være Grønland til nogen Nytte.

Under min Opsigt haver Assistenten Sandgreen ved Holsteinsborg holdet en Dagbog over Vindens og Veyrets Forandringer fra 1ste Jan: 1765 til sidste Decemb^r 1766, hvilken ogsaa underdanigen følger.

Af Olsen fik jeg i Vinter en d^e Dagbog fra 1742 til 1766^{nes} Udgang; hvilken jeg ikke endnu har faaet bragt i Orden og reenskrevet. Han haver givet mig Tilladelse at benytte mig af den, til hvad Brug jeg vil, hvorfore den skal underdanigen blive det høylovlige Collegium tilsendt, saasart det er mueligt.

Catecheten tilstaaes naadigen af det høylovlige Missions Collegio aarligen en Favn og Missionairen 3 Favne; dette beløber sig fra Aaret 1764 di 1ste Jul: til sidste Jun: 1767 til 12 Favne Brænde. Af disse have vi oppebaaret 7 Favne, hvilket følgende Beviis fra Kiøbmanden udviiser, altsaa haver Missions-Cassen tilgode hos det høyrespective Handels Compagnie for 5 Favne sparet Brænde derved.

Der var endnu meget tilbage, som jeg i al Underdanighed burde melde om, men Skipperen haster; dog haaber jeg at skulde paa Egedesminde faae nogen Leylighed, at tilskrive underdanigen det øvrige, dog er det vist, at den Roelighed, som i Skibstiden gives, er ikkun meget liden.

De hiemgaaende Regninger ere følgende: Missionens 16^r 5 Mk 14 β , foruden 12 sortsidede [?] Sælskind a 12 β Stk., som jeg har forbrugt og følgelig bør betale. At der findes 21 spraglede Skind dertil er Aarsagen, at en Missionair faaer at tage hvad han kan faae, ey hvad han helst vil have. Hvidsteds er 7^r 1 Mk 13^{1/2} β , som han her i Landet har faaet Varer for og med Skibet har han faaet for 3rd 1 Mk 10 β . Catecheten Ludvigs Regning er stor 4rd 1 Mk 8^{1/8} β . Paa min Regning for optagne Varer i Landet findes for 68rd 5 Mk 8 β . Jeg kan let forestille mig, at Compagniet vil maaskee se noget suurt ved 17 Tinskeer og 18 ø fiint Krudt, som findes under d: 30te Mart: men om saa skulde være, saa kan jeg med Sandhed svare Handels Compagniet, at det af andre er paa min Regning taget; thi Penge har vi ikke i Landet, naar derfor den eene kjober noget af den anden, lader man Sælgeren sætte saa meget paa sin Regning, som man er ham skyldig, da Kjoberens bliver større men Sælgerens mindre.

Fra Handels Compagniet har jeg med Skibet faaet for 34rd 5 Mk 14 β , hvilke tilligemed de næst foranførte jeg underdanig beder maae af mit tilgodehavende naadigst blive udbetalt. Med den allerstørste Underdanighed henlever jeg.

Deres Excellence Høyvelbaarne Høyædle og Velbaarne
Høyædle Høyærværdige og Høy lærde Naadige og høye Øvrigheds
underdanige Tiener

Amertl. dj 23de Jul. 1767.

Henric Christopher Glahn

Til missionskollegiet.

Deres Excellence Høyvelbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle, høyærværdige og høylærde Præses og Tilforordnede udj Collegio de cursu Evangelii promovendo!

Naadige og høye Øvrighed!

Underdanig Underretning om Missionens Tilstand er allerede underdanigen given fra Amertlok.

En Ting af Vigtighed er dog siden den Tid forefalden. Forbemeldte Amertlok er, imod al min Formodning bleven flyttet over til og indlemmet med Holsteinsborg.

Til denne, for Missionen saa nyttige, Forandring gav et Brev fra Assistenten¹⁾ Andledning; hvori han besværges sig over, at han intet Værelse haver paa Colonien og udbeder sig at maa nyde samme Ret, som andre, for ham, haver nydt. Skiøndt der vel i Aar ved Holsteinsborg er bleven noget mindre Manskab end i Fior, kunde dog intet tages fra Arbejdsfolkets Stue, hvor Assistentens Kammer tilforn havde været, hvorfore vedkommende eendrægteligen biefaldt H^r Capitain Egedes Forslag, om at flytte Amertlok til Holsteinsborg. Siden Holsteinsborg blev flyttet fra Sydbay har jeg ønsket, og ogsaa underdanigen forestillet denne Forandring, hvilken og af min Naadige Øvrighed er naadigst biefalden, men den er dog bleven fra Aar til Aar opsat, indtil denne Hendelse indfaldt, som var for Missionen saa meget meere fordeelig, saasom Forflyttningen er just skeet for Handelsbetienternes Skyld.

Der er ellers ved denne Bygnings Forflyttelse vundet tvende Ting, neml., at Præsten er kommen Grønlænderne nærmere og ligger nu saaledes: at han haver en ganske kort Vey til Temertleet, hvor de døbte, eller rettere, den største Deel af de døbte, have boet, siden Holsteinsborg kom fra Sydbay, noget længere Vey til Kepingarsok, en Øe, som foreenes om Vinteren formedelst Iis med Holsteinsborg, og hvor gemeenl. boe en heel Deel Grønlændere, hvoraf nogle boe undertiden ved Kepingarsok, hvortil endnu er noget længere, og undertiden ved Illuliak²⁾, som er længst borte og ligger omtrent en liden halv Mil eller stiv Fierding Vey fra Nybyggen. Til alle disse Steder kan man komme til Lands og fra dem alle kan man vente jevnl. Besøg, hvilket ey kan andet end være til Missionens Udbredelse, naar hellers Flittighed bruges. Vel staar vor Mission formedelst den slette Handel og Fangst [i] stor Fare, saasom Grønlænderne kiedes ved det idelige Arbejde, hvorved de dog neppe kan fortjene Føden; men jeg

haaber, at derpaa kan raades Boed, naar Compagniet engang lærer at kiende dets sande Fordeele, som det, efter al Formodning, ey endnu kiender.

Den anden Hovedfordeel for vor Mission og Handelen, som ved Forflytningen af Amertlok er skeet, er denne; at Compagniet nu tager meere end ellers i Betænkning at flytte den til et andet Sted i Distriktet. Jeg nægter ikke, at den ey staaer paa det beqvemeste Sted; men det er dog bedre end at den skulde staae paa et og Holsteinsborg paa et andet Sted; thi Grønlænderne kan nu bedre holdes samlede og det er just samlet Magt, der skal drive Hvalfiskeriet og jo meere Grønlænderne kan være samlede, jo større Tilvæxt kan og Missionen vente sig.

Omendskiønt nu baade Handelen og Missionen haver Fordeel af denne Flytning, saa haver jeg dog, for min egen Person Skade deraf, thi den Roelighed og Sindets Fornøjelse, som jeg i min Eenlighed haver havt, kan jeg ey vente at nyde for Eftertiden i saa høj en Grad; thi der forefalder altid Fortrædeligheder, naar man er i Nærværelsen af Colonisterne, som for en Deel gaae ganske forbie, naar man er fraværende, saa at jeg vel for min Skyld havde havt Aarsag at ønske, at Amertlok havde blevet, hvor den var³). —

Med Handelen ved Holsteinsborg har det ikkun staaet meget slet; thi ingen Hvale ere fangede. Vel stak en døbt⁴) i tvende Hvale og fik Harpunen meget got i, men den første rev Blæren itoe, og den anden gik sin Vey med hele Redskabet. Formodentligen ere de dog begge strax efter døde og det Hvalaadsel, som de døbte ved Sukkertoppen i Foraaret fandt, er venteligen et af dem; thi det hender sig ofte, at de der finde døde Hvale, som de finde Amertlokske Harpuner i. En Sag, som af Compagniet især bør tages under Eftertanke; thi det synes at kan være Compagniet lige fordeelagtigt, hvem det faaer Spækket af, naar det kun faaes, og at Amertlok altsaa ikke er saa ufordeelagtigt for det, som den er udraabt for.

De danske Hvalfangere ved Holsteinsborg have kun havt slet Held og meget Arbeyde; thi de have Intet fanget. Nu synes det, at Hvalfiskeriet, af danske drevne, skal ophøre hos os, og anlegges ved Egedesminde, hvortil en Deel af Mandskabet er forflyttet⁵).

I Fior Høst blev for Compagniets Regning fanget og virket en Snes Tønder Torsk, som nu i et Par Aars Tid haver besøgt Amertlok Fiorden. Efter Grønlændernes Sagn skal der i denne Fiord have faldet meget stærk Torskefiskerie; som dog i mange Aar haver ophørt, men synes nu igien at begynde⁶). — I Herr Borches Tid fornåm man vel Torsken uden for Sydbay og Strømfjorden, hvor der falder skønne Grunde, men i Aaret 176[4?] trak de sig først ind i Fiorden. Om der-

med skulde i Tiden kunde drives nogen vigtig Handel, skal jeg ey kunde sige; men saa meget er vist, at Grønlænderne kunde have megen Hielp af denne Fangst i deres Huusholdning, om de havde Raad og Lyst til at fortsætte den med Eftertryk.

Det er en umuelig Ting at efterkomme det høyrespective Handels Compagniets Foranstaltning, at Missionairerne forud skal requirere, hvad de til Missionens og Missions Betienternes Fornødenhed behøve⁷).

At det vil, at vi skal gjøre Regnskab, hvortil vi vil bruge det, som optages ved Handelen, synes at stride imod den Frihed, enhver fornuftig Borgere i en vel indrettet Stat, haver til efter beste Skiønsomhed at bruge sit Gods, naar det kun ey skeer til Fornermelse for nogen.

For dog at efterkomme det høyrespective Handels Compagniets Foranstaltning saa vidt, som mueligt er, vil jeg underdanigen hos det høylovlige Missions Collegium, min Naadige Øvrighed, udbede mig Tilladelse, at melde følgende.

Hvad de Handelsvare m: v: angaaer som paa Missionens Regning blive optagne, da blive de med største Skiønsomhed, som mig muel. er, anvendte til det Brug, det høylovlige Missions Collegium naadigst haver bestemt dem. Man giver dem, som ellers for Frost og Kuld maatte omkomme, Klæder. Man indkøber for noget Fødevarer til de allerfattigste. Man giver de nødlidende et og andet til Hielp til deres Fangstes Fortsættelse, eller og købes det, om det er noget, som paa ingen anden Maade kan faaes. Saaledes f: E: giver man en Dreng et Pilejern, man køber en gammel Blære eller Kajak til ham. Noget anvender man til Opmuntring for Medhielperne. Saaledes fik Ebenezer⁸) i Foraaret en Skiorte, foruden andet smaat, for den vigtige Tieneste, som han ved Underviisningen i Vinter haver gjort. Er en Hedning nøgen eller sulter han, er han ey aldeles udelukket fra al Hielp, saalenge det optagne ey overskrider den naadigst tilladte Sum; som dog ikke er saa stor, at Handels Compagniet skulde have Aarsag at befrygte, at Grønlænderen ved utidig Godgiørenhed skulde forledes til Ladhed, hvorved ingen lider meere end Missionairen.

Hvad de Vare angaae, som paa egen Regninger optages, da bruges de til at købe Fisk og Kiød til Forfriskning for; til Skind, til at klæde sig i og til andre Livets Fornødenheder og Bekvemmeligheder. Til at købe dette, dertil meener jeg mig Berettiget som Præst i Landet, som en Borger af Landet og som en, der bær en Deel af Landets Byrde, og paa samme Grunde, meene vel andre Missions Betientere det samme.

I Grønland, kan man, ligesom i Dannemark, undertiden trænge til eller have Lyst til noget af det en anden haver, saasom til en Bog, et Uhr, en Daase, Sengedyner, Blekhorner, Penneknive og sligt. Nu er det bekiendt, at vi i Landet ikke have Penge⁹). Maaskee Sælgeren ikke

engang vil have dem, siden han ey kan saavel bruge dem. Der er altsaa ikke nogen anden Maade for de Danske, som kiøbe noget af hinanden, end Tusk eller Anviisning. **Anviisning** har sine Uleyligheder, helst naar det er smaa Summer, thi det synes at stride imod den Ærbødighed, man skylder høye Herrer at vilde aarligen sende en halv Snees Anviisninger hiem, hver paa nogle Skillinger, Mark eller faa Rigsdaler; og maaskee ingen vilde meere fortrydeligen optage dette, end Handels Compagniet selv. **Tusken** er altsaa den beqvemmeste Maade, naar man vil kiøbe noget af hinanden. Men nu kan det hende sig, at Kiøberen ey har Selgeren noget anstændigt. Hvorfore man lader ham paa sin Regning optage ved Handelen, hvad han lyster, og paa den Maade gjøre sig betalt. Naar Compagniet veed dette, saa er det fatteligt, hvor det kommer sig, at en Mand kan undertiden have saa meget stor Regning, en anden derimod saa got som ingen. Men at komme til Sagen igien, saa bruges ogsaa hertil Varer, og saaledes har jeg i Aar faaet en Deel paa min Regning.

Ved Missionen holdes en Konebaad og dette er høystnødvendig. Den skal aarligen, undertiden kun hver andet Aar, overdrages med nye Skind. Den skal bindes med Bardere¹⁰⁾. Den skal eftersees i Træverket. Men alt dette koster noget. Gaaer det ikke paa Missionens saa gaaer det paa Missionairens Regning.

Man haver Ærende et eller andet Sted hen. Faaes ikke dansk Fartø, maa man bruge Grønlandsk og grønlandske Roersker. Ogsaa dertil bruger man Varer. Det er Compagniets Troe, at ingen handler til sin egen Skade. Denne Bekiendelse aflagde det i et Brev til min Naadige Øvrighed under d^o 29de Feb: 1760. Grønlænderne ere af samme Tanker. Uden Betaling vil de ey Arbeyde.

Handelsbetienterne behøve Klæder syede, Støvler tørrede og sligt. Missions Betienterne behøve det samme. Men ogsaa hertil udfordres Betaling.

Medens jeg har været paa Amertlok for mig selv, har jeg maattet leye en Grønlænder, hver Gang, jeg havde noget Bud at vilde have til Holsteinsborg; især, naar jeg skulde have Befordring af Kiøbmanden; Af min Dagbog sees naadigen, at dette ikke haver været sielden, men næsten hver Søndag. Ogsaa dertil udfordredes Betaling. Lad være dette kunde ikke beløbe sig meget for hver Gang, kan jeg dog forsikre, at det trak en Hob, naar det blev lagt tilsammen.

Der afslides jevnligen noget. Paa Sengeklæder Lintøy og sligt gaaer iideligen Fald, allerhelst her, hvor man ingen haver, som retskaffen kan bøde derpaa. Men skal man have nyt, maa det for en Deel tages ved Handelen; skiønt der just ikke er megen Baade ved.

Præsterne og de andre Missions Betienterne prædike Jesu Lærdom,

som befaler at gjøre got og meddele. Om en Præst heri gaaer sin Meenighed for med et got Exempel, gjør han ey meere, end han bør. Men og hertil behøver han at optage Varer.

At opregne alle Ting Stykkeviis, synes at være uformøden. Nok er dette, at man i Grønland bruger de Varer, man optager ved Handelen til Alt det, man bruger Penge til i Dannemark og andre polerede Lande.

Compagniet kan omtrent gjøre forud Beregning og Overslag paa sine Udgifter. Men toe Aar forud at sige nøye hvormange Penge det skal udgive i Ducater, hvormange i Rigsorter og hvor mange i eeneste Skillinger, er umueligt. Saa umueligen er det og for os at sige forud, just netop hvormeget man behøver af hver Slags Varer. Kiøbmændene requirere aarl. Varer, men der bliver dog hver Aar Overskud endog paa den Tid, naar der sælges meget. Dette er nødvendigt, at ikke Handelen, af Mangel paa Varer, skal standses. Skulde vi nu ikke komme til kort paa noget af det, som henhører til vor Livs Ophold eller Beqvemmelighed, saa maatte vi oprette os en liden Kramboe i Landet. Hvor venligen Compagniet vilde see til os, om vi gjorde dette, kan jeg ikke viide, men dette tør jeg sige, at den Undersleb, som Handels Compagniet formoder, ej mindre kunde formodes da. Til at forskrive forud saa meget af alle Sorter, saa man paa ingen skulde komme til kort, udfordredes større Penge, end jeg har, formodentligen større, end nogen Missionair har, thi havde man ey altid det, som anstod Grønlænderne, maatte man see paa, at de gik os forbi med det, som vi dog meest kunde trænge til.

Af det anførte, synes det at være klart, at det høysespective Handels Compagniets Fordring, forud at requirere Alt, hvad vi behøve, er umueligt at efterkomme. Men om det end var mueligt, synes det dog ikke, at det var raadeligt, at det høylovlige Missions Collegium tillod, at dette skulde skee. Man maatte da befrygte, at naar Compagniet havde først bragt det dertil, at **Missionsbetienterne** skulde forud **requirere**, hvad de behøvede, det derpaa vilde gaae videre og lade det gaae paa Betienternes egen Regning. Om en Missionair dermed kunde være tient, lader jeg det høylovlige Missions Collegium selv naadigst dømme. Missions Betienterne har ikke Profitten af Grønland. De bør ey heller have Skaden, og naar en Missions Betient paa denne Maade havde i nogle Aar efter hinanden, hvilket let kunde skee, mistet, hvad han havde forskrevet, og samme blev bekiendt, synes det at befrygte, at ingen gik til Grønland uden Drog, som Missionen og Landet ey kan være tient med.

Paa Ludvigs Regning blev intet optaget fra 1ste Jul: 1763 til sidste Jun: 1764. Om der er noget optaget i min Formands Tid har jeg ikke

kundet faae nogen Oplysning om, saasom H^r Borches efterladte Papiirer slet intet melde derom.

Den anden Aug: forloed Skibet Holsteinborgs Havn, og fortsatte Reysen Nord efter til Egedesminde. Jeg fulgte med det paa Embedets Vegne og efter 3 Dages lykkelige og ret fornøvelige Seilads kom til sidstnevnte Sted, hvor vi fik at høre, at Bugtens Skib allerede er paa sin Hiemreyse.

Ved Egedesminde behøves visseligen en Lærere. Det høyløvlige Missions Collegium haver Selv naadigst indseet dette; men Spørgsmaalet bliver, om han bør boe ved Egedesminde eller ikke? For det første synes det fornøden at han boer ved Steden selv, da han bliver dette vidtløftige og folkertiige Distrikt des bedre bekient, og altsaa i Stand til at skiønne, hvor HovedMissionen egentligen bør anlægges. Efter Mr Dorfes Sigelse skal en heel Deel Grønlændere have i Vinter vildet opslaaet deres Boepæl ved Colonien Selv; men af ham ere blevne overtalte til, at blive boende paa deres sædvanlige Pladser.

En Deel af de Folk, som tilforn haver tient ved Holsteinsborg, som Hvalfangere, ere komne med Skibet derfra til Egedesminde, for der at forsøge, om de kan udrette noget. Til dem bliver nu Missionairens Stue indrettet, saa der altsaa ikke bliver fornøden Værelse til nogen Missions Betient. Kiøbmanden skal i Aar ville requirere et Nyt Huus, og det synes fornøden, at den naadige Øvrighed lod Handels Compagniet viide sin Naadige Villie, hertil at sende Missions Betientere, paa det at de fornødne Værelser enten til Missions Betienterne eller Mandskabet i det nye Huus kunde blive indrettet.

Jeg har havt megen Lyst til at gaae her Nord, ifald det skulde være Øvrighedens naadige Villie; men min uformodentl. Flytten i denne Skibstiid haver lært mig, at det er vanskeligere, end man forestiller sig, og man lider meere Skade, end man skulde troe, paa Bøger og Meubler, naar man, uden at kunde berede sig dertil i Forvejen, skal over Hals og Hoved rykke op med Rode, hvorfor jeg ogsaa underdanigen ansøger, at min Naadige Øvrighed forskaaner mig naadigen for at gaae hertil.

I Gaar bleve tvende Børns Daab her ved Steden ved Haandspaaleggelse stadfæstet efter Ritualen og de hiemgaaende Matroser vare til Herrens Bord.

Bødkeren Niels Søeborg, som i Aar er kommen hertil med Naadig Tilladelse fra høye Vedkommende at maatte blive viet til Enken Ane, som han haver besvangret, har nu nægtet at ville tage Hende. Hvilket gives herved underdanigen tilkiende, deels paa det han maatte, efter Handels Compagniets Villie hiemkaldes; thi det er at formode, at hvis han ikke tager Ane, udleder han sig vel snart en anden, deels at der maa giøres Beslag paa hans Løn, paa det at Barnet for samme kan blive opdragen, og er det ringeste, som kan gives 5rd aarlig til Barnets 14de Aar. —

Da Veyen er for lang til Amertlok og der desuden ingen Konebaad, gaaer dertil, med hvilken jeg kan faa Anes Telt, skal jeg gjøre den Anstalt hos H^r Dreyer, som den nærmeste, at han vil see til at faae hende ind til Claushaun indtil videre; thi paa een Colonie kan han og hun ikke vel være. Imidlertid skal jeg og gjøre mit til at overtale hende, at flytte derind, **ifald saa er, at han skulde vedblive ikke at ægte hende.** —

Det som er skreven om Bødkerens Penges Tilbageholdelse, synes og at burde skee ved **Eli Jonsons**, om hvilken i min Underdanige Skrivelse fra Holsteinsborg er meldet. For det stakkels unge Menne-skes Skyld ynskede jeg dog gjerne, at han maatte faae Tilladelse, at ægte hende, og jeg har det Haab om Eli, at naar han bliver givt og kommer i Roelighed vil han venteligen føre sig got op. Det som i sær sees her i Landet efter neml. at kunde arbejde got med sine Hænder og være til Compagniets Tieneste nyttig, er han heel bekvem.

En Anviisning, stor 40 Rd^r dat: Skibet Mariæ Kirke dj. 5te Aug: h: a: beder jeg underdanigst paa min Regning at maatte naadigst vorde til Mad^{me} von Bracht⁽¹¹⁾ blive udbetalt og mig til Udgift anført.

Underdanig Reqvosition paa Bøger og Medicamenter, samt Observ: over Therm: og Vinden, som ved min forrige underdanige Skrivelses Forsegling blev forglemt, følge underdanigen. Vil Gud jeg lever, haver jeg i Sinde til min Missions Tieneste at samle de adsplittede løse Papirer, som jeg af Grønlandsk eyer, hvilke kan blive til Inventarium paa Stedet og være, ved Guds Aands Hielp, til megen Velsignelse og Lettelse. Til den Ende haver jeg paa Reqvitionen sat 3 Bøger med reent Skrivpapiir i, hvilke jeg beder underdanigen, at maa naadigen oversendes, dersom det høylovlige Missions Collegium naadigen biefalder mit Forsæt⁽¹²⁾.

Jeg haaber nu at der er underdanigen skreven om det fornemste. Skulde noget imod min Villie være glemmt, eller det skrevne ey være som det burde, saa beder jeg, at min Naadige Øvrighed naadigen undskylder mig med den store Uroe og de overflødige Forrættninger, som i denne Skibstiid, i sær, have ligesom overvældet mig, saa at jeg endog haver frygtet, at jeg ey skulde have faaet saa megen Leylighed, at dette, saa nødvendige Brev, skulde kunde blive skrevet.

Med den allerdybeste Underdanighed henlever jeg

Deres

Exellence Høyvelbaarne Høyædle og Velbaarne
Høyædle Høyærværdige og Høylærde Samtlige Naadige og høye
Øvrighed

Deres

Egedesminde dj 10de Aug. 1767.

underdanige Tiener

Henric Christopher Glahn

XI

Til sekretæren.

Høyædle og Velbaarne H^r. Etats-Raad Finckenhagen,
Naadige Herre!

Af H^r. Cancellie Raads Ursins høystærede Skrivelse maatte jeg med største Bedrøvelse erfahre Deres Velbaarenheds haarde Sygdom, som saa meget meere smerter, som den truede med Døden, hvilken for et Guds Barn selv er altid glædelig, saasom det derved bliver fra megen Møye befriet og indlemmet til den evige Herlighed; men smertelig for de efterlevende, som maae savne deres Hielp. Af samme H^r. Cancellie Raadens Skrivelse erfaredes tillige med Glæde, at Deres Velbaarenhed atter begyndte at blive bedre, og jeg takker min Gud derfor og beder, at han ikke allene vil give Dem Deres forrige Helbred igien, men endog i mange Aar bevare deres Velbaarenheds for Missionen saa kostbare Liv.

Jeg forbigaaer at melde om Missionen, saasom dens Tilstand saavel i min Dagbog, som i min underdanige Skrivelse til det samtlige høyløvlige Missions Collegium er underdanigst viist.

Hvad de Sange anbelanger, som Naadige Herre i Aaret 1766 befalede at tilsende nogle Exemplarer af, da har jeg indført dem i min Dagbog, tillige med deres Oversættelser og en kort Afhandling om Sange. Jeg har seet i Crantzes Historie at han regner dem iblandt hedenske Vederstyggeligheder; men jeg har nu lagt Prøve af Sange for Dagen, hvoraf høyere og lærdere Mænd end enten Crantz eller jeg selv kan døme, hvad der bør dømmes om dem. De Sange, som ved de overtroiske Ceremonier bruges, blive altid utilladelige. Andre blive det i en vis Grad. Men atter andre ere ikke allene, som mig synes tilladel., men og nyttige, ja i en vis Grad nødvendige. Det var ret artig, at da jeg engang talte med en i Landet langt ældre Mand, end jeg, om de Grønl: Sange; som han var uden Forskiel en stor Hader af, og spurgte ham om han nogen Tid havde eyet en Sang, svarte han Ney, og sagde tillige, at omendskiønt han havde havt god Leylighed til at faae dem og høre dem, havde han dog aldrig vildet høre dem¹). Om saadanne bør være Dommere, som ey vil undersøge en Sag, veed jeg ikke.

Jeg har aldrig forbuden Sangene; men ikke heller tilladt dem. Det første kunde jeg ikke gjøre; thi det stred mod min Overbeviisning Det sidste vilde jeg ikke gjøre for ey at give Grønlænderne Anstød, som hører dem ved andre Missioner forbydes. Sagen har jeg ladet haft sin jevne Gang og efter Muelighed viist, hvorledes de ofte misbruges, og at Angekutternes Forsamling burde skyes, som noget ont, skadeligt, syndigt. Imidlertid veed jeg vist, at der bliver ikke meere trommet

og syngt af min Missions døbte, end af andres, og det som er særdeedes mærkeligt, at der i Vinter var ikke en Tromme i nogen af de døbtes Huuse.

Jeg har i den hiemsendte Dagbog nøye undersøgt Grønlændernes Skikke. derved er jeg kommen paa Spor efter adskillige ubekiente Ting, som, om de til fulde kan blive oplyste i sin Tid, vil ventelig være Missionen til stor Fordeel. Thi det er da lettest at igiendrive Grønlænderne, naar man veed deres Fordomme.

Testamentitab Okalluktu o: det Nye Testamentes Historie, som jeg i Vinter har oversatt, eller rettere efterlignet efter Dr. Rambach haaber jeg naadigst optages. De Feyl som ventel. vil opdages, har ey afskrekket mig fra at hiemsende den. Noget, skjønt ey fuldkomment har jeg agtet bedre end Intet.

Jeg haaber, at Deres Velbaarenhed er overbeviist om, at jeg elsker Grønland af mit Hierte og tiener Missionen med al Redelighed. Dette har tilskyndet mig i Andledning af et i oekonomiske Magazin udgivet Problema, at skrive en Afhandling om Testamenter til Grønlands Nytte. Min Plan, eller rette[re], den i Problema forelagde Plan, vilde at jeg skulde kræve meget. Men da alles Omstændigheder ikke ere saaledes, findes og saadanne Ting, som udkræver kun liden Hielp. Skulde den efter igiennemlæsningen finde naadig Approbation, ønskedes at den til Udgiveren af oekonomisk Magazin maatte henses. Den er ellers skreven saaledes, at jeg haaber, at Folk, som ere vandte til at tænke, kan bruge den paa meer end cen Maade.

Kiøbmand Dorfes Søn, et Barn omtrent paa 12 Aar, har været hos mig i Vinter. Han er et Barn af et got Haab skjønt der vel kunde findes bedre, men de ere faa, hvis Forældre tillade dem, at gaa til Dannemark.

Kiøbmand Wulff gaaer nu hjem efter mange Aars Tieneste baade ved Missionen og Handelen. Han har i min Tid ført sig saaledes op, at jeg Intet andet har at melde om ham, end alt Got, hvorfor det var at ønske, at han hos det høylovl. Miss: Collegium kunde finde Naade.

Paa min Naadige Øvrigheds Vegne og til Missionens Tieneste tog jeg i Dag 103 Skind hos Joh: Pedersøn²). Jeg har allerede sluttet min underdanige Skrivelse til min Samtl. naadige Øvrighed, hvorfor jeg allene underdanigen tilmelder min Naadige Herre dette, paa det at de maatte vorde til Handels Compagniet betalte, hvis det skulde kræve Pengene, Ved Skibets Hiemkomst, skjønt de egentl. henhøre til næste Aar, efter dj 30te Jun: er allerede forbie, til hvilken Tid vore Regnskaber og sligt sluttet.

Monsr Wulff, som leverer dette Brev underdanigst kan mundtl.

giøre Forklaring over, hvor trangt det er for Sælskind i vores District, og jeg formelder at min velsindede Formand H^r Borch har allerede gjort det, saa jeg haaber at min Naadige Herrer ey unaadigen optager, at jeg tager saa mange, som allernødvendigst behøves. Jeg er i anden Maade saa sparsom over Missions Kassen, som muel. og i Aar ere atter 2 Favne Brende sparet, som kommer Kassen til Gode.

Skipperen haster og jeg maa haste, hvorføre jeg slutter med det underdanige Ønske, at vor Gud vil til hans Ære og det fattige Grønlands Nytte endnu i mange Aar opholde Deres Velbaarenhed ved Livet, og efter dette møysommelige Livs Ende, føre dem til det Sted, hvor Pine skal ikke røre dem, som i en sand troe blive til Enden bestandige.

Med den største Underdanighed er jeg altid

Høyædle og Velbaarne
Hr. Etats-Raad
Naadige Herrer

Egedesminde. dj 12te Aug. 1767

Deres
underdanige Tiener

Henric Christopher Glahn

XII

Til missionskollegiet.

Deres Excellence H^r Geheime Raad, Deres Excellence H^r Greve, Høy og Velbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle, Høyærværdige og Høylærde Samtlige Naadige og høye Herrer Præsæs og Tilforordnede udj Collegio de cursu Evangelii promovendo!

Naadige og høye Øvrighed!

Gud sendte det hertil udsendte Skib til Egedesminde først, hvor det kastede Anker den 29de Jun: Vore Breve bleve os strax ved en Grønlænder tilsendte og vi fik dem dj 5te Jul:

Øvrighedens naadige Befaling om, at Hvidsted skal overlades H^r Jæger¹⁾, blev strax bem^{te} Hvidsted tilkiendegivet, som, efter sin Pligt, er hørig, skjønt han dog ikke har synderlig Lyst til denne Forandring, efterdj han ikke veed, hvorledes Indretningen er ved de andre Steder²⁾, og om han og kan faae det ham, af det Høylovlige Missions Kollegio, naadigst tilstaaede Kammer, og det vil falde ham for tungt ja næsten ugiørligt med 15^{rdr} Løn at holde, enten eene eller i Fællig med en anden, Telt om Sommeren og Huus om Vinteren, og at ligge iblant

Matroserne vil forhindre ham fra at iagttage en Deel af de Pligter, ham, som Katekete paaligge.

Til H^r Larsøn blev og strax afsendt Breve, paa det at han kunde baade have Tid til at betænke sig, om han vil blive, hvor han er, eller forflyttes til Egedesminde, og, om han resolverede til det sidste, at han da uden Forhaling kunde reyse, førend Høsten kommer. Thi da vil det falde tungt om ikke ugiørligt, at faae Befordring herfra, siden Veyret paa den Tid gjør gemeenligen Reyserne lange, og det vil maaskee blive vanskeligt at miste Mandskabet³), som nu i Aar ved fiire hiemgaaende Mænd er atter blevet meget formindsket. Skal H^r Jæger nødes til at reyse til Egedesminde, vil det blive heel besværligt for ham, helst om Sukkertops Skibet skulde, som det undertiden pleyer, ikke komme dertil førend i Augusti Maaned, og dersom Vedkommende da nøle det ringeste med Befordringen, og Reysen imellem Sukkertoppen og dette gøres lang, bliver det ugiørligt herfra at komme til og fra Egedesminde, saasom Farvandet imellem Sydbay og Gamle Egedesminde er, som altid, saa i sær paa den Aarets Tid høyst farligt.

Hvad angaaer den befalede Oversættelse af Testamentetåb Okaluktue, paa det høylovlige Missions Collegium kan med egne Øyne see, og dømme efter egen Skønsomhed om hvad og hvorledes Grønlænderne af den lærer, da befaler den underdanigste Pligt at efterkomme denne Befaling; thi det er høystbilligt, at Omkostningerne paa Papiir og Tryk ey anvendes paa noget slet og ikke udarbeydet. Men som disse Okaluktue ere en Efterlignelse af Dr Rambachs bibelske Historie, saavidt den angaaer det nye Testamente, den og, næsten allevegne, er fulgt, og jeg desuden haver tænkt i det Sprog, jeg skrev i, maa jeg underdanigen ansøge, at Oversættelsen maa bie til et andet Aar; efterdj der før Skibstiden ey var tænkt paa nogen og i Skibstiden kan den ikke blive færdig. Den ommældte liden Bog er med Flid nogle Gange i Vinter igiennemgaaet, hvorved det Grønlandske i den er bragt til saa stor Fuldkommenhed, skjønt der vel endnu kan findes Feyl, som i noget, hidindtil udkommet Skrift, saasom jeg har baade havt Leylighed til, har kundet og vildet betiene mig af saadanne Grønlændere, som ved fem Aars Øvelse have naaet en meere end almindelig Indsigt i deres Moders Maal. Hvad ellers dette angaaer, at det Høyl. Missions Kollegium er sindet, at lade slige smaa Skrifter ved Trykken bekientgøre, da kan samme ey andet end opvække Taksigelse hos enhver, der ønsker Grønlændernes Oplysning, og bevæge en og anden dertil bekvem, at lægge Haanden paa slige Arbeyder, hvorved denne Hensigt kan opfyldes, thi saalænge der ikke haves Haab om, at et Verk kan blive trykket, arbeydes med liden eller ingen Lyst, saasom man seer, at Arbeydet er til liden eller ingen Nytte, og man maa befrygte, at det

enten aldeles bliver borte, eller og bliver saalenge af ukyndige i Sproget forbedret, indtil man ikke uden Skam tør eller kan kiendes ved det. Ved at skrive ommældte Bog, har jeg ey havt i Sinde at føre Missionen i ringeste Bekostning; thi jeg har tænkt, naar mine Omstændigheder tillade det, at udgive mine skrifter stykkeviis, og til Enden af hvert Stykke at føye et Stykke Grønlandsk. Paa denne Maade, meente jeg at faae Bøger trykkede paa Grønlandsk, uden at være Missionen til Byrde, og at de, der vilde kiøbe mine Skrifter, paa en umærkelig og for dem og mig skadesløs Maade, måtte contribuere noget lidet til Guds Æres Udbredelse i Grønland, til Folkets Oplysning og Forbedring og til Sprogets Dyrkelse.

Hvad nu Missionen her ved Steden angaaer, da er der i Aar arbeydet med samme Flid, som i de forbigangne. Det har været H^r Kapitainens⁴⁾ Arbejde at underviise Hedningene ved Samtaler. Dertil har han bedre Leylighed end nogen anden, efterdj de altid, for Handelens Skyld, søge ind til ham. Han har ellers været meget svag i Vinter, og for en Deel, sengeliggende⁵⁾, og da hans Aar blive alt fleere, kan man ey formode, at hans Helbred vil blive bedre herefter, men snarere slettere, hvorfore han vel kan gjøre Missionen Tieneste, om ey af det Slags, som egentligen af en Katekete udfordres, hvilket jeg underdanigen maa melde, siden det høylovlige Missions Kollegium behager naadigen at skrive at »Hvidsted nu saa meget desbedre kan undværes, »da Hr Kapitain Egede har paataget sig i sine Frietimer, som »spares ham fra Handels Kompagniets Forrættninger, at gjøre »Katekets Tieneste, for hvilket ham ogsaa er tillagt nogen Løn af »Missionen.«⁶⁾ Hvilken Løn han, efter mine Tanker vel kan fortiene, naar han vil vedblive, som han haver begyndt, med at udrydde de groveste Vildfarelser hos Hedningene og at præparere deres Sind til at tage imod viidere Underviisning af os, og betage dem de største af de Fordomme, som de ere indtagne af.

Hvidsted haver her ved Holsteinsborg holdet den sædvanlige Morgen og Aften Bøn, hvorved hver Dag er igientaget et Stykke af Katekismo eller Forklaringen. Han haver og underviist de, her paa Steden værende, i Bog.

Ludvig haver ved Temmertleet havt samme Forrættning og Karls⁷⁾ Familie, som boede paa Øen Kepinarsok, som om Vinteren ved Iis er forenet med det faste Land, er snart kommen her til Holsteinsborg, snart til Temertleet for at bivaane Underviisningen.

Min Forrættning har været dagligen at underviise Katekumenerne, holde Aftenbønnen for de danske, hvor ved Stk. af Mossin⁸⁾ over Skabelsens og Udgangens Bog⁹⁾, er læst, at underviise dem, som lære at skrive, og ved idelige Samtaler at rette, forbedre og styrke Meenigheden.

Her og paa Egedesminde ere tolv Børn deels døbte, deels deres Daab, ved Haandspaaeggelse efter Ritualen, stadfæstet. Til Konfirmation ere antagne Assistentens Hustrue, navnlig Karen, Jonas, Abigaël, Heedevig og Eunikke¹⁰). Blant disse distingverede Jonas sig meest, skjønt alle havde meere end forsvarlig Kundskab.

Skjønt nu heraf erfares, at Arbejdet ey er løseligen drevet og det ikke heller haver aldeles været uden Frugt, maa der dog tilstaaes, at en og andens Opførsel har gjort det suurt nok. Dette er dog for Lærerne en stor Trøst, at de tør haabe, at naar deres Tilhørere have en tilstrækkelig, fast og grundig Kundskab, kan den Tid, ved Guds Vel-signelse, vel komme, at den vil bære Frugt. Imidlertid er det dog vist, at saalenge enhver kan gjøre og lade, hvad han vil, og Mennesker blive Mennesker, det er, have alle en fordervet Natur, hvoraf den mindste Deel er ved Naaden helliget, vil det ey see anderledes ud i Grønland. Jo bedre jeg lærer at kiende Grønlænderne, jo meere fornøden finder jeg, at en Lov maa gives dem, hvilken ogsaa vel kan haandthæves, naar enhver af de danske vil gjøre deres Pligt, og naar de ey vil det, kan de hiemkalde¹¹). Jeg har talt engang om denne vigtige Sag med een af de beste Missionairer, som ere her i Landet, hvilken var af samme Meening, som jeg. Dog siden den yderste Forsigtighed behøves til at sætte sligt i Verk, og den nøyagtigste Kundskab dertil udfordres om Grønlændernes Gemytsbeskaffenhed, deres Skikke, Sædvaner og Vedtægter, hvilke Lovgiveren, som mig synes bør legge, hvor de kan, til Grund, og den Anordning, hvad visse Ting angaaer, som kan være et Distrikt gavnligt, kan være til Skade for et andet, synes det meget ønskeligt, om enhver, hvis Indsigt og Retsindighed man var overbeviist om, blev paabudet at give sin Meening tilkiende, denne vigtige Sag angaaende. Dette skrives ingenlunde for at forkleine denne Nation. Den er langt fra ikke saa hæsliq, som Crantz vil indbilde os. De fleeste ere gode Folk, og jo bedre de ere, jo meere behøver de Forsvar imod den Deel, som er ond, og jo færre disse ere, jo lettere kan de ved lemfældige Midler holdes inden Skikkeligheds og Ærbarheds Grændser. Dette kunde med adskillige Exempler oplyses, men er overflødig, efterdj det høylovl. Missions Kollegium haver ikke allene mine, men endog andre Missionairers Dagbøger i Hænderne, og finder man der Exempler paa Mordere, saa finder man og andre paa Mennesker, som have kiendt og øvet Medlidenhed, findes Exempler paa ukydske, saa findes og paa kydske. Findes nogle, som have kun lidet agtet, saa findes andre som have høyt elsket og æret deres udlevede Forældre.

En Tildragelse hendte sig her i Vinter, som er mærkværdig¹²). Kortelig bestod den deri, at nogle af Hedningene paa Kepingarsok, udbare i et Proviant Huus et Menneske, som i Sygdom gik fra Forstanden,

givende hende en Lampe med sig, til at varme det, og sin gamle Moster, der ingenlunde vilde forlade den Syge, til at opvarte sig. Aarsagen, hvorføre dette skeede, var ikke Ubarmhiertighed. Manden, hun var hos, havde givet mange Prøver paa, at han elskede denne sin Slægt, men en stor Frygt, som Folket haver for rasende Mennesker, og den slette Leylighed man haver til at tage sig vare for dem, og passe paa dem. Saasnart det rygtedes, gik jeg over Iisen i Tanke at formaae dem til at indtage den syge; men nogle af de døbte havde forekommet mig; thi de mødte mig paa Veyen med den Syge indsvøbt i et Skind og baaren paa en Bærestang, hvorpaa de lagde hende ind i et af Huusene, skifteviis vaagte tilligemed hendes Moster over hende indtil hun omsider døde. En Mand mistede ved samme Tid sin Daatter, som kun var en Dag gammel, og som han havde foruden denne 4te Piger, men ingen Dreng, tog han denne Afdødes lille Dreng til sig, loed sin Kone opamme ham og lyste ham i Kuld og Kiøn. Dette er ellers en almindelig Maade i Grønland, og derfor anføres den ikke heller, som en Roes for Sakarias og Elisabeth, efterdj de vare vel fornøiede over deres Daatters Død¹³⁾ og at denne Leylighed gaves, hvorved de kunde faae et Barn¹⁴⁾, som ikke vidste af andre Forældre end dem. Men hvad det angaaer, at Nogle af de døbte hentede den udbaarne Kone og opvartede hende i hendes Sygdom, da er denne Gierning visseligen høysttroesværdig efterdj den ikke havde end det ringeste Skin af Egennytte. Bem^{te} Kone havde ellers havt god Leylighed til Sandheds Kundskab, havde og nogen, men opsatte sin Omvendelse Tiid efter anden til det blev for silde. Hendes Sygdom og Død bør tilskrives hendes dobbelte Forkastelse af en Angekok. Begge Gange var hun frugtsommelig, hvorføre hans Gierning og blev meget lastet af dette Folk, som anseer Børn for deres største Lyksalighed.

Missionen gjorde i forrige Høst et stort Tab i Gustav¹⁵⁾ som Foraaet tilforn var døbt. Han var et Menneske i sin beste Alder, en Glæde for sine Sødske, en Støtte for en talrig Familie, og en Fornøjelse for mig. Frie for Ungdommens sædvanlige Laster havde han begiert den virkelig dydige Hedevig til Ægte; men inden hendes Minde kunde erholdes blev han syg og døde i Troen til sin Forløser. Hans Død gik mig til Hiertet, og den smerter mig endnu. For hans nysdøbte Sødske var den en haard Fristelse. Herren styrkede og trøstede os. Endog i det Timelige har det gaaet dem bedre, end de tænkte. Hans Broder og Svoger have været meget heldige til Fangsten.

Saurents, ogsaa et ungt Menneske, var en meget slet Forhverver. Dog kunde han i Fiorden, hvor der gaaer kun liden Søgang, slaae sig igiennem. Dette bevægede ham til at flytte til sin gamle Boepæl. Men der var han ikke længe. En Sæl, meener nogle, forraskede ham; thi

han blev borte til Søes. Giertrud¹⁶⁾, en halvvoxen Pige døde ogsaa. Hendes Sygdom var en tærende, foraarsaget, som man meener, af den megen Kulde og Sult, hun som Barn havde lidt. Alleisuak¹⁷⁾ og Ekkarinne¹⁸⁾, tvende døbte Børn ere ogsaa hensovede.

I Foraaret vare mange syge, i sær af Hævelser og Bylder, men ginge dog Sygdommen vel igiennem.

Handelen haver i Aar været heldigere end nogen Tid tilforn i min Tid, skjønt der aldrig har været mindre Haab; thi i fior fløttede de beste af Hedningene enten til andre Distrikter, eller til andre Steder i Distriktet; saa der, de døbte og Katekumener undtagne, vare ey fleere end 4te Mandspersoner, som man kunde gjøre sig Haab om, der vilde tage Deel i Hvalfangsten. Men da den skulde gaae an, fik de en besynderlig Lyst, og de nærmeste flyttede paa nogen Tid til os. Ikke destomindre var Veyret kun lidet gunstig og Fiskene kun faa, derhos meget ustadige, saa at de holdt sig nu i denne, nu i Ikkertok fiorden¹⁹⁾, og nu igien ude til Søes. Foruden dette, indtraf denne ulykkelige Hændelse, at en Hval, i det Sakarias stak den, slog op, knuste Baaden, slog Menneskene i Søen, hvoriblandt vare sex danske, som nær havde mistet Livet, efterdj de ikke havde Springpeldser paa²⁰⁾. Saa slet saac det i Begyndelsen ud med Hvalfiskeriet. Man begyndte at lade Haabel fare, Modet synke. De fremmede reyste hjem. Vore egne tænkte ey heller stort meere paa at fange noget. Den heftige Storm, man nu fik, forbød det. Men just denne Vind, som rasede saa forskrækkeligen, maatte være et Middel til at drive en af de stukne, men nu døde Fiske ind til os, og indgyde alle et nyt Mood, nye Lyst, nyt Haab. Nogen Tid derefter gav Gud en anden Fisk. Sakarias stak den, og da man fornåm, at Blæren begyndte at slappes, gav Nesaursak²¹⁾ den endnu en Harpun. En Ting [Sag], som er saa meget meere værd at anmærke, som den er vanskelig at faae Grønlænderne til, siden de har troet og tildeels troer, at en Blære er ligesaa god som fiire og tyve. Klokken 8te om Aftenen bavde vi Aadselet ved Temertleet og inden Morgen, hvilket er næsten utroeligt, var det reent afflenset og Barderne udskaarne, lidt Spæk, af nogle faa Tønder, som var paa den ene Side undtagen. Samme Nat var der, hvilket er rart, saadan Mængde Hvale paa vor Skibshavnbugt, at jeg i min Dør hørte større Brusen af deres Pust, end nogen Tid tilfor paa Fiorden. Ved Flensningen fik tvende Skade; men begge kom sig snarere, end jeg havde formodet; thi de vare farligen og dybt saarede, den eene af en Kniv, som af Uforsigtighed blev stukket i det tykke af Laaret lige indtil Beenet, den anden af Harpunen, som han uforvarendes satte sig paa, da han var krøbet ind i Fiskens Bug for at udtage det Fit, han der kunde finde og nogle Tarme. Nu stormede det atter, og Hvalfisketiden løb forbie. Vi tænkte ikke paa meere Handel

og vare ogsaa vel fornøiede med den, som var giort, men Gud vil og unde andre i Distriktet noget, og Kompagniet nogen Fordeel. Tredie Paaskedag fik man at viide, at et Aadsel ved Ikkertók var fundet og afflenset. Saaledes er da, imod al menneskelig Formodning af 4re vel istukne Hvale, 1 fanget og trende, efterat de vare døde fundne. Spækket af disse var endnu frisk og got; men det første Aadsel havde tabt sine Barder, hvoraf dog den halve Deel omtrent blev fundet. Det andet havde tabt de halve Barder, som alleneste kom til Nytte; thi de andre bleve ikke fundne. Nær ved var det den fjerde Fisk ogsaa havde kommet til Menneskenes Nytte; thi, da den var død, drev Vinden den til Ikkertók, men formedelst lisskoder kunde man ey komme til den. Af den fangede Fisk og de fundne Aadsler er indhandlet omtrent 150 Fade Spæk og 900 ^{rdr} Barder. Ved disse er at mærke, at der ere kun faa under Maals men mange over Maals ∴ over 7 Fod lange, ja jeg [saa] een Barde af Aadslæt, som er, Skieggæt iberegnet over 12 Fod. Dette Aadsel var en Hun, og Erfaring haver lært, at de ere langt større end Hannerne. Det, som efter alle Regler syntes at være til største Skade for Handelen, nl. saa mange Familiers Bortflyttelse blev til dens Fordeel. Spækket og Barderne bleve nu delte til færre og færre Huusholdninger. Hver fik større Deel og der blev dog mindre brændt og forbrugt, hvorfore meere kunde til Kiøbmanden afhendes. Et Beviis, at Gud selv haver havt sin Haand med i dette, og at han vilde erstatte Kompagniet en Deel af den Skade, det i forrige Aaringer haver taget her ved Steden. Gid det maatte bevæge det og os til Taksigelse til Gud, fra hvilken al god og al fuldkommen Gave kommer. Egedesmindes Handel skal ikke være mindre lykkelig, skjønt ey slet saa god, som vores.

Fra Jakobshavn er det Rygte kommen at H^l Sverdrup har indladet sig i Egteskab med en af Landets Døttre. Jeg vilde ønske, at det var sant. Af saa duelige Borgere kan Landet ey faae for mange.

Med Skibet hiemsendes underdanigen følgende

- 1) Designationen for forbiegangne Skibaar.
- 2) Thermometriske Iagttagelser for samme Tid.
- 3) Anmærkninger over Crantzes Historie om Grønland 1ste Stykke, hvoraf Fortsættelsen skal, om Gud vil, jeg lever, følge. Jeg ønskede gierne, at de maatte trykkes paa min Bekostning. En Student, navnl. Claus Mönnich²²⁾, min meget gode Ven, paa-tager sig nok Umagen, dersom det høylovlige Missions Kollegium skulde befale det og han kommer til Kiøbenhavn.
- 4de Sandgreens Iagttagelser over Vindens og Veyrets Forandringer fra 1ste Jan: 1767 til samme Aars Ende.
- 5te) Olsens d^o. fra 17de Jul 1742 til sidste X^{br} 1758, hvoraf Fortsættelse skal følge.

Endnu er min Dagbog skreven, hvilken for Vidtløftigheds Skyld, da den er over tyve Ark, ikke kunde blive renskreven. Det fornemste i den er en Afhandling om Grønlandernes Love ved Hvalfiskeriet, en d^o om d^o ved Angmaksetfangsten, en d^o under Titel: Olie kan dæmpe Søen. Til Aare, om Gud vil give Lykke og jeg lever skal følgende blive hiemsendt. En Dagbog over Hvalfiskeriet for Aarene 1763 til 65, som Sandgreen har skrevet og som jeg har under Hænderne at bringe i Orden. Den er fortsat og fortsætter venteligen, men jeg tviler om, at jeg kan faae det øvrige, som er for Vidtløftigt i Stand. Et Forsøg til den grønlandske Ordbogs Formeerelse. Samling af Grønlandske Skrifter, hvis fuldfærdigelse vil komme meget an paa mine Grønlanderes Flittighed i at renskrive dem; thi for mig er det umueligt at renskrive den. Nogle bibelske Historier meest efter Hübners Maade. Samling af adskillige Breve til Holsteinsborgs og andre Coloniers Histories Oplysning, hvoraf en Deel er færdig. Fortsættelse af Sandgreens og Olsens Jagttagelser om Vindens og Veyrets Forandringer, samt Fortsættelsen af mine Anmærkninger over Krantz. De Aarsager jeg har havt indtil videre at tilbageholde min Dom over Krantzes Bog for Publicum, haver jeg ey til at skiule, den for min Øvrighed, hvorføre det naadigen tillades Ord for Ord at anføre den, som den findes i mit Manuskript; thi siden den blev skreven, har endnu ingen Aarsag viist sig, hvorføre den burde forandres. Den lyder saaledes: »Os synes at Hr Krantz unægteligen fortienner den Roes, at han i Henseende til Grønlands almindelige Historie har, med største Agtsomhed og Flid, læst alt det igiennem, som hidintil er udkommet om Grønland, samt en stor Deel andre Skrifter, som handle om de Lande, som have nogen Lighed med bem^{te} Land; hvilket ikke lidet gjør hans Bog behagelig, skjønt det synes, at en Deel deraf, ey staaer i synderlig Forbindelse med hans Hovedfag, hvorføre han ventelig vilde have fortient større Tak af Læserne, om han havde ladet noget af dette Slags ude, for at give Rom til noget vigtigere og hans Hensigt meere vedkommende. Fremdeeles synes os, at man maa lade K:, at han har vidst at bringe det, han hos mange har fundet, i en god Orden, og at give enhver Ting sin behørig Plads. Hans Skrivemaade har syntes os pyntelig, og skjønt den er i Broderskabets²³) Smag, har hans Bog dog ikke faldet os kedsommelig.« Dette mener vi, er alt, hvad der med Sandhed kan siges til K^s og Skriftets Roes. Nu haabe vi, at det ikke heller tages os ilde op, at vi sige, hvad der synes at kunde udsættes med Føye paa H^s Crantzes Historie, hvilket kortelig er dette:

Skriftet røber paa adskillige Steder en grov Uvidenhed i det grønlandske Sprog. Skjønt nu denne ikke kan legges K, som kun var et Vinterløb i Grønland, stort til Last, har den dog stor Indflydelse paa hans Bog; thi derfor har han maattet lade sine Efterretninger beroe ved at udskrive andres, uden at kunde rette, forbedre eller legge noget synderligt til, uden sligt, som falder lige i Øynene, og hvortil ingen Kundskab i Sproget behøves. Denne Ukyndighed i Grønlændernes Sprog haver ogsaa sat ham uden for den Stand, at han kunde dømme noget tilforladeligt, om hans Brødrers Mission, om Katekumenernes Kundskab, om de grønlandske Brødrers Omgang imellem sig selv indbyrdes, om de Skrifter, som Broderskabet haver paa Grønlandsk udgivet og om sl: m., ja vi ere fuldkomnen forvisset om, at saa fornuftig og lærd en Mand, som Forfatteren viiser sig at være, vilde, om han havde forstaaet Grønl., udeladt noget af det, han haver anført, i sær troe vi aldrig, at han havde i sit Skrift forundt den S: 969 til S: 972 værende Sang Plads, thi, omendskiønt den i Oversættelse er taalelig, er den dog i Originalen utaalelig og gjør Broderskabets Lærere i Grønland ikkun liden Ære. Os synes ikke heller at kunde biefalde, at Broderskabets Dagbøger ere næsten allevegne anførte med Hr K^s egne Ord. Han synes, at burde lade dem tale selv enten, de saa talte ret eller galt. Man kunde da af Lærernes Maade at udtrykke sig paa, have sluttet sig til, hvorledes de lærte og kunde lære Grønlænderne. I stæden for Gothaabs Missions Historie, som vi ey see, vedkommer hans Hovedhensigt, som er at give os en almindelig Historie om Grønland og en særdeles om Broderskabets Mission, synes han at burde have skrevet en kort almindelig Historie om den danske Mission og ikke lade det blive ved at opregne Colonierne og de Præster og Kateketers Navne, som tiende, da han skrev. Det samme kan siges om Handels-Historien, da dog ingen kiender Grønland, saaledes som det nu er, uden den, som veed, hvorledes Handelen der drives. Dertil behøves noget viidere end at viide Navnene paa dem, som vare Kiøbmænd og Assistenten i K^s Tid. Det som i sær kan udsættes paa Hr K^s Bog, er dette, at han synes paa sine Steder ikke at være saa upartisk, som han burde, men søgt at vende og dreye alle Ting til Broderskabets Fordeel. Til Beviis derpaa kan tiene § 2. S. 683 sammenlignet med det Kl. Reskript til Missions Kollegio af 13 Feb: 1750. Ilige maade, at han saa

smaat stikker paa den Kongel. danske Mission ved Gothaab, hvilket ey synes at anstaae nogen ærlig Mand — — — —. Ligeledes synes K: med Flid at have unddraget sig fra at melde om de Uleyligheder, som den nærværende Maade at handle paa, fører med sig.«

Jacob Dorf skulde vel efter min Naadige Øvrigheds Befaling gaae hiem i Aar, men som det er en Umuelighed at faae Bud til og fra Egedesminde, inden Skibet gaaer, jeg desuden ingen Sælskabs Broder haver til ham, maae jeg underdanigen bede, at han maae bie til næste Aar, da hans Fader imidlertid skal faae Øvrighedens naadige Villie at viide, paa det han i Tide kan gjøre det færdig, som han til hans Udredning behøver. Desuden kan jeg ikke heller vel miste Drengen, ifald Hvidsted skulde komme fra mig.

Med Skibet hiemgaar følgende Regninger. Missionens, stor 12 ^{rdr} 3 Mk 2 β. Af disse haver Ane, besvangret af Niels Søeborg ved Egedesminde faaet over og ikke under for 5 ^{rdr}, hvilke ham tilkommer at betale. Min Regning for optagne Handelsvarer i Landet er paa 25 ^{rdr} 5½ β. Den er i Aar mindre end sædvanlig, fordj jeg haver optaget paa andres Regninger for 14 ^{rdr} ligesom den i Fior var meere end sædvanlig høy, fordj Kiøbmand Wulff havde sat for en Deel Penge, som jeg var ham skyldig, en heel Deel af det, han havde optaget, paa min Regning. For tilsendte Specerier er jeg Kompagniet 34 Rr 2 Mk 14 β skyldig. Hvidsted har i Landet faaet for 8 ^{rdr} 4 Mk 14½ β og med Skibet for 9 ^{rdr} 5 β Ludvig har faaet for 3 ^{rdr} 1 β, hvilke underdanigen ansøges at maatte naadigen udbetales. En Favn Brende er sparet, hvilken kommer Kassen til Gode.

Nu kunde min underdanige Skrivelse sluttet, men en underdanig Ansøgning, som jeg underdanig beder maa blive bønhørt er Aarsag i, at udbede mig Tilladelse at skrive endnu toe Ord. Den bestaaer korteligen deri, at jeg underdanigen beder og ansøger at jeg nu til næste Aar maa i Naade blive afløst. I 6 fulde Aar og noget paa det syvende har ieg til næste Skibstid tient, og hvorledes, veed Øvrigheden. Mit Fædreneland og mine Venner ønsker jeg nu at see, og at jeg tør haabe det, derom forsikkrer mig min Naadige Øvrigheds bekjendte Naade og Mildhed. Det skal være min høyeste Pligt saaledes at arbejde, at, om jeg end ikke kan fortiene den, jeg dog ikke aldeles skal findes uværdig dertil.

Med de inderligste og oprigtigste Ønsker og med den
 allerdybeste Underdanighed, ønskende næst Guds og Kongens
 min naadigste Øvrigheds Naade for mig, henlever jeg

Naadige og Høye Øvrigheds

Holsteinsborg i Grønland
 dj 20de Jul: 1768

underdanige Tiener

Henric Christopher Glahn.

XIII

Til missionskollegiet.

Deres Excellence Naadige og Høye Herrer Præsæs og Til-
 forordnede i Det høyløvlige Missions Kollegio Min naadige og høye
 Øvrighed!

I forrige underdanige Skrivelse blev forglemt at melde om den
 Favn sparede Bøgebrænde, hvilken kommer Kassen til Gode. Beviis
 derfor fra Kiøbmanden findes her indlagt.

Den ulykkelige Hændelse tildrog sig i forrige Uge, at en af vore
 yngste, derhos baade i det Aandelige og legemlige beste Mænd, nemlig
 Adam¹⁾ blev borte i Kajak, og som Manden kunde reyse sig; naar
 han kandrede, er det troeligt, at en Sæl haver kantret ham og draget
 ham med sig; thi det hænder sig ofte, at den, for paa Kajakken liggende
 Rem, i hvis eene Ende Harpunen er og i den anden Blæren, kommer
 om en Arm, om Halsen eller paa anden Maade kommer i Vilderede,
 saa at Manden i det samme bliver kastet af den fortløbende Sæl over
 Ende, fra hvilken han ikke saa let under Vandet kan skiere sig løs;
 desuden kan det og skee, at Manden i samme Skynding taber sin Aare,
 og det er vanskeligt at faae fat paa Piil eller sligt, som de i slige Om-
 stændigheder hielpe sig med, hvis de ere komne saa vidt, at de og kan
 reyse sig dermed; Nogle kan vel reyse sig med Kastetræet, ja endog
 med blotte Hænder, men der er stor Forskiel at kante omkring ledig
 og løs og allene for at øve sig og at have en Sæl, at blive draget af
 og Remmen, hvori den drager om Hals, Haand eller Arm.

Ommældte Adam døde ellers med det berømmelige Efter-
 mæle, at han for et Par Aars Tid siden, ikke uden Livs Fare reddede
 en Pige, da Baaden om Natten kandrede med dem, og i Aar, var det
 fornemste Redskab til at understøtte en sønderslaget Konebaad, som
 havde 6 danske Mænd, alle uden Springpelse, inde, hvorved de bleve

befriede fra Døden indtil de fuldkommen kunde reddes af de andre Baade. For Resten levede han, sær i de sidste Aar, som det sømmer sig en Kristen, og havde megen Lyst til at udvide sin Kundskab. Han haver nu efterladt sig en ung og høystbedrøvet Enke, med tre Børn, hvoraf den ældste, som er en Dreng, er ikkun 6 Aar gammel. Den eneste Trøst hun, næst Gud, haver tilbage er denne, at hendes Brødre Ludvig og Gotlieb²⁾ ere nu af den Alder, at de kan dog forhverve noget.

Da nu den første af disse, neml. Kateketen Ludvig haver af sin Løn saa meget til Gode, at han af samme kan købe sig en god Flint for, men det er uforsvarligt at tage nogen af de her over kommende, efterdj de baade ere dyre og desuden ikke due, har jeg lovet ham at gjøre Ansøgning hos vor naadige Øvrighed, at han fra Høystsamme maatte for sin Regning faae en Riffel tilsendt, dog paa de Vilkaar, at han ey sælger den til Grønlænderne og langt mindre til de Danske.

Her er en Pige ved Steden, som heeder Eunikke, hvilken haver stor Lyst til at see vor Fædreland. Siden der nu ikke er Mangel her i Landet paa Fruentimmer, hun er desuden af et lærvilligt Gemyt og af gode Sinds Gaver, har en god Kundskab og er et skikkeligt Menneske, som jeg troer, kan gjøre Landet Ære, og ved sin Tilbagekomst Nytte, har jeg ikke taget i Betænkning at love hende, at jeg til Aare paa egen Regning vil tage hende, om vi leve, hiem med mig, hvis det ellers af Øvrigheden vorder tilladt og hun ikke imidlertid forandrer sin Opførsel og sit Forsæt.

Herr Jæger kom i forrige Uge til Sukkertoppen. Af Breve, fra ham med Posten her tilsendte sees, at H^r Larsøn bliver, hvor han er. Før en 14ten Dages Tid kan H^r Jæger vel ikke ventes hertil; thi før Skibet gaaer fra Sukkertoppen kan han vel neppe faae Befordring.

En Anviisning stor tre og tredive Rigsdaler otte Skilling, beder jeg underdanigen maatte til Mad: von Bracht betales af mit tilgode havende Salario.

Med den allerdybeste Underdanighed er jeg

Naadige og Høye Øvrigheds
underdanigen Tiener

Holsteinsb: dj 2^{den} Aug.
1768.

Henr: Christopher Glahn

Udskrift: Til Det høyløvlige Missions Kollegium
underdanigen til
Kiøbenhavn

Indlagt en Skriftprøve fra Jakob Dorfs Haand og: H. C. Glahns »Observationer af Thermometre og Vinden fra 1ste Jul. 1767 til sidste Jan: 1768.«

Til missionær Jæger.

Velærværdige og Vellærde H^r Jæger Meget elskelige Ven og Broder!

Deres Velærværdighed indseer selv, ligesaavel som ieg at det er høystbillig, at Eli Jonsen, som nu er kommen igien til Grønland bliver, efter sin igientagne Begiering viet til Grønlænderinde Andrea, som han forrige Gang, da han var her i Landet, besvangrede. De Aarsager, hvorpaa ieg grunder min Meening er følgende.

(*α*) efterdj det høyrespective Handels Compagnie haver igien sendt ham til Landet og just til dette Sted, hvor den, af ham besvangrede Andrea er, uagtet, at høystbemt^{te} veed, at forbemelte Andrea er under Ægteskabs Løfte af ham besovet, og han hos høystsamme have gjort underdanig Ansøgning om Tilladelse til at opfylde det løfte, han haver gjort benævnte Grønlænderinde. Efterdi nu det høyrespective Handels Compagnie elsker Gud, og vil søge at hemme Forargelse, er det klart, at det tillader Eli Jonsen at træde i Ægteskab med sin Kiæreste og erklærer ham duelig til sin og Landets Tieneste nu, da det sender ham anden Gang til Landet; thi uden saa var, havde det aldrig paa nye kundet antage ham.

(*β*) I de Tilfælde, der ere tvilraadige, gielder denne Regl: at man bør hensee, hvad der i et liige Tilfælde er forordnet. Dette finder vi letteligen, f: f: da Adam Thorning havde besvangret sin nu værende Hustrue Maria og derover blev klaget, tilloed det høyrespective Handels Compagnie ikke alleneste at han maatte ægte hende, men endog i sin Skrivelse til Kiøbmand Dorf befoel det, og da Niels Søeborg havde besvangret Grønlænderinden Ane, blev han sendt igien Aaret derefter til Landet med Tilladelse at faae hende, hvorføre jeg ey scer, at Eli Jonsen bør nægtes Vielse, efterdj her indløber saame Omstændigheder med ham, som med de tvende forbenævnte, hvoraf een blev befalet og den anden blev tilladt at lade sig vie til deres besvangrede.

(*γ*:) Vel er det saa, at Eli Jonsen ey kan fremviise nogen Tilladelse fra det høyrespective Handels Compagnie om at gifte sig med Andrea. Imidlertid maa det dog have mundtl: tilladt ham det. Det kiendes ikke alleneste af det foregaaende, men endog er mig udtrykkel: tilskreven af vores Proust H^r Professor Egede¹). Og skiøndt hermed følger en bekræftet og af H^r Kapitain Egede og H^r Tulle²) til Vitterlighed underskrevet Kopie af H^r Professor Egedes Brev dene Sag angaaende, vil ieg dog indrykke dette Stykke her, som lyder saaledes:

»Eli Jonsen, som nu gaaer over igien som Kok vil ieg have
 »recommenderet, ham er endelig tilladt at gifte sig med sin
 »Kiæreste, som han har viist den største Oprigtighed og Be-
 »standighed, men endnu skulle ham i Aftes møde den mod-
 »gang igien, at han ikke kunde blive viet til hende, uden
 »Missions Kollegium tillode det, jeg talte derpaa i Dag med
 »vores gamle svage Etats Raad Finckenhagen, som sagde,
 »at Collegium kunde intet have derimod, da han maatte
 »rose ham for hans oprigtige Kiærlighed og at Forargelse
 »blev forebygget ved Egteskabs Fuldbyrkelse, men Greven
 »maatte ikke være uvidende derom, dette kunde nu ikke
 »skriftlig skee, formedelst Tiden var, at skibet var segelfærdig.
 »Jeg skal derfor see at faae Resolution med H^r Tulle.
 »Imidlertid er ingen forseelse, om det end blev forglemt, som
 »dog ikke skeer, at de blive viede, thi derpaa skal visselig
 »ikke blive paatalt, Skylden maa da blive min.« Saa vidt

H^r Professor Egede. Heraf ses, at Directionen haver tilladt Eli Jonsen at gifte sig, dog at han tillige indhentede det høyl: Missions Kollegii Tilladelse, og omendskiøndt han ey har medbragt saame, H^r Tulle ey heller haver den med sig, seer man dog at det høyl: Missions Kollegium ey haver noget derimod, hvilket H^r Professor Egede, som den, der saa længe har sat i Embedet, letteligen kan viide, og som og kiendes af det høyl: Missions Kollegii Reskripter hertil, hvor man finder, at det langt snarere end Handels Compagniet har givet sit minde til Ægteskab, og aldrig, saa vidt jeg veed negtet nogen Tilladelsen, naar den af Compagniet er faaet.

Eli Jonsen kiender ieg og ieg har havt gode Tanker om ham, hvilke jeg ey heller har dulgt for min Øvrighed. Men nu har jeg endnu bedre Tanker om ham, siden hans Bestandighed er saa stor, at han endnu med saame Begierlighed søger at ægte Andrea, som for 2 Aar siden, omendskiøndt han imidlertid har været i Danmark, hvor han har vel havt leylighed til at forføres til at henvende sig til fremmed Deylighed. Men dette veed ieg og, at han ey har Gaver til at afholde sig fra Andrea, naar han er hos hende. Skal da ey flere Horeunger avles, skal den skeete Forargelse ey endnu blive større, faaer de vel at vies, siden han er igien kommen til Landet. Deri kan H^r Broder ey forsee sig. Bliver her nogen Forseelse, komier den til at hvile enten paa Compagniet, der sender sligt Menneske til Landet igien, eller paa Kiøbmanden, som beholder ham. Skal han blive maa han vies. Skal han ikke vies, maa han gaae hiem, hvilket dog ey kan skee, da her ellers bliver Mangel paa Folk.

Dette er min Meening i Henseende til Eli Jonsens Vielse, hvilken

ieg selv baade vilde have forrettet og ogsaa forsvaret baade for Gud og Meneskene, men kan dog, efter H^r Broders Begiering ey nu, siden ieg ikke alleneste har holdt min Afskeeds Prædiken for den Danske Meenighed, men endog ikke haver den ringeste Leylighed. De veed jo selv at Skib ligger og haster, at der er meget, jeg endnu bør forrette, førend jeg reyser, at alle Stuer ere fulde af de baade Syd og Nord fra kommende danske, følgelig, at jeg, som er paa nærværende Tid nedsiunken i Forretninger og Just af lutter Travlhed, næsten faaer intet giort, efterdj ieg, ved at have alt for meget at bestille, neppe veed, hvad jeg skal begynde paa, siden her Broder veed dette, saa haaber jeg de forlade mig, at ieg ikke kan efterkomme deres Begiering med at vie ham, men maa overlade denne Forretning til Dem, som, naar Skib er gaaet, kan have Tid og Leylighed til samme. Iligemaade maa jeg bede, at de ey døme dette, i den yderste Hast, givne Svar, efter de strengeste Regler, men betænke den Tid det er givet i, og at jeg meere har skrevet for at sige min Meening, end for at besvare deres Brev med al den Omstændelighed, en saa vigtig Sag krævede, hvortil leylighed har manglet

Deres Velærværdigheds

Holsteinsborg. dj 26de Jul. 1769

tienstforbundne og oprigtige Ven, tiener
og Broder

Dette er rigtig Afskrift
af mit givne Svar, hvilket
bevidnes

Henric Christopher Glahn

*Henric Christopher Glahn & Jørgen
Jæger.*

XV a.

Til Glahn fra missionær Tulle.

Verificeret Copie af min Skrivelse til, og Svar paa saame fra velærværdige H^r Provst¹⁾ Glahn angaaende hans Tanker, ved hvilket Stæd, han holdt det for raadeligst for Missionen, at jeg forblev

Velædle Velærværdige og Vellærde H^r Provst Glahn!

Efterdi det høylovlige Missions Collegium har i sin her indlagde Ordre til Dem og mig af d^o. 9de May a: c: naadigst overladt til Deres Gotbefindende at foranstalte, hvor jeg skal forblive, enten paa Egedesminde, eller ved en af Missionerne i Bugten²⁾, anmoder jeg Dem herved, at give mig Deres Tanker tilkiende, denne Sag angaaende, hvor og paa hvad Stæd, De holde det for gavnligt for Missionen, at jeg

forbliver, da jeg i alle Maader underkaster mig Deres Gotbefindende, som den, der dertil af det høylovlige Missions Collegio, i Følge ovenmældte Befaling, beordret. Iøvrigt har jeg den Ære med største Høyagtelse at forblive

Deres Velærværdigheds tjenstærbødige Tiener

Holsteinsborg dj 5te August 1769

Hans Tulle

XV b.

Til Egedesmindes missionær.

Velærværdige og Vellærde H^r Tulle Høystærede H^r Broder!

Jeg har tilforn givet Deres Velærværdighed mundtlig tilkiende mine ringe Tanker angaaende Deres opholds Stæd, nemlig, at det i sær vil komme an paa De Velærværdige H^{re} Brødre i Diskobugten, hvad enten De see, at forflyttelse er gavnlige eller ikke; thi omendskiøndt jeg vel engang har været oppe i Bugten, er Deres Missioners Tilstand og øvrige Omstændigheder mig dog ikke saaledes bekiendt, at jeg med nogen fuld vished derefter kan bestemme, hvor de bør forblive. Imidlertid er dette vist, at de gamle Missioner i almindelighed ey vinder stort ved at tage imod Lærere, der komme liige fra Dannemark, og de, som skal anlægges, tabe intet ved Dem; thi da endnu ingen Meenighed er samlet, kan Meenigheden ey liide noget Skaar ved en, endnu i Sproget og om landet og dets Skikke ukyndig, naar han allene holder flittig Correspondence med hans nærmeste Naboer, for af dem at blive underrettet om de feyl, som kan være begaaet ved en eller anden Missions Anlæg, og som de derfor kan vogte sig for, især at Deres Velærværdighed vogter sig for at tage imod ald for stor Mængde af Fruentimer og i Begyndelsen fører den Skik ind, at ey nogen ung bliver antagen til Daab uden meget god Kundskab; thi af de gamle kan ikke kræves saa meget. Af dette see De, at Egedesminde er det Stæd, hvortil jeg efter det høylovlige Missions Collegii Ordre af d^o 9de May a: c: henviiser Dem, dog med den udtrykkelige Betingelse, at Deres Velærværdighed derom træder i Conference med deres Velærværdighed H^r Sverdrup og H^r Drejer for af Dem at erfare, om en af Missionerne deroppe i Bugten mindre behøver en erfaren end den ved Egedesminde anlæggende; thi skulde Omstændighederne være saaledes, seer jeg ey rettere, end at Deres Velærværdighed antager deres Post, som efter fælles beste Overlæg lader sig til Egedesminde forflytte.

Skulde Hr Tulle komme til Bugten, leverer han den med sig havende Kalk og Disk, item de medicamenter, han faaer herfra, tilbage imod en dobbelt og ligelydende Qvittering, ligesom han og medtager paa saame Maade alt den Missions Inventarium, hvor hand kōmer.

Dette er kortelig Svar paa Deres ærede Skrivelse af Dags dato, som jeg dog hafde ønsket at være frie for at give, da jeg som tilforn er mældt, ey er saa bekiendt med Omstændighederne i Bugten, som den burde være, der skulde give efter Deres begiæring, et positiv Svar, og efter det høylovlige Missions Collegii befaling være i Stand til at anvise Dem det Stæd, hvor De som Missionarius skulde tiene.

Al Guds Velsignelse tilønskes Dem i Deres Embede af den som er

Deres Velærværdigheds Høystærede Hr Broders
 tienstoprigtigste Ven og Broder

Henric Christopher Glahn

Holsteinsborg dj 5te August 1769

Rigtig Afskrift af Originalerne bevidner Henric Christopher Glahn.

*

Naadige Øvrighed! I dette Øjeblik staaer jeg færdig for at træde i Baaden, der under Guds Ledsagning fører mig til Egedesminde. Understaaende³⁾ er en Afskrift af tvende Breve, mit videre Opholds Stæd angaaende. Formedelst tidens Korthed afbryder jeg og henlever med den største underdanighed

Naadige Øvrigheds underdanige tiener

Holsteinsborg dj 7de August 1769

Hans Tulle

XVI

Til missionskollegiet.

Deres høygrevelige Excellence Deres høygrevelige Excellence Høyvelbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle Høyærværdige og Høy-lærde Herrer Præsæs og Tilforordnede udj Collegio de Cursu Evangelii promovendo! Min naadige og høye Øvrighed!

Denne underdanige Skrivelse indeholder kort Efterretning om Missionen ved Holsteinsborg og andre, dermed beslægtede Deele fra 1ste Julii 1768 til 30te Julii a. c: Da jeg ved at vie Grønlænderen Ionas

til Iudithe, forrættede de sidste Ministerialia som Missionarius ved ovennævnte Mission.

Skibaaret begyndte for vor Mission temmelig kummerligen. Adam, een af dens beste Grønlændere, saavel i Henseende til sin Kundskab, som Hurtighed paa Søen, en Mand i sin favreste Alder, der eengang havde reddet en Pige og siden i Begyndelsen af Aaret 1768 var det fornemste Middel, Gud brugte, til at frelse sex af vore Medeuropæers Liv, hvis Konebaad en Hval havde knuset, tilloed Gud, efter sin uransagelige Viisdom, at han i Fior Skibstid druknede og det næsten i Blikstille. Han var tagen ud paa Fangst og man meener, at han er bleven kantret af en Sæl, saasom dette er noget, der meget ofte hænder sig, efterdj det lætteligen kan skee, at Kobberemmen kan komme i Ureede, og idet den slaar en Lykke om Fangerens Arm, Hoved, eller Hals, drager Sælen ham om, da han ey i denne Skynding og nu, da han ligger med Hovedet i Vandet, kan altid komme til at skiære sig løs, og om han end omsider kommer fra Sælen, kan enten allerede være udmattet eller mistet sin Aare, som han burde reyse sig med. Ved dette bedrøvelige Dødsfald blev hans unge Kone berøvet en god Mand, Familien en hurtig Forhververe og tre smaa Børn deres Fader. Formedelst den i Aar indfaldende gode Fangst og den Hielp Enken derved har havt af sine tvende Halvbrødre Gotlieb og National Kateketen Ludvig, har Dødsfaldet dog ikke været saa følelig for Enken og de smaa Børn, som det havde været hvis Fangsten havde slaget feyl og bem^{te} hendes Brødre havde været mindre af Aar og den sidste især ikke havde havt saa god Hielp af Missionen, da han, som Katekete, haver en halv Mands Portion af Kost.

Saa uventende, som den salige Adams Død var, saa uventende var og Nellerak¹⁾ og hans Families Komme til Missionen. Vel havde denne Familie faaet nogen Underviisning, dog var der langt fra ikke noget Tegn hos den til nogen alvorlig Sindsforandring. En indløbende Omstændighed gjorde den meere opmærksom, og en Overtalelse af Grønlænderen Otto²⁾ forvuldte, at den besluttede at tage alvorlig imod Underviisning og til den Ende at flytte til Timertleet.

Kortelig bestoed Sagen deri, at et Fruentimmer af denne Familie ved Navn Issiajok³⁾, som havde havt den beste Leylighed til at faae Saligheds Kundskab⁴⁾, havde og virkelig nogen, men blev dog det, hun havde været, en blot Hedning og aldrig vilde lade sit Sind bøye til nogen salig Forandring, blev omsider, efter lang Skranten omsider sengeliggende og tilsidst rasende⁵⁾. Grønlænderne ere i Almindelighed meget frygtagtige for saadanne og det er ikke rart at høre, at slige blive dræbte, eller og udbæres paa Marken indtil de døe. Dette Fruentimmer bar man ud i et Proviant-Huus, hvor ingen var hos hende uden en gammel Moster,

som ikke veg fra hende indtil hendes Død. Saasnart det blev spurgt hertil, at Issiajok ey allene var syg, men og rasende og for denne Aarsags Skyld var baaren ud af Vaaningshuuset ind i et lidet og koldt Proviants Huus, besluttede jeg, rørt af en inderlig Medlidenhed, at tage hende til os. Men som det just var hellig Dag, maatte Gudstienesten først holdes, og da vi havde spiist, gik jeg over lisen til Øen, hvor hun var. Assistentens Kone Karen og min Pige Amalie⁶⁾ vare imidlertid komne mig i Forvejen og havde gjort Anstalt for, at hun kunde blive opbaaren i deres Huus. Paa Veyen mödte jeg den syge, som indsvøbt i et Stykke Skind, blev af tvende Mandfolk baaren paa en Bære Stang, hvorfor jeg vendte tilbage med dem. Imidlertid var Mennesket kommet noget til sig selv. Guds Naade blev hende end eengang tilbuden, om hun ey vilde modstaae den; men lade sig omvende. Raseriet begyndte nu paa nye igien; og jeg, rørt over hendes slette Tilstand baade paa Siels og Legems Vegne, og frygtsom, at blant de tilstædeværende og maatte maaskee findes en eller anden modtvillig Naadens Forvagtere, vendte mig fra hende til den talrige Hob, som var kommen ind i Huuset, og i den Syge, som i et levende og øyensynligt Exempel, viiste dem, hvor farligt det er at forsømme Naadens Tid og opsætte sin Omvendelse en Tid efter en anden. Hun blev pleyet paa best muelige Maade og efter nogle Dages Forløb fik Ende paa al sin timelige Elendighed, uden at hun for sin Død kom nogensinde til sin Forstand igien og altsaa uden mindste Tegn til nogen Omvendelse. Ihvor vel dette kunde ey andet, end gjøre mig høyst bekymret, lindrede dette dog Sorgen noget, at jeg erfarede, at de Taler og Samtaler, som i hendes Sygdom vare førte i Huuset, havde gjort en salig Virkning hos en Deel. Den kierlige Omgang, den Syge havde nydt i hendes sidste Dage, overtalede hendes gamle Moster til at melde sig strax, efter sin Søster Daatters Død, for at blive hos os og tage imod Underviisning. Men som her ingen Forhververe var, som hun kunde være hos, maatte hun afviises, indtil den Familie, som hun var hos, vilde bekvemme sig til at komme til Missionen, og tillige betydes, at naar hun alvorlig søgte hendes Siels Salighed, kunde hun vel faae Underviisning, skjønt hun var [paa] Øen, efterdj hun kunde komme enten til Timertleet eller hertil paa de Tider, naar Underviisning blev holdt, og da nu Nelleraks Kone kom til at skranke, og han med Familie stod en Deel af Sommeren paa Land med vores Otto, blev ovenmældte Familie, hvori da var tre, nu fiire vakkre, skjønt derhos smaa, Dreng, fuldkommen overtalt til at boe hos os, for at tage mod Underviisning af os.

Af denne betiente Pussimek, nu Ide Sophie, som er Nelleraks Hustrue sig saa vel, at Daab ingenlunde kunde nægtes hende nu i Foraaet. Vel er det saa, at hendes Kundskab var saare liden, men da hun

viiste saadan Begierlighed efter at blive giort deelagtig i dette Naademiddel, at hun, skjønt høyst frugtsommelig, ey allene dagl. søgte Morgen og Aftenunderviisningen paa Timertleet, hvor hun boede, men og, i hvor koldt og ont Veyret med var, kom hertil, for, med de andre Katekumener, at nyde Underviisning hun derhos, i Betragtning af hendes svagelige Helbred, frygtede for at bortdøe uden Daab, var og, endog som Hedning, bekiendt for en, af Distriktets skikkeligste Koner, syntes det ikke forsvarligt, at opsætte hendes Daab, skjønt hun langt fra ey havde den Kundskab, som man her er vandt til at kræve af en midaldrende Kone.

Foruden Nellerak meldte sig og i Høsten 1768 Ikallumarsoks Familie. Hidtil har ikke været meget Haab om denne gamle Mands, hans Kones og Søns Alvorlighed, skjønt denne sidste, der er en Angekkok, hvorvel af de smaa, har nogen Kundskab, og har allerede for toe Aar siden vidst det fornemste af vor Kristelige Lærdom, hvorfor og den Gang havdes meget gode Tanker om ham, men just i det samme fik man at høre, at han var bleven Angekkok, havde faaet sin Tornak⁷) og giort sit Prøve Stykke. Der er dog nogle af Familien, som man har bedre Haab om, hvilket nærmere naadigst erfares af Designationen.

I Aar er Underviisningen holdet ligesom i næst forrige, undtagen at Aftenbønnen med de Danske ey er, af Mangel paa Tid, holdet med de Danske og at H^r. Jæger har hiulpet med at prædike iblant for den danske Meenighed. H^r. Kapitain Egede har ikke været mindre svagelig i forbiegangne Vinter end i forrige, hvoraf noksom sees, at det ingenlunde kan ventes, at han kan gjøre den Tieneste, som en Katekete her ved Steden, nødvendig bør gjøre. Fornøyet har jeg været, naar han har vildet ved Samtaler undervise de, ham besøgende.

Uden Velsignelse har Arbeydet ikke været. Dette kiendes blant andet deraf, at sexten, deels voxne, deels halvvoxne ere agtet værdige til Daaben. Foruden disse ere endnu fiire Børn døbte. Ligesaa mange neml. 4te spæde Børn ere ligeledes blevne døbte, blant hvilke H^r. Jægers Søn, Adolph, som blev født dj 29de April: a: c:

De, som vare tilstæde dj 27de Mart: især min elskelige Eftermand kan vidne, hvorledes de nyedøbtes Kundskab var. Blant Mandkiønnet distingverede sig især Henrik Kristoffer og blant Fruentimmeret Katrine og Lovise Sharlotte, som vel ikke havde meget vidtløftigen, men dog fastere Kundskab og viiste en større Grad af Færdighed i at svare, end de øvrige, som dog alle havde en god Kundskab, undtagen forbemelte Ide, item Sharlotte Amalia og Eva.

Disse trende sidste have i sex samfulde Aar gaet som Katekumener, og for den største Tid viist sig meget flittige. Mange Gange have de begiert at døbes, men da de, formedelst en høy Alder, ey har kundet

fatte de guddommelige Sandheder, er deres Daab Aar efter Aar bleven sat op, indtil nu, da jeg skulde forlade dem og såae, at der ey var Haab om, at de kunde faae større Kundskab, om de end gik aldrig saa længe.

Hvad angaaer de Nyedøbtes Hensigter, da syntes de at være redelige. Det allerede meldte viiser dette, hvad Ide, Charlotte Amalia og Eva angaaer. Uden gode og reene Hensigter kan man ey formode, at en høy frugtsommelig Kone, som desuden havde tre smaa Børn, skulde daglig gaae, en ikke kort Vey for at høre Underviisningen, og at toe Gamle Mennesker skulde i en Tid af sex Aar ikke blive kiede af at gaae i Skole, som Børn. Alle har just ikke aflagt, ikke heller har kundet aflægge lige store Prøver paa deres Redelighed. Deri har Lovise Charlotte havt et Fortrin. Paa hendes Guds frygt har hun hidtil aflagt saadanne Prøver, som gjøre vores allerhelligste Religion en sand Ære, og overbeviise Spotteren om, at den, hvor den ret faaer Lov til at slaae Rødder og at udøve sin Kraft, er mægtig til at gjøre de skrøbeligste stærke og at en sand Kristen [er] formaaer alle Ting i Kristo, som gjør ham mægtig.

Med dette Menneske, som, om hun bliver ved, som hun har begyndt, fortienner den største Høyagtelse, har det denne Beskaffenhed: Hun, som tilforn er det høylovlige Missions Kollegio bekjendt under hendes forrige Navn Arnersegak⁸), blev, som blot Hedning, tagen til Hustrue af en Karl ved den kristianshaabske Mission ved Navn Niels. Efter alles eenstemmige Beretning behandlede han hende bøddelagtig og derved tvang hende til at løbe bort. Da jeg engang var Nord steg hun, der var mig ubekjendt, i Baaden til os, og fulgte med os hertil. Først, efter at hun en Tid lang havde søgt Underviisningen, fik jeg nys om, at hun skulde have været gift. I Aaret 1767, da jeg atter kom til Egedesminde, erkyndigede jeg mig nøye om hendes Omstændigheder, fik og derom Brev fra H^c Dreyer. Da jeg kom hjem, var Sommeren forbie, følgelig kunde hun ikke komme Nord paa til hendes Mand, om hun end havde vildet, hvortil hun dog ikke havde Lyst. Hun forblev altsaa hos os, fik skikkelig god Kundskab indtil Foraaret 68, da hun begierede at blive døbt. Men jeg toeg det i Betænkning; thi hun syntes endnu ikke at kunde glemme den hende af Manden tilføyede Uret. Desuden ønskede jeg, at et virkeligt Forlig kunde først stiftes iblant dette Par Egtefolk, item, at hendes Kundskab kunde blive noget fastere og meere grundig, da man kunde haabe, at paa Forstandens bedre Oplysning skulde Villiens meere Bøyelighed følge. Tilmed blev det Aar og ingen Døbeakt holden her, ikke alleneste fordj ingen af Katekumenerne vare saaledes, som jeg ønskede, men og fordj det syntes fornødent, at deres Kundskab blev saa meget des fastere, efterdj de nu snart skulde skifte Lærere, og altsaa kunde det, som fattedes ey saa let

oprettes, efterdj en nye Lærere ey saavel kunde viide enhvers Tilstand, og det den Gang var skiult for mine Øyne, at Menigheden skulde faae den Lykke, at min Eftermand i Embedet skulde et Aars Tid være hos mig. Hun blev altsaa ikke døbt i Foraaret 68. I samme Efteraar kom Brev fra H^r Dreyer. Deri melder han, at han havde nu faaet Niels overtalt til at tage Arnersegak igen, og at han havde lovet at vilde tage hertil for at hente hende, bagefter, bad tillige, at jeg vilde være ham behjælpelig. Brevet kom rigtig; men ikke Niels. Desuden var og Konen den Gang saa syg, at han ikke kunde have faaet hende med sig, ifald han end havde kommet. Formedelst denne og andre indløbende Omstændigheder gik Sommeren atter bort, og Sagen kom endnu ikke til Ende.

I Følge dette forblev hun atter en Vinter hos os. Det blev altsaa min Pligt at bære Omsorg for hendes videre Underviisning og at indskierpe hende i sær de Lærdomme, som meest passede sig paa hendes nærværende Omstændigheder. Foraaret kom. Hun begierede atter at blive til Daab antagen. Hun vilde nu forlige sig med sin Mand og reyse til ham, om han vilde tage mod hende. I den Tid hun har været hos os, har hun ført et ret exemplarisk Levnet. Dette Skudsmaal skylder jeg hende, for den høye Grad af Skikkelighed og Guds frygt, som hun har ladet see. Imidlertid vilde jeg dog ikke endnu love at døbe hende, førend jeg havde hørt, om og andre kunde give hende samme Vidnesbyrd; thi det skeer tit, at et eller andet kan begaaes, som enten ikke eller dog først længe efter kommer Præsten for Øren. Det syntes og, at baade Forsigtighed og min Pligt krævede, at jeg forhørte mig hos dem til hvis Indsigt, jeg havde Fortrolighed, og som i tvivlrådige Tilfælde burde, da der kunde, søges Raad hos, om og de var af samme Meening, som jeg. Til den Ende skrev jeg til Assistenten, i hvis Huus hun om Vinteren bestandig har været saalænge, som hun har været her, og som hun og i lang Tid havde været i Telt med, som Tienestepige, at han vilde paa sin Samvittighed give hende det Skudsmaal, hun fortiente. Han gjorde saa, og det blev meget got. Det samme blev og skrevet til H^r Kapitain Egede og H^r Jæger tilligemed Forespørgsel, om de meente, at Daaben burde nægtes hende, der, som blot Hedning, havde forladt sin haarde Mand, ifald de intet ont vidste om hende, og hun vilde forbinde sig til at drage tilbage til ham, og tillige ey at gifte sig med nogen anden, ifald hendes Mand ey vilde tage imod hende, førend det høylovlige Missions Kollegii Betænkning var indhentet? Begge vare med Assistenten deri eenige, at de vidste ey noget uskikkeligt om hende. De meente derfor, at hun paa ovennævnte Vilkaar burde til Daab antages. Hende bleve derfor hendes Pligter igien foreholdte, neml. at hun burde forføye sig igien til sin Mand, som hun, i hvor ond

han end maatte være, ey selvraadig maatte forlade. Vilde han ikke tage imod hende, havde hun gjort sit, og Skylden kom da til at hvile paa ham. I dette Fald maatte hun dog ikke gifte sig med nogen anden, førend det høyløvlige Missions Kollegii (Nallegarsårsoit, Pelleßinnik analekorsirsut Kallålit Nunnænnur) Betænkning var indhentet. Paa disse Vilkaar kunde hun blive døbt, men ey paa andre. Dog maatte hun ey indgaae dem, dersom hun ey agtede at holde dem. Hun maatte vel betænke, at hun vel kunde lyve for mig, men ikke for den alseende Gud, som vist vilde straffe hende, om hun, ved et lætsindigt Løfte søgte at tilvende sig Daaben. Efterat hun havde indgaaet dette og hende endnu nogen Tid til Betænkning var given blev det samme atter kortelig i H^r Jægers og H^r Kapitain Egedes Nærværelse igientaget, og da hun ligeledes i deres Paahør havde igientaget sit Løfte, blev det skrevet og nogle Gange oplæst for hende, hvorpaa hende blev tilspurgt om hun forstoed det og villigen indgik det. Til begge Deelee svarede hun Ja. Derpaa underskrev hun det og derefter begge Vidnerne til Vitterlighed. Dette altsammen kan nærmere erfares af Dokumenterne selv, som underdanigst til naadig Eftersyn skal blive indsendt, men kan ey her indføres, saasom de ere med andre mine Brevskaber baade indpakkede og om Bord sendte. Hun blev nu i Herrens Navn døbt og man biede kun paa sikker Leylighed til at lade hende reyse. Johannes⁹⁾, een af vore døbte, havde i Sinde at reyse Nord til Omennak, hvor H^r Gill¹⁰⁾ er. Med denne Familie fulgte hun, for paa Veyen at afsættes ved Klaushavn. Men da den var kommen til Ibek¹¹⁾, det sædvanlige Sted, hvor Amertlokkerne pleye at staae paa Helleflynder Fangst, forandrede den sit Forsæt. Imidlertid kommer nu i Skibstiden Kiøbmand Dorf hertil. Ham bad jeg paa sin Hiemreyse at lægge til Ibek, og der tage Lovise Sharlotte ind, da hun med ham kunde følge til Egedesminde, hvortil H^r Dreyer midt i denne Maaned skal være ventendes. H^r Tulle, som reyste nogle Dage derefter, fik samme Begiæring ifald hun, mod Formodning havde vægret sig ved at følge med Kiøbmanden, som hun dog, Gud skee Lov! ikke har gjort. Hun har altsaa hidtil viist, at hun oprigtig har meent det, hun før sin Daab lovede, skjønt hun neppe havde været at fortænke, om hun havde været mindre ordholden, dersom det Rygte er sandt, at der skal have været den, som fordj hun var en god Syerske, et fermt Arbeysfolk og et fromt Menneske, har søgt at faae hende i sin Tieneste, og er det høystbeklageligt, at en Præst her i Landet vel paalægges at holde Orden, men har dog ey allene ingen Hielp, men derimod lægges ham og hans Arbejde ofte de største Hindringer i Veyen af de Danske, der dog burde understøtte ham, hvilket jeg, som gammel vandt til sligt, vel forudsaae, hvorfor jeg og i Forvejen advarede hende baade om dette, og tillige ey at lægge Øret til

dem af hendes Landsmænd, som vilde fraraade hende slig Reyse paa Grund at den streed imod Velanstændighed. Jeg haaber nu, at hun er i H^r Dreyers Hænder, og at alle Hindringer, paa hendes Side, ere, med Guds Hielp, ryddede af Veyen. Den almægtige Gud! som har begyndt det Gode hos hende, fuldføre det til sin Ære og hendes Siels Frelse. Han styre fremdeeles hendes Fødder paa Fredens Vey, saa at hun maa vedblive, voxe og tage til i det begyndte Gode, da jeg vist veed, at hun har været, og efter al riimelig Formodning er endnu, ved Guds Naade, iblant de sande Troendes Tal, som gjøre, at een, for Menneskers Salighed bekymret, Læreres ellers tunge Byrde bliver læt og hans møysommelige Arbeyde behageligt. Jeg har den Tanke, at hendes Exempel vil føre megen Nytte med sig, efterdj hun her haver været et æret Menneske for Hendes Gudsfrygts, Kyskheds, gode Begrebs og Arbeydsomheds Skyld. Det er allerede underdanig meldet, at man har det Haab, at hun ey forarsager længere Skilsmisse imellem sig og hendes Mand; men om han er ligesaa villig til at lade sig forllige, vides ikke. Derfor spørges underdanig: **Om Lovise Charlotte, der som blot Hedning forloed sin Mand Niels, for hans haarde og slette Opførsels Skyld, men som siden, da hun fik bedre Kundskab, vilde forllige sig igien med ham, maa tillades andet Ægteskab, ifald han findes uvillig til Forllig?**

Konfirmanterne have i Aar været tre. Fleere kunde vel for Kundskabens Skyld have været antagen, som dog kom til at gaae over, efterdj jeg har foreskrevet mig selv denne Lov, ey at antage nogen førend de i det ringeste tvende Aar har søgt den Underviisning, som holdes for dem, der vil til Konfirmation, undtagen saa er, at det er et meget gammelt og tillige skikkeligt Menneske eller en Forhverver, hvis Tid ikke tillader ham at gaae saa længe. Vel er det saa, at mange kan lære det, de bør, paa et Vinters Løb, allerhelst om de tilforn ere vel oplyste, men som de andre, der ey gjøre saa hastig Fremgang, deraf kunde tage Andledning heftigen at kræve ogsaa at antages efter en Vinters Underviisning, deres Kundskab maaskee og kunde være nogenlunde forsvarlig, dog ey saa god, som en Præst, der altid vil have sin Meenighed i god Stand, ønskede, saa har jeg holdt det for min Pligt at jeg ved at indføre Konfirmationen her i Meenigheden, tillige indførte denne Vane, at ingen uden i ovennævnte Tilfælde, blev antagen, førend de havde gaaet toe Vintre i det ringeste, hvorved tillige vindes dette store, at de Gode bliver bedre og fastere i deres Kundskab, og man har ideligen dem, som kan forelæse Stykkerne for Begynderne, hvilket er meere betydeligt, end man skulde tænke, naar man veed, at det beste Grønlandske bliver uforstaaeligt og som et fremmet Sprog formedelst en slet og vrang Udtale, hvilken Iagttagelse, saavel som mange andre, jeg skylder min kiære

Förmand H^r. Bork, som indførte den Skik, at alle svarte paa et Spørgsmaal, hvilken jeg har forandret saaledes, at jeg har tilspurgt en slet, og naar den ikke kunde svare, har en god forelæst og den slette efterlæst Svaret.

Designationen viser for det øvrige Missionens Tilstand, samt Døde, Føde, Viede og andet meere. Blant de hensovede er især mærkværdig Karoline Mathildis¹²⁾, som døde i Barselseng, hvilket viiser Usandheden af den Beretning, at det grønlandske Fruentimmer føder uden Smerte, ret ligesom de ikke vare Evæ Døttre eller vare undtagne fra den almindelige Straf. Ved Mettes¹³⁾ Død gjorde vor Mission et meget stort Tab, saasom hun havde den ypperligste Kundskab og tillige ved lang Omgang med de Danske, var saaledes vandt til slet Grønlandsk, at hun nogenlunde kunde fatte, hvad man vilde sige og derfor var bekvem ved Oversættelser, saasom hun tillige besad en meere end almindelig Styrke i hendes Moders Maal, og vidste, om ey Kunstordene, saa dog en Deel af Sproglæren, og bør hende i sær tilskrives det gode Grønlandske, som findes i Testamentetab Okalluktue, efterdj hun, som min Tienerinde, altid kunde være ved Haanden, naar jeg havde med Oversættelse at gjøre, og har jeg, efter hendes Død, ey kundet faae nogen saa beqvem til dette Arbeyde, som hun var.

Om Petronelle¹⁴⁾, hendes Broder Unatak samt sligt andet, hvorpaa den naadige Øvrigheds Resolution underdanigen maa indhentes, er meldet af H^r. Jæger, som den, der skal holde sig den forventende Betænkning efterrettelig, og kan altsaa her forbiegaaes.

Hvidsted har nu i fem Aar troeligen arbejdet med mig. I hvor vel han langt fra ikke er saa god i Sproget, som man kunde vente efter den Tid han har været i Landet, og han langt fra ikke kan gjøre just alt det, som andre Kateketer, der have havt Leylighed til bestandig at være hos og altsaa at nyde Underviisning af deres Præst, han og desuden er af slet Helbred og maadelige Naturens Gaver, saa har han dog gjort, hvad han har kundet, og det med en god Villie, skønt han derhos ofte har anket paa den liden Løn, han har havt, som i de første Aar var aarl. 10 men i de sidste 15rd, og derover nogle Gange været paa Veyen at begiere Afskeed, hvilket jeg har søgt at afværge med Løfte ved min Hiemkomst underdanigen at forestille hans underdanige Ansøgning for det høylovlige Missions Collegio, hvilken bestaaer deri, at han underdanigen ansøger, at ham maatte naadigst nogen anseelig Tillæg, lige med andre i Landet værende Kateketer, forundes, samt at han maatte herefter nyde Skonroggen istæden for de grove Skibstvebakker, der tit ere meget slette, skønt vi ey skal rose de Skonrogger, vi i forbiegangne Aar har havt her, hvoraf nogle vare næsten uspiiselige og de beste maatte først børstes reene fra Spindelvæve. Løyerligt nok, at

sidde med Brødet ved den eene og Børsten ved den anden Side af Tallerkenen¹⁵). Det er saa meget meere min Skyldighed i Underdanighed at tale Hvidsteds Sag, som den gode Stand, hvori dette Steds Mission befinder sig, bør for en stor Deel tilskrives hans Flid og Vindskibelighed, hvorfore jeg underdanigen lægger min Forbøn til hans underdanige Bøn, i det Haab, at det høylovlige Missions Kollegium naadigen derpaa reflekterer.

Min naadige Øvrighed befoel i Fior, at han skulde overlades H^r Jæger; men som samme ey kunde blive ved Sukkertoppen, ey heller komme til Egedesminde forblev følgelig Hvidsted her, og faaer at forblive her indtil videre, saasom denne besværlige Mission ey kan undvære ham, allerhelst saa længe H^r Jæger endnu er saa ung i Landet.

Om National Kateketen Ludvig gælder det endnu, som i de forrige Aar er meldet. Da han trænger til en Riffel, de til Handelen kommende ey bør tages, efterdj de i Almindelighed ey due, og han haver saa meget til Gode, at han derfor kan betale en meget god Riffel, maa jeg atter igientage den i Fior underdanig giorte Begiering, at en god smaaløbet og maadelig lang Riffel maatte vorde indkiøbt og ham naadigst tilsendt, da det langt fra ikke skader, om den er kostbar, naar den kun er god, saasom hans tilgode havende ey kan bedre anvendes og det sætter baade det høylovlige Missions Kollegium og Præsterne i Landet i Kredit hos Folket, naar det seer, at det, det naadigst behager at lade udsende, synes ikke allene, men er og virkelig got.

Uden Tvivl vil det fornøye det høylovlige Missions Kollegium at høre, at Handelen har i den forbiegangne Vinter ikke været mindre god end i forrige. Af trende Hvale, som alle heel og holdne komme i Behold haves over 140 Fader Spæk og 1200de Barder, hvorved dette er at mærke, at Missionens Grønlændere udgiøre Kærnen af Hvalfangerne, og kan dette tiene til at stoppe Munden paa de Skumlere, som sige, at Missionen giøre Grønlænderne uduelige. Ney. Missionen er vist nok uskyldig. Skeer det at Missionens Grønlændere et eller andet Sted leverer mindre til Handelen i Proportion af dem, som ere uden for, da er dertil andre Aarsager, som slige Skumlere enten ikke kan eller ikke vil see. Saaledes sælger een af Missionens Grønlændere et Fad Spæk enten til een eller til fleere af de gifte Danske, men fordj dette ey gaer igiennem Kiøbmandens Haand, derfor har han intet solgt. Eller en Grønlænder af Missionen sælger i klatteviis nu een hel, nu en halv Kobbe Spæk, som dog til sidst kan løbe op, til Kiøbmanden, fordj han er i Nærheden af ham, men fordj han ey faaer det paa een Gang, som fra dem, der boer længere borte, see! saa heeder det, at Missionens Grønlændere ey due. Eller og at en Mission er forsæt med Folk, saa at den eene hindrer den anden i sin Fangst, følgelig at der med meere

Umag fanges af enhver mindre, da man derfor ikke kan sige, at Missionens Grønlændere ere meere udelige end andre, skønt en Sandheds Elskere derhos maa tilstaae, at det er en Feyl at samle al for stor Mængde til et Sted¹⁶), og at enhver forsigtig Missionair, som vil, at hans Mission skal have nogen Bestandighed bør vel erkyndige sig om, hvor mange Folk omtrent det Sted, han er paa, kan i maadelig gode Aar, taale, og naar hans Mission er voxet til det Tal, da underdanigen at melde det, og bede om Tilladelse at anlægge ved gode Kateketer Bie-Missioner i Distriktet¹⁷), som vil altid have mindre Vanskeligheder end de større, naar dermed gaaes forsigtig til Verks og man indhenter altid flere Kyndiges Betænkning om Stederne, hvor de bør anlægges. Men jeg mærker at jeg udsvæver fra det, som egentlig er Sagen her, neml. at den Beskyldning, at Missionens Grønlændere ere fremfor andre udelige er dels usandfærdig, dels kan ikke lægges Missionen til Last, men har andre Aarsager, af hvilke denne er af alle den vigtigste, at da de ere i Nærværelse af Handelsbetienterne, klatte de for en Stump Tobak og sligt saadant deres Skindvare bort, hvorved de selv, men især den tilvoxende Ungdom lider Mangel paa Klædeskind og Skind til Baade, hvor over de af Mangel paa behørige Klæde og Baade Skind maa ligge hjemme, naar de helst burde være ude, at jeg skal tie med, at mange af den opvoxende Ungdom faaer Lov til at agere Kiøkken Griise, saa at en Præst ofte med Svøben over Hovedet maa drive dem derfra, skønt det ikke heller kan nægtes, at mangen fattig Dreng ved den Leylighed er født i Hungers Tid og bør derfor denne Feyl med Forsigtighed søges at endres, at ey Lægedommen skal blive værre end Sygdommen.

Naar man ellers sammenligner disse toe sidste Aar med de toc foregaaende, maa man vel falde i Forundring over, at der nu er giort saa hældig en Fangst, og derimod i de andre, da saa mange Folk bleve holdte, saa store Tilberedelser giorte, saa møysommelig blev arbejdet, intet blev fanget. Men man seer heraf Guds besynderlige Forsyn for Grønlænderne her, at han ey vilde lade et Verk lykkes, som virkelig syntes, men ved Erfaring befantes at være Grønland skadelig. I det øvrige kommer man let ud af denne Forundring, naar man, foruden Guds Velsignelse, tillige veed, at Grønlænderne nu arbejdede med Lyst, siden de mærke, at de ey have nødig at frygte hverken for virkelig eller formeent Overlast og ey heller for aabenbar Uræt, hvilken Frygt man bag efter har mærket, at de havde, grundende den paa de mange Danske her vare, item at de nu nyde den Understytelse af Konebaader og Sligt, som de den Gang ey nøde, efterdj det danske Hvalfangerie først og fremmest maatte forsynes, item at adskillige Hindringer ere røddede af Veyen, saasom, at de Konebaader, som Grønlænderne havde

til deres eget Brug beskikket, bleve leyede til det danske Hvalfiskerie og at ligeledes Grønlændere bleve forsynede til at følge med de Danske, hvorved vel nogle bleve ret got holden, men Mængden leed i det de ey kunde, som de burde, drive deres Hvalfangst. Imidlertid kiender den ey dette Sted ret, som af disse toe Aar vil falde paa at troe, at der altid skal falde saa god Fangst. En ringe Ting kan gjøre al Fangst umuelig.

Af Sælspæk kommer herfra Intet. Dette vidner, at alle de, som have boet ved Ikertók, Itiblek¹⁸⁾, i Bunden af Amertlok og ved Sydbay, med faa Ord, at alle de, som ey have taget Deel i Hvalfangsten, have ey solgt noget Sælspæk til Handelen. Missionens Grønlændere har ikke heller. Dette gaaer lige op. Men derimod overgaar disse og de, der med disse have taget Deel i Hvalfangsten, hiine deri, at de dog have, leveret baade Hvalspæk og Barder; men af dette sees, hvilken yderlig Trang dette Distrikt har paa Sælskind; thi hvor der ikke er Sælspæk, kan ikke heller være Sælskind. Derfor bær jeg en hiertelig Medynk over dette Steds Grønlændere, som i Aar ey kan faae den fornødne Understøttelse. Vel er det saa, at det høyrespektive Handels Kompagniets Direkteurer lod befale, at de, af mig i Fior reqvirerede Skind skulde af Kiøbmændene udleveres til min Eftermand, men i stæden for 150 fik han 31, og er dette een af de første, men, efter min Meening, ey een af de mindst betydelige Fortredeligheder, som møde den kiære H_r Jæger.

Ved Egedesminde har Handelen end været bedre end hos os, saa at Skibet har, Gud være Lov! fuld Ladning.

En af Matroserne maatte for begaaet Klammerie bøde een Rigsdaler. For disse Penge, som blev mig nu i Skibstiden leveret blev, ved at lægge 12 Skillings Værdie til, kiøbt 4te beredde Lammeskind, som i tvende Mænds Nærværelse blev givet til en af Missionens meest nødlidende Mennesker, nemlig til den elendige og ynkværdige Kirsten.

At H_r Jæger har været her i Vinter er den naadige Øvrighed af hans egen underdanige Skrivelse bekient. Formodentlig har dette ikke været til Skade, men derimod til Fordeel for denne Mission, maaskee endog for Landet i Almindelighed; efterdj han nu paa et Aars Tid har havt Leylighed til at lære det meeste af det, sex Aars møysommelige Erfaring har lært mig; thi Intet af det, jeg vidste, er holdet hemmelig for ham. Endog noget af mit Arbeyde har han faaet til Udskrivning, og Udkastet til mine Anmærkninger over Crantz er ham foræret.

Sproget har været os en Hovedsag, og en Annalysis over en Deel af min Testamentetab Okalluktue, som underdanigen skal, om forlanges, blive foreviist, vidner om den Umage, der er anvendt.

Da Sommeren begyndte og de, til Sprogets Dyrkelse bestemte Læse-

timer ophørede, tog jeg mig for at uddrage af bemte Annalysi de, i samme hist og her om et og andet verbo composito forekommende, Regler og at samle dem til et Sted. Dette gav Andledning til et andet lidet Skrift kaldet **Een og fyrretyve Verba Composita videre oplyste**, hvilket jeg agter næst Testamentetab Okalluktue for et af mine nyttigste Arbejder.

Med **Forsøg til den grønlandske Ordbogs Formerelse**, er jeg ikke selv fornøyet. Det er og kun et Forsøg.

Bedre fornøyet er jeg med **Nie af det gamle Testamentes Historier**. Sex af disse, Forsøget til Ordbogens Formerelse, Testamen: Okall: og de 41 Verb: comp: udgiøre det eene af de fiire Bud, hvilke tilsammen udgiøre

Samling af Grønlandske Skrifter, hvis ganske Indhold naadigst erfares af Kvitteringen for den Holsteinsborgske Missions Inventarium. Da jeg ey selv kunde overkomme at udskrive mere end det eene Bind, som indeholder mine egne grønlandske Skrifter, men har maattet lade de øvrige tre Bind udskrive ved Hvidsted og Ludvig, ere en Deel Skrivefeyl indløbne, som er en stor Feyl paa Samlingen, allerhelst da Tiden ingenlunde tillod at see den igiennem. Ikke desto mindre har jeg ladet den blive tilbage i det Haab, at noget, skjønt just ikke saa got, som det burde være, er dog bedre end intet.

Andet og Tredie Stykke af Anmærkningerne over Crantz ere ligeledes færdige til Reenskrivning, men kan dog strax om det naadigst befales foreviises. De gaae over den 2^{den} og tredie Bog af Hr Crantzes Historie. Formodentligen ere de meere nyttige, end de, forrige Aar, hiemsendte, hvorfor det ventelig og er best, at de strax blive trykkede, allerhelst da jeg selv kan være ved Haanden og rette de, ved Trykken indløbende Feyl, som siden ikke kan formodes at skeep. Længere end over de tre første Bøger kan jeg ey fortsætte Anmærkningerne, efterdj den øvrige Deel er deels uddraget af de Herrer Egeders¹⁹⁾ Skrifter, hvoraf nogle ere i hver Mands Hænder, skjønt de og nu begynde at blive temmelig rare, og Naturel Historien²⁰⁾ af Sl. Biskoppen er i adskillige Sprog oversatt, deels indeholder den hermnhuttiske Missions Historie, som ingen Kundskab haves om, uden det lidet, een af mine Venner²¹⁾ derom haver givet mig, som ventelig ikke heller vil mangle at fylde den Aabning, som jeg ikke kan lukke.

Designationen skal underdanigst blive indsendt. Denne saavel som alt andet ligger for nærværende Tid indpakket, og kan ey faaes op, førend Tøyet er, om Gud vil, bragt i Land i Kiøbenhavn. Ligeledes er det og med

Iagttagelserne af Therm: og Vinden med Assistentens Iagttagelser over Vindens og Veyrets Forandringer.

Alt dette og meget andet Bearbeyde meener jeg underdanig at kan undskyldte at min **Dagbog** for i Aar er kun kort, ubetydelig og næsten ingen. Den skal dog underdanigst blive indsendt tilligemed Dagbogen for forrige Aar, som jeg umuelig har faaet Tid til at reenskrive. Imidlertid seer det høylowl. Missions Kollegium naadigen heraf, at, omendskiønt jeg ey er i Grønland herefter, vil Grønlandske Sager dog endnu en Tid lang skaffe mig Arbejde nok.

Ved min Ankomst hertil blev af Hr Børk modtaget paa Missionens Vegne en Konebaad. Denne solgte jeg for 9 rdr og købte i dens Sted en anden for 26 rdr. Altsaa havde jeg selv 17 rdr i denne nye og prægtige Baad. For nogenlunde at komme skadesløs fra den, leyede jeg den i Vinter til det høylowl. Handels Compagniets Tieneste i Hvalfisketiden, for hvilket 10 rdr af min Regning blev udslettet. Imod dette meener jeg, det høylowl. Missions Kollegium ikke kan have noget, allerhelst da Baaden er i 6 Aar holdet i Stand af mig, leveres nu bedre, end jeg fik den, og jeg endnu har 7 rdr i den.

I øvrigt har hverken Hvidsted eller jeg nogen Regning, saasom jeg for en Deel af mit Gods, som er solgt til mine Medeuropæer, har af dem faaet saadanne Varer, som jeg behøvede, og da jeg endda fik Penge tilgode, maatte de tage Hvidsteds ubetydelige Regning paa sig, og saaledes slap han for at tage noget paa sin Regning i Aar.

Modvind og hart Veyr, som har forvolgt, at Skibet, som nu næsten i fiorten Dage har ligget seglfærdig, er endnu ey afgaaet her fra, har givet Leylighed til her paa Havnen at skrive denne Underdanige Efterretning om Missionens Tilstand, hvortil jeg har holdet mig saa meget desmeere forbunden, som min Helbred er kun slet, saa Gud veed, om jeg levendes kommer tilbage til mit Fædreneland, hvilket, om skeer, underdanigst da skal gives Aarsagerne tilkiende, hvorfor jeg ey har kundet tage imod den naadigst tilbudne Post som Vice-Proust og Visitator her i Landet.

Med dette nedlægger jeg da i Jesu Navn mit hidtil førte Missionariat, som nu Gud være lovet! er lykkeligen til Ende bragt. For hans Fødder nedknæler jeg, for at offre ham Taksigelse, at betale den Høyeste mine Løfter. Jeg kaldte paa ham i Nødens Dag. Han udfriede mig, og jeg vil prise ham. Herren være lovet! Han haver seet til sin Tieneres Ringhed, han haver gjort store Ting imod mig, han, som er mægtig og hvis Navn er helligt. Herren glædede mig ved *sin* Gierning. Jeg vil synge med Flid om **Hans Hænders** Gierninger. Herre! vor Gud! Lad **din Gierning** fremdeeles sees for dine Tienere, og din Herlighed over deres Børn. Herren vor Guds Liflighed være over denne Mission og befæst vore Hænders Gierning hos os, ja befæst vore Hænders Gierning. Frie denne Menighed fra dens Fienders Hænder, og lad den tiene dig

uden Frygt i Hellighed og Retfærdighed. Du, Herrens Hærs Fyrstel som fordem aabenbarede dig for Josva, strid for, strid med den imod dens Fiender og lad den vedblive indtil Verdens Ende.

I den dybeste Underdanighed aflegges ogsaa den underdanigste Taksigelse for hver naadig Opmuntring, Understøttelse og Biefald mig og mit ringe Arbeyde er naadig forundet af det høylovl. Missions Kollegio. Herren belønne det. Øvrighedens viidere Naade og Bevaagenhed udbeder jeg mig underdanigen, værende til min Død.

Holsteinsborg dj 15de Aug:
1769

Det høylovlige Missions Kollegii
Naadige og høye Øvrigheds
underdanige Tiener og Forbedere

Henric Christopher Glahn.

P: S: Den 19de Aug: lettede vi i Herrens Navn Anker og gik ud af Havnen ved Holsteinsborg. Kiøbmand Dorfes Søn Jakob og Pigen Eunikke fulgtes med. Vi kastede Anker her paa Reeden i Dag dj 26de Septemb^r, og har vi Aarsag at takke Gud for en baade lykkelig og hastig Reyse. Den 24de passerede vi den Russiske Flode, hvoraf nogle gik os forbie, for at gaee ud af Kattegat, men den øvrige Deel laae til Ankers paa svenske Siden omtrent skraas over for Anholt. Frugten af mit Arbeyde om Bord ere medfølgende Nomina composita, hvilke til naadig Eftersyn underdanig indsendes med Begiering, at de igien naadigst maa blive tilbageleverede for videre at blive examinerede og maaskee forøgede. De kan tillige tiene til en Prøve paa, hvorledes mine Verba composita ere forfattede. Disse sidste ere og nu forøgede med en halv Snes Stykker. Da vi forloede Grønland vare alle vore Skibe dertil ankomne. Men det er uvist, om Friderikshaabs Skibet den Gang var kommen paa sin Havne for Vestiisen, der og nødsagede det til at søge Gothaabs Havn, hvor det længe havde lagt. Handelen er, saa vidt viides, god overalt i Grønland uden ved Sukkertoppen, hvorfra ey i Aar komer uden 42 Fade. En Islandsfarer, som vi prayede under Veys paa denne side af Hitland, sagde at han havde fuld Skib, og at alting stod vel til i Landet, hvor Fiskeriet havde slaaet meget heldig ind.

Skrevet paa Maria Kierke
som ligger paa Kiøbenhavns
Reed dj 26de Sept: 1769

XVII

Til missionskollegiet.

Deres Høygrevelige Excellence Deres høygrevelige Excellence
Høyvelbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle Høyærværdige og Høy-
lærde Herrer Præsæs og Tilforordnede udj Collegio de Cursu
Evangelii promovendo Min Naadige og Høye Øvrighed!

Det høyløvlige Missions Kollegii naadige Skrivelse blev modtaget
dj 21de Jul: sidstafvigte, som var den Dag, paa hvilken Gud sendte os
Fædrenelands Skibet, og derved endte vor Frygt for dets ganske Ude-
blivelse som grundede sig ey allene derpaa, at det tøvede usædvanlig
længe, men og paa den sikke Efterretning, vi havde, at Vestiisen lae
indtil langt forbie Gothaab, hvori og Skibet havde været i stor Fare,
men var ikke allene vel sluppen deraf: men havde og nu allerede,
førend det kom til os, beseylet Egedesmindes Havn.

Den naadige Øvrigheds naadige Skrivelse gav atter et stort Beviis
paa deres Excell: Excell: og øvrige naadige og høye Herrer dybe Ind-
sigt i det, der er Grønland nyttigt og paa den naadige Omsorg den bær
for dette fattige og i det yderste Norden beliggende Land. Thi at faae
en Vice-Proust¹⁾ og Visitator i Landet, har adskillige Indsigtsfulde
Mænd med mig længe ønsket, efterdj man har indseet, at Missio-
nen høyligen trængte til en Mand, der vidste baade de anlagte Missio-
ners Styrke og Svaghed og kiendte, ey allene Landet i Almindelighed,
men endog et hvert Distrikt i Særdeleshed og havde tillige en meere
end almindelige Kundskab i det Grønlandske Sprog, paa det at Missionen
fra ham kunde vente grundige og paalidelige Erklæringer og Semina-
risterne i ham kunde i sin Tid have en god Lærere, naar det engang
behager den Allerhøyeste at hiemkalde Landets nuværende høæværd-
dige Hr. Proust.

Men i hvor meget jeg end har ønsket dette, at en gudfrygtig og
lærd Mand maatte til dette Embede vorde beskikket, har det dog aldrig
kundet falde mig ind at tænke paa, selv at beklæde denne Post.
Den naadige Øvrighed indseer altsaa lætteligen, hvor forundret jeg
maatte blive, da jeg, tillige med Afløsning og Tilladelse at repatriere,
faaer naadig Bestalling som Vice Proust og Visitator i Grønland, hvilken
nye Værdighed det høyløvlige Missions Kollegim ikke befaeler, men til-
raader at antage.

Men just dette satte mig i den yderste Forlegenhed. Det høylø-
vlige Missions Kollegii naadige Villie tillige med den underdanigste

Taknemmelighed for denne og al anden Naadebeviisning befoel paa den eene Side, men paa den anden forbød Bevistheden af min egen Ubekvemhed og mine Omstændigheder mig, at antage et Embede af den Vigtighed, at Missionens ja Landets Velfærd for en Deel beroer af dets rette og fornuftige Førelse. At antage sligt Embede, uden at besidde de dertil udfordrende Gaver, er, saavidt jeg skiønner, formasteligt, anstaaer ingen Redelig, og fører over ham Vanære, og for de høye Vedkommende Fortredeligheder.

Vel er det saa, at jeg har søgt at gjøre mig duelig til Missionens Tieneste; men dette er skeet i Hensigt, at opfylde min Pligt som Missionarius, og er end Missionariatet, ved Guds Naade, nogenlunde vel forestaaet, er der dog en stor Forskiæl paa at være en god Missionarius og at være en god Proust, helst i Grønland, ligesom enhver, der er en god Høvidsmand, ey derfor altid er en god Anfører.

Venskab, Hyklerie, Menneske Frygt, Fordomme, og slige Ting ere i Stand til at forlede den Redeligste. Lægges dette til, at samme har af Naturen et ømt Hierte og er tilbøvelig til, ey allene ikke at fortørne nogen, men endog at viise sig, saa vidt muelig, tjenstfærdig mod alle, saa seer man lættelig, at saadan een staaer [i] meere end almindelig Fare for at bukke under [for] saadanne Fristelser. Nu er jeg omtrent saaledes, veed og vist, at ovenmældte Fristelser vil møde, kiender derhos min egen Svaghed, hvorføre dette har været een af de fornemste Aarsager, der haver bevæget mig til i *dybeste Underdanighed at afbede mig Proustiet*.

Imod dette kunde vel gøres denne Indvending, at mine Skrifter beviise det, der er tvertimod, efterdj jeg deri har forestilt Tingene, ey som de burde være, men som de ere, og at mine Betænkninger over en og anden Ting viige ganske fra de almindelige og hidindtil antagne Meeninger. Men sligt er skreven i Roelighed og meest paa en Tid, da jeg ligesom var afsondret fra alle andre Europæer, da jeg havde Leylighed at tænke en Sag vel igiennem, førend jeg førte mine Betænkninger i Pennene, da jeg altid forud kunde ved Guds Naade sætte mit Sind i saadan Forfatning at det ey saa let, skulde lade sig beherske, hverken af Venskab, Fordomme, Menneskefrygt eller sligt, da jeg kunde tale i Almindelighed uden at navngive nogen vis Person, eller noget vist Sted, saa at jeg ligesaa vel kunde meene Feylene hos Missionsbetienterne ved vor egen Mission, og dens Mangel, som ved andre, og naar dette naadigen overveyes, findes ingen virkelig Modsigelse; thi et er det, hvor man enten er frie for visse Fristelser eller og har Tid til, ved Guds Naade, at kunde sætte sig imod dem, og et andet, naar de møde, og møde pludseligen.

Som en Vice-Proust, efter min Skiønsomhed, ey allene maa være en redelig Mand og have et uforsagt Moed, synes han og at burde besidde meere end almindelige Videnskaber; thi man kan troe, at en Deel af Landets Sager vil i sin Tid komme til at gaae igiennem hans Hænder og til hans Erkiæringer. Thi [? til] disse kan ey andet end blive reflekteret; efterdj det kan formodes, at han, som saa erfaren i Landet, frem før nogen bør have den beste Kundskab om Sagerne. Men jo meere Tillid der haves til hans Indsigt, jo meere Skade kan han gjøre, om hans Kundskab om Landet ey understøttes af Videnskaberne og det i en høy Grad. Men nu findes i Landet en Sverdrup, en Thorhallesen²⁾ og maaskee andre, mig mindre bekiendte, som og heri have et stor Fortrin for mig, skjønt det der hos er vist, at den gode Hr Sverdrup er paa nogen Tid bleven saa svagelig, at om det saa vedvarer, vil han næppe kunde tage imod Embedet i Grønland³⁾.

Det synes og, at en Proust i Grønland bør frem for alle være færdig i det Grønlandske Sprog. Ved en Visitatz forekommer ey allene Taler, som man tilforn kan have beredt sig paa, Examinationer, som man har været vant til og er øvet i, men der maa og, efter Omstændighederne, tales uden foregaaende Beredning, og om jeg end med Flid har lagt mig efter Sproget, kan jeg dog ikke rose mig af nogen Færdighed i at tale, allermindst af den Slags Færdighed, som udkræves til at tale offentlig og uden forud at have kundet bereede sig dertil, hvilket reyser sig for en Deel af den slette Hukommelse jeg haver, som ey troeligen vil bevare de Ord, som den bliver betroed.

Den underdanigste, men tillige alvorligste Ansøgning om Afløsning blev i Fior giort. I Betragtning heraf, blev ey det ringeste forskreven for i Aar af slige Ting, som nødvendig behøves, naar man skal overvintre, end sige naar der skal reyses omkring i Grønland. Det lidet, som kunde maaskee være tilovers, var afhændiget og andre Ting, som jeg behøvede at anskaffe mig, naar jeg kom til Dannamark, vare for en Deel indkiøbte. Jeg havde, da Skibet kom, ey noget af Betydenhed af nogen Sort, og fik ey med Skibet for een Skillings Værd, saa at jeg havde ey engang $\frac{1}{4}$ The, hvoraf i Grønland forbruges aarligen en temmelig Deel og endnu meere af den, der idelig skal reyse, saasom han ej altid kan føre en tilstrækkelig Mængde af The med sig, som desuden ey holder sig, men om Sommeren bliver suurt, og om Vinteren fryser, og han ey kan udholde altid at drikke koldt Vand.

Saalænge jeg skulde være en Borgere af Grønland, vilde jeg opoffre mig Landet ganske og aldeeles. Men da jeg aldrig kunde fatte det Forsæt, ganske og paa livs Tid at blive der, og Lysten til dette blev Aar for Aar meere svækket, jo meere jeg af Erfarenhed lærte at indsee

de Fortredeligheder, der kan møde en Præst i et Land, hvor ingen Øvrighed er, og hvor han er udsat for de sletteste af sine Landsmænd Overlast og Grovheder, saa befoel nu Nødvendighed, at om jeg vilde tænke paa at tiene i mit Fædreneland, maatte jeg nu gaae hiem, for ey at tabe alt for meget af det, jeg har lært.

Ægtestanden er af Gud indstiftet og en lovlig Tilbøyelighed til at træde i den, er ey at laste. Jeg undseer mig derfor ikke ved at tilstaae, at jeg nu ønskede, at faae en Hustrue, og har dette ogsaa hiulpet til at drage mig fra Grønland, og det saa meget desmeere, som jeg merkede, at mit Sind blev Aar for Aar saa svækket, at om jeg opsatte Hiemreysen, vilde jeg kun finde liden Fornøjelse og Lyksalighed i denne Stand, som jeg agter saa høyt.

Af disse underdanigen anførte Grunde, erfares naadigen, hvorfor jeg heller har taget imod Tilladelse at repatriere, end imod det naadige Tilbud at blive Vice-Proust og Visitator i Landet, og haver jeg det underdanige Haab, at min Hiemkomst bliver i Naade anseet.

Ved at giennemlæse min underdanige og allerede indsendte Skrivelse, som var skreven paa Holsteinsborg, seer det høylovlige Missions-Kollegium naadigen, at jeg endnu har meget med Grønlandske Sager at bestille, saasom jeg nu maae gaae igiennem og reenskrive alle de der opregnede Skrifter, hvorfor det synes billigt, og vilde maaskee være til Opmuntring for andre, at viise sig ligesaa flittige, om det høylovlige Missions Kollegium naadigen vilde tilstaae mig noget meere, end almindeligt i Vartepenge⁴), da jeg og vilde forbinde mig om Gud vil, jeg lever, og det høyl. Missions Kollegium det naadigst befaler, at holde et Collegium for Seminaristerne, som vilde frem for andet have den Nytte, at det begynte Analysis vilde blive fuldt til Ende bragt og den Deel deraf, som er for saa vidt færdig, vilde maaskee blive bedre, og synes det, at det ey kan være Kassen til stor Besværing, efterdj jeg har den underdanige Tillid til det høylovlige Missions Kollegii naadige Løfter, at det naadigen antager sig min Sag, og hos hans Kongelige Mayestet allerunderdanigst søger at mage det saaledes, at jeg ey alt for længe skal bie, førend jeg bliver kaldet et andet Sted hen.

Er det den Naadige Øvrigheds Befaling, at jeg skal holde sligt Kollegium for Seminaristerne, kan det tage sin Begyndelse, om Gud vil, om en Maanedes Tid, naar jeg først haver opfyldet min Pligt, som Søn og besøgt min gamle Fader i Jylland, med hvilken Reyse jeg saa meget meere bør haste, som han i et Brev til een af mine Venner beklager sig over, at jeg, efter hans Tanker, ey er nærværende nu, da min ældste Søster skal giftes, og er hendes Bryllup beramt at holdes den 10de 8^{br}5), til hvilken Tid jeg meener at kunde være hiemme, naar jeg om et Par Dage begiver mig paa Reysen.

Med den underdanigste Taksigelse for al Naadesbeviisning i den Tid, jeg har været i Grønland, I det underdanigste Haab, at samme naadigen maa vedvare, og med den underdanigste Ærefrygt henlever jeg

Min naadige og høye Øvrigheds

underdanige Tienere

Kiøbenhavn dj 30te Sep.
1769

Henric Christopher Glahn

XVIII

Til missionskollegiet.

Deres høygrevelige Excellence Deres høygrevelige Excellence Høy-
Velbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle Høyærværdige og Høylærde
Herrer Præses og Tilforordnede udj det Høylovlige Missions Kollegium!

Naadige og høye Herrer!

Allerede for længe siden er det Det høylovlige Missions Kollegium underdanigen tilkiendegivet, at Kiøbmand Dorf paa Egedesminde i Grønland loed mig med sin Søn Jakob reyse til Dannemark, at han her først skulde lære vor Sprog, og siden, om han dertil fandtes bekvem, videre underviises, om han i sin Tid kunde tiene i sit Fædreneland som Missionarius.

Siden vor Ankomst hertil, har han været hos mig og i den Tid nydt Kost, Kammer, Ildebrand, Lys, Tvet og andet med mig og desuden Klæder og Medikamenter af mig. Men som det falder mig for tungt, paa egen Regning at underholde ham, ansøger jeg underdanigen, at Missionen vil naadigen gotgiøre mig noget for den forbiegangne Tid, fremdeeles for den tilkommende tillægge mig noget vist, og tillige forunde ham frie Medikamenter, som han behøver til en Svaghed han har faaet i Beenene. Iøvrigt bliver det vel fornødent, at han for det første bliver hos mig, indtil han nogenlunde forstaaer det danske Sprog, da det vil viise sig, om man skal lade ham lære de meest fornødne Videnskaber i det Danske Sprog, eller om man kan tænke paa noget høyere.

Hans gamle Fader forestiller sig denne Naade, og derfor haver vel givet mig en, endnu ubetalt Anviisning, til Handels Kompagniet, men dens Indhold har han befalet at anvende paa saadanne Videnskabers Lærdom, som han ey kunde haabe, at hans Søn paa Missionens Bekostning kunde lære¹).

Førend jeg ender min underdanige Skrivelse befaler Pligt og Erkiendtlighed ey allene at aflegge underdanig Taksigelse for det Naadigen tilstaaede Tillæg i Vartpenge, men og for den Gave Grønlanderinden Eunikke haver faaet, og kan den ikke andet end foraarsage mig en sand Fornøyelse, som jeg hører, at hun skal have faaet den for den Tieneste hun har i Vinter gjort Hr. Professor Egede i Henseende til Sproget.

Med den største Underdanighed og dybeste Ærefrygt henlever jeg stedse

Min Naadige og Høye Øvrigheds

underdanige Tiener

Kiøbenhavn d 30de April
1770.

Henric Christopher Glahn.

XIX

Til missionskollegiet.

Deres høygrevelige Excellence Deres høygrevelige Excellence Høyvelbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle Høyærværdige og Høylærde Herrer Præses og Tilforordnede udj det høylovlige Missions Kollegium! Min Naadige og Høye Øvrighed.

Da Sognekaldet Iderstrup paa Falster er ved Sal. Hr. Henriksens¹⁾ dødelige, Afgang blevet ledigt, ansøger jeg underdanigen at det høylovlige Missions Kollegium naadigen vil antage sig min allerunderdanigste Ansøgning, og forhielp mig ved Dets allerunderdanigste Forbøn hos hans Kongelige Majestæt at bem^{te} Sognekald maatte allernaadigst vorde mig betroet.

Ved at hielpe mig, vil Det høylovlige Missions Kollegium ikke alleneste naadigen opmuntre andre til Flid og Troskab, men endog derved spare Missions Kassen de Vartpenge, som mig naadigen tilstaaes og maaskee endog derved sætte mig i Stand uden Missionens Bekostning at gøre Grønland endnu nogen Tieneste ved at udgive mine Haandskrifter.

Med den største Underdanighed og i Haab at min naadige Øvrighed antager sig min Sag paa beste Maade henlever jeg stedse

Min Naadige Øvrigheds

underdanige Tiener og Forbedere

Kiøbenhavn dj 5te May 1770.

Henric Christopher Glahn

XX

Til missionskollegiet.

Deres Høygrevelige Excellence, Deres Høygrevelige Excellence, Høy Velbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle, Høyærværdige og Høylærde Herrer Præses og Tilforordnede i det høylovlige Missions Kollegium!

Naadige og Høye Øvrighed!

Det høylovlige Missions Kollegium ansøges underdanigen, at Det naadigst vilde med Dets allerunderdanigste Forbøn understøtte medfølgende allerunderdanigste Ansøgning om at blive Sognepræst til Mariboe og Hillested Menigheder, i Fald saa skeer, at Hr Proust Rasmus¹⁾ skulde allernaadigst blive forflyttet til Stokkemark.

Min Naadige og Høye Øvrighed, som jeg paa syvende Aar har tient under, og af hvis Naade jeg nu nyder Vartpenge, kiender min Opførsel og veed mine Grunde. Jeg haaber derfor, at De naadigen bønøre denne underdanige Ansøgning af

Min Naadige og Høye Øvrigheds

underdanige Tiener

Henric Christopher Glahn

Khavn dj 12te Jun: 1770.

XXI

Til missionskollegiet.

Deres Høygrevelige Excellence Præses Deres Høygrevelige Excellence Høyvelbaarne Høyædle og Velbaarne Høyædle, Høyærværdige og Høylærde Herrer Præses og Tilforordnede i det høylovlige Missions Collegio!

Jeg ansøger herved underdanigen, at det høylovlige Missions-Collegium med dets allerunderdanigste Forestilling naadigen understøtter min allerunderdanigste Ansøgning om Esbønderup og Nøddeboe Sogner i Holboe Herred, Siellands Stift, som ved Hr Francenaus¹⁾ dødelige Afgang ere blevne ledige, da Missionen derved vinder, at den sparer de mig naadigen tillagde Vartpenge; at den haver mig ved Haanden, om noget skulde falde for, hvori den behøver min Tieneste; at den giver Vedkommende et Beviis paa, at den søger, som snarest, at befordre de Missionsbetientere, som ved Guds Naade have søgt at beviise Fliid og Nidkierhed i deres Embede, og at den bliver en Vel-

giørere imod mig, som derved bliver saa meget meere forbundne til at tiene den og befordre dens Opkomst paa alle de Maader, som jeg nogenlunde kan. Og har jeg saa meget større Haab om at min Begjæring naadigen bliver giort Fyldest, saasom jeg ikke allene har tient i Landet paa syvende Aar, men og i den Tid forsynet det høylovlige Missions-Collegium med mange nye Efterretninger og arbeydet adskilligt i det Grønlandske Sprog og har nu lagt over Aar og Dag her i Kiøbenhavn. Jeg forbliver i øvrigt med største Underdanighed

Det høylovlige Missions-Collegii

Kiøbenhavn dj 11te Octobr
1770.

underdanigste Tienere og Forbedere

Henric Christopher Glahn

ANMÆRKN. TIL INSTRUKSEN

1) Disse var dengang kun faa. De indskrænkede sig til flg.: Den grønlandske A. B. C. (2. udg. 1760); Elementa Fidei Christianæ (2. udg. med vedføjede salmer 1756); De 4 evangelier (2. udg. med tillæg af apostl. gern. 1758); Den grønlandske ordbog (1750); Luthers katekismus med tillæg af salmer og bønner (1756); Den grønl. grammatik (1760) samt en salmesamling paa 117 nr. (1761). Første udgave af hele ny testamente udkom dog 1766. 2) Den saakaldte »Designation«, som indsendtes hvert aar. 3) ∴: Grønlands naturhistorie. 4) »Det almindelige octroyerede Handels-Compagnie«, som havde overtaget Grønland efter storkøbmanden *Iac. Sewerin* 1750 (fratraadte 1774). 5) Amerdloq's koloni er Holsteinsborg (opkaldt efter præses i missionskollegiet greve *Joh. Ludv. Holstein* til Ledreborg). 6) Collegium de cursu evangelii promovendo var oprettet 1714; den grønl. mission lagdes straks fra sin begyndelse ind under dettes tilsyn. 7) *Otto Thott* (1703—85), greve, gehejmerraad, statsmand, ejer af Gaunø m. m., fra 1763 præses for missionskollegiet. 8) *Chr. Fred. Holstein* (1735—99), lensgreve til Ledreborg, overhofmarskal, fra 1762 medlem af missionskoll. 9) *Herman Lengerken Kløcker* (1706—65), viceborgmester, ejer af Gjeddesdal, fra 1762 medlem af missionskoll. 10) *Johannes Finkenhausen* (1694—1778), etatsraad, missionskollegiets sekretær. 11) *Peder Rosenstand Goiske* (1704—69), professor i theologi ved universitetet, fra 1751 medlem af missionskoll. og direktør for vajsenshuset. 12) *Frederik Qvist* (1714—78), hofpræst, kgl. konfessionarius, fra 1754 medlem af missionskoll.

ANMÆRKN. TIL BREVENE

I. 1) Amerdloq-fjorden er Holsteinsborgs store fjordkompleks. 2) angmagssaq —lodde (*mallotus arcticus*); kommer i uhyre mængder ind til kysten i juni—juli maaned, øses op med hover eller kætsere og tørres paa klipperne til vinterforraad baade for mennesker og slædehunde. 3) *Chr. Fred. Andr. Wulff*, f. 11/10 1736, kom som faderløs paa vajsenshuset og sendtes 1751 til Christianshaab som kateketlærling, blev en dygtig kateket og gjorde tjeneste som saadan til 1757, da han tillige blev assistent ved handelen i Sydbay. 1764 blev han købmand i Holsteinsborg, men hjalp endnu et aar med ved missionen. 1767 kvitterede han Grønland og blev først pakhuskriver ved grøn. handel, derefter pakhusforvalter ved den isl. og finmarkske handel, senere grosserer. Døde 10/6 1809 i København. 4) *Svend Sandgreen*, f. 1734, svensk af fødsel, blev underassistent i Sydbay 1759, oprindelig haandværker. 1765 ophøjedes han i overbetjentklassen som assistent, forflyttedes 1773 til Godhavn, som han grundlagde og bestyrede til 1783 først som »ober-assistent« og senere som »købmand«; derefter forflyttet til hvalfangeranlægget Fortunebay, ligeledes paa Disko, tog afsked 1789 og døde 17/2 1793 i Kbh. Meget dygtig hvalfanger og fik som saadan 2 medailler og en sølvkaffekande i æresgave af kongen. Gift 1765 med Grønlænderinde *Karen*, f. ca. 1735, døbt 13/4 1760 i Hol-

steinsborg, død 1783 i Godhavn. Fra dem nedstammer en stor og dygtig slægt i Nordgrønland. ⁵⁾ mátaq er overhuden af hvaldyr. ⁶⁾ *Niels Rasch Egede*, Hans Egedes yngste søn, f. 1710 i Vågan præstegaard i Lofoten, kom med forældrene til Grønland 1726, var fra 1731 i fem aar handelsmand i Godthaab, kom 1738 paany dertil som købmand, forflyttedes 1740 til Christianshaab, hjemgik 1743 og blev 1745 overvrager og postmester i Christianssund, forflyttedes s. a. til Aalborg som vejer og maaler, afgik herfra 1757. Kom 1759 atter til Grønland og anlagde Egedesminde, hvorfra han 1761 forflyttedes til Holsteinsborg (Sydbay). 1764—67 i Danmark, hvor han udnævntes til kar. kapt. af infanteriet, dernæst atter i Holsteinsborg først som købmand og derefter fra 1776 som inspektør for hvalfangsten. 1774 dekoreredes han med medaillen pro meritis, tog 1781 afsked og døde $31/8$ 1781 i Kbh. Gift med *Elisabeth Eleonore Bruun* (1721—85), datter af marinekapt. Jørg. Fred. B. og Lovise lantzen. Hun blev i Danmark 1759 og kom først til Grønland 1767. ⁷⁾ Ved Sydbays flytning til Holsteinsborg blev missionslogen Amerdloq næsten folketom, idet de fleste af menigheden flyttede over til den anden side af skibshavnsbugten, hvor den flyttede koloni blev anbragt. ⁸⁾ *Michael Jacobsen Hvidsted* f. 1747, vajsenshusbarn (efter sigende i slægt med Egederne, men dette har ikke kunnet paavises), blev 1764 sendt til Holsteinsborg som kateketlærling. Gjorde tjeneste der som kateket til 1779, da han hjemgik. Udgik atter 1781 som assistent ved handelen til 1784. Blev endelig 1786 paany kateket, nu i Frederikshaab, til 1792, da han hjemgik og døde i Kbh. i yderst fattige omstændigheder $18/12$ 1795. ⁹⁾ Nybyggere ω : de til Holsteinsborg fra Sydbay medflyttede Europæere. ¹⁰⁾ angákoq — aandemaner; kunde være baade mænd og kvinder. ¹¹⁾ Det var ordre fra missionskollegiet, at naar døbte (eller katekumener) flyttede fra én mission til en anden, skulde de have forholdsattest med til deres nye bosteds præst. ¹²⁾ Vedkommende omkom ved en ulykke. ¹³⁾ her ω : ved missionslogen Amerdloq, der stod under »præstefjeldet« ved Assungmiut paa skibshavnsbugtens nordside. ¹⁴⁾ *Ludvig*, døbt som dreng af missionær Borch, Glahns formand, blev senere en meget dygtig kateket, blev gift med pigen *Eunike*, der fulgte med Glahn til Danmark, men skejede ud og maatte tilsidst afsættes p. gr. af usædelighed 1773. Et par gange senere forsøgtes med genindsættelse, men det maatte hver gang opgives paany af samme grund. ¹⁵⁾ Designationerne er de aarlige mandtalslister over missionens døbte. ¹⁶⁾ *Jacob Borch*, f. $27/12$ 1722 i Kallundborg, ordineredes $23/3$ 1757 som Holsteinsborgs (Sydbays) første missionær, men maatte det første aar tage ophold i Diskobugt, fordi den derværende missionær havde aflivet sig selv i desperation. I sin 5-aarige virksomhed ved Sydbay og Amerdloq døbte han mere end 60 og bragte god orden i den af ham dannede menighed. Hjemgik 1763 efter et par maaneders samliv med Glahn og blev 1764 sognepræst i Karleby og Horreby paa Falster, død der $4/11$ 1801. ¹⁷⁾ Grønlænderinde *Gjertrud* var 1763 bleven gift med den norskfødte kolonist *Jon Gundersøn*. ¹⁸⁾ Den grønlandske pige *Eunike*, døbt af Borch, blev 9 april 1768 konfirmeret og fulgte 1769 med Glahn til København, hvor hun opholdt sig et aar. Ved sin tilbagekomst blev hun gift med kateketen *Ludvig*, men viste sig senere ligesaa usædelig som denne. ¹⁹⁾ Den her omtalte *Jonas* flyttede i 1773 med Sandgreen til Godhavn og blev her en meget habil kateket, der trods manglen af missionær ved stedet viste sig at kunne magte forholdene, forberedte mange til daab og holdt god orden blandt de døbte og katekumenerne. Han omkom ved en hvalfangst 1786. Om den her sammen med ham nævnte Dajuenne (Tajuáne) er intet bekendt. ²⁰⁾ Allerede tidlig foreslog Glahn, at ogsaa kvinder burde kunne uddannes til lærere, ja endog sendes til Danmark til videre uddannelse. ²¹⁾ *Arnarsaq*, døbt som ung pige ved Christianshaab af Poul Egede, fulgte med denne til Danmark, hvor hun gjorde god nytte som hjælper ved oversættelse af evangelierne o. a., er et af den grønlandske missions store

navne. Hun forblev ugift for mere uhindret at kunne virke til Guds riges fremme, optraadte frygtløst mod aandemanerne, bekæmpede overtro og usædelighed og var missionærene en stor støtte. I sine senere aar synes hun ligefrem at have gjort sig det til opgave at tage sig af nybegyndte missioner og unge missionærer, idet hun flyttede fra sted til sted, hvor saadanne fandtes og hvor hendes hjælp krævedes. Hun levede endnu omkr. 1785 i Claushavn, hvor hendes slægt hørte hjemme. ²²⁾ art(em) obstetriciam — jordemoderkunsten (hvori Glahn havde taget undervisning inden sin udrejse til Grønland, hvad han ved flere lejligheder fik god brug for under sit Ophold i landet). ²³⁾ Timerdlæt — egtl: de længst inde paa landet boende — var et beboet sted ved en vig af skibshavnsbugten mellem missionslogen og den plads, hvortil Sydbay flyttedes. ²⁴⁾ *C. F. Weffling* var købmand i København. Hos ham boede Glahn en del af sin studietid og det var ved hans og hans hustrus raad og hjælp, at han endelig blev antaget som »grønlandsk seminarist«. ²⁵⁾ Afdøde Paviass søn.

II. 1) Utallige er de ordrer, opfordringer, formaninger og anvisninger, missionskollegiet efterhaanden udsendte til missionærene om at udøve denne dyd i forholdet til de andre i Grønland tjenstgørende Europæere — saa dersom *det* havde kunnet gøre det, vilde der altid have hersket den skønneste enighed mellem de forskellige autoriteter i landet. Men — som ogsaa Glahn har bemærket — det var *ikke* gjort hermed. Til enighed kræves to parter, og naar kontraparten, som saa ofte var tilfældet i hine tider, absolut *ikke* vilde, hjalp det ikke stort, om den gejstlige part havde nok saa god vilje. I hvert fald er her et af de punkter, som i missionens første aarhundrede voldte størst vanskelighed og forbitrede livet for mangen ung og begejstret missionær. At selv saa fredeligssindet og omgængelig en natur som Glahn, der dog maa siges at have været heldig med sine europæiske omgivelser, kan udtale sig som han her gør, viser bedst, hvor stærkt skoen trykkede. ²⁾ Cancelliraad *Chr. Fred. Ursin* (1726—1802) blev Finkenhagens efterfølger som missionskollegiets sekretær. ³⁾ Niels Egede var den sidste af handelens personale, som man fandt sig i gjorde tjeneste tillige ved missionen. Tidligere havde det været mere almindeligt, at handelsbetjente, om de end ikke ligefrem stod i missionens tjeneste, paa deres handelstogter ogsaa talte Guds ord til Grønlænderne. ⁴⁾ *Johannes Pedersen Dorf*, f. 1719 i landsbyen Dorf i Dronninglund sogn i Vendsyssel, var en af de »skikkelige bønderkarle«, som »Grønlands patron« *Jac. Severin* udsendte til Grønland i den tanke, at de vilde egne sig bedre til landet, opføre sig mere moralsk og forarge befolkningen mindre end de ugudelige Holmens matroser, der tidligere havde udgjort arbejderstaben ved kolonierne. Dorf kom til Christianshaab 1740 som »arbejdskarl«, levede sig hurtig ind med befolkningen og lærte sproget. Faa aar efter blev han derfor taget i missionens tjeneste som kateket og var missionærene en dygtig hjælper. Han var med til at rekognoscere efter en plads til en ny koloni i Diskobugten 1754 og deltog aaret efter i anlæggelsen af Gl. Ritenbenk, hvor han blev handelsassistent samtidig med at han røgtede sit hverv som missionsmedhjælper til 1765. Han forflyttedes 1757 i begge egen-kaber til Jakobshavn og 1760 til Gl. Egedesminde, hvor han aaret efter afløste Niels Egede som købmand. 1763 flyttede han kolonien til dens nuværende plads ved Diskobugtens sydlige munding og bestyrede den til 1778, da han tog sin afsked og levede som pensionist til sin død 4 jan. 1787. Han legaterede ved testamente 100 rd. til fattige og nødlidende Grønlændere. Gift 1746 med Grønlænderinde *Mette*, f. 1727, d. ^{23/5} 1782. ⁵⁾ *Aron Theson* var tømmermand ved Sydbay og Holsteinsborg og gift med Grønlænderinde *Margrethe*. Deres tre sønner blev meget dygtige kateketer, de to af dem talte og skrev grønlandsk og dansk lige

godt. Datteren *Johanne*, døbt $\frac{29}{3}$ 1759, blev 1786 gift med Niels Egedes søn og efterfølger som købmand i Holsteinsborg, studiosus *Jørgen Frederik Egede*, og fulgte ham til Danmark, men døde der efter nogle aars forløb. ⁶⁾ Kolonien Egedesminde havde i de første 10 aar af sin eksistens ingen missionær, men berejstes og tilsaas af missionærene i Clauthavn og Sydbay (Holsteinsborg). ⁷⁾ Glahns studiefælle *Jørgen Jørgensen Sverdrup*, f. $\frac{16}{12}$ 1732 paa Herø i Nordnorge, var 1764 bleven missionær i Jakobshavn, hvor han udfoldede en stor og overordentlig nidkær virksomhed, bragte missionen i en udmærket tilstand og ved sin retlinede personlighed og uangribelige færd tiltvang den en hidtil ukendt respekt og agtelse. Paa hans initiativ rejstes 1779–81 Nordgrønlands første Gudshus, Zionskirken i Jakobshavn, hvortil den største part af midlerne fremskaffedes ved menighedens gaver og sammenskud. Efter 24 aars tjeneste hjemgik han 1788 og blev aaret efter sognepræst til Avaldsnes paa Karmøen nord for Stavanger. Fra 1773 var han viceprovst for Nordgrønland, fra 1775 for hele Grønland; 1792–96 var han provst i Karmsunds provsti. 1806 tog han afsked og døde $\frac{22}{4}$ 1810 i Avaldsnes. $\frac{27}{10}$ 1767 ægtede han Grønlænderinden *Mariane Grætzte*, f. ca. 1740, d. $\frac{9}{5}$ 1785, enke efter en dansk bødker. ⁸⁾ *Berthel* (Bartolomæus) *Laersen*, f. 1721, opdroges paa vajsenhuset, til han 1739 udsendtes til Godthaab som kateketlærling, oplært i grønlandsk af Hans Egede. Han blev en særdeles dygtig missionsmedhjælper, men sluttede sig nær til Hernhuterne. 1757 blev han forflyttet til den nye koloni Sukkertoppen, hvor han samlede en anselig menighed. 1764 udnævntes han trods manglende universitetsuddannelse til missionær og ordineredes i Godthaab. Han døde 10 dec. 1782 i Sukkertoppen. Al sin tid var han Poul Egedes fornemste medarbejder paa ny testaments oversættelse. 1744 havde han ægtet Grønlænderinde *Susanne*, døbt i Godthaab 1740 som 12-aarig, død $\frac{25}{2}$ 1779. Alle hans tre sønner blev dygtige kateketer, den ene, *Frederik Berthelsen*, ordineredes 1815 som 65-aarig under præstenøden af den eneste daværende missionær i Grønland, Nordmanden *Bernt Hartz*. ⁹⁾ Nationalkateket *Povel*, døbt af Hans Egede og opkaldt efter dennes ældste søn, var en ualmindelig forstandig og veloplyst Mand, som bl. a. aarlig tilskrev Poul Egede lange, ypperlige og læseværdige breve, af hvilke et er optaget i »Efterretninger om Grønland, udtagne af en journal, holden fra 1721 til 1788«. Povels her af Glahn omtalte sørgelige skæbne var desværre sand nok. Han blev ihjelskudt en dag i april 1765, mens han laa paa lur i sin kajak efter edderfugle ved det saakaldte »Wildmandsnæs« øst for Godthaabs koloni, af »arbejdskarl« *Erik Larsen*, der havde slet ry paa sig baade for brutalitet og usædelighed. Sagen vakte pinlig opsigt, idet der saavel af nævnte aarsag som paa grund af stærk spænding mellem handelen og missionen ved Godthaab ymtedes om, at det ikke var vaadeskud, men tilsigtet – altsaa mord. Det sande forhold lod sig ikke oplyse, men karlen blev hjemsendt; dog toges han senere til naade igen og kom paany til Godthaab, hvor hans optræden og færd siden igen gav anledning til klager. ¹⁰⁾ Ogsaa med den her nævnte sag forholdt det sig i hovedsagen som her berettet. *Jakob Poulsen Møller*, et vajsenhusbarn, f. 1732, var 19 aar gl. bleven udsendt til Christianshaab som kateketlærling og havde snart vist sig særdeles lovende. Han var 1756 bleven gift med Grønlænderinde *Rebekka* (døbt som halvvoksen, død 1771) og havde i en aarrække gjort god fyldest som missionsmedhjælper forskellige steder. Men i vinteren 1764–65, da han var ansat i Jakobshavn til hjælp for den nyankomne missionær Sverdrup, brød der pludselig løs hos ham et vildt og vanvittigt sværmeri, der bragte stor forvirring og uordentligheder ind i menigheden. Manden blev suspenderet og hjemsendt, men udsendtes igen aaret efter til Umánaq. Her viste han paany sværmeriske tendenser, afsattes og sendtes senere igen hjem, men vedblev stadig at blive udsendt paa ny, indtil han i 1782 omkom med skibet undervejs til Grønland. ¹¹⁾ c:

en hval. ¹²⁾ Manitsoq (»den ujævne«) er den nordvestligste i den række af større og mindre øer, der indkredser kolonien Egedesmindes havnebassin. ¹³⁾ »Nye Egedesminde« til forskel fra »Gl. Egdsmid«, der var anlagt betydeligt sydligere ikke langt nord for Nordre Strømfjord, stedet kaldes nu Igdluerúnerit ☉: hus-tomterne.

III. ¹⁾ Nagssugtôq — Nordre Strømfjord, grænsen mellem Nord- og Sydgrønland. ²⁾ Det skyldtes for en stor del Glahns stadige henstillinger, at Egedesminde fik egen missionær 1769. ³⁾ *Adam Christian Thorning*, f. 1726, præstesøn fra Gjørl, kom til Grønland 1759 som tømmermand i Gl. Egedesminde (muligvis paa initiativ af Niels Egede, der kan have kendt ham fra sit ophold i Aalborg). 1773 forfremmedes han til handelsassistent, blev 1778 hvalfangstleder (»hvalfangerassistent«) paa Kronprinsens Ejland i Diskobugtens munding, forflyttedes 1782 til Ritenbenk som »oberassistent« (bestyrer), men frabad sig stillingen 1784 og flyttedes da tilbage til Egedesminde som assistent. 1788 blev han hvalfangerassistent ved »Isefjords Anlæg« (Claushavn), entledigedes 1792 og døde som pensionist $\frac{4}{5}$ 1807 paa Kronpr. Ejland. 1764 blev han gift med Grønlænderinde *Maria*, der døde 1824, 82 aar gl. De efterlader sig stor efterslægt i Diskobugt. ⁴⁾ Om ilisitsut se Glahns Dagbøger pag. 76—78.

IV. ¹⁾ Glahn taler her udentvivel ud fra et dobbelt hensyn, dels at Timerdlit har været det stærkest beboede sted i Holsteinsborg-bugten, og dels at det har ligget betydeligt nærmere ved missionærens bolig ved Asungmiut, saa at flytningen af missionslogen lettere vilde kunne lade sig udføre hertil end til Holsteinsborg.

V. ¹⁾ *Anders (Andreas) Olsen*, en af 18 aarhundredes betydeligste pionerer i Grønland, var født ca. 1718 i Senjen i Nordnorge og blev 1740 af Gjertrud Raschs brorsøn N. A. Rasch antaget til »colonist« i Godthaab, hvor han nogle aar efter forfremmedes til assistent. Efter Jac. Severins opgivelse af handelen 1749 var han nogle aar »frihandler« og slog sig som saadan ned ved det senere Sukkertoppen, men gik atter i handelens tjeneste som assistent med løfte om en købmandspost. 1754 anlagde han logen Fiskernæsset og 1755 kolonien Sukkertoppen, som han bestyrede i 18 aar med en afbrydelse 1765—67, da han var »formand for hvalfangsten« i Holsteinsborg. Endelig anlagde han 1773—74 Julianehaab, hvorfra han 1780 tog afsked og slog sig ned som kvægavler og jordbruger i Igaliko, det gamle bispesæde Gardar. Her døde han $\frac{11}{12}$ 1786 efter i 1783 at have foretaget en undersøgelsesrejse med konebaad til den sydlige østkyst. 1752 var han bleven gift med Grønlænderinde *Tupernat*, døbt som barn af Hans Egede og død 1789. Stor efterslægt i Sydgrønland. ²⁾ Qipingassoq, en lang ø, der udgør sydsiden af Holsteinsborg-bugten. Her slog en stor del af missionens døbte sig ned paa forskellige steder. Nu er øen ved en bro forbundet med kolonistedet.

VI. ¹⁾ Refkulen = Rifcol (grl. Umánaq), en høj ø omtr. midtvejs mellem N. Strømfjord og Diskobugt, udfor det nuværende handelsanlæg Agto. ²⁾ Det var Glahns sladige ønske, at der maatte udstedes love for det grønlandske samfund — et ønske, som først i vor tid er bleven fuldtud opfyldt. ³⁾ Grønlænderpigen *Alaisugaq's* historie er delvis meddelt i Glahns dagbøger pag. 200 f. ⁴⁾ Efter Glahns tid blev Holsteinsborg i en længere aarrække Sydgrønlands eneste vigtige hvalfangstplads. ⁵⁾ sarpik — halen af hvalen. Ordet bruges nu ogsaa om en dampskibsskrue. ⁶⁾ Glahns »store opfindelse« var det, der langt senere for en tid vandt indpas herhjemme under navnet »indbyrdes undervisning«. ⁷⁾ ☉: døbte. ⁸⁾ *Caspar*

(*Jesper*) *Drejer* (1737—88) var født i Trondheim og søstersøn af Christianshaabs første missionær *Andr. Bing*, i hvis hus han opholdt sig en tid som student; 1767—70 var han missionær i Claushavn i Diskobugt, hvor han efterlod et nu tabt manuskript: rettelser og tillæg til den grønlandske ordbog. Efter hjemkomsten blev han sognegræst i Torvastad paa Karmøen ved Haugesund og døde der. ⁹⁾ Omtales flere steder i dagbøgerne, bl. a. som en dygtig hvalfanger. ¹⁰⁾ anni passati 3: forrige aar. ¹¹⁾ Skørbug var datidens forfærdeligste Svøbe for Europæerne i Grønland, undertiden døde de deraf i hobetal. ¹²⁾ Glahn mener hermed, at han stak af fra undervisningen og fulgte landsmændene paa rensjagt og fangst. ¹³⁾ 3: *Wulff* og *And. Olsen*. ¹⁴⁾ Missionærerne plejede af opkøbe sælskind i de gode fangsttider for deraf at forsyne missionens fattige til klæder. ¹⁵⁾ *Eli Jonsen*, kolonist, formentlig norsk af fødsel. Kæresten fik i januar 1767 et barn med ham. Desuagtet voldte det stort besvær at opnaa ægteskabstilladelse, uagtet Glahn støttede andragendet derom.

VII. ¹⁾ Assistent ved Egedesminde var *Jens Larsen Smidt*, f. ca. 1736, vistnok svensk af fødsel, udsendt 1759 tillige med Niels Egede for at anlægge den nye koloni, blev 1773 købmand i Sukkertoppen, men afskedigedes og hjemsendtes 1784 p. gr. af uordentlig regnskabsførelse og beskyldning for misligt forhold ved hjergningen af gods fra et strandet skib. Udsendes atter 1787 som simpel »kolonist« til Egedesminde, men forfremmedes paany aaret efter til hvalfangerassistent. Blev 1793 assistent i Godhavn, men afskedigedes aaret efter for gæld og blev leder af et garnfangstforsøg under Umánaq; død ^{3/10} 1806. 1764 var han bleven gift med Grønlanderinde *Sara*, døbt som voksen i Holsteinsborg 1761, død ^{18/12} 1816. — Tømmerranden var *Adam Thorning*. ²⁾ I kolonisationens første tid var det ikke ualmindeligt, at handelsbetjentene forkyndte evangeliet for Grønlanderne, naar de drog om paa handelstogt. ³⁾ Det var flere gange senere paa tale at flytte Egedesmindes missionær til distriktets sydlige del ved Rifcol. ⁴⁾ Sønnen hed *Jacob Dorff* (se nedenfor). ⁵⁾ paotût 3: de med sod (paq) overmalede.

VIII. ¹⁾ *Berthel Laersen*, se brev II, anm. 8. ²⁾ Glahn adskilte sig fra de fleste tidligere missionærer ved et temmelig fordomsfrit syn paa Eskimoernes aandelige kultur, men synes efter sin ytring her at dømme at have ment, at dette vilde være mindre velset af autoriteterne i Danmark. ³⁾ Grunden hertil har dog vist neppe været den her af Glahn formodede, hensynet til »den nærværende fordeel«, men snarere det stadige forsigtighedshensyn: ikke at vænne befolkningen til europæiske fødemidler. ⁴⁾ *Jacob Dorf*, f. 1755, blev af Glahn medtaget til Danmark (jfr. brev XIV), hvor han opholdt sig nogle aar. 1774 antoges han i handelens tjeneste som underassistent ved Umánaqs koloni, hvorfra han 1778 forflyttedes til Egedesminde som assistent hos faderen, der imidlertid tog afsked samme aar. ^{17/6} 1779 druknede han ved en spækjølles kæntring i Egedesmindes havn og efterlod sin unge hustru *Maren Jakobsdatter Møller* (datter af nedennævnte danske kateket *Jac. P. Møller*), med hvem han var bleven gift i 1777. ⁵⁾ Den tidligere nævnte kateket *J. Poulsen Møller*, der i 1765 var bleven hjemsendt af Missionær *Sverdrup* i Jakobshavn p. gr. af det af ham anstiftede religiøse sværmeri, udsendes aaret efter paa ny som kateket i Umánaq og afhentede, da skibet paa vejen dertil først besejlede Ritenbenk, sin i Jakobshavn efterladte familie. ⁶⁾ *Johan Henrik Bruun* (1733—96), løjtnant i flaaen, var assistent i Ritenbenk, da han 1758 anlagde en ny nordligere koloni yderst paa Nûgssuaq-halvøen, hvorfra han faa aar senere flyttede den til Umánaq. Efter sin tilbagekomst til Danmark 1770 blev han byskriver i Rønne, men modtog efter et par aars forløb tilbudet om at blive pak-

husskriver, fra 1786 pakhusforvalter ved kgl. grl. handel i København. Som saadan tog han afsked 1792. Gift $14\frac{1}{12}$ 1772 med *Christine Petronelle Lyder*. ⁷⁾ *Christopher Carl Dalager*, f. $8\frac{3}{4}$ 1726 i Rødby, 1745 assistent i Jakobshavn, 1746 købmand i Christianshaab, 1752 i Frederikshaab, (hvor han afløste broderen, den bekendte Lars D.). 1755 anlagde han kolonien Ritenbenk, hvorfra han 1771 forflyttedes til Jakobshavn. Herfra anlagde han 1784 handels- og hvalfangeranlægget Kronprinsens Ejland, som han bestyrede til sin død $1\frac{1}{1}$ 1799. Han var medaflægger af Upernivik 1769—70. 1777 dekoreredes han med medaillen pro meritis. Gift 1759 med Grønlænderinde *Juliane Marie*, f. 1734, d. $7\frac{1}{5}$ 1817. Fra dem nedstammer slægten Dalager i Nordgrønland. C. C. D. var en af de betydeligste pionerer i 18 aarhundredes Grønland. ⁸⁾ Kokleare var datidens ufejlbarligste middel mod skørbug. ⁹⁾ h: a: — hujus anni o: dette aar.

IX. ¹⁾ Jfr. Glahns dagbøger (Kbh. 1921) pag. 119—26. Citatet her er ikke helt ordlydende ens med dagbogen. ²⁾ Glahn har efter dette altsaa ikke benyttet sig af hundeslædebefordring. ³⁾ *M. J. Hvidsted* (se ovenfor). ⁴⁾ Angmagssattiden falder ved Holsteinsborg sædvanlig i juni. ⁵⁾ Barnet døbttes *Mette Malene* (jfr. Dagb. pag. 107). ⁶⁾ Om Davids og Petronelles mislykkede Ægteskab se Dagb. p. 166 f. og H. Ostermann: Den norske Grønlandsprest (Kristiania 1921) p. 76 f. ⁷⁾ Jfr. brev XVI. ⁸⁾ *David Cranz*: (Historie von Grönland I—II, Barby u. Leipzig 1765. En »Forsetzung« i ét bind udkom sst. 1770. Cranz's kendskab til forholdene i Grønland af selvsyn indskrænkede sig til en overvintring ved Ny Hernhut. ⁹⁾ Se Dagb. p. 81—89. ¹⁰⁾ Tryktes paa missionskollegiets foranstaltning 1769. En følge heraf var forskellige legater og testamentariske dotationer til den grønlandske mission, saaledes den norske bonde *Christopher Hiellnes'* legat til kateketer og udgivelse af bøger og *Karen Ørsted's* til en kirke i Grønland (dets midler anvendtes først til Godthaabs nye kirke 1849).

X. ¹⁾ *Sv. Sandgreen* (se ovenfor). ²⁾ Skal være Igdluliaq (o: det forfærdigede hus), navnet paa en lille bugt omtr. 3 km fra kolonien, hvor dennes spækhushus stod. ³⁾ Af samme aarsag ønskede flere af missionærerne sig bort fra koloniernes nærhed, saaledes *B. Laersen*, der engang tilskrev missionskollegiet, om han ikke maatte flytte bort fra Sukkertoppen, og *Sverdrup*, der udtalte, at var det ikke fordi han jo ogsaa var præst for Europæerne, vilde han helst bo saa langt fra disse som muligt, thi for sit personlige vedkommende foretrak han i høj grad »Grønlændernes eenfoldige Omgang« fremfor sine landsmænds. ⁴⁾ Den ovenfor omtalte *Sakarias*. ⁵⁾ Hvalfangsten ved selve Egedesminde blev aldrig rigtig til noget. Derimod oprettedes der efterhaanden flere hvalfangeranlæg ude i koloniens distrikt, saaledes paa Hunde- og Vester Ejland, hvor de bestod i en lang arrække og til tider gav stort udbytte. ⁶⁾ Kabliaufiskeriet har i Holsteinsborgs distrikt været meget variabelt. I midten af 19 aarhundrede var det stort og søgtes bl. a. ogsaa af amerikanske fiskerskibe. Derefter aftog det og blev til sidst helt uden betydning. I nutiden er det atter godt. ⁷⁾ Jfr. Dagb. p. 145—47. ⁸⁾ Oplært af Glahn sammen med tidl. nævnte *Ludvig* og blev 1775 »nationalkateket« i dennes sted. ⁹⁾ De første grønlandske pengesedler udstedtes efter 1800, indtil da foregik al handel ved tusk. ¹⁰⁾ Oprævlede hvalbarder benyttedes som bindegarn. ¹¹⁾ I sin studentertid havde Glahn været huslærer for hendes børn. ¹²⁾ Glahn efterlod ved Holsteinsborg 4 bøger oversættelser o. l. til bedste for sine efterfølgere og missionen. De findes der nu ikke mere, men i alt fald en af dem eksisterer vistnok endnu; for faa aar siden saa jeg den paa rigsarkivet.

XI. ¹⁾ Denne mand har utvivlsomt været kapt. *Niels Egede*, som bl. a. i sin journal for $\frac{3}{5}$ 1743 (3^{die} Continuation af Relationerne betreffende den Grønlandske Missions Tilstand og Beskaffenhed pag. 115), i anledning af at en stor mængde hedenske Grønlændere kom for at »holde Assemble« ved Christianshaab og sangkæmpe med de døbte, udtaler, at »som jeg ikke kunde liide dette Narrerie jagede jeg dem tilbage igien med uforrettet ærende.« ²⁾ Købmand i Egedesminde *Johs. Pedersen Dorf*.

XII. ¹⁾ *Hans Jørgen Adolphsen Jæger*, f. $\frac{11}{11}$ 1741, d. $\frac{16}{6}$ 1796. Student Herlufsholm 1757, kand. 1762 med haud, grønlandsk alumnus 1765, missionær i Holsteinsborg 1768—78. Var efter hjemkomsten vicepastor i Tingsted, blev 1779 sognepræst i Mariager og 1782 i Damsholte. Gift 1768 m. *Ida Sophie Herrested*, f. 1745, d. $\frac{16}{7}$ 1829. ²⁾ Miss. *Jæger* skulde eventuelt overtage Sukkertoppens mission, dersom *B. Laersen* vilde gaa til Egedesminde og ellers, om det kunde indrettes saaledes, overtage den nye mission i Egedesminde, men da forhandlingerne med *Laersen* trak ud hen paa eftersommeren, kom spørgsmaalet ikke til at foreligge det aar, og *Jæger* blev da i Holsteinsborg som *Glahns* medhjælper og sprogelev. ³⁾ Om efteraaret kunde mandskabet daarligt undværes, da handelstogterne ud i distriktet foregik paa den tid. ⁴⁾ *Niels Egede* fik 50 rd. i aarligt gratiale for den tjeneste, han kunde gøre ved missionen. ⁵⁾ Jfr. Dagb. p. 213. Sygdommen var skørbug, som *N. Egede* da plagedes af for første gang i sit lange Grønlandsophold. ⁶⁾ Kort efter ophørte *Egedes* tjeneste og hans gratifikation fra missionskollegiet. ⁷⁾ Jfr. Dagb. 217, hvor hans mærkelige Sygdomshistorie meddeles. ⁸⁾ Stiftsprovst i Bergen, dr. theol. *Hans Pedersen Mossin* (1716—73), theologisk forfatter. ⁹⁾ 1 og 2 Mosebog. ¹⁰⁾ Alle disse jfr. Dagb. p. 224. *Jonas* blev senere kateket i Godhavn, og *Eunike*, der ledsagede *Glahn* til Danmark og opholdt sig der et aar, blev gift med kateketen *Ludvig*. ¹¹⁾ Miss. *Sverdrup* i Jakobshavn. ¹²⁾ Jfr. Dagb. p. 217—19. ¹³⁾ Døtre var i almindelighed ikke særlig velsete; et pigebarn betragtedes ofte som en piungitsoq ∴ en ingenting. ¹⁴⁾ Altsaa: en søn, det af alle ægtefæller eftertragede. ¹⁵⁾ Jfr. Dagb. pag. 108 f.; hans død omtales Dagb. p. 154. ¹⁶⁾ Dagb. p. 160; hun døde af Tuberkulose. ¹⁷⁾ Dagb. 200 f., hvor det berettes, at da dette barns fostermoder lagde hende til brystet for at berolige hende, viste det sig, at hun fik mælk og kunde amme det, uagtet hun kun havde født een gang for mange aar tilbage. ¹⁸⁾ Dagb. p. 216 f. *Glahn* blev tilkaldt som hjælper ved dette barns fødsel, der var meget vanskelig; barnet var svagt og blev straks døbt; da det døde, tog forældrene straks en forskudt kones søn til sig. Der skete iøvrigt det mærkelige ved barnets fødsel, at da *Glahn* spurgte om dets køn, blev der svaret: det var en dreng, men blev til en pige. *Glahn* bemærker, at »denne Mening er i Grønland almindelig antaget, at en Dreng i Fødselen kan forandres til en Pige, og faaer Moderen gemeenlig Skyld derfor.« ¹⁹⁾ Ikertôq, den sydlige arm af Holsteinsborgs fjordkompleks. ²⁰⁾ Begivenheden berettes i Dagb. p. 202; assistent *Sandgreen* var en af de seks. Springelse var helklædninger af afhaaret skind, en slags »combination«, med hætte til at snøre om ansigtet. ²¹⁾ Dagb. 213 f.; dygtig hvalfanger. ²²⁾ Utvivlsomt søn af sognepræst i Vordingborg *Rasmus Clausen Moinich* (1701—73). ²³⁾ D. v. s. Hernhuternes.

XIII. ¹⁾ Svoger til kateketlærlingen *Ludvig* (Dagb. p. 31). ²⁾ Dygtig prædikant ved aftenandagten i de grønlandske huse; Dagb. p. 93 f.

XIV. ¹⁾ Titulær professor (senere tillige biskop), præst ved Vartov *Poul Egede* (1708—89), *Glahns* senere svigerfader, var lektor i grønlandsk sprog og missionskollegiets konsulent gennem en meget lang aarrække. ²⁾ *Hans Hansen Tulle*, f. $\frac{29}{7}$

1743 i Hjørlande præstegaard ved Slangerup, udsendtes 1769 som missionær for enten at afløse Glahn i Holsteinsborg — eventuelt blive hans »adjunctus«, saafremt han tog imod kaldelsen til provst — eller gaa til den nye missionsstation ved Egedesminde. Han tjente det første aar paa halv løn. 1772—73 bestyrede han Jakobshavns mission under *Sverdrups* hjemrejse. 1777 entledigedes han, men turde paa grund af sen aarstid og overlastet skib ikke hjemgaa og overvintrede da i Claushavn til 1778. Sognepræst Solbjerg-Sundby paa Mors 1780—85, da han forflyttedes til Sdr. Odalens præstegjæld i Aggershus stift, hvor han døde $\frac{30}{6}$ 1810. Gift $\frac{15}{7}$ 1773 i Jakobshavn med *Bolette Dorothee Scharffenberg*, f. 1748, d. $\frac{1}{2}$ 1815.

XV. a—b. 1) Miss. *Tulle* har hjemmefra været vant til at betragte Glahn som sin tilkommende provst, og det ses her, at *Glahn* paa dette tidspunkt endnu ikke har truffet beslutning om, hvorvidt han skulde modtage det tilbudte tilsyns-embede eller afslaa det. Men i hvert fald kan det siges, at i den her omhandlede sag — miss. *Tulles* anbringelse — optræder Glahn for eneste gang som provst for Grønland, og allerede af den grund har disse brevkopier en vis interesse. 2) Herved forstaas altid Diskobugt. 3) Der sigtes naturligvis til de to ovenstaaende kopier.

XVI. 1) Dagb. p. 214; dygtig hvalfanger. 2) Dagb. p. 167 og 203. Det oplyses, at han havde tilnavnet *Ipánguaq* (∴ den lille bukseklap), at han var særdeles kyndig i sit lands fugleverden, samt at han og hans hustru, der ingen børn kunde faa, tog et faderløst barn til sig og lyste det i kuld og køn, hvilket giver Glahn anledning til en afhandling om »Grønlændernes i Kuld og Kiøn Lysning (v: Ætleding).« 3) *Isaiuik*, *Isaviok*, *Isoijok* el. som her *Issiajok*, havde været gift med en aademaner *Silarqaq*, som forskød hende; Dagb. p. 51 og 219 f. 4) Hun havde nemlig tjent hos *Niels Egede*. 5) ∴ sindssyg. 6) Dag. p. 18. 7) ∴ hjælpeaand. 8) Jfr. brev IX. 9) I hans telt boede kateket *Hvidsted* under Glahns fraværelse, Dagb. p. 45. Han havde to voksne døtre, *Abigael* og *Hedevig*, Dagb. p. 224. 10) *Jonas Gill*, f. $\frac{1}{4}$ 1738 ved Christianssand, student der 1758, blev 1765 *Umánaq's* første missionær, hjemgik 1771, men naaede ikke længere end til Godthaab, hvor han maatte overvintre. Blev 1773 sognepræst til Nes i Hallingdal, 1783 til Høland i Romerike, entl. 1805, død $\frac{23}{1}$ 1807. Gift med *Rebekka Pettersen* (1749—1801). 11) Skal være Ivfait ved Nordre Strømfjord. 12) Døbt Palmesøndag $\frac{12}{4}$ 1767; hendes hedenske navn var *Arnakavsak* (∴ den sølle kvinde); Dagb. p. 107. 13) Konfirmeret $\frac{28}{4}$ 1767, Dagb. p. 111, men havde allerede tidligere været fadder ved flere daab, Dagb. p. 28, 30. 14) Fra Jakobshavn, gift med David, men forskudt af denne, jfr. ovenfor. 15) Flere andre omtaler dette altsaa ikke sjeldne fænomen. *Egede Saabye* (Claushavn 1770—78) beretter, at de et aar fik muggent brød, hvorfor de »stedse maatte have en fjærvinge ved haanden, naar de spiste.« Købmand *Olrik* fortæller, at i krigsaarene 1807—14 var det ganske almindeligt, at man maatte børste brødet af, inden man spiste, men da denne proces indvirkede ubehageligt paa lugteorganerne, døbte man skonroggerne »nyscbrød.« 16) Dette forbødes senere ligefrem ved en forordning. Det voldte dog stor vanskelighed at faa den hernhutske mission til at lade sine døbte flytte ud til de »nær-somste« steder i distriktet, idet dens menighedsordning netop krævede samboen af alle menighedsmedlemmer. 17) Dette gjorde allerede da de fleste missionærer. Man har villet gøre det til provst *Eigil Thorhallesens* »mageløse opfindelse« — men, som det ses her, ikke helt med rette; snarere er forholdet det, at flere missionærer har fundet paa det samtidig; menighedernes stadige tiltagen gjorde tanken ret nærliggende, da sammenhobning paa eet sted i de tider altid maatte blive til skade for Grønlændernes erhvervsøkonomi. 18) Itivleq, en ø ved mundingen af fjorden af samme navn. 19) ∴ Hans Egedes »Perlustration« og »Relation« og sønnernes

»Continuationer af Relationerne.«²⁰⁾ 2) Perlustrationen.²¹⁾ Rimeligvis miss. *Biørn*, Glahns medordinand, der var i Godthaab 1763—67 og havde mange vanskeligheder med Hernhuterne.

XVII. 1) Viceprovst 2: fordi Poul Egede havde titel af »Proust for Grønland.«
 2) *Egil Thorhallesen*, f. 11/11 1734 i Borg præstegaard paa Island, efter faderens død opdraget af provst Jonas Finnæus (senere biskop i Skalholt). Blev 1753 dimitteret fra Skalholt, men først 1759 indskrevet ved universitetet. To aar senere blev han alumnus paa »det grønlandske seminarium«, hvor han altsaa undervistes i grønlandsk sammen med Glahn og Sverdrup. Efter theol. attestats 1765 udsendes han til Grønland paa handelskompagniets bekostning for at undersøge de gamle norske ruiner i Godthaabseggen og samtidig se efter muligheder for kvægavl med eventuel »emigration« af Islændinge for øje. 1767 missionær i Godthaab, hvor han oprettede »kateketmissioner« forsk. steder i distriktet og vandt dette tilbage fra Hernhuterne. 1773 viceprovst for Sydgrønland, hjemgik 1775. Aaret efter sognepr. i Bogense, hvor han døde 16/1 1789. Udgav »Efterretninger om Ruderne af de gl. Nordmænds og Islænderes Bygninger paa Grønlands Vesterside« (1776) samt grønsl. katekismus og bønnebog. Hans visitatsindberetning: »Beskriv. af Missionerne i Grønlands Søndre District« (udg. 1914 ved L. Bobé) er meget interessant. — Gift 1777 med *Else Maria Thorstensen* (1755—1833). 3) *Sverdrups* »svagelighed« skrev sig fra et fald ned ad et fjeld ved Jakobshavns havn. Han udnævntes samtidig med Thorhallesen til »Vice-Proust i Grønlands Nordre District.« 4) Det »sædvanlige« var 20 rd. kvartalet. 5) *Inger Christine Glahn* blev ifl. slægtbogen gift 3 oktober; i saa fald har broderen altsaa næppe naaet at komme med til brylluppet.

XVIII. 1) *Jacob Dorf* var i Danmark til 1774, men da faderen fandt sig fornærmet over, at missionskollegiet efter hans mening ikke ofrede nok paa hans uddannelse, meldte han ham tilsidst ud af missionens tjeneste og satte ham ind i handelens. — Ved Glahns udnævnelse til sognepræst i Norge anbragtes den unge mand hos kopist *Aug. Mencke* i København (kontrakt af 6/9 1771).

XIX. 1) *Augustinus Nielsen Henriksen* (1709—70), søn af Københavns viceborgmester. Spr. Farup 1738, Rise 1753, Idestrup 1766.

XX. 1) *Christian Christiansen Rasmus* (1725—94), søn af biskop R. i Odense. Spr. Sandby 1752, Maribo 1760, Stokkemark 1770.

XXI. 1) *Johan Ernst Jørgensen Frankenau* (1715—70). Feltpræst 1743, spr. Esbønderup 1747.

ARCHITEKT
HENRIK CHRISTOPHER GLAHN

† d. 14. OKTOBER 1931

Henrik Christopher Glahn var født i Nykøbing p. Falster d. 12. April 1850.

Efter at have staaet i Tømmerlære hos sin Fader, gennemgik han Kunstakademiet og foretog forskellige Studierejser til Udlandet, specielt for i Nordtyskland at studere Landbrugsbygninger. Ved Faderens Død 1879 overtog han dennes Forretning, som han førte videre, samtidig med at han skabte sig en Virksomhed som Architect.

H. C. Glahn var en udpræget Personlighed, der aldrig nogensinde i et hvilket som helst af Livets Forhold gik paa Accord, og hvis Valgsprog: »Esse non videri« saa absolut var hele Grundtonen i hans Liv, baade som Privatmand og som Tømmermester og Architect.

Netop denne hans ualmindelige Ærlighed og Helstøbthed gjorde, at han undertiden mødte Modstand og Mangel paa Forstaaelse, ogsaa fordi han hørte til den gamle Skole, og ikke forstod den nyere Tids, og navnlig Efterkrigstidens mere slappe Moral, stærke Konkurrence og Kunstens Udvikling. —

H. C. Glahn var i Besiddelse af en ualmindelig Slægtsfølelse og havde i sit Eje, som den Ældste direkte Efterkommer af den første fra Tyskland indvandrede Glahn, forskellige gamle Familierariteter, som

han med stor Pietet værnede om og lærte Børnene at værdsætte. Han var passioneret Samler, og enhver, der har besøgt det gamle Hjem i Nykøbing, vil erindre alle de smukke gamle Møbler, Alterstager og andre Kunstsager, som han gennem Tiderne havde samlet.

Da hans Architektvirksomhed efterhaanden optog hele hans Tid samtidig med alle de offentlige Tillidshverv, der var overdraget ham, afstod han Tømmermestervirksomheden til 3 gamle Svende, hvoraf de to havde staaet i Lære hos Faderen.

Efter at han var ophørt med al Virksomhed, blev han boende i det gamle Hjem og i den By, som havde hans Kærlighed, og hvor han havde udøvet sit Livs Gerning. Han var umaadelig afholdt af baade Høj og Lav, hvilket tydeligt viste sig, da han som 70 aarig trak sig tilbage fra sin store Virksomhed, idet han blev hyldet ved en Fest, arrangeret af hele Stiftets Haandværkerstand, der ved den Lejlighed overrakte ham en meget smuk Sølvbowle med ciselerede Relieffer af hans større Arbejder.

Han var aandsfrisk og rask indtil det sidste Aar, men en fremadskridende Aareforkalkning i Forening med Sorgen over Tabet af sin Hustru, knækkede hans Livskraft, saa han stille og roligt døde den 14. Oktober 1931, 82 $\frac{1}{2}$ Aar gammel.

*

JOHANNE MARIE GLAHN FØDT SALICATH

† d. 15. FEBRUAR 1932

Johanne Marie (Tutte) Glahn, født 1875, var Datter af Birkedommer og Borgmester i Næstved, Etatsraad C. Salicath og Hustru Judithe født Marchmann.

Efter en lykkelig Barndom i det gæstfri og ansete Embedsmandshjem, hvorfra hun medbragte sit lyse Sind, sit rige Lune og sin Evne og Lyst til at færdes mellem Mennesker af alle Samfundsklasser, ægtede hun i Aaret 1904 den senere Departementschef i Undervisningsministeriet Kai Glahn, † 1925, og levede et yderst lykkeligt Ægteskab med ham i 21 Aar. Hans omfattende Gerning, der bragte ham i nær Berøring med det ypperste Aandsliv: Universitetet, det kgl. Theater, Kunstakademiet m. m., fulgte hun med den mest levende Interesse, og deltog med Liv og Lyst i de talrige Congresser og Sammenkomster, som Embedet medførte, og hvori hun, som den belæste og sprogkyndige Dame hun var, med sit statelige Ydre og freidige Fremtræden altid var en velset Gæst. Fru Glahn var den Gang et lykkeligt Menneske som faa, sjelden lykkelig i sit Ægteskab, lykkelig for sine Børn, sit Hjem og hele sin Tilværelse, det var som det sprudlede af hende, og ligesom hun trængte til med begge Hænder at øse ud til andre af sit Overmaal. Hendes Hjælpsomhed kendte ikke Grænser.

Men skylder vi, hendes Venner, hende Tak for hvad hun gav os i de glade Stunder, skylder vi hende ikke mindre Tak for, hvad hun gav os, da de svære Tider kom, da Sorgen over hendes elskede Mands pludselige Død slog hende ned, og hun blev haardt mærket af Sygdom. Hvad det har kostet det virksomme flittige Menneske at sidde hen Dag efter Dag lænket til sin Stol og vide, at hun ikke selv formaaede at

tage fat, hvad det har kostet hende, med sin livlige Aand og Trang til at se Mennesker om sig, ikke at kunne taale dette mere, det kan vi andre vist næppe lodde Dybden af. Men hun klagede ikke, hver lille Glæde, hver lille Opmuntring var hun parat til at tage imod og faa det bedste ud af, altid gik man fra hende med en Følelse af, at man her stod overfor noget stort, noget man maatte bøje sig for i Beundring.

Efter 7 Aars Sygdom i sit Hjem i Klampenborg døde hun d. 15. Februar 1932 paa Rigshospitalet i Kjøbenhavn 56 $\frac{1}{2}$ Aar gammel, og jordfæstedes ved sin Mands Side paa Garnisons Kirkegaard.

DAGMAR BRUN
f. HAGE

PAULA OTTILIE VAN DOCKUM FØDT GLAHN
† d. 21. DECEMBER 1932

Paula van Dockum, Datter af General Poul Egede Glahn, blev født d. 10. Juni 1850, og blev 1874 gift med Proprietær Jensen, til Stounbjerggaard, hvor hun til sin Mands Død 1887 førte et meget gæstfrit Hus. Hun blev 2^{den} Gang gift 1896 med Konsul van Dockum og boede flere Aar i Helsingør. En Steddatter er gift med Kaptain Darre. Fru van Dockum var et elskeligt og velbegavet Menneske, bl. andet var hun en habil Maler og har, foruden Porcellænsmaling, malet flere Altertavler (f. Ex. til Wedellsborg Kirke). Hun døde d. 21. December 1932, 82 Aar gammel, og vil blive dybt savnet af alle, der kendte hende.

BODIL MARIE ELISABETH CLAUSEN FØDT GLAHN

† d. 2. JUNI 1932

Marie Clausen blev født den 14—6—1848 paa Strynø, som Datter af Sognepræst Nicolai Glahn og Hustru Amalie f. Berg. Det Hjem, hun voksede op i, er skildret i Slægtebogen (S. 51—52). Der var ni Børn, som alle blev ret gamle, og af hvilke den eneste Broder Christian, der døde i Japan i Aaret 1927 gentagne Gange har været omtalt i Slægtsbladet. Marie var den tredie ældste af de ni. Det bedste for hende var at sidde med en Bog, hun læste og indsamlede Kundskaber, som hun med sin udmærkede Hukommelse ikke glemte. Man kunde, endog paa hendes gamle Dage, spørge hende om alt muligt i Historie, og hun blev ikke Svar skyldig. Til Trods for sin boglige Interesse var det dog det huslige Arbejde, Marie blev sat til efter sin Konfirmation, først et Aar hos sin Faster, Marie Winther, født Glahn, i Slotsbjergby Præstegaard og derefter paa Fyen hos Moderens Slægt, hvor vi forstaar, at hun har gjort god Fyldest, eftersom hun senere var en praktisk dygtig Husmoder. Saa kom i 1872 det første Kursus for Kommunelærerinder hos Femmer, og det følgende Aar deltog Marie deri og fik en særdeles god Eksamen. Samtidig blev hun ansat som Lærerinde i Ruds Vedby. Det var Frøken Storch, den senere Bispinde Madsen, der havde oprettet denne Privatskole. Her lærte Marie sin Mand at kende, og da han et Par Aar efter blev Førstelærer i Tjørnelunde ved Høng, giftede de sig 1877. Der kom nu en Række gode Aar for Hjemmet; to Sønner og en Datter voksede op, indtil Forældrene fik den Sorg at miste den yngste Søn, 13 Aar gammel. I den Mellemtid var Andenlærerembedet blevet oprettet. Fru Clausen blev anmodet om at søge det og fik det. I Forening skabte de to dygtige Skolefolk en Mønsterskole, og det er

morsomt at høre de gamle Elever fortælle om den Tid. Korporlig Straf var i den Skole en saadan Sjældenhed, at den kun vides at være forekommet en eneste Gang i de 24 Aar, men Disciplinen var eks-emplarisk. Det var en aandelig interesseret Egn, og Lærerhjemmet blev baade i kristelig og national Henseende et Midtpunkt, ligesom Fru Clausen altid var rede med praktiske Raad og Vejledning for Beboerne. I Aaret 1900 døde Maries Mand, med hvem hun lykkelig havde delt Hjem og den fælles kære Gerning. Hun fortsatte sit Skolearbejde, men den Gigtvagthed, hun led af, forøgedes, og allerede i 1907 søgte hun sin Afsked. Hun flyttede da til Frederiksberg, hvor Sønnen boede hos hende til sit Giftermaal i 1912, og Datteren blev Sygeplejerske paa Frederiksberg Hospital. Med sin kraftige, kærlige Person blev Marie ogsaa her til stor Glæde for andre, hvad der kan forstaas af efterfølgende Udtalelse fra en af Børnenes Venner: »Hun aabnede sit Hjem for os unge; ikke mindst Datterens Sygeplejerskekammerater fandt der et kærligt Fristed, en klog altid forstaaende, moderlig Veninde, for flere et Hjem og et Venskab der stadig bevaredes. I 1919 rejste Marie Clausen fra København for at bo hos Datteren, der var blevet ansat som Sygeplejerske ved Sorø Akademi, og her boede hun saa til sin Død den 2. Juni 1932. Atter her havde hun rig Lejlighed til at komme i Berøring med Skolens Elever i alle Aldre, der helt ejede hendes Kærlighed; mange unge er listet ind i hendes hyggelige Stue og har der hørt Ord og ført Samtaler, som huskedes; klogt og klart tænkte og talte hun. Saaledes vil Mindet om hende bevares i kærlig Erindring, ogsaa uden for Hjemmet.« Legemlig stærk som faa indtil de sidste Par Aar fik hun en god Tid i Sorø, hvor hun blev afholdt og æret ogsaa af de mange, som havde deres Gang paa Sygehuset.

Sin Søn fik hun ofte Besøg af, og for hans kære i København var hun en elsket »Farmor«. Datteren plejede sin Moder med den største Kærlighed i de sidste svære Aar, og naar hun havde de to, sin »kære Dreng« og sin »lille Pige«, var hun lykkelig.

Naar man vil have et Billede af Marie, maa hendes Kærlighed til Naturen og særlig til Blomsterne med; den var nedarvet hos hende og hendes Søskende fra Barndomshjemmet. I Tjørnelunde havde hun en stor Have, men hver Plet, der laa ubenyttet hen, maatte hun tage under Dyrkning og plante sine Roser, og i Sygehusets Have i Sorø arbejdede hun saa længe, der var Kræfter dertil, ja, egentlig endnu længere. Naar hun var beskæftiget med sine kære Blomster, var Tiden ganske glemmt, og Anstrængelsen mærkedes først bagefter. Hun var et kærligt Menneske og en oprigtig Kristen og dertil en Karakter, og hun kunde blive meget ivrig naar hun forsvarede en Sag, som hun ansaa for værdig til Forsvar. Hun har efterladt en tom Plads i sin Kreds.

TILLÆG VII

TIL

DET GLAHNSKE FAMILIELEGAT

Under 26. Juli 1932 er der gennem Justitsministeriet meddelt kgl. Stadfæstelse paa Tillæg VII til den under 9. December 1918 stadfæstede Fundats for Det Glahnske Familielegat.

Tillæget er saalydende:

Undertegnede Ekspeditionssekretær i Socialministeriet Hans Egede Glahn og Hustru, Ruth Irmelin Glahn, født Lange-Müller, skænker herved Det Glahnske Familielegat 5000 Kr. — Fem Tusinde Kroner — anbragt i Kreditforeningsobligationer, saaledes at samtlige de for Det Glahnske Familielegat fastsatte Bestemmelser finder Anvendelse paa det her omhandlede Beløb, dog med den Undtagelse, der følger af nedenævnte midlertidige Bestemmelse.

MIDLERTIDIG BESTEMMELSE

Af Legatets Renter tilfalder et Beløb af 200 Kr. — To Hundrede Kroner — aarlig vore til enhver Tid i Live værende Børn til lige Deling, hvorved bemærkes, at vi nu har 4 Børn, nemlig:

Poul Egede Glahn, født den 18. Oktober 1924,
Ruth Laila Benedicte Egede Glahn, født den 13. December 1926,
Adam Willhad Egede Glahn, født den 11. November 1928, og
Henrik Christopher Egede Glahn, født den 4. Juli 1931.

Naar vore Børns Antal paa Grund af Dødsfald er svundet ind til 1, oppebærer vort sidstlevende Barn hele fornævnte Rentebeløb.

Efter at alle vore Børn er afgaaet ved Døden, tilfalder det ommeldte Rentebeløb paa 200 Kr. aarlig vore til enhver Tid i Live værende Børnebørn til lige Deling.

Den de foran nævnte Personer tillagte Rentenydelse er en disse personlig tilkommende Ret og kan ikke gøres til Genstand for nogen

som helst Overdragelse, Pantsætning eller Retsforfølgning. Først naar alle disse Personer er afgaaet ved Døden, kommer det her omhandlede Rentebeløb til Uddeling efter Hovedfundatsens Bestemmelser.

Sophienberg, den 4. Juli 1932.

IRMELIN GLAHN,
f. Lange-Müller.

HANS EGEDE GLAHN

Tiltrædes.

Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat.

LOUISE LASSEN

AAGE GLAHN,
Oberstløjtnant.

HANS EGEDE GLAHN,
Ekspeditionssekretær
i Socialministeriet.

=====

TILLÆG VIII

TIL

DET GLAHNSKE FAMILIELEGAT

Under 16. Juni 1933 er der gennem Justitsministeriet meddelt kgl. Stadfæstelse paa Tillæg VIII til den under 9. December 1918 stadfæstede Fundats for Det Glahnske Familielegat.

Tillæget er saalydende:

I Anledning af vor 10 Aars Bryllupsdag i Dag skænker undertegnede Ekspeditionsssekretær i Socialministeriet Hans Egede Glahn og Hustru Ruth Irmelin Glahn, født Lange-Müller, herved Det Glahnske Familielegat et Beløb af 10.000 Kr. — Ti Tusinde Kroner — anbragt i Kreditforeningsobligationer, saaledes at samtlige de for Det Glahnske Familielegat fastsatte Bestemmelser finder Anvendelse paa det her omhandlede Beløb, dog med den Undtagelse, der følger af nedennævnte midlertidige Bestemmelse.

MIDLERTIDIG BESTEMMELSE

Saalænge vi lever, vil der af de aarlige Renter være at udbetale os et Beløb af 400 Kr. — Fire Hundrede Kroner — aarlig, saaledes at hele dette Beløb, naar en af os afgaar ved Døden, udbetales den længstlevende.

Efter den længstlevendes Død tilfalder disse 400 Kr. aarlig vore til enhver Tid i Live værende Børn til lige Deling, hvorved bemærkes, at vi nu har 4 Børn, nemlig:

Poul Egede Glahn, født den 18. Oktober 1924,
 Ruth Laila Benedicte Egede Glahn, født den 13. December 1926,
 Adam Wilhadt Egede Glahn, født den 11. November 1928, og
 Henrik Christopher Egede Glahn, født den 4. Juli 1931.

Naar vore Børns Antal paa Grund af Dødsfald er svundet ind til 1, oppebærer vort sidstlevende Barn hele fornævnte Rentebeløb.

Efter at alle vore Børn er afgaaet ved Døden, tilfalder det ommeldte Rentebeløb paa 400 Kr. aarlig vore til enhver Tid i Live værende Børnebørn til lige Deling.

Den de foran nævnte Personer tillagte Rentenydelse er en disse personlig tilkommende Ret og kan ikke gøres til Genstand for nogen som helst Overdragelse, Pantsætning eller Retsforfølgning. Først naar alle disse Personer er afgaaet ved Døden, kommer det her omhandlede Rentebeløb til Uddeling efter Hovedfundatsens Bestemmelser.

Hellerup, den 25. Maj 1933.

IRMELIN GLAHN,
f. Lange-Müller.

HANS EGEDE GLAHN

Tiltrædes.

Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat.

LOUISE LASSEN

AAGE GLAHN,
Oberstløjtnant.

HANS EGEDE GLAHN,
Ekspeditionssekretær
i Socialministeriet.

=====

M E D D E L S E R

Det er et Grønlandsaar i Aar. Dommen i Haag er faldet og ved denne tilkendtes Danmark Suveræniteten over hele Grønland. Det synes naturligt, at vi her i Slægten, hvis Stamtræ har nogle af sine Rødder paa denne fjerne Ishavsø, fejrer den Begivenhed ved i Glahn-Samfundet at bringe Professor Henrik Christopher Glahns Indberetninger m. m. fra Grønland fra den Tid han var Missionær deroppe. Sognepræst H. Ostermann, der vil være Slægtens Medlemmer bekendt fra hans Udgivelse af Professor H. C. Glahns Dagbøger fra Grønland i Det grønlandske Selskabs Skrifter IV (1921), jfr. Glahn-Samfundet I p. 91—92, har velvilligst paataget sig at forsyne de af Biblioteksassistent Torben Glahn tagne Afskrifter af Indberetningerne med Noter og en Indledning, for hvilket Arbejde Slægtsbladets Redaktion herved bringer Pastor Ostermann Glahn-Samfundets oprigtige Tak.

H. E. G.

I Festskrift udgivet af Københavns Universitet i Anledning af Kongens Fødselsdag d. 26. Sept. 1932 har Professor William Thalbitzer skrevet om »Fra Grønlandsforskningens første Dage«. Med megen Anerkendelse omtaler han Professor Henrik Christopher Glahns Arbejde. Vi skal af Pladshensyn indskrænke os til at citere følgende af Bogen: »I H. C. Glahn's og Otto Fabricius' værker nåde denne tidsalders grønlandsforskning sit højdepunkt. Glahn var opdager af grønlændernes gamle poesi og av deres animistiske tro. Egederne (far og søn) havde vel omtalt disse sider, men ikke foretat så indgaaende undersøgelser, eller giet saa udførlig fremstilling derav som det faldt i Glahns lod at gi«.

Den i tidligere Hæfter af Glahn-Samfundet omtalte tyske General-løjtnant Hans Glahn har i et Brev af ²⁵/₁₁ 1932 til Ekspeditionssekretær H. E. Glahn tilbudt at foretage en Rejse til Haste jfr. Glahn-Samfundet I p. 75, for der personlig at foretage Undersøgelser vedrørende Slægtens Stamfaders Fødested. Tilbudet er med Tak modtaget og nu venter vi paa Oplysning om Rejsens Resultat.

Legatbestyrelsen for Det Glahnske Familielegat meddeler:

I Aaret 1931 indkom 6 Ansøgninger. Der tildeltes Fru Ida Glahn, Fru Marie Glahn, født Hastrup, Fru Amalie Mogensen, født Glahn, Frk. Kathrine Lindberg og Frk. Agnete Dændler hver en Legatportion paa 100 Kr.

I Aaret 1932 indkom 7 Ansøgninger. Der tildeltes Fru Ida Glahn, Fru Marie Glahn, født Hastrup, Fru Amalie Mogensen, født Glahn, Fru Cici Stæhr-Nielsen, født Glahn og Frk. Kathrine Lindberg hver en Legatportion paa 100 Kr.

I Aaret 1933 indkom 9 Ansøgninger. Der tildeltes Fru Amalie Mogensen, født Glahn, Fru Ida Glahn og Fru Marie Glahn, født Hastrup, hver en Legatportion paa 100 Kr. samt ekstraordinært Glahn-Samfundet 200 Kr.

Ifølge særlige Fundatsbestemmelser er der i hvert af de fornævnte 3 Aar udbetalt til Vedligeholdelse af Stiftsprovst Hans Egede Glahn's og Laila A. Egede Glahn's Gravsteder henholdsvis 20 Kr. (Tillæg I) og 15 Kr. (Tillæg II), hvorhos de ligeledes ifølge særlige Fundatsbestemmelser visse bestemte Personer forbeholdte Rentebeløb er udbetalt de paa-gældende.

Legatets Kapital er i Aarenes Forløb blevet forøget, dels ved Udtrækning af en Obligation og Indkøb af en ny til under pari Kurs (245 Kr.) dels ved fornævnte Tillæg VII (5000 Kr.) og Tillæg VIII (10.000 Kr.) saaledes at Legatkapitalen nu udgør 56.655 Kr. 50 Øre.

Kassereren, Ekspeditionssekretær i Socialministeriet Hans Egede Glahn meddeler her et Uddrag af

GLAHN-SAMFUNDETS REGNSKAB
for Aarene 1931 og 1932

1931

Beholdning fra forrige Aar	111 Kr. 71 Øre.
Indtægt (Kontingent)	414 » 38 »
	526 Kr. 09 Øre.
Udgift ved 9. Medlemsblad (II Bind 4 Hæfte)	734 » 80 »
Underskud	208 Kr. 71 Øre.
Gave fra Ekspeditionssekretær H. E. Glahn..	200 » 00 »
Underskud pr. ³¹ / ₁₂ 1931:	8 Kr. 71 Øre.

1932

Underskud fra forrige Aar.....	8 Kr. 71 Øre.
Indtægt (Kontingent)	362 » 42 »
	<hr/>
	353 Kr. 71 Øre.
Portoudgifter	5 » 40 »
	<hr/>
Beholdning pr. ³¹ / ₁₂ 1932:	348 Kr. 31 Øre.

*

Med nærværende Hæfte af Glahn-Samfundet følger som Tillæg med særskilt Paginering en Fortsættelse af Professor Henrik Christopher Glahn's Breve p. 33—48 udgivne af Lektor Alfred Glahn.

Med dette Hæfte slutter Glahn-Samfundets II. Bind, der herefter — ligesom I. Bind — bestaar af 5 Hæfter. I nærværende Hæfte findes en Indholdsfortegnelse og Navneliste for alle 5 Hæfter (1925—1933). Det anbefales indtrængende Medlemmerne at lade Hæfterne indbinde, efterhaanden som de afsluttes i Bind.

Udgivelsen af Professor H. C. Glahns Breve, der følger som Tillæg (med særskilt Paginering) til Glahn-Samfundet, vil blive fortsat og disse Breve vil derfor først kunne indbindes senere. Derimod kan Tillægene til »Familien Glahn's Slægtetog« godt indbindes sammen med nærværende Hæfte.

*

Bestyrelsen for Glahn-Samfundet bestaar af Dr. theol. Ludvig Glahn, Paludan-Müllersvej 7, Kbhvn. (Formand), Lektor ved Sorø Akademi Alfred Glahn, Sorø, og Ekspeditionssekretær i Socialministeriet Hans Egede Glahn, Duntzfeldts Allé 20, Hellerup, (Redaktør, Sekretær og Kasserer).

Glahn-Samfundets Medlemmer anmodes om snarest efter Modtagelse af dette Hæfte at indbetale Medlemskontingentet (jfr. Lovenes § 7) for 1933 paa Postgirokonto 21.119. Indbetalingskort vedlægges.

NAVNELISTE*)

	Pag.		Pag.
Andresen	8	Dalager	140, 203
Baden, Th.	88	Danneskjold-Samsøe	72
Balle	68, 69	Darre	59, 210
Barfod, H. P.	23, 93, 98	Degenkolv	9
Barth, Fr.	69	Deichmann	72
Bastholm	66	Dirckinck-Holmfeldt	56
Bauditz	55	Dockum v.	55, 56, 210
Bay, R.	87	Dorf 106, 107, 122, 123, 125—127, 134, 135, 140, 145, 154, 157, 167, 170, 180, 188, 193, 199, 202, 204, 206	
Berg	211	Dreyer ..	129, 145, 155, 173, 178—81, 202
Bernicher	98	Dændler	20, 51, 52, 80, 218
Berthel	137	Egeberg	43, 58, 59
Berthelsen	43, 200	Egede, Elisabeth Marie	90
Biering	98	— Gjertrud Kirstine	90
Bing	202	— Hans	20, 90
Biørn	206	— Jørgen Frederik	200
Blicher. 70, 71, 81, 82, 84—88, 90—92, 98		— Karen	67
Blom	92	— Niels. 112, 116, 121, 149, 160, 170, 177, 179—80, 198, 204—205	
Boisen	92	— Poul 36, 67, 90, 170, 171, 194, 204	
Borch	115, 141, 150, 155, 158, 198	Esmann	43
Bork	182, 187	Fabricius	217
Botved	25	Fich	33, 35, 70
Bracht	155, 169	Finkenhagen. 111, 119, 123, 137, 141, 156, 170, 197	
Brandahl	68	Finnæus	206
Brenner	17, 37	Foss	84
Bricka	98	Francenaus	195, 206
Broager	68, 103	Friis	71
Brorson	33, 58	Gad	66
Brun	210	Gamborg	63
Bruun	140, 198, 202	Gill	180, 205
Budtz	39	Glade(n)	17
Busck	92	Glahn, Aage ..	20, 45, 46, 74, 76, 100, 102, 214, 216
Bøggild	53		
Calmer	84		
Clausen	68, 70, 211		
Crantz (Cranz, Krantz) ..	36, 106, 107, 146, 156, 161, 164, 165, 185, 186, 203		

*) Udarbejdet af Ingeniør Sigurd Egede Glahn.

	Pag.
Glahn, Ada	48
— Adam August	10, 20
— Adam Wilhadt (1707 — 1780)	41, 43, 58, 59, 90
— Adam Wilhadt (1775 — 1863)	60, 103
— Adam Wilhadt Egede	75, 213, 215
— Adelheid	45
— Alfred .. 6, 23, 32, 37, 39, 44,	47, 53, 57, 79, 219
— Amalie (f. v. Dudden)	27
— Anna Dorothea	98
— Anna-Margrete	28
— Birgitte Margrethe	34
— Bodil Marie Elisabeth	70
— Carl (Kaptajn)	14
— Christian Frederik	25, 57
— Christiane	53
— Doris	38
— Eva	39
— Frederik Wilhelm Hans (tysk General)	48, 77, 78, 103, 217
— Frederik	27
— Gertrud Kirstine	44, 84, 89
— Hans Egede (Apoteker)	60
— Hans Egede (Domorganist) ..	53
— Hans Egede (Ekspeditions- sekretær) ...	18, 19, 37—39, 43—48, 59, 72, 74—77, 79, 100, 102, 104, 213—219
— Hans Egede (Fabrikinspek- tør)	7, 42
— Hans Egede (Stiftsprovst). 20,	45, 48, 80, 81, 92—95, 104, 218
— Hans Otto	38, 64
— Heinrich	79
— Henriette	22
— Henrik (General)	77
— Henrik (Præst)	23, 29, 38
— Henrik Christopher (Archi- tekt)	9, 60, 207
— Henrik Christopher (kgl. Kok)	17, 18, 37
— Henrik Christopher (Professor)	36, 42, 44, 60, 67, 79, 81, 84, 85, 87, 89—91, 98, 105, 107, 108, 111, 119, 123—125, 127, 133, 136, 141, 148, 155, 158, 168, 169, 172, 174, 188, 193—196, 203, 205, 206, 217, 219

	Pag.
Glahn, Henrik Christopher Egede	213, 215
— Holger	38, 39
— Hother (Arkitekt)	13, 49
— Hother (Herredsfoged)	27
— Hugo	24
— Ida	13, 48, 80, 104, 218
— Inger Christina	90
— Inger Christine	206
— Johan Christian	98
— Johan Constantin	7
— Johan Friedrich Wilhelm ...	77
— Johanne Elisabeth Egede. 73,	102
— Johanne Frederikke Camilla. 51	
— Johanne Marie (f. Rønne. 46,	73, 74, 99, 100, 101, 102
— Johanne Marie (f. Salicath) .	209
— Kai (Departementschef) 3—6,	20, 209
— Kaj (Ingeniør)	100
— Karen Johanne Laurenze	85
— Karen Margrethe	48
— Karl	45, 46, 73, 74, 99—102
— Laila	46, 48, 80, 104, 218
— Louise Dorothea	97
— Ludvig	38, 44, 219
— Marcus	85, 92, 103
— Margrethe	98
— Marianne Birgit Egede	100
— Marie (f. Hastrup). 27, 48, 80,	104, 218
— Mogens Egede	102
— Nanna	20, 24
— Niels Egede	100
— Nicolai	34, 211
— Otto (Architekt)	103
— Poula	56
— Poul Egede (General). 55, 85, 210	
— Poul Egede (1778—1846, Præst)	70, 71, 81, 82, 84, 85, 87—91
— Poul Egede (1848—1927, Præst)	9, 12, 20, 21, 39
— Poul Egede (f. 1924) . 75, 213, 215	
— Richard	79
— Ruth Irmelin 75, 76, 213—216	
— Ruth Laila Benedicte Egede	75, 213, 215
— Sigurd Egede	19, 38
— Svend Egede. 16, 50, 73, 101, 103	
— Thorkil	39

	Pag.		Pag.
Glahn, Torben	61, 79, 98, 103, 105, 217	Kløcher	111, 197
— Tønne	81, 84	Krantz, se Crantz	
— Vilhelmine Elisabeth	8	Krummacher	64
— Wilhelm	79	Krusemark	55
— Yoshi	57	Krøll	62
Glæsel	24	Lange-Müller	75, 76, 213—216
Goiske	111, 197	Larsen, B.	122, 200, 202—204
Grandjean	84, 85, 89	— Erik	200
Grundtvig, E. C. M.	92	Lassen, Louise	38, 45, 46, 74, 76, 100, 102, 214, 216
— N. F. S.	69, 70, 81, 92	— Otto V.	38
— Otto	81	Leuning	97
Grønbeck	30, 41	Lindberg, G.	48, 80
Hage	210	— K	104, 218
Hall	98	Lobedanz	43
Hamsum	43	Lytthans	31
Hartz	200	Lytthans-Petersen	30
Hauch-Fausbøll	41	Madsen, Bispinde	211
Heise	94	— M.	26
Helms	33	Marchmann	209
Henriksen	194, 206	Markusson	98
Herrested	204	Mariboe	71
Hertz	70, 71	Mencke	206
Hieltnes	203	Mogensen	80, 104, 218
Hincheldey	65, 68	Monrad	31
Holberg	36	Mossin	160, 204
Holstein, Chr. Fr.	111, 197	Myhre	7
— Johan Ludvig	197	Möinnich (Mönnich)	174, 204
Horneman	68	Møller, Hanne	45
Humble	98	— J. P.	200, 202
Hübner	116, 139, 147, 165	— M.	64, 69
Hygom	58, 59	Neiendam	66
Hvidsted 106, 112, 116, 121—123, 129, 130, 132, 137, 140, 142, 158, 160, 167, 183, 186, 187, 198, 203, 205		Nielsen, Apotheker	24
Hørrebøw	69	— Ebbe	43
Ingemann, B. S. 81—82, 84, 85, 89, 92—95		Nyegaard	23
— L. M.	95	Olrik	205
— S.	81, 98	Olsen	126, 127, 139, 148, 164, 165, 201
Jensen, Forpagter	8	Ostermann	36, 105, 203, 217
— Proprietær	210	Ovesen, Johanne	29
Jæger 106, 158, 159, 169, 170, 172, 177, 179, 180, 182, 183, 185, 204		Pavels	68
Kaas	58	Pfingsthorn	16, 49, 50
Kierkegaard	23	Petersen, Henry	31
Kingo	10	Pontoppidan	116
		Poulsen	140
		Povel	200

	Pag.		Pag.
Qvist	111, 197	Søeborg	154, 167, 170
Rambach	116, 147, 157, 159	Thalbitzer	36, 217
Rask, Gjertrud	90	Theson	199
Rasmus	195, 206	Thestrup	67
Rasmussen, Knud, Dr.	36	Thorhallesen	191, 205, 206
Recklinghausen	37	Thorlacius	53
Riegel	62	Thorlakson	53
Rist	70	Thorning	124, 201
		Thorstensen	206
Saabye	205	Thott	111, 197
Salicath	209	Tulle	170—174, 180, 204, 205
Sandgreen 106, 130, 164, 165, 197, 203, 204		Ursin	120, 156, 199
Scharffenberg	205		
Schmidt, C. A.	70	Volchersen	67, 98
— E.	55		
Scott	57	Wederkinch	66
Sewerin	197, 199	Wefflingh	118, 199
Seidelin	22	Wegener	72
Sidenius	68	Winther	31, 211
Sievers	60	With	35
Skeel	67	Wolf	68
Smidt	134, 202	Wolff	48, 77
Sommerfeldt	41	Wright	15
Sporon	67	Wulff ... 112, 117, 121, 122, 125, 127,	
Stampe	63	132, 136, 139, 140, 143, 146, 147,	
Stenstrup	36	157, 167, 197	
Storch	211		
Stub	10, 11	Ørbech	60
Styhr	9	Ørsted, A. S.	69
Stæhr-Nielsen	20, 48, 98, 104, 118	— K.	203
Sverdrup 122, 140, 145, 164, 173, 191,			
200, 202—206			

TILLÆG II

TIL

FAMILIEN GLAHN'S

SLÆGTEBOG

(POUL BREDO GRANDJEAN, KBIIVN. 1907)

VED

HANS EGEDE GLAHN

GLAHN-SAMFUNDETS SEKRETÆR

KØBENHAVN
C. FERSLEW & CO.
1929

KONSISTORIALRAAD
ADAM WILHADT GLAHN'S
LINIE (A 3).

- B3 C2 Henrik Christopher Glahn. I 1920 trak han sig tilbage fra sin Virksomhed som Arkitekt, men forblev boende i Nykøbing F.
- D1 Otto Michael Glahn. 1911 blev han ansat i Ingeniør- og Fabrikfirmaet Lamson Comp., Syracuse, New York, hvor han siden 1922 er Chef for Firmaets Tegnestue.
- D2 Edvard Johannes Glahn. 1917—18 ansat som Bogholder (clerk) først i Hotel Plaza og dernæst i Hotel Biltmore, begge i New York. 1918—20 Bogholder og Kasserer i Hotel Brevoort, New York. Rejste i 1920 hjem til Danmark og har siden været ansat paa Turist Hotellet i København, dels som Inspektør og dels som Bogholder.
- D3 Carl Einar Glahn. Foretog 1913 en Studierejse til Prag, Venedig, Rom, Siena og Florenz. Under Verdenskrigen var han 2 Gange indkaldt som Løjtnant i Artilleriet. Medlem af Aalborg Amts Overnævn i Huslejesager 1919—22, og efter Huslejelovens Ophør Skønsmand i Huslejesager vedrørende den saakaldte »Aagerparagraf«. Medlem af Akademisk Arkitektforening 1920, Medlem af en af Aalborg Byraad nedsat Kommission til Bedømmelse af Ordningen af Byens Hovedindkørsel — Vesterbro — og dennes Skæring af Statens Bane, samt Ordningen af de tilstødende Gader 1923. Har bl. a. opført Aalborg Garnisonssygehus; for Nr. Tranders Kommune: Husvildeafdelinger, Alderdomshjem og Skole m. v.; Hittebørns-hjem i Nr. Sundby, Nordjyllands Redningskorps Bygning, Præstegaard i Falslev pr. Mariager, foretaget Istand-sættelser og Udvidelser af Nibe, Vokslev, Raaby og Hellum Kirker, opført Lagerbygning for »Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger«, 3 Andelsboliger med tilsammen ca. 300 Lejligheder, flere større og mindre Villaer og Beboelseshuse, 2 Pakhuse ved Aalborg Havn, Silopakhus ved Havnen for Aalborg Dampmølle.

D4 Cæcilie (Cici) Marie Glahn. — G. 10. Juli 1918 Kbhvn. m. Erik Stæhr-Nielsen f. 21. Juli 1890 Kbhvn. (Forvalter Rasmus Nielsen, Augusta Stæhr-Olsen). Kom i Malerlære efter sin Konfirmation, fik sin første Tegneundervisning hos H. Grønvold paa Teknisk Skole, tog Afgang fra Statens Tegnælærerkursus 1910, blev derefter Elev af Malthe Engelsted og i 2 Vintre af Johan Rohde paa Kunstnernes Studieskole; besøgte Akademiets Modelskole 1. Semester 1917. Han debuterede som Maler paa »De unge Kunstneres Forbunds« Udstilling i den Frie Udstilling 1909. Han var Marinemaler og foretog 1910 en Tur over Atlanterhavet med en Amerikabaad. Med Fragtdamper kom han imidlertid 1913 paa Rejse til Spanien og 1914 til Senegal i Afrika, hvor han saa Urskoven og Negrene. Denne Oplevelse i Forbindelse med, at han 1917 blev Elev af H. Giersing, bragte et Omslag i hans Kunst. Kunsthistorikeren Sigurd Schultz skriver om ham, at han »vistnok er den eneste danske Maler, der til Bunds har forstaaet Skovens (Urskovens) Psyke : den Ensomhed, der tilsidst indgyder Mennesket Rædsel — den eneste, der virkelig har kunnet skildre den paniske Rædsel (Akvareludkastene til »Venus finder Adonis Lig«). Ene er han navnlig om at have skildret Afrikanegre og deres Urskovsmystik. En Række Malerier og især hans efterladte Tegninger viser, med hvilken lidenskabelig Voldsomhed hans Fantasi berusede sig i saadanne Emner.« Han udstillede paa Kunstnernes Efteraarsudstilling 1911, 1916—21; Charlottenborgs Foraarsudstilling 1916—18, 1920—21; Kunstforeningen 1923. Statens Musæum for Kunst ejer et Skovbillede »Den nordiske Skov« af ham og den kgl. Kobberstiksamling et Udvalg af hans Tegninger. Han døde den 13. August 1921 i Esbønderup Skovhuse. (jfr. Dahl og Engelstof: Dansk biografisk Haandleksikon Bind 3 p. 497—98 samt Illustr. Tidende 23. Decbr. 1923).

1 Barn (E1):

E1 Agnete Stæhr-Nielsen f. 5. Oktbr. 1919 Kbhvn.

D5 Inger Christine Glahn. — G. 21. Sept. 1917 i Natick, Massachussets, U. S. A. m. Axel Georg Rudolph Jønsson f. 17. Juli 1891 Kbhvn. (Fabrikbestyrer Niels Jønsson, Anna Kathrine Christensen). Præliminæreksamen 1907. 1907—15 ansat paa Handels- og Fabrikationsvirksomheden Chr. Hansens Laboratoriums Kontor, Kbhvn. Efter at

have aftjent sin Værnepligt rejste han 1915 med Stipendium fra Handelsministeriet til U. S. A., hvor han først var ansat i Chr. Hansens Laboratorium »Little Falls«, New York; men opnaaede derefter Ansættelse i Banken: Brown Brothers & Co., Wall Street, New York. 1919—24 engelsk Korrespondent i Københavns Diskonto- og Revisionsbank. 1924—27 Sekretær ved A/S Det almindelige Handelskompagni, Kbhvn. Siden 1927 Kontorchef i Selskabet Delco-Remy & Hyatt Ltd. Copenhagen Branch.

PASTOR
POUL EGEDE GLAHN'S

LINIE (A4).

- B3 C2 D2 Peter Christian Nikolai Rømhild. Husejer i Wellington,
New Zealand.
D5 Ernst Vilhelm Rømhild. Telegrafkontrolør i Odense.
-

- C3 Christian Frederik Glahn. I 1926 aflagde Flyveren Kaptain
Botved ham et Besøg paa sit Flyvertogt Kbhvn.—Tokio.
Han døde den 9. Juni 1927, Ikenobe, Japan. Den danske
Chargé d'affaires i Tokio holdt en Mindetale ved hans Baare.
-

- C1 D2 Peter Christian Glahn Grif. Grosserer i Kbhvn. — G. m.
Astrid Boldt.
4 Børn (E1—E4):
E3 Ejnar Grif f. 27. November 1919 Frederiksberg.
E4 Paul Nikolai Grif f. 18. Oktober 1924 Frederiksberg.
D3 Astrid Glahn Clausen. Sygeplejerske ved Sorø Akademi.
-

- C5 Vilhelmine Elisabeth Glahn. † 15. Juli 1926 Nykøbing F.
-

- C7 Poulaine Lütken, f. Glahn. † 10. Juli 1923 Sorø.
-

- C8 Birgitte Margrethe Glahn. — G. m. Johannes Frederik Fich.
I 1923 tog han sin Afsked som Sognepræst, men forblev
boende i Løgstør.
D1 Andreas Nikolai Brorson Fich. cand. mag. Adjunkt ved
Aalborg Katedralskole. — G. 4. Februar 1921 Frederiks-
berg m. Ebba Catharina Malmros Nicolaysen f. 23. Sep-

tember 1896 Frederiksberg (Læge Hans Georg Christian Nicolaysen, Augusta Mathilda Malmros). cand. phil.

2 Børn (E1—E2):

E1 Hans Nikolai Valdemar Brorson Fich f. 19. December 1921 Hasseris, Aalborg.

E2 Ebba Maria Augusta Fich f. 19. Juli 1923 sstd.

D2 Christian Johannes Brorson Fich. Handelsgartner i Aagaard og Havebrugslærer ved Aagaard Havebrugsskole. — G. 21. Juli 1921 Aagaard m. Johanne Kristensen f. 6. September 1893 Dons, Alminde Sogn (Handelsgartner Jens Kristian Kristensen, Bodil Marie Johansen).

3 Børn (E1—E3):

E1 Karen Margrethe Fich f. 7. August 1922 Hornum.

E2 Bodil Marie Fich f. 9. April 1925 Aagaard.

E3 Jens Kristian Brorson Fich f. 5. Maj 1927 Aagaard.

D3 Elisabeth Fich. — G. 16. Maj 1922 Løgstør m. Oluf Møller Olesen f. 21. August 1898 Tolstrup (Lærer Jens Marius Olesen, Kirstine Mariane Jørgensen). Trafikassistent, Støvring.

2 Børn (E1—E2):

E1 Nanna Poula Olesen f. 17. Oktober 1923 Ribe.

E2 Bent Egede Olesen f. 20. Marts 1927 Støvring.

D5 Henrik Emmanuel Brorson Fich. cand. polyt. Ingeniør ved »Nordisk Natrolith Aktieselskab«, Sverige. — G. 11. Februar 1928 Roskilde m. Lilly Signe Koefoed f. 27. Marts 1900 Faxe Ladeplads (Skibsbygmester Jens Julius Koefoed, Dagmar Bencke).

C9 D1 Poul Christian Mogensen. Bestyrer af Korn- og Foderstofkompagniets Filial i Køge.

D2 Hans Mogensen. Forvalter paa Hummeltofte, Lyngby. — G. 9. Marts 1924 Vitten m. Maren Jensigne Rasmussen f. 9. Maj 1894 Vitten (Gaardejer Rasmus Knudsen, Kristine Rasmussen).

1 Barn (E1):

E1 John Eivin Mogensen f. 1. September 1925 Hummeltofte, Lyngby.

D3 Amalie Elise Mogensen. — G. 22. November 1918 Tjæreby m. Villiam Raaschou f. 20. Januar 1891 Kbhvn. (Læge Karl Emil Raaschou, Agnes Blicher). cand. polyt., Ingeniør.

4 Børn (E1—E4):

- E1 Gunnar Raaschou f. 14. August 1919 Kbhvn.
 E2 Merete Raaschou f. 10. Januar 1922 Kbhvn.
 E3 Torsten Raaschou f. 21. Marts 1923 Birkerød.
 E4 Ulla Raaschou f. 11. Marts 1927 Birkerød.
 D4 Svend Mogensen. Mekaniker i New York. — G. 9. August
 1925 Kbhvn. m. Elvira Elisabeth Meyer f. 24. December
 1900 Aarhus (Typograf Alfred Meyer, Johanne Bolsen).

B4 C2 Poul Egede Glahn. I 1921 tog han sin Afsked som Sognepræst og flyttede til Kbhvn. Som Anerkendelse for sit store Arbejde for den sønderjydske Sag udnævntes han s. A. til Ridder af Dannebrog. I »Minder fra gamle Grundtvigske Hjem« (IV Bind 1924) har han skrevet »Minder fra Stiftsprovst Hans Egede Glahns Hjem«. Han døde d. 2. Juli 1927 i Kbhvn. »Pastor Glahn var mere end den samvittighedsfulde Sjælesørger og sit Sogns omsorgsfulde Fader, han havde ogsaa Interesse for Tidens Rørelser; i sønderjydske Kredse vil man saaledes mindes ham som en varm Talsmand for den sønderjydske Sag.« (jfr. Nationaltidende d. 3. Juli 1927).

-
- C3 Johanne Marie Magdalene Glahn. — G. m. Wulff Frederik Ovesen. I 1917 tog han sin Afsked fra Telefonselskabets Tjeneste og flyttede til Kbhvn. † 19. August 1922 Kbhvn.
 D1 Elna Magdalene Ovesen. Bymissionær i Kbhvn.
 D2 Hans Egede August Ovesen. G. m. Gertrude Wied.
 3 Børn (E1—E3):
 E1 Bent Egede Ovesen f. 6. November 1917 Nagasaki, Japan.
 E2 Mix Marianne Wied Ovesen f. 26. August 1919 Nagasaki, Japan.
 E3 Nina Ovesen f. 25. Oktober 1925 Nagasaki, Japan.
 D3 Frederik Ovesen. Fabrikant (Dansk Lynafleder Etablisement).
 D5 Hugo Kerr Glahn Ovesen. Fuldmægtig og Inventarier-skriver ved Bispebjerg Hospital.

-
- C5 Hugo Kerr Glahn. — G. m. Nanna Camilla Nielsen. † 30. April 1927 Ordrup.

D2 Adelheid Cathrine Glahn. — G. m. Harald Edward Glæsel. 1921 blev han ansat i Forsikrings-Aktieselskabet »Danske Lloyd«, hvor han 1924 blev Prokurist og fra 1927 tillige Kontorchef. Medlem af Bestyrelsen for Pensionskassen for »Danske Lloyds« Funktionærer. 1921 Medlem af Bestyrelsen for »Axel Petersen & Fritsche A/S«.

C6 D1 Hans Egede Glahn. Udarbejdede 1917—23 Tillæg I til Familien Glahn's Slægtebog. I Efteraaret 1917 fungerede han — med Orlov fra Indenrigsministeriet — som Amtsfuldmægtig paa Vejle Amts Kontor. 1918 fungerende Sekretær ved Overværgeraadet, Medlem af Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat. Skønt udtaget til Fodfolket aftjente han 1918—19 sin Værnepligt ved Søværnet, hvor han gjorde Tjeneste i en under Verdenskrigen oprettet juridisk Stilling som Medhjælper hos Auditøren ved Søetatens kombinerede Ret. 1919 fik han fast Ansættelse som Assistent (Sekretær) i Indenrigsministeriet, s. A. fast Ansættelse som Sekretær ved Overværgeraadet. Fik s. A. Beskikkelse som Overretssagfører, men deponerede Beskikkelsen i Justitsministeriet. 1925 konst. Fuldmægtig i Indenrigsministeriet, s. A. konst. Fuldmægtig i Socialministeriet. Fra 1926 Sekretær ved de af Repræsentanter for Aandssvageanstaltnernes Bestyrelser afholdte Forhandlingsmøder, s. A. kgl. Udnævnelse til Fuldmægtig i Socialministeriet (fra Dec. s. A. Ministeriet for Sundhedsvæsen), s. A. Ekspeditionssekretær ved Overværgeraadet. Revisor ved forskellige under Indenrigsministeriet og Ministeriet for Sundhedsvæsen sorterende Legater. 1927 udkom (paa Wilhelm Hansens Musikforlag) Tre Sange til hans Tekster — Vinter, Ungdom, Ved Aften — sat i Musik af kgl. Musikkonservatorielærer, Organist P. S. Rung-Keller. Har udarbejdet en »Oversigt over de vigtigste Love, Bekendtgørelser, Cirkulærer m. v. vedrørende det danske Blindevæsen« (»Nyt Tidsskrift for Abnormvæsenet omfattende Aandssvage-, Blinde- og Vanføre-Sagen i Norden«, 1928, Særtryk udgivet ved Foranstaltning af Ministeriet for Sundhedsvæsen). — G. 25. Maj 1923 Hørsholm m. Ruth Irmelin Lange-Müller f. 13. Februar 1895 Kbhvn. (Komponisten Peter Erasmus Lange-Müller, Ruth Alpha Gudma Block). 1919—21 Medlem af Cæciliaforeningens

Kor, 1921—23 Medlem af Motetkoret. 1922—27 Medejer af den gamle Landejendom Sophienberg ved Rungsted.
2 Børn (E1—E2):

E1 Poul Egede Glahn f. 18. Oktober 1924 Hellerup.

E2 Ruth Laila Benedicte Egede Glahn f. 13. December 1926 Hellerup.

D2 Svend Egede Glahn. Forblev i Hæren som Løjtnant af Reserven ved 3. Dragonregiment i Aarhus indtil 1919, da han rejste til U. S. A. for at studere praktisk Landbrug. Fra New York rejste han over Albany, Buffalo, Cleavland, Chicago til Des Moines i Iowa, hvor han fik en Stilling paa en Farm. Efter et Par Maaneders Forløb tog han sammen med en anden Dansker i Bil gennem Rocky Mountains, Yellow Stone Park til Californien; her fik han en Stilling og besøgte sin Slægtning Arkitekt Hother Glahn i San Francisko. 1920 sejlede han fra San Pedro ned langs Stillehavskysten anløbende samtlige mellemamerikanske Republikker, gennem Panama Kanalen over Habana, Cuba, tilbage til New York. Han tog saa til Boston, Massachussets, hvor han fik en Stilling paa »Castle Hill« Farm. Her blev han, til han i 1921 rejste tilbage til Danmark, hvor han havde i Sinde at købe sig en Gaard, men Priserne var ham for høje. Efter Opfordring fra Officererne ved sit gamle Regiment gik han saa ind i Hæren igen som Løjtnant og gjorde Tjeneste til 1922. 1922—23 Bestyrer af Edderup Skovgaard ved Mariager. 1923—24 Gaardejer paa Als. Rejste 1924 over England til Frankrig, hvor han deltog i Landbrugsarbejde paa forskellige Gaarde, og vendte hjem igen i 1925. Fra 1926 Forpagter af Sophienberg ved Rungsted og Folehavegaard ved Hørsholm. — G. 23. Juli 1926 Hellerup m. Alma Ingeborg Dorph Broager f. 14. December 1906 Assens (Direktør for A/S De danske Sukkerfabrikker Peder Dorph Broager, Martha Elisabeth Larsen). 1924 Realeksamen fra Aurehøj Gymnasium.

1 Barn (E1):

E1 Johanne Elisabeth Egede Glahn f. 22. April 1927 Usserød, Birkerød Sogn.

D3 Kaj Egede Glahn. 1918 cand. polyt. (Bygningsingeniør) s. A. Ingeniør i Rødby, s. A. ansat som Ingeniør ved A/S De danske Sukkerfabrikker, først ved Lyngby Sukkerrefinaderi, siden 1924 ved Sukkerrefinaderiet »Phønix« i

Kbhvn. — G. 7. Maj 1920 Odense m. Anna Hindse-Nielsen f. 22. September 1896 Ejby (Kantør Hindse Nielsen, Petra Christiansen). 1915 Student fra Frk. Wintelers Skole i Odense, 1916 cand. phil. Uddannet i Sang hos Fru Saima Neovi og Koncertsanger Anders Brems.

2 Børn (E1—E2):

E1 Niels Egede Glahn f. 17. Maj 1921 Kg. Lyngby.

E2 Marianne Birgit Egede Glahn f. 1. Marts 1926 Kg. Lyngby.

C7 Henrik Nikolai Matthias Glahn. 1927 tog han sin Afsked som Sognepræst og flyttede til Fredensborg.

Gerda Sofie adopteret Glahn. — G. m. Laurits Anton Jørgensen. Portør ved Statsbanerne, Næstved.

B5 C1 D4 Laurentius Winther. Assistent i Frederiksberg Handelsbank. — G. m. Birgitte Marie Henriette Forum Jensen.

5 Børn (E1—E5):

E5 Inge Winther f. 10. November 1920 Frederiksberg.

D5 Johannes Ferdinand Fenger Winther. Revisor.

C3 Bodil Marie Elisabeth Winther. † 24. August 1926 Frederiksberg. — G. m. Hans Peter Forum Jensen. † 3. Januar 1918 Frederiksberg.

D6 Helene Kristine Forum Jensen. — G. m. Axel Lützen.

3 Børn (E1—E3):

E2 Birte Lützen f. 24. Maj 1918 Svendborg.

E3 Bent Lützen f. 7. Marts 1920 Svendborg.

GENERALMAJOR
MARCUS GLAHN'S

LINIE (A5).

B2 C1 Johanne Frederikke Camilla Glahn. † 23. September 1924 Nyborg. — G. m. Johan Anton Heinrich Dændler. I 1919 tog han sin Afsked som Birkedommer og flyttede 1924 til Nyborg.

D1 Aage Felix Glahn Dændler. Assistent i Det forenede Dampskibsselskabs Forhyringskontor.

D2 Gerda Olga Kempel Dændler. — G. m. Paul Hansen. Politimester i Herning Købstad og Hammerum Herred.
3 Børn (E1—E3):

E3 Carl Johan Hansen f. 10. Sept. 1919 Haslev.

D4 Ingrid Johanne Louise Klingfeldt Dændler. — G. m. Niels Mathias Olfert Sommerfeldt. Politifuldmægtig i Nyborg.

D5 Hans Egede Glahn Dændler. Fuldmægtig i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn. — G. m. Caroline Johanne Camilla Grandjean.

2 Børn (E1—E2):

E2 Lillemor Thora Johanne Dændler f. 11. Sept. 1919 Kbhvn.

C2 Frederik Glahn. I flere Aar var han Leder af Grundejernens Kontor for Anmeldelse af ledige Lejligheder. † 29. December 1927 Vejle. »Han havde mange Venner, der paaskønnede ham, da han for kort Tid siden fyldte 80 Aar. Glahn havde alle Dage været et Arbejds menneske, og det var ham en stor Sorg, at han i den senere Tid ikke rigtig kunde arbejde« (jfr. Vejle Amts Folkeblad 30. December 1927).

D1 Hother Frederik Harald Glahn. 1906—1922 Forvalter paa Langvang ved Randers. 1924—25 Bestyrer paa Nielstrupgaard paa Lolland. 1925—26 Kursus i teoretisk Landbrug, tog Kontrolassistenteksamen. 1926—27 Forvalter paa Folehavegaard ved Rungsted. 1927—28 Købmand i Rinds-

- holm. 1928 Forvalter paa Leerbæk ved Vejle. — G. 8. Maj 1927 Randers m. Edel Knudsen f. 28. December 1896 Venge (Gaardejer Knud Knudsen, Katrine Andersen).
- D2 Johanne Marie Amalie Glahn. — G. m. Thomas Peter Sabroe. 1908—26 Forpagter paa Alstedgaard ved Vejle. Fra 1926 Landmand, Stenstrup, Fyen.
3 Børn (E1—E3):
E3 Gunnar Sabroe f. 12. Novbr. 1919 Alstedgaard.
- D4 Anna Margrethe Nathalia Glahn. Har taget særlig Uddannelse i Gymnastik bl. a. et Kursus i Finland. 1921—22 Aarskursus i Kbhvn. i Dansk og Engelsk. Kommune­lærerinde i Vejle.
- D5 Camilla Sophie Glahn. 1922 Lærerindeeksamen ved Vejle Seminarium. 1922—24 Vikar ved dette Seminarium. Fra 1924 Lærerinde ved Markholt-Olesens Realskole i Fredericia. — G. 4. December 1926 Vejle m. Poul Holmgaard Himmelstrup f. 26. September 1893 Pilshusegaard, Malle (Gaardejer Laurits Andreas Himmelstrup, Margrete Kristine Holmgaard). 1917 Lærereksamen ved Ranum Seminarium. Efter at have aftjent sin Værnepligt var han fra 1919—24 Lærer ved Karise Realskole. Fra 1924 Lærer ved Markholt-Olesens Realskole i Fredericia.
- B4 C1 Olga Marie Crone f. Glahn. Klosterfrue i Det Harboeske Enkefruekloster.
- D1 Ellen Crone. — G. m. Addo Løvenørn Bardenfleth. † 15. November 1924 Kbhvn.
E2 Else Bardenfleth. — G. m. Gustav Frederik Osborn Brock.
1 Barn (F1):
F1 Ellen Evelyn Brock f. 1. Juni 1919 New York.
- E3 Nelly Bardenfleth. — G. 3. November 1926 Kbhvn. m. Isaac Vilhelm Tegner f. 18. August 1902 Kbhvn. (Direktør Poul Martin Tegner, Alice Elizabeth Hansen). Søløjtnant.
1 Barn (F1):
F1 Peter Vilhelm Tegner f. 22. September 1927 Kbhvn.
- D3 Gustav Crone. Oberstløjtnant af Artilleriet, Ridder af Dannebrog p. p. Holbæk. — G. m. Dorothy Victoria la Cour.
2 Børn (E1—E2):

E2 Erik Crone f. 29. Maj 1920 Aarhus.
 D4 Paul Crone. Kaptain ved Statsbanernes Overfarter p. t.
 Gedser-Warnemünde.

C2 Ida Gustava Schrøder f. Glahn. † 26. August 1919 Kbhvn.
 D3 Kay Schrøder. — G. m. Johanne Tiedemand.

1 Barn (E1):

E1 Ole Michael Egern Tiedemand Schrøder f. 7. Maj 1918
 Kbhvn.

C4 Thyra Elisabeth Horn f. Glahn. † 19. September 1924 Kbhvn.
 D1 Oscar Horn. — G. 2° 9. Oktober 1920 Kbhvn. m. Signe
 Rafn f. Moestue, f. 8. December 1894 Kristiania (Fabrik-
 ejer Frithjof Moestue, Marie Louise Horn).

D2 Jenny Horn. — G. m. Kay Preben. Fuldmægtig i Land-
 brugsministeriet.

B5 C7 D3 Emily Stibolt. — G. 30. Maj 1925 Frederiksberg m. Jørgen
 Carl Schiødte f. 19. Juli 1879 Marie Magdalene Sogn
 (Sognepræst Kristian Kornelius Lerche Schiødte, Dorothea
 Kamilla Elisabet Poulsen). Adjunkt ved Christianshavns
 Gymnasium.

APOTEKER

HANS EGEDE GLAHN'S

LINIE (A 6).

B1 C2 Hans Egede Glahn. Han døde den 9. September 1925 paa Frederiksberg.

D5 Ragnhild Egede Glahn. Gennemgik Bibliotheksskolens Assistentklasse 1924. Ansat som Sekretær ved Dansk Byplan Laboratorium 1924—25. Fra 1926—28 Assistent ved Sorø Akademis Bibliothek.

B2 C1 Niels Christian Hans Egede Glahn. † 10. Marts 1924 Ribe. »Domorganist Glahn fik stor Betydning for Musiklivet i den smukke gamle Stiftby; han var Medstifter af og Bestyrelsesmedlem i Byens Musikforening« (jfr. Berlingske Tidende 12. Marts 1924). — G. m. Jensine Christiane Bøggild. I 1927 fejrede hun sin 90 Aars Fødselsdag.

C2 D3 Thorkil August Wiehe Glahn. 1926 residerende Kapellan ved Frederiksberg Kirke. 1927 Formand for K. F. U. M. paa Frederiksberg, Formand for det kristelige Gymnasiastarbejde i Kbhvn., Medlem af Bestyrelsen for K. F. U. M.s Seminarium.

D4 Elisabeth Glahn. — G. m. Ludvig Andreas Valentiner, 1925 tillige Sognepræst til Mesinge. 1927 Ridder af Dannebrog.

C4 Adam August Glahn. † 3. November 1926 Hellerup. — G. m. Ida Alexandra Marberg. Siden 1927 kgl. Klasselotterikollektrice.

D2 Wera Augusta Glahn. — G. m. Bruno Wilhelm Hisinger. Paa Grund af de vanskelige Forhold i Rusland rejste

han i 1921 til Finland, hvor han opholdt sig, indtil han i 1923 af Arbejderne paa sin gamle Fabrik blev kaldt tilbage til Petrograd som Direktør for Fabrikken.

- D5 Rose Marie Glahn. 1925 Sygeplejeeksamen paa Bispebjerg Hospital; s. A. Medlem af Dansk Sygeplejerraad. Virkede derefter som privat Sygeplejerske i Kbhvn. Fra Januar 1928 Sygeplejerske i Paris under det derværende Dansk Sygeplejerraads Bureau.

-
- C5 Marie Henriette Margrethe Glahn. — G. m. Emil Lytthans-Petersen. † 22. Marts 1928 Kbhvn.

D1 Thora Lytthans. 1924 Fuldmægtig i Nordisk Ulykkesforsikringsselskab af 1898.

D2 Oscar Lytthans. — G. 6. December 1926 Kbhvn. m. Kathrine Boesen f. 23. November 1889 Randers (Smedemester Niels Peter Josephsen Boesen, Laura Marie Jensen).

D4 Gerda Lytthans. — G. m. Anders Peter Arnold Andersen.
2 Børn (E1—E2):

E2 Svend Lytthans Andersen f. 17. August 1926 Kbhvn.

-
- C7 D1 Otto Carl Egede Glahn. Vendte i 1925 tilbage fra Italien. Han udstillede 1926 paa den midtsjællandske Udstilling og havde s. A. egen Udstilling i Odense og i Kunst-Boden i Kbhvn. Siden 1926 bosat i Kbhvn. — G. m. Helle Motzfeldt. Sygeplejerske i Kbhvn.

D2 Harriet Sophie Augusta Glahn. Exam. Gymnastik-, Danse- og Svømmelærerinde, udgaaet fra Poul Petersens Institut. Fra 1916 ansat som Gymnastiklærerinde ved Sct. Ansgar og Sct. Annæ katholske Skoler i Kbhvn. Kommune-Svømmelærerinde ved Badeanstalten Helgoland paa Amager. — G. 20. Maj 1924 Kbhvn. m. Aage Guldager f. 29. Marts 1896 Bogense (Strandkontrollør Karl Peter Ludvig Guldager, Anna Vilhelmine Christine Hansen). Grosserer i Kbhvn.

D3 Kate Clara Johanne Glahn. — G. m. Adolf Arendrup. Siden 1926 Lærerkandidat ved Købmandsskolen i Kbhvn.

3 Børn (E1—E3):

E3 Erik Arendrup f. 19. Juni 1926 Hellerup.

C8 Alfred Rosenstand Glahn. Har — foruden følgende Tidsskrift-Afhandlinger: »Om Holberg og Sorø Akademi« (Holbergbogen 1923), »Ogsaa en Bogsamler« og »Mæcen og Klient« (Aarbog for Bogvenner 1923 og 24), »En Peder Paars-Udgaves Fataliteter« (Nordisk tidsskrift för bok- och biblioteksväsen 1924) og »Sorø Akademis Bibliotek. En Udsigt over dets Historie« (Aarbog for historisk Samfund for Sorø Amt 1926) — skrevet »Sorø Akademi og Holberg« (udgivet af Holberg-samfundet, Aschehoug 1925). 1924 udnævntes han til Ridder af Dannebrog.

D2 Gunnar Glahn. — G. m. Astrid Maria Thygesen Sørensen.
1 Barn (E1):

E1 Henning Jæger Glahn f. 3. November 1924 Kbhvn.

D3 Gertrud Glahn. 1924 Elev ved Slagelse Centralbibliotek. Tog s. A. Assistenteksamen ved Statens Biblioteksskole. Fra 1925 Biblioteksassistent ved Randers Centralbibliotek.

D4 Torben Glahn. 1924—27 Medhjælper ved Frederiksberg Kommunebiblioteker. 1925 cand. phil. Tog 1926 Assistenteksamen ved Statens Biblioteksskole. Fra 1927 Biblioteksassistent ved Centralbiblioteket i Sønderborg.

B3 C5 D1 Agnete Juul. — G. m. Ernst Seide Christensen. Bogbindermester i Hellerup; antog 1926 Familienavnet Seide.

1 Barn (E1):

E1 Bente Juul Seide f. 6. Juli 1925 Kbhvn,

D2 Aase Juul. — G. m. Christian Pedersen.

1 Barn (E1):

E1 Helge Juul Pedersen f. 27. Maj 1925 Kbhvn.

GENERALKRIGSKOMMISSÆR
TØNNE BLOCH GLAHN'S
LINIE (A8).

B2 C2 Ludvig Glahn. I 1926 foretog han en Rejse til Frankrig og Schweiz for at gøre gammeltestamentlige Studier.

D2 Poul Egede Glahn. — G. m. Else Karen Jacobsen.

2 Børn (E1—E2):

E1 Hans Egede Glahn. † 22. Marts 1924 Kbhvn.

E2 Hans Egede Glahn f. 25. August 1925 Kbhvn.

C3 D1 Hans Egede Glahn. Studerede 1922—25 ved Den polytek-
niske Læreanstalt og blev sidstnævnte Aar cand. polyt.
Han gjorde derefter Tjeneste ved Flaadestationens Maskin-
inspektion, indtil han i 1926 forlod Marinen for at til-
træde Stillingen som teknisk Sekretær i »Den Danske
Standardiseringskommission« og Leder af Kommissionens
Kontor; i denne Egenskab har han bl. a. deltaget i
Konferencer i Berlin, Oslo og Stockholm. — G. m. Bodil
Wesenberg.

3 Børn (E1—E3):

E2 Vibeke Elisabeth Glahn f. 7 Juni 1923 Kbhvn.

E3 Poul Egede Glahn f. 23. August 1925 Kbhvn.

C4 Aage Glahn. I 1925 tog han sin Afsked fra Hæren; s. A.
Medlem af Bestyrelsen for Det Glahnske Familielegat.

Inger Anna Kirstine adopteret Glahn. Ekspektantinde
(med Hævning) i Støvringgaard Jomfrukloster.

C6 Kai Glahn. Undervisningsministeriets Repræsentant i Statens
Biblioteksraad; i det særlige Bygningssyn angaaende Admini-
strationen af Statens faste Ejendomme; Medlem af Kommis-
sionen for intellektuelt internationalt Samarbejde; Formand
for Udvalget angaaende Statens Biblioteksvæsen 1925; Mini-
steriets Repræsentant i Bestyrelsen for Bakkehuset. Han

døde den 11. Juni 1925 under Badning paa Klampenborg Badeanstalt. »Som faa eller maaske ingen i den røde Bygning var Departementschef Glahn i Kontakt med Folk ude om; de fleste lærte at holde af ham, uden Tvivl respekterede alle ham. Flittig, indsigtfuld, dygtig og energisk havde han meget af den gammeldags Embedsmand i sig. Hans store Energi var hans Væsens Særkende, og den har vel i en afgørende Grad Andel i hans hurtige Karrière; men han var dertil en kultiveret Mand med megen Menneskekundskab og Forstaaelse af sine Omgivelser. Uden nogensinde at gøre Brud paa de ministerielle — eller maaske nærmere departementale — Traditioner, fik han en større Fart ind i Arbejdet i Kontorerne, og han forstod altid den vanskelige Samarbejdet Kunst overfor de forskellige Ministre. En udpræget Meningernes Mand var han, men derfor ikke i mindre Grad en diplomatisk Forhandler. — — — Derfor intet Under, at alle Ministrene kom til at sætte Pris paa ham, derfor ganske naturligt, at hans Indflydelse blev større og større. Men ogsaa sin stigende Magt forstod han at røgte med Klogskab; han blev indenfor sit Ministerium den fuldtud toneangivende, der kom til at sætte sit Præg paa meget i Udviklingen, ikke mindst fordi han altid forstod at vurdere sine Omgivelser og vente med at handle, indtil det rette Øjeblik var inde. — — — Men uden Tvivl var hans Hovedinteresse Det kgl. Teater; det var ham, der fik det tidligere System afskaffet og erstattet med en Enedirektør, der dog i høj Grad var støttet og raadet af Departementschef Glahn; — — — de, der kender Teatret, vil vide, at det var ham, der trak i dets Snore, at det var ham, der med sin overordentlige Energi var Teatrets egentlige Leder«, (jfr. »København« den 12. Juni 1925). — G. m. Johanne-Marie Salicath. Som Enke efter en Mand i 2' Rangklasse oppebærer hun, udnævnt af Kongen, en Pension fra Det adelige Stift Vallø.

- D1 Henrik Godske Egede Glahn. 1923 cand. phil. 1923—25 stud. jur. 1925 ansat som Volontør i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn. 1927 tog han Købmandsskolens Bankeksamen; s. A. Assistent i Sparekassen.
- D3 Kjeld Egede Glahn. 1927 tog han Realeksamen ved Ordrup Gymnasium, s. A. i Smedelære hos Smedemester Carl Seifert, Kbhvn.

HENVISNINGER

TIL

DE FEM LINIER I	SLÆGTEBOGEN	TILLÆG I	TILLÆG II
Adam Willhadts Glahn's Linie (A3)	S. 41—44	S. 3	S. 3—5
Poul Egede Glahn's Linie . . (A4)	S. 44—61	S. 4—8	S. 6—11
Marcus Glahn's Linie (A5)	S. 61—75	S. 9—12	S. 12—14
Hans Egede Glahn's Linie . . (A6)	S. 75—88	S. 13—22	S. 15—17
Tønne Bloch Glahn's Linie . . (A8)	S. 88—93	S. 23—26	S. 18—19

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Pag.
Departementschef Kai Glahn †, af Lektor Alfred Glahn	3
Fabrikinspektør Hans Egede Glahn †.....	7
Vilhelmine Elisabeth Glahn †, af Pastor Poul Egede Glahn	8
Ingeniør Adam August Glahn †, af Pastor Poul Egede Glahn	10
En Glahn i »the far west«, af Forpagter Svend Egede Glahn.....	13
Et Forsøg paa at fremskaffe en Fødsels- eller Daabsattest for kgl. Kok Henrik Christopher Glahn, af Ekspeditionssekretær Hans Egede Glahn	17
Meddelelser (1927)	18
Sognepræst Poul Egede Glahn †, af Pastor Henrik Glahn	21
Nanna Camilla Glahn f. Nielsen †	24
Maskinfabrikant Christian Frederik Glahn i Japan †.....	25
Forretningsfører Frederik Glahn †, af Anna-Margrete Glahn	27
Johanne Marie Magdalene Ovesen, f. Glahn, †, af Pastor Henrik Glahn	29
Murermester Emil Lytthans-Petersen †, af Lektor Alfred Glahn.....	30
Provst Johannes Frederik Fich †, af Adjunkt A. N. B. Fich.....	33
Atter lidt om Professor Henrik Christopher Glahn, af Lektor Alfred Glahn....	36
Kgl. Kok Henrik Christopher Glahn's Fødselsattest, af Ekspeditionssekretær Hans Egede Glahn	37
Glahn-Samfundets første Slægtsmøde, af Ekspeditionssekretær Hans Egede Glahn	38
Sognepræst i Alling Adam Wilhadt Glahn's økonomiske Forhold, ved Direktør Th. Hauch-Fausbøll	41
Retsbeskyttelsen for Navnet Glahn, af Ekspeditionssekretær Hans Egede Glahn	42
Love for Glahn-Samfundet.....	44
Tillæg I til Det Glahnske Familielegat	45
Tillæg II til Det Glahnske Familielegat	46
Meddelelser (1929)	47
Arkitekt Hother Glahn †, af Forpagter Svend Egede Glahn	49
Birkedommer Johan Anton H. Dændler †, af Agnete von Dudden Dændler	51
Jensine Christiane Glahn, f. Bøgild, †, af Lektor Alfred Glahn	53
Konsul Carl Edward William van Dockum †, af E. Dirckinck-Holmfeld	55
Christian Frederik Glahn's Grav i Japan	57
Sognepræst i Alling Adam Wilhadt Glahn, af Ekspeditionssekretær Hans Egede Glahn	58
Adam Wilhadt Glahn »Fragmenter af mit Liv«, ved Biblioteksassistent Torben Glahn	60
Pastor Poul Egede Glahn og »Domprovsten i Roskilde«, ved Ekspeditionssekretær Hans Egede Glahn	70
Tillæg III til Det Glahnske Familielegat.....	73
Tillæg IV til Det Glahnske Familielegat.....	75
Navnet Glahn i Tyskland, Brev fra tysk Generaløjntant Hans Glahn.....	77
Meddelelser (1930)	79

	Pag.
Digteren Bernhard Severin Ingemann og Familien Glahn, ved Ekspeditionssekretær Hans Egede Glahn	81
Louise Dorothea Glahn, f. Leuning, †, af Cici Stæhr-Nielsen	97
Et Par Anmærkninger til Slægtbogen, af Biblioteksassistent Torben Glahn ...	98
Tillæg V til Det Glahnske Familielegat	99
Tillæg VI til Det Glahnske Familielegat	101
Meddelelser (1931)	103
Missionær Henric Christopher Glahn's Indberetninger m. m. fra Grønland, ved Sognepræst H. Ostermann og Biblioteksassistent Torben Glahn	105
Architekt Henrik Christopher Glahn †	207
Johanne Marie Glahn, f. Salicath, †, af Dagmar Brun	209
Paula Ottilie van Dockum. f. Glahn, †	210
Bodil Marie Elisabeth Clausen, f. Glahn, †	211
Tillæg VII til Det Glahnske Familielegat	213
Tillæg VIII til Det Glahnske Familielegat	215
Meddelelser (1933)	217

2

1-20

